

ማሐሪና

ስዑር ጥበብ

ናሁናይ ፀደኩ አበራ

ቅድመ ታሪክ

ኒው ዮርክ

ነሐሴ 19፣ 1993 ዓ.ም

መድረሻህን ሳታልም ጉዞ አትጀምር፤ መኖርህን ሳታውቅ አትሙት።

እኛ፣ ሰዎችና የፈጣሪ ልጅ ፍጡሮች ነን። በዘመን መካከል የተገኘን፣ ዘር ሲያራርቀን፣ ሃይማኖት ሲለያየን፣ ሀብት ሲመዳድበን፣ ፖለቲካ ሲከፋፍለን፣ ሕይወትም ስንፈልጋት ስትጠፋ፣ ሳንፈልጋት ስትበዛ፣ ስንከተላት ስታመልጠን፣ ስንተዋት ስትከተለን እየባከንን የምንኖር።

ሕይወት፣ የመዘጋጃና የመኖሪያ ዕድሜ የሌላት፣ ከአፈር ለተሠራ ሰው የተሰጠች ስጦታ ነች ። የሰው ልጅም ከተፈጠረ ጀምሮ ሕይወትን በውስጡ ለማሰንበት በትግል የሚኖር፣ ሲያጣትም እጅግ ጠሊቅ ሐዘን ውስጥ የሚገባ ፍጡር ነው። ሰው የራሱንና የሚወዳቸውን እስትንፋስ ለማቆየት፣ ከሰከንድ እስከ ሰዓታት ከዛሬው እየተበደረ ለማያውቀው ነገ ሲገብር፣ ለማያውቀው ነገ ደስታ ዛሬ

ሲያለቅስ፤ ለማያውቀው ነገ ጥጋብ ዛሬ ሲራብ ሲታረዝ፤
ከማያውቀው ነገ ተበድሮ ዛሬ ሲጨነቅ የሚኖርና መኖሩን ሳያውቅ
የሚሞት ፍጡር...።

ታቤል እንደለመደው ጠባቡ የእንግዳ ማረፊያ ሶፋ ላይ ተቀምጦ
ያስባል ያሳለሰላል፤ ከራሱ ጋር ያወጋል፤ ደግሞም አለፍ፤ አለፍ
እያለ ድምፁን እያሰማ ያወራል። እንደሱ ያሉ በጣት የሚቈጠሩ
ሰዎች የተሸከሙትን ለሕይወት የሚረባ ፍሬ፤ ዱር እንደበቀለና ሰው
እንደማያገኘው መልካም ፍሬ የሚነካው ቀርቶ የሚያየው ሳይኖር
ያፈራውን ተሸክሞ የሚኖር ዛፍ ዐይነት ሰዎች ምንኛ ያሳዝናሉ! ዛሬ
ግን፤ ታቤል ከተወለደ ጀምሮ ለዓመታት የደከመበትንና
በፊታውራሪነት ሲመራው የቈየውን ምስጢራዊ የጥናት ውጤት
የሚያይበት፤ ፍሬውን ለሌሎች የሚያቀምስበት ጊዜ እንደደረሰ እያሰበ
ነው።

ወደ መቶ የሚጠጉ ከመላው ዓለም የተውጣጡ ሳይንቲስቶች
የሚሳተፉበት ታላቅና በታቤል የሚመራ የምርምር ግኝት ይፋ
የሚኾንበት ጊዜ ተቃርቧል። ከአምስቱ የቅርብ ረዳቶቹ በስተቀር
የአብዛኞቹን ስም ሳይኾን የተሰጣቸውን ኮድ ነው የሚያውቀው።
የመልእክት ልውውጡ በታላቅ ምስጢር የሚከናወን በመኾኑ አንዱ
ስላንዱ ለማወቅ አይሞክርም። የመንግሥት ደኅንነት ቢሮ
ባዘጋጀላቸው ኢሜይል የሚላላኩት መረጃ በጥብቅ እንደሚፈተሽ
ያውቁታልና ያለፈ ንግግር የላቸውም። እሱም ቢኾን፤ ስለ አንዳንዶቹ
ማንነት በተደጋጋሚ ከሚጠቀሙት ቃላት በመነሣት የሚጠረጥረው
ይኖራል - ጥርጣሬ ብቻ።

ከፍተኛ በጀት፣ የሰው ንይልና ጊዜ በአሜሪካ መንግሥት የተመደበለት ይህ ጥናት በአገሪቱ ከኒዮልየር ንይል ባልተናነሰ ክትትልና ጥበቃ የሚደረግለት ፕሮጀክት ነው። ጥናቱ ከግብ ሲደርስ የዓለምን ታሪክ፣ ያልነበረን ወደ ማኖር የማምጣት ያህል፣ ይቀይራል ተብሎ ታምኖበታል። ሰው ታግሎ የተሸነፈበትን፣ ሕይወትን የማቆየት ግብግቡን ለድል የሚያበቃ፣ «የማይቀር ዕዳ ነው» የተባለውን እውነታ የሚሸርለት እንደኾነም ይታሰባል - ጥናቱ።

ከዚህ ሁሉ በላይ ደግሞ፣ የጥናቱ ውጤት የመጽሐፍ ቅዱስን፣ የቅርአንን፣ የሂንዱይዝሙን ቬዳስን፣ የቡዲሂዝሙን ተሪፒታክን እንዲሁም የበርካታ ሃይማኖታዊ መጻሕፍትን «እውነቶች» ሐሰት ያደርጋቸዋል ተብሎ ተጠብቋል። ይህም፣ እምነት የለሾችን ጮቤ የሚያስረግጥ፣ አሜሪካንም፣ የሰዎችን የሕይወት ዘመን የሚያሳጥር ቴክኖሎጂ ብቻ ሳይኾን የሚያስረዝም፣ እልፍ ሲልም ለዘላለም የሚያቆይ ምርምር ባለቤት በማድረግ የበላይነቷን አስጠብቃ እንድትኖር የሚያስችል ዜና ነው። እየተስፋፋ የመጡትን ዘመናዊ ትምህርቶችና የሰውን ልጅ የፈጣሪነት ሚና የሚያስረግጥም ይኾናል ተብሎ ተስፋ ተጥሎበታል።

ታቤል፣ ከጥናት ቡድኑ ጋር ላለፉት ዐሥር ዓመታት በምርምሩ ላይ በጥልቀት ቢሳተፍም፣ የሚበዙቱ ተመራማሪዎች ግን ከሦስትና አራት ዐሥር ዓመታት በላይ ያሳለፉና ታቤልንም በእጥፍ ዕድሜ የሚበልጡ ነበሩ።

ከጎምሳ ዓመት በፊት ምርምሩ በመንግሥት መደገፍ ሲጀምር ከነበሩት ከጀን ሚልተንና ከሎረንስ በስተቀር ቀሪዎቹ በየመሐሉ የገቡ ናቸው። ጀን ሚልተንና ሎረንስም ምርምሩን ለታቤል ካስረከቡ በኋላ ከጀርባ እሱን ከማማከርና ከመቈጣጠር ውጪ ከዕድሜ መግፋት ጋር ተያይዞ እንደሱ ተሯሩጠው መሥራታቸውን አቀሙዋል። ምርምሩንም ታቤል ከመረከቡ በፊት በመንግሥት ከሚደገፍ የምርምር ጥናትነት አውጥተው ወደ መንግሥት ምስጢራዊ ምርምር ቀይረውታል። በዚህም ሳቢያ የጥናቱ አስጀማሪዎች እነጀን ሚልተን ሳይቀሩ የሚደርሳቸው መረጃ ውስን ሲኾን፣ በአገሪቱ ፕሬዚደንት ፈቃድ ብቻ ምስጢራዊ መረጃ ያገኙ ነበር።

በሰላሳዎቹ አፍላ የዕድሜ ክልል የሚገኘው ታቤል ወጣት ቢኾንም፣ ለምርምር ሥራው በዓመት የሚከፈለው 3,000,000 ዳላር የኑሮ ትርጉሙንና ሰብአዊነቱን ያላናጋበት፣ ከሚመራው ከዚህ ታላቅ ምርምር የተነሣ ከአሜሪካ ፕሬዚደንት ቀጥሎ በሥውር ከፍተኛ ጥበቃ የሚደረግለት ሰው ነው።

በክፍሉ የተሰማው የስልክ ጥሪ ታቤልን ከጠለቀበት የአሳብ ባሕር መንጭቆ አወጣው። ሲጠብቀው የነበረው ጥሪ ኹለቱ ተንጫርሮ ዘጋ። ወዲያው ሳምሶናይቱን አፈፍ አድርጎ ወደ መውጫው በር በፍጥነት አመራ።

የታቤል ቢሮና ምርምሩ የሚከናወንበት ዋናው ክፍል የሚገኘው በፎቁ 95ኛ ወለል ላይ ሲኾን፣ በውስጡ እዚህ ድረስ በምን ወጡ የሚያስብሉ በዓለማችን በየትኛውም አገር የማይገኙ የምርምር

ማሸኖችና ቴክኖሎጂዎች ተደራጅተውበታል። በወቅቱ፣ ዓለማችን ከ50 ዓመት በኋላ ትደርስበታለች እየተባለ የሚወራላቸው ቢኾንም፣ የአሜሪካ መንግሥት ግን በድብቅ ለዚህ ምርምር ያዋላቸው ማሸኖች ብዙ ነበሩ። የሲኦይኤ (CIA) ባለሥልጠናት እነዚህን ማሸኖች 95ኛ ወለል ድረስ አውጥተው ዋና የምርምር ጣቢያውና የመረጃ ቋቁ በዚህ ሕንፃ ላይ እንዲኾን ለምን እንደፈለጉ የታቤል የሠርክ ጥያቄ ነው።

****

ታቤል የመጨረሻውን ምርምር ውጤት የሚያቀርበው ከኹለት ሳምንት በኋላ ነው። የምርምሩን ዋና ዘረ-መል የሚወስደው የዘመናዊና ባህላዊ ሐኪሞች ከየአገሩ ከተሰበሰቡበት ከኮሎራዶ ግዛት ነው። በተለይ የቻይናና የህንድ ባህላዊ ሕክምና አባላት አብላጫውን ቊጥር ይይዛሉ። ታቤል የሚያሳዝን የልጅነት ጊዜውን ወዳሳለፈበት የምርምር ጣቢያ በሄደ ቊጥር የሚመለሰው ከብዙ ትዝታ ጋር ነበር።

ከአሳቡ ያናጠበው ስልክ የተደወለው ወደ ኮሎራዶ ራሱ ፈርሞ ይዞ የሚመጣው መረጃ ስላለ ነው። በታቤል ሥራ ላይ እያንዳንዱ የስልክ ጥሪና እያንዳንዱ ሰከንድ ትርጉም አላት። የምርምሩን ሥራ ማስረከቢያው ቀናት ሲቃረቡ ፍርሀቱ እጅግ እየጨመረ መጥቷል። የምርምር ውጤቱ የመሳካት ዕድሉ ከፍተኛ እንደኾነ ካወቀ ወራት ቢያስቁጥርም፣ ጥናቱን በሚያቀርብበት ቀን መሳካቱን ከገለጸ ግን እንደሚገድሉት ያውቃል። አልተሳካም ቢል ደግሞ እስካኹን የተሠራው ሥራ ሁሉ መረጃ በእጃቸው ስለሚገኝ በሌሎች

ሳይንቲስቶች አስሞክረው ውጤቱን እንደሚደርሱበት በማመን በጭንቀት ተወጥሯል።

የጥናቱ ውጤት የዓለምን ታሪክ በሙሉ የሚቀይር ቢኾንም፣ ተፈጥሯዊ ሚዛኗን የሚያሳጣ፣ ገንዘብ ወይም ሥልጣን ለሌለው በዚህ ዓለም እንዲኖር የማይፈቅድ ሕዝብ ከሕዝብ የሚያጫርስ መኾኑን ስለሚያውቅ ጭንቅ ጥብብ ብሎታል። በተለይ ካለፉት ኹለት ወራት ጀምሮ የተወለደበትን ቀን ይረግም ጀምሯል።

ታቤል፣ የሚበላውን ምግብ ራሱ መርጦ የማያውቅ ምስኪን መኾኑ ያበሳጩዋል። ራሱን ለማጥፋት በተደጋጋሚ አስቧል፤ ግን የማንነቱን መገኛ አገሩን ደግሞ ሳያይ፣ እንዲሁም ይህን ለአብዛኛው ዐቅም አልባ የሰው ልጅ እልቂት ምክንያት ለመኾን የሚችል የጥናት ውጤት መጥፋቱን ሳያረጋግጥ መሞት የዓለምን ሕዝብ ከማጥፋት እንደማይሻል ስለሚያምን ሞክሮት አያውቅም።

የምርምር ውጤቱ የሚገኘው በቀን ከሦስት ሰዓታት በላይ ያለማቋረጥ ቊጭ ብሎ የሚያስብበት አእምሮው ውስጥ ነው። አብረውት የሚሠሩ የተለያዩ አገር ዜጎች ሳይቀሩ በዚህ ድርጊቱና አስተሳሰቡ ይደነቁ ነበር። የሚቀርባት ጸሐፊውና የደገንነት ኅላፊዋ ሳትቀር «እንዳንተ ከማሰብ ድጋሚ መወለድ ይቀላል» እያለች ትቀልድበት ነበር።

ኒው ዮርክ ከሚገኘው ቢሮው ወጥቶ በተመደበለት የመንግሥት ጀት ኮሎራዶ እንደደረሰ በቀጥታ ወደ ምርምር ጣቢያው በመኪና

ተወሰደ። ጣቢያውም እንደደረሰ ጸሐፊው ደውላ አንድ ኢትዮጵያዊ የባህል ሐኪም ሊያገኘው እንደሚፈልግና ቀጠሮ እንዲያዝለት ፈቃድ እንደጠየቀ አስታወቀችው። ትንሽ አሰብ አድርጎ፡- «ከሹለት ሳምንት በኋላ ቅጠሪው» አላት። በእርግጥ ታቤል በኮሎራዶ ባለው ተቋም አንድ ሳምንት ብቻ ሰንብቶ እንደሚመለስ ቢያውቅም፣ የጥናቱን ውጤት ካገባደደ በኋላ ለማግኘት ነበር ቀጠሮውን ያራዘመው። በተጨማሪም፣ የኢትዮጵያውያን ዐዲስ ዓመት እንደደረሰ ስለሚያውቅ በዕለቱ ከምትገቡበት እናቱ ጋር ደዋዩን ሊያገናኘው አስቧል።

የምርምሩ ጣቢያ ተለዋውሷል። በየጠርዙ የነበረው የደኅንነት ካሜራ ብዛት ጨምሯል። ለመጨረሻ ለሥራ ከመጣ ጥቂት ወራትን አሳልፏል። ያኔ ፕሬዚደንት ጆርጅ ደብሊው ቡሽን ለማስገባቸውና ለሳቸው ገለጻ ለመስጠት ነበር የመጣው።

በቀጥታ የይለፍ ቃሉን እያስገባና የዐይኖቹን አሻራ እያስመዘገበ ወደ ዋናው ጣቢያ ዘለቀ። በዚህ ክፍል መግባት የሚችሉት እሱና ፕሬዚደንቱን ጨምሮ አምስት ሰዎች ብቻ ነበሩ። የጥናቱ ጀማሪዎች ራሳቸው እንዳይገቡ በመንግሥት ተከልክለዋል። ሦስቱ አንጋፋ ተመራማሪዎችም ከክፍሉ መውጣት አይችሉም።

ምርምሩን የሚያቀላጥፉት ቴክኖሎጂዎች፣ የሰው ልጅ የማሰብና የፈጠራ ብቃት ምን ያህል እንደነጎደ የሚያሳብቁ ናቸው። አብዛኛዎቹ መሣሪያዎች የምርምር ሥራውን ከማገዝ ባሻገር የተመራማሪዎቹን ደኅንነት የሚጠብቁና ከሥራቸው ለአፍታ እረፍት

ሲያገኙ ራሳቸውን እንዲያነቃቁ በፊት ታግዘው የሚያዝናኗቸው ነበሩ።

ወደ ውስጥ እንደገባ በቅርቡ የተፈበረኩ የአርቴፊሻል ልቦች የተገጠመላቸው ጥንቸሎች በተዘጋጀላቸው ሣር ላይ ሲሯሯጡ በመገረም ነበር ያያቸው። ምርምሩ ሲጀመር ከሰዎች ስቴም ሴል አግልበተው የሠሩት አርቴፊሻል ልብ ጥንቸሎች ላይ ሲሞክር፤ «በሕይወት ቢያቁያቸው ራሱ ትልቅ ውጤት ነው» ተብሎ ነበር። ይኸን እንጂ፤ ከተገጠመላቸው ከጥቂት ሳምንታት በኋላ እንደ ልብ ሲንቀሳቀሱና ሲርጡ ማየት ታላቅ ድል ነበር። በዓለም ዙሪያ በርካታ ሰዎችን ከሚገድሉ በሽታዎች አንዱ የልብ ህመም እንደሆነ የሚያውቀው ታሴል፤ ይህ ምርምር በሰዎች ላይ ተግባራዊ ተደርጎ ሲሠራ ማየት ለሱም ሽን ለጥናት ቡድኑ ትልቅ ስኬት እንደሆነ ያውቃል።

ከአንድ ጥግ ነጭ ኬሚካል ፈሳሽ በተሞላው የሬሣ ሣጥን የመሰለ የጠርሙስ ገንዳ ውስጥ ከስቴም ሴልና በቅርብ ከሞቱ ሰዎች አካል የተገጣጠሙትን የወንድና የሴት የሰው አምሳል ቃኝት አድርጎ ወደ ቀጣዩ ክፍል አመራ። እነዚህ ሥራቶች እስካሁን ከሚደረግላቸው የኤሌትሪክ ደም ዝውውር ውጪ በራሳቸው ደም ሊያዘዋውሩ አልቻሉም ነበር።

ሦስቱም ተመራማሪ ሐኪሞች በፍጥነት ቀርበው ሰላምታ ካቀረቡለት በኋላ ሊያናግራቸው እንደሚፈልግ ገልጾ ወደ ስብሰባ ክፍሉ አመራ። የስብሰባ ክፍሉ አምስት ሰዎችን ብቻ የሚይዝ ሲሆን፤ እያንዳንዱ

ወንበር እንደ ቀንድ አውጣ ከወለሉ ሥር የሚወጣው በተሰብሳቢው አሻራ ነበር። በወቅቱ ፕሬዚደንቱ ስላልተገኙ በአራት ወንበሮች ስብሰባው ተጀመረ።

የስብሰባው መሪ ታቤል በመክፈቻ ንግግሩ፡-

«ስው የሚሞተው ሥጋው ነፍሱን መሸከም ሲያቅተው ነው። ሥጋችን ደግሞ የሚያረጅም የሚበላሽም ነው። ነፍስ ልትሞት ካልቻለችና የሚሞተው ሥጋችን ከኾነ፣ ለምን ለነፍሳችን የማያረጅና የማይሞት ሥጋ አንሠራላትም? ብለን ነው እየጣርን ያለነው። ለዘመናት፣ ሕይወት ትርጉም ያገኘው ሞት በመኖሩ ነው ተብሏል። እኛ ግን ሞትን አጥፍተን ለሕይወት ዐዲስ ትርጉም እንሰጣለን። ለሥነ-ሕይወት ትልቁ ጠላት የኾነውን ሞትን እናጠፋለን!» አለ።

የታቤል ድንገተኛ ስብሰባና ያልተጠበቀ የንግግር አጀማመር ተመራማሪዎቹን ግራ አጋባቸው። ይብሱን የእነሱን ምላሽ ሳይሰማ ከተለመደው ሥነ ሥርዓት ውጪ «ስብሰባ ጨርሰናል» ብሎ ንግግሩን ደመደመ።

የሰው ልጅ በዚህ ምድር ቁይታው እንደየፍላጎቱ እጅግ ብዙ የኑሮ ጥያቄዎችን አንሥቷል፤ ያነሣልም። ነገር ግን፣ ነጩን ኾነ ጥቁሩን፣ ሀብታሙን ኾነ ደህውን፣ ጤነኛውን ኾነ ህመምተኛውን የሚያስጨንቁና የሚያሳስቡ ከፍጥረት ጀምሮ የሰው ልጅ ባካበተው ዕውቀትና ጥበብ ሊመልሳቸው ያልቻላቸው ከየት መጣሁ? እኔ ማነኝ? እዚህ ዓለም ምን እሠራለሁ? ደግሞስ ከሞትሁ በኋላ ምን

እኸናለሁ? ወዴትስ እሄዳለሁ? የሚሉት ጥያቄዎች ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ በሊቁ በደቂቁ ሲጠየቁ የነበሩ ናቸው።

ዓለም ላይ ያሉ ሃይማኖቶች፣ ፍልስፍናዎችና ሥልጣኔዎች ሁሉም ሊባል በሚችል ደረጃ ለእነዚህ ጥያቄዎች «መልስ» በሚሉት ላይ የተመረከቡ ናቸው። አንዳንዱ ጥያቄዎቹን ፈርቶ፣ ሌላው ደግሞ አጥጋቢ መልስ ሳያገኝ በጥያቄ ዕድሜው ያበቃል። ከእነዚህ መሠረታዊ ጥያቄዎች ሁሉ ግን የሰውን ልጅ ሲያስጨንቁና ሲያሳስቡ የኖሩት ነገ ምን እኸናለሁ? እና ለምን እሞታለሁ? የሚሉት ጥያቄዎች ናቸው። ለዚህም ነው፣ ሰው ከዛሬ ይልቅ ስለ ነገ የሚጨነቀውና ስለ ነገ የሚፈራው። ሃይማኖቶችም ቢኾኑ፡- «እኛን ከተከተልህ ከሞት በኋላ እንዲህና እንዲያ ይኸንልሃል» እያሉ ነው ለሰው ልጅ ላልተረጋገጠ ነገ መተማመንን የሚሰጡት።

የሰው ልጅ ማሰብ እንደጀመረ ወዲያው ተከትሎት የሚመጣ ጠላት ሞት ነው፤ ከሚወደው የሚነጥለው፣ የሕይወትን ትርጉም የሚያዋኸቅበት። እናም አንዳንዱ ሞትን ለመግደል ሲታትር፣ ሌላው ስለ ሞት ለማጥናት ሲራወጥ፣ ቀሪው ሞት ሲፈራ ይኖራል።

የሰው ልጆችን ቀልብ የሚሰቡና ልብ የሚገዙ ወሬዎች ባይነት ባይነቱ ቢሰሙም፣ «ሞቼ ተነሣሁ» የሚልን ሰው ወሬ እንደመስማት ግን የሚያንን አይገኝም። «የማያውቁት አገር አይናፍቅም» ቢባልም ስለማያውቁት አገር ለመስማት የሚናፍቁ ብዙዎች ናቸው፤ የማይቀርለት አገር ምን እንደሚመስል እንደማወቅ ልብ የሚሰቅል ነገር የለምና።

የሰው ልጅ የምድር አኗኗር ዘይቤ የሚወሰነውም በሰው ሞት ባለው
 አመለካከት ነው። ሞት ለአንዳንድ ጠላት፤ ለሌላው እረፍት፤
 ለአንዳንድ ደግሞ ፍርሀት ነው። ብዙ ሰው ለመሞት የሚፈራውን
 ያህል ለመኖር ፈርቶ አያውቅም። ግን ይህች ዓለም ብዙዎች
 እንደሚተርኩት ወደ እውነተኛው ማንነታችንና ምንነታችን
 መሸጋገሪያ ነችን? በዚህችን ዓለም ለጥቂት ጊዜ ልንኖር የመጣን
 እንግዶችና መጸተኞች ነንን? ወይስ ለዘላለም ልንኖርባት እንችላለን?

ከ33

ዓመታት

በፊት

መተማ፡ ኢትዮ-ሱዳን ድንበር

ሐምሌ 3 ፣ 1960 ዓ.ም

ከነያሬድ ጎጆ ሰማይ ላይ፣ በክረምቱ ዝናብ የጨፈገገው ጉም ከቀኑ መምሽት ጋር ተጨምሮ አካባቢውን በፀጥታ ውጦታል። የኢትዮጵያንና የሱዳንን ድንበር ታክካ በሰፈረችው መተማ መንደር ውስጥ ባለች ትንሽ ቤት አምስት የጥበብ ተማሪዎች ቀጭ ብለው በትካዜ ድባብ የውጪውን አየር መስለዋል። ያሬድ ግን የተለየ ፍርሀትና ጭንቀት ከፊቱ ይነበባል።

ያሬድና ጓደኞቹ ከተለያዩ የኑሮ ዘይቤ የተቀዱ ቢኾኑም፤ ፍቅር ይሉት ነገር በአንድ ቀላቅሏቸዋል። በጋ ሲመጣም የተገናኙበትን ዐሥራ ሦስተኛ ዓመት፤ እንዲሁም የሚለያዩበትን ቀን ለማክበር በዝግጅት ላይ ናቸው። አኹን ከምንም በላይ ስሜታቸውን የረበሸው፤ እንደ አንድ ቤተሰብ የኾነውን መቀራረባቸውን መለያየት የሚባል ነገር ሊፈታተነው መቃረቡ ነው። የነበሩበት ክፍል ድንገት ተንኳኳ። ያሬድ በድንጋጤ «ይግቡ» አለ።

ተማሪዎቹ ያልጠበቋቸው አባ ወልደሥላሴ ነበሩ። ከገጽታቸው እንደ ተማሪዎቹ የተጨነቁ ይመስላሉ ። ተማሪዎቹም አንድ በአንድ ጉልበታቸውን በመሳም ምቹውን ቦታ ለመምህራቸው ለቀው ወደ አንድ ጥግ ተቀመጡ።

የተማሪዎቹ አለቃ ፈለቀም ለመምራ ወልደሥላሴ፡- «አባ፤ ለምን የጥበብ ትምህርቱን ስንጨርስ ልንሠራ ያቀድነውን አንነግርዎትም?» ድንገተኛ ጥያቄ አቀረበ።

«ለመኾኑ እራታችሁን በላችሁ?» አሉ አባ ጥያቄውን እንዳልሰሙ ያህል።

ተማሪዎቹ ተገረሙ። አባ በተለምዶአቸው በ12 ሰዓት እራት ስለመብላታቸው እንደማይጠይቋቸውና የቀረበላቸውን ጥያቄ ሳይመልሱ ወደ ሌላ ንግግር እንደማይገቡ ያውቃሉ። ማንም መልስ አልሰጣቸውም።

ከጥቂት ዝምታ በኋላም ፈለቀ:- «አባ፣ ዛሬ ምን ኾኑ ደከመዎት ወይስ...?»

አባ የሚያሰላስሉት ትልቅ ነገር እንዳለ ፊታቸው ያሳብቃል። «ልንገራቸው? ወይስ ልተወው?» እያሉ የሚያንገራግሩም ይመስላሉ። በመሐል «እሺ!» አሉ አባ፣ ተማሪዎቹ እንዲነግሯቸው።

«እኔ በጋ እንደገባ በመጀመሪያ ከብዙ ዓመት በፊት የተለየኋቸውን ቤተሰቦቼን ማየት እፈልጋለሁ» አለ ፈለቀ። በወሎ ደሴ ከተማ ያደገ፣ የድሀ አርሶ አደር 3ኛና የመጨረሻ ልጅ ሲኾን፣ ለቤተሰቡ አስቸጋሪ ልጅ ነበር። ምንም እንኳን የጥበብ ትምህርቱን አራት ዓመት ዘግይቶ የጀመረ ቢኾንም፣ መምሪ ግን ድፍረቱን ስለሚወዱለት ከትምህርት ሰዓት በተጨማሪ በትርፍ ሰዓትም ያስተምሩት ነበር።

ከዘጠኝ ዓመት በፊት ነው። የዘመን መለወጫ ዕለቱ ሰንበት ላይ ነበር ያረፈው። ጠዋት እቤተ ክርስቲያን ቅዳሴ ላይ የተገኘው ፈለቀ ወዲያና ወዲህ የሚሯሯጡት ዐይኖቹ ድንገት አንድ ቦታ ላይ ከሩጫቸው ይገታሉ። አንዲት ቈንጆ ነበረች አስገድዳ ያቆመቻቸው። ልቡን ከጥግ እስከ ጥግ የተቈጣጠረችው መሰለው። ያን ዕለት ዘመን ብቻ ሳይኾን ማንነቱም ነበር የተለወጠው።

ከቀናት በኋላ ሁለንተናው በልጅቷ ፍቅር እረፍት የተነሣው ወጣት እንደ አገሩ ወግና ልማድ የልጅቷን ቤተሰቦች ለጋብቻ ይጠይቃል። በእሱና በቤተሰቦቿ መካከል የተገተረውን ትልቅ ግድግዳ አላስተዋለም ነበር። ድሀው ፈለቀ ለሀብታሙ ገበሬ ልጅ አለመመጠኑን ፍቅር

የሞላው ልቡ የሚያገናዝብበት ጊዜ አልነበረውም። የቤተሰቦቿንም የትዳር ጥያቄ እምቢታ አምኖ ከመቀበል ይልቅ ልጅቷን ለመጥለፍ ዐቀደ። ለዚህም፣ ሴራውን የሚያስፈጽሙ አባሪ ወጠምሻዎች ፈልጎ የጠለፋውን ቀን ይቁርጣል።

የዐቅማቸውን ተዘጋጅተው ልጅቷ ወደምትገኝበት አቀኑ። የልጅቷ አባት ወሬውን በጊዜ በመስማቱ በአካባቢው አሉ የሚባሉ ሽፍቶች ልጅቷን በሥውር እንዲጠብቁ በማድረግ የበኩሉን ተዘጋጅቷል። ጠላፊዎቹም ልጅቷ አመሻሹን ወንዝ ዳር ገላዋን ስትታጠብ አይተው እስክትጨርስ በጥንቃቄ ይከታተላሉ። እንደለባበሶች ጊዜ ሳያባክኑ በተከራዩት ፈረስ ላይ አግድም እንደ ስልቻ አስረው ወደ ጫካ በረሩ።

ልጅቷ እራታዋን አቀለጠችው። ፈለቀም ወዲያው አፏን በጨርቅ ሽብቦ በያዘው ጨቤ መሳይ ቢላ አስፈራራት። የልጅቷን ጩኸት የሰሙት ጠባቂዎች ልጅቷን ለማዳን በፍጥነት ተሠራጩ።

ፈለቀም የሚከተሉት ሰዎች መቃረባቸውን ሲረዳ ተባባሪዎቹ ተኩስ እንዲጀምሩ ነገራቸው። እሱም እያለኸለኸ ከፈረሱ ፊት፣ ፊት መርጡን ቀጥሏል። የልጅቷ ጠባቂዎች አንድ ኹለት እያሉ የዐፀፋ ተኩስ አሰሙ። በመሐልም ከፈለቀ ጋር የነበረ ወጠምሻ ጀርባውን ተመታ። ቊስለኛቸውን ለመርዳት አንዳፍታ መቆም አይችሉም። በዱቤ የተገዛውም የጥይት እርሳስ በማለቁ እጅ ከመስጠት ይልቅ መሸሹን መረጡ።

ሽፍታዎቹም፤ በጥይት የቀለቡት ጠላፊ መሞቱን ሲያዩ በወደቀበት ትተው ክትትላቸው ላይ አተኩሩ። ጥቂት እንዳሳደዱ እነፈለቀን በግልጽ በማየታቸው በድጋሚ ተኩስ ጀመሩ። ፈረሱና ሌላው ወጠምሻ ሲመቱ ፈለቀ ግን እንደ ዕድል ኾኖ የታለመለት ጥይት በጆሮ ግንዱ አለፈ። ፈረሱ እግሩን ክፉኛ ተመቷል፤ ተባባሪዎቹም ወድቀዋል።

ሁሉንም ጥሎ እግሩ ወደመራው ከነፈ። ሽፍታዎቹም ልጅቷን በማግኘታቸው ፈለቀን መከታተል አቀሙው ልጅቷ የታሰረችበትን በመፍታት ነፃ አወጧት። አመሻሹንም በጫካው ውስጥ እሳት አንድደው እየሞቁ አደሩና ሲነጋ ለቤተሰቦቿ አስረከቧት።

ፍርሀቱና ተስፋ መቀረጡ ንይል የጨመሩለት የሚመስለው ፈለቀ ሌሊቱን ሙሉ ሲጓዝ አድሮ ሲነጋጋ ከአንድ ዛፍ ላይ ወጥቶ ትንሽ ጋደም አለ። ድካም ስለተጫነው ለመተኛት ጊዜ አልወሰደበትም።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ የብዙ ሰዎች ጫጫታ ከእንቅልፉ አባነነው። በመጀመሪያ ደንግጦ ነበር። ወዲያው ከዛፉ ወርዶ ጉዞውን ቀጠለ። ቦታውን ከዚህ ቀደም ባያውቀውም፤ የገበያ ቀን መኾኑ ግን ገብቶታል። የብዙ ሰው ዐይን ወደሱ ማነጣጠሩ ቢረብሸውም በድፍረት ገበያውን ስንጥቆ ማቋረጡን ተያያዘው።

ወደ ገበያው መውጫ አካባቢ ሲደርስ ከማለዳ ጀምሮ ሲከታተለው የነበረ አንድ ሰው ፊት ለፊቱ ተደቀነበት። ፈለቀም በርግኝ እርሳስ የለሹን ሽጉጥ አነጣጠረበት። ሰውየው ግን በሰላም እንደመጣና

መንገደኛ ከሽነ ቤቱ ሊያሳርፈው እንደሚችል ሲነግረው፤ መሄጃ የሌለው ስደተኛ በአሳቡ ተስማማ።

በትውውቃቸው ጊዜ ታሪኩን ደብቆ ለአካባቢው እንግዳ መሾኑን ብቻ ገለጸለት። ሰውየው የፈለቀን መራብ አይቶ ከያዘው ምግብ በመስጠት ወደ ሞት መንገድ ጀምሮ የነበረች ነፍሱን መለሰለት። ከአራት ሰዓት የእግር ጉዞ በኋላ ሰውየው ቤት ደረሱ። ከዚያን ቀን ወዲያ ፈለቀ ዐዲስ ቤት አገኘ። በዚያው ቤትም የጥበብ ትምህርቱን አሀዱ አለ።

ከፈለቀ አጠገብ የተቀመጠው ዘውዱ ደግሞ፡- «እኔ ከዚህ ጨርሼ ስወጣ በሠለጠንሁበት ሙያ ወደ ዐዲስ አበባ ሄጄ መሥራት እፈልጋለሁ» አለ።

ዘውዱ፤ እናቱና አባቱ በመሞታቸው ደብረ ታቦርን ከለቀቀ በኋላ ወደ ትውልድ አገሩ ሄዶ የቤተሰቦቹን ሕይወት ማስታወስ አይፈልግም። ዘውዱ፤ እንደ ጓደኞቹ መፍትሔ ለተገኘላቸውም ላልተገኘላቸውም በሽታዎች መድኃኒት ከመቀመም በተጨማሪ፤ ስለዚህ ዓለም ምስጢርና ወደፊት ስለሚሾነው ነገር ከአባ ተማሪዎች ሁሉ የተለየ ማወቅ የሚያስችለው ጥበብ ነበረው። በዚህም ጥበቡ አስተማሪው ሳይቀሩ ይደነቁ ነበር።

ከጅማሬው፤ ዘውዱ ወደዚህ የመጣው በሱዳን አድርጎ ወደሌላ አገር ለመሄድ ሲል ነበር። ከገበያ መልስ አግኝተውት ዘውዱን ወደዚህ የጥበብ ትምህርት የቀላቀሉት አባ ናቸው። አባ፤ ዘውዱን ከሚሄድበት ለማስቀረት ብዙ መክረው ደክመው ነበር የተሳካላቸው።

ከዘውዱ ፈቅ ብሎ ደግሞ የአባ ልጅ ያሬድ ተራውን ይጠብቃል።
«እኔ እዚሁ የትውልድ ስፍራዬን ማገልገል እፈልጋለሁ» አለ፤
አባቱንና መምህሩን አባ ወልደሥላሴን ጥሎ የትም ለመሄድ
ባለመፈለግ።

ከያሬድ ጎን የተቀመጠው የአባ የእንጀራ ልጅ ክንዱ በበኩሉ፡- «እኔ
ትምህርቴን እንደጨረስሁ ወደ ሱዳን ሄጄ መሥራት እፈልጋለሁ»
አለ። ምንም እንኳን መምሪያ የእንጀራ ልጃቸውን ወደ ሱዳን መሄድ
ባይወዱትም፤ ወሬውን ግን በፅሞና መስማት ግድ ኾኖባቸዋል።

አባ ወልደሥላሴ እነክንዱ ቤት መኖር ከጀመሩ ብዙ ዓመታት
ቁጥረዋል። የክንዱ አባት በድንገተኛ ህመም ሲሞቱ መምሪያ በነክንዱ
ግቢ ውስጥ በጥገኝነት ይኖሩ ነበር። በኋላም ከክንዱ እናት ጋር
ተጋብተው ተጠቃለሉ። የክንዱ እናት ከመሞታቸው በፊትም ኾነ
በኋላ መምሪያ በባህላዊ ህክምና በሚያገኙት ገቢ ቤተሰቡን ያስተዳድሩ
ነበር። ክንዱም ከያሬድ በላይ ሚስታቸውን ስለሚያስታውሳቸው
በጣም ነበር የሚወዱት።

በመጨረሻም በጥግ በኩል የተቀመጠው ድንቁ ሳግ እየተናነቀው፡-
«እኔ በዚህ ሙያዬ ከዓመታት በፊት ወደተለየሁት አካባቢዬ ሄጄ
ሕፃናትን አስተምራለሁ» አለ። አባ ደስ አላቸው። «ጎበዝ ልጄ
ተባረክ!» አሉት።

ድንቁ ከነቀምት አካባቢ የመጣ ሲኾን፤ አመጣጡ እንደ ዘውዱ ወደ
ሱዳን ሊወጣ አስቦ ነበር። አባም ያገኙት የባህል መድኃኒት

ሜሎሪና

መቀመጫያ ቅጠላቅጠል ፍለጋ በገቡበት ጫካ አንዱ ዛፍ ሥር ተገዝቶ ነበር ።

አባ፣ በፈለቀ አነሣሽነት የተማሪዎቹን ዕቅድ በመስማታቸው ቢደሰቱም፣ በሱዳን በኩል መሰደድ የሚለው የክንዱ አሳብ ግን አላስደሰታቸውም ነበር። ውጪ ተሰደው ከሚሄዱ ተርበው ቢሞቱ የሚመርጡ አገር ወዳድ ሰው ናቸው።

የዝናቡ ካፊያ ጋብ ቢልም ቀኑ እየጨለመ በመምጣቱ ፈለቀ ኩራዙን እሳት መለኮስ ጀመረ።

ድንገት ከዘውዱ ዐይን መንታ መንታ እየሸኑ የዕንባ ዘለላዎች መውረድ ጀመሩ። ሁሉም ደነገጡ። ለምን እንደሚያለቅስ አባ በፍርሀትና በማቅማማት ጠየቁት። ዕንባውን እየተቆጣጠረ ክንዱ ሱዳን ሲወርድ የሚደርስበትን አስቀድሞ እንዳየ ነገራቸው። ሥቃይና መከራ ብቻ ሳይሸን መሞቻቸውም ሱዳን እንደሸነ፣ ነገር ግን ክንዱ መሄድ እንዳለበትና ትልቅ ሥራ ሠርቶ እንደሚያልፍ ተረከላቸው። አባ ወልደሥላሴም ከመርዶም ከብሥራትም ያልለየለትን ትንቢት ምክንያቱን ለመጠየቅ ስላልደፈሩ ተዉትና አእምሯቸውን የሚያናውጣቸውን አሳብ በነገታው ለመንገር ወስነው ተማሪዎቹን ተሰናብተው ወደ መገኛቸው ሄዱ።

ምንም እንኳ ተማሪዎቹ የአባ መጨነቅና ግራ መጋባት ቢያሳስባቸውም፣ ይበልጥ የክንዱ ነገር አስደንግጧቸዋል።

እራታቸውን ባልተለመደ ፀጥታ ከበሉ በኋላ ኩራዙን አጥፍተው ወደየመኝታቸው ተሰማሩ።

አባ ከወትሮ በተለየ በአሳብ በመጠመዳቸው እንቅልፍ አልወሰድ ብሏቸዋል። ምን ብለውና ከየት ጀምረው እንደሚናገሩ ግራ ገብቷቸዋል። በሌላም በኩል የተማሪዎቹ ትምህርት በመጠናቀቁ የዐሥራ ሦስት ዓመት ሙሉ ትምህርት ፈተና ምን መኾን እንዳለበትም እያወጡ ያወርዳሉ። ጭንቅላታቸው ያዞረው ጀምሯል።

ተማሪዎቻቸውም በበኩላቸው በጊዜ ቢጋደሙም፣ እንቅልፍ የወሰደው ግን አልነበረም። ሁሉም ስለ መጻኢ ሕይወታቸው ያስባሉ። ዘውዱ ግን በተለይ፣ ባለው ልዩ ጥበብ ወደ ፊት ሊኾን ያለውን እያሰላሰለ አንዴ ሲበሳጭ አንዴ ሲደሰት ለሊቱን አሳለፈ። እንዳይነጋ የለም ዶሮ እንደጮኽ ተከታትለው ተነሡ።

አባ በጊዜ ቢነቁም ከመኝታቸው የወረዱት ግን አረፋፍደው ነበር። ሁሉም በአንድነት ቊርስ ከበሉ በኋላ ትምህርት ቀጠለና አባ ለያንዳንዱ ተማሪ ያሰናዱትን ፈተና ማቅረብ ጀመሩ። አለቃቸው ፈለቀ በአካባቢው ላለው የእንስሳት በሽታ መድኃኒት እንዲያዘጋጅ፣ ድንቁ ደግሞ ከፈለቀ በተጓዳኝ በወቅቱ ገበሬውን እያማረረ ለነበረው የሰሊጥ ተባይ ማጥፊያ እንዲያዘጋጅ ታዘዙ።

ያሬድና ክንዱ ደግሞ እንደ ቅደም ተከተላቸው ለዕጢ፣ ለነቀርሳና ለከባድ ራስ ምታት መድኃኒት እንዲቀምሙ ተመደበላቸው። በመጨረሻም ወደ ዘውዱ በመዞር፣ ለእሱ ከባድ ሥራ ለመስጠት

ወስነው ጥቂት ካሰቡ ባኋላ የሞቱ የሰውነት ክፍሎችን የሚያሳድግና ተላላፊ በሽታን የሚከላከል መድኃኒት እንዲፈልግ ነገሩት። ቀጠል አድርገውም መድኃኒቶቹን በጥቂት ቀናት እንደሚፈልጓቸው በመንገር ወጡ።

ተማሪዎቹ በመገረም ተያዩ። ዐሥራ ሦስት ዓመት ሙሉ ሲማሩ እንዲህ የዐጪር ሰዓት ትምህርት ጊዜ አሳልፈው አያውቁም። ሁሉም የታዘዙትን በጊዜ መፈጸም እንዳለባቸው በማመን በየበኩላቸው ወደ ጫካ አምርተው የተለያዩ ቅጠላቅጠሎችንና ሥራ-ሥሮችን መሰብሰብ ጀመሩ።

አመሻሽ ላይም ከተመለሱ በኋላ በጎጂቸው ተሰባስበው ስለ ቀኑ እንግዳና አስደንጋጭ ገጠመኛቸው ለማውጋት ተቀመጡ። ጨረቃም የምሽቱን ጨለማ ለመገዳደር ብርሃን በመርጨት ላይ ነበረች።

ነገሩ እንዲህ ነበር። በጫካው አልፈው ገበያውን ሲያቋርጡ በርካታ ሰዎች በደም ተነክረውና እዚህም እዚያም ሬሳ ወድቆ አይተው ምክንያቱን ቢጠይቁ፣ ከየት መጡ የማይባሉ ከጫካ የወጡ አራዊት ገበያተኞችን እንደጐዱና ቀሪዎቹም የተረፉት በያዙት መሣሪያ መሽኑን ከጥቂቶች ይሰማሉ። ቀኑ የገበያ በመሽኑ በነበረው መገፋፋትና ትርምስ በብዛት የሞቱት አዛውንት እናቶችና ሕፃናት ነበሩ። ተማሪዎቹም የቻሉትን ያህል የተጐዱትን ከረዱ በኋላ አመሻሹ ላይ ወደ ቤታቸው ተመለሱ።

በዚህ የቀለጠ ወሬ ውስጥ እያሉ በሩ ተንኳኳ።

ዋሽንግተን ዲሲ - 1960 ዓ.ም

መስፍን በዚህ የጭንቅ ሰዓት ውስጥ ሽኖ ወደ አሜሪካ ከመጣበት ከወርን ነሐሴ 1955 ዓ.ም ጀምሮ ያሳለፋቸውን ቅዠት የሚመስሉ ዐምስት የውጣ ውረድ ዓመታት በምናቡ እንደ ሥዕል እየደረደረ ይገረማል፤ ይቈጫል። ኑሮ እንዳሰበው ለሱ ቀላል አልነበረችም። ሥራና ዕድል የተትረፈረፈባት የምትባለው አገረ አሜሪካ ለሱ በተቃራኒው ሽናበታለች። የሥራ ልምዱንና ክብሩን የጠበቀ ሥራ ማግኘት አዳግቶታል። ወደ ኋላ ዐምስቱን ዓመት ዞር ብሎ ሲመለከት ያተረፈው ለገንዘብ ብሎ በተለያዩ ወንጀሎች ውስጥ መሳተፍ፤ በየስር ቤቱ መጣልና በሱስ ጊዜውን መፍጀት ነበር።

አሜሪካ የገባበት ሰሞን ታላቅ ታሪካዊ ክስተት የተከናወነበትና ፍጹም ህልም የሚመስል ጊዜ ነበር። የሥራ ተነሣሽነቱም ይህ ነው የሚባል አልነበረም። እንደገባ በሳምንቱ ነበር የዶ/ር ማርቲን ሉተር ኪንግን «I have a dream» («ህልም አለኝ!») የሚል ንግግርና ሰላማዊ ሰልፍ የተካፈለው።

በወቅቱ ዐያሌ ጥቁር ሕዝቦች ከተለያዩ የአሜሪካ ግዛቶች ለነፃነታቸው ድምፅ ለማሰማት በሊንከን መታሰቢያ ሀውልት ዙሪያ ተገኝተዋል። የመስፍን ቤተሰቦች ደግሞ ዋሽንግተን ዲሲ እንደመክተማቸው ለሰልፉ በጊዜ ነበር ወደ ቦታው የደረሱት። መስፍን በወቅቱ የነበረው ደስታ ልክ አልነበረውም። ይህን ያህል ጥቁር ሕዝብ በአሜሪካ በአንድ ጊዜ አያለሁ ብሎ አስቦ አያውቅም ነበር።

በዕለቱ መስፍን ከመናገሪያው ምስባክ በቅርብ ርቀት ፊት ለፊት ቁሞ ነበር የማርቲን ሉተር ኪንግን ንግግር የተከታተለው። ኢትዮጵያ እያለ ስለ ጥቁሮች እኩልነት ተሟጋቹ ስለ ማርቲን ሉተር ብዙ ያነበበና የሰማ ሲኾን፣ አንድም ቀን ግን በቅርብ ርቀት አየዋለሁ ብሎ አልሞ አያውቅም።

ቁመተ ሎጋውና መልክ መልካሙ መስፍን አገሩን ከማንም አብልጦ እንደሚወድ ነው የሚያስበው። በሚያገለግልበትና በቀዳማዊ ኀይለ ሥላሴ መንግሥት በሚተዳደረው የመንግሥት መሥሪያ ቤት ውስጥ አለ የተባለ ታታሪና ተመሥጋኝ ሠራተኛ ነበር። ስለ አገሩ ታሪክ ጠንቅቆ የሚያውቅና በወቅቱ እንደነበሩት እንደ ብዙዎቹ እኩዮቹ

ሁሉ በማንም ቅኝ ባልተገዛቸው አገሩ ታሪክ የሚከራ ነበር። አሜሪካ ለመምጣቱ የቤተሰቡ ፍላጎት ዋናው ምክንያት ቢኾንም፤ እሱ ግን ይሠራበት የነበረውን መስክ በትምህርትና በዘመናዊ ቴክኖሎጂዎች በሚገባ አሳድጎ ከተጨማሪ ካፒታል ጋር ተመልሶ አገሩን ማሳደግ ነበር ዕቅዱ።

በሰልፉ ወቅት በማርቲን ሉተር ንግግር እጅጉን ቢደነቅም፤ እሱ ግን በነጮች ምንም መገለል ገና ስላልደረሰበት የንግግሩን ሕመም ጥልቀት እምብዛም አልተረዳውም ነበር። ሉተር ስለ ጥቁር ሕዝቦች ነፃነት እጦትና ከነጮች እኩል የሥራ ዕድል ያለማግኘት ኹኔታ ሲያስረዳ፤ በአንድ በኩል ደግሞ አሜሪካ ታላቅ አገር እንድትኾን መደረግ ስለሚገባቸው ነገሮች ገለጻ ሲያደርግ እጅግ የሚያስገርም ነበር። ለመስፍን፤ ሉተር የጥቁሮች መብት ተሟጋች ሳይኾን፤ የአሜሪካ ፕሬዚደንት ነበር የሚመስለው። የሉተር «ህልም» ህልም ብቻ እንዳልኾነ ተረድቷል።

እንግዲህ አሜሪካ በእንደዚህ ዐይነት ኹኔታ የተቀበለችው መስፍን፤ ሕይወትን ለማሸነፍና ከፍተኛ ዋጋ አውጥተው ያመጡትን ቤተሰቦቹን በተለይም ወንድሙን ለማስደሰት የሚያደርገውን ሩጫ የጀመረው ይህን በመሰለ ቀን ነበር። ቤተሰቦቹም አገር ያስቀየሩት ጉብዝናውን አይተው እዚህ መጥቶ ቢሠራ ለኛም ይጠቅማል ብለው በመተማመን ነበር።

የመንፈስ ነጻነቱን ጠብቆ ሞራላዊ ማንነቱን ሳይጥል ለመዝለቅ ሕይወት እንደጠበቃታ ያልኾነችለት መስፍን፤ በአሜሪካ አገር እንኳን

ቤተሰቡን ሊጠቅም ይቅርና ጭራሽ ጦስ እየኸነባቸው በታሰረ ቊጥር ዋስ ኾኖ ማስወጣት አስመርጁቸዋል። ኹሎታውን፣ ባልጠበቀው ኹኔታ ላላሰበው ተግባር አውሎት ነበር ራሱን ያገኘው።

ባለው የመግባባት ክሂል ከሜክሲኮ አገር የሚያስመጣቸውን አደንዛኹ ዕዎች በማከፋፈል የማያውቀው ዝነኛ ጥቁር አሜሪካዊ ዘፋኝ አልነበረም። ባለፉት ዐምስት ዓመታት በቤተሰብ ግፊት ኹለት ጊዜ የሱስና የባሕርይ ማገገሚያ ማዕከል (rehabilitation center) የገባ ቢኾንም፣ ማዕከሉ አንዳች የረባው ነገር ስላልነበረ በግድ ራሱን ከዚያ አውጥቷል።

ወደዚህ ንግድ የገባው ባጪሩና በቶሎ ለመለወጥ ከነበረው ፍላጎት የተነሣ ነበር። መጀመሪያ ላይ በኋይት ሀውስ አካባቢ በሚገኝ አንድ የመኪና ጋራኹ ውስጥ መኪና ማጠብና መጠበቅ ነበር ሥራው። ኢትዮጵያ እያለ ታፍሮ፣ ተከብሮና ተፈርቶ የመንግሥት ሥራውን ሲያቀላጥፍ የነበረው፣ እዚህ ከመጣ በኋላ ዝቅ ብሎ፣ ባሪያ ኾኖ መሥራቱን እየተናነቀው መቀበሉ ሥነ ልቦናዊ ማንነቱን ከሰማይ ወደ መሬት ፈጥፍጦ የሰባበረው ያህል ነበር የቈጠረው።

ከምንም በላይ ደግሞ የሚቈጨው፣ በአገሩ ብቸኛ በኾነው አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ገብቶ የተማረውን ትምህርት አገሩንና ራሱን ሳይጠቅምበት፣ እዚህ ትምህርትም ክሂልም የማይጠይቅ ሥራ መሥራቱ ነው። እንደመጣ ጥቂት መሥሪያ ቤቶች በተማረበት ሙያ ለመቀጠር አመልክቶ ነበር፣ የሚቀበለው አጣ እንጂ። በዚህ ኹኔታ

ነበር መስፍን ጋራዢ ውስጥ መኪና እየጠበቀና እያጠበ በጎን የተሻለ ገንዘብ ለማግኘት ወደ አደንዛዥ ዕፅ ሽያጭ የተሳበው።

መስፍን ለመጀመሪያ ጊዜ የታሰረው 35ኛው የአሜሪካ ፕሬዚደንት የነበሩት ጆን ፊዝጌራልድ ኬኔዲ (JFK) በ1956 ዓ.ም በመኪና እየተጓዙ ሳለ በተተከሰባቸው ጥይት በተገደሉ በሳምንቱ ነበር። ለመስፍን የጆን ኬኔዲ መገደል ቢያሳዝነውም፣ በቀብር ሥርዓታቸው ላይ የኢትዮጵያ ንጉሥ ዐፄ ኀይለ ሥላሴ እንደሚገኙ ሲሰማ ደስ ብሎት ነበር። ስለ ቀዳማዊ ዐፄ ኀይለ ሥላሴ ተናግሮ አይጨርስም። በዩኒቨርሲቲ ሳለ በተደጋጋሚ እየመጡ ይጎበኟቸው ነበር።

መስፍን፣ የሚወዳቸውን የአፍሪካ አንድነት መሥራች «የአፍሪካ አባት» ቀዳማዊ ኀይለ ሥላሴ በአሜሪካ ለማየት በመታደሉ በጣም ተደስቶ ነበር። እውነተኛ ማንነቱን ከአገር ቤት ይዘውለት የሚመጡ ነበር የመሰለው። በወቅቱ ዐፄ ኀይለ ሥላሴ በኬኔዲ ሥርዓተ ቀብር ላይ የተገኙ ብቸኛው የጥቁር ሕዝብ መሪ ነበሩ። በዚህም በአገሩና በንጉሡ ከርቶ ነበር።

ይኹን እንጂ፣ በዛው ሳምንት የመንግሥት ቊጥጥር ጠብቆ ስለነበር መስፍንም አብዛኛውን ጊዜ ከሥራ መልስ አመሻሹን ከጋንግስተሮች ጋራ ስለሚያሳልፍ በዕፅ ዝውውር ተጠርጥሮ ለኹለት ቀናት ታስሮ ተጨባጭ መረጃ ስላልተገኘበት ተፈትቷል። ከዚያች ዕለት ጀምሮ ያለፉትን ዐምስት ዓመታት የሕይወት አስቸጋሪነት ደረጃ በደረጃ እየጨመረ እዚህ ቀን ላይ አድርሶታል።

ሜሎሪና

በቅርብ ደግሞ ፖሊሶች በቊጥጥር ሥር አውለው ወደ አገሩ ሊመልሱት እንዳቀዱና ከደህንነት መሥሪያ ቤቱ ተይዞ ወደመጣበት አገር ይመለስ የሚል ደብዳቤ እንደወጣበት ከውስጥ ሰው ስለሰማ ሳምንቱን ሙሉ የተለየ አጣብቂኝ ይዞታል።

ጭንቀቱን ለጊዜውም ቢኾን ለመርሳት የማይወስደው የዕፅ ዐይነት አልነበረም። ከቤተሰቦቹም ቤት ከጠፋ ሳምንት ተገባደደ። የሚኖረው በአቅራቢያው ባሉ ጥቁር ጋንግስተኞች ቤት ውስጥ ተሸሽጎ ነበር። መቈጣጠር የሚያቅተው መጥፎ ስሜት በየጊዜው ይወርረዋል። «አኹን አገሪ ከመለሱኝ ምን ሠርቼ ልኖር ነው? የሠፈር ሰውስ ምን ይላል? ስንቱ ወደ አገሩ ባለጥሪት ኾኖ ሲመለስ እኔስ በባዶ እጄ ሄጄ ምን ሊውጠኝ ነው?» በጭንቀት ያስባል፤ ያወጣል፤ ያወርዳል።

በሌላ በኩል፤ መስፍን ላለፈው አንድ ዓመት ለማንም ያልተነፈሰው ምስጢር በውስጡ ተሸክሞ ቁይቷል። የሁል ጊዜ ጥያቄ የሚኾንበት ከአንድ ዓመት በፊት ለአንድ ወር ራሱን ስቶ ግዙፍ ማዕከል ውስጥ ገብቶ ሲከርም ያያቸው የማይታመኑ ነገሮች ናቸው። በደንብ ትዝ የሚለው ነቅቶ በሰመመን እያለ አንዲት ሴት እየጮኸች መጥታ፡- «ሳምጥል አልፋ ነቅቷል ማደንዘዣ ውጉት» ስትልና በክፍል ውስጥ ያለው የአደጋ ጊዜ ደወል ሲጮህ ነው። ሙሉ ለሙሉ ሲነቃ ግን ራሱን ያገኘው መንገድ ዳር በሌሊት አንድ ጥግ ላይ ተጋድሞ ነው። ሰውነቱ ላይም የተለያዩ ጠባሳዎችን አግኝቷል። ከዚያ ጊዜ ጀምሮ «ለአንድ ወር ያህል የት ነበርሁ? የነበርሁበት ቦታስ ምንድን ነው?» የሚለው ጥያቄ የሕይወቱ አንድ አካል ኾኖ ቁይቷል።

በዚህ አሳብና ጭንቀት ውስጥ እያለ ድንገት ከተደበቀበት ቤት ኹለት ፖሊሶች መጥተው እያጣደፉ ወሰዱት። ጥቂትም ለምርመራ በፖሊስ ጣቢያ ከቁየና ቤተሰቦቹን እንዲሰናበት ከተደረገ በኋላ በዛው ሳምንት ወደ አሜሪካ እስከ መጨረሻው እንዳይመለስ ቪዛው ተሰርቶ ወደ ትውልድ አገሩ ኢትዮጵያ ተላከ።

፫

መተማ

እያንዳንዱ ነገር መነሻ አለው

በሩን የቆረቆሩት አባ ነበሩ። ወደ ክፍሉ ገና እንደዘለቁ፤ ዶፉን ለማውረድ እንደ ቸኩለ ደመና ቶሎ ለመገላገል ያሰቡ ደመስል በቀጥታ ታሪካቸውን መዘርገፍ ጀመሩ። ዐይኖቻቸው ዕንባ ቋጥረው ሲቃ ድምፃቸውን ቢቆራርጠውም ንግግራቸውን ቀጠሉ።

«እኔም ልክ እንደናንተ ከብዙ ዓመታት በፊት ጎንደር ውስጥ በምትገኝ ትንሽ መንደር የጥበብ ትምህርት ተማሪ ነበርሁ» አሉ። ተማሪዎቹ የአባ ትካዜ ቢጋባባቸውም፤ ታሪኩን ለመስማት በጣም ጓጉተው ነበር።

«በዚያን ወቅት የምንማረው ሦስት ሽንገን ነበር። ይህ የጥበብ ትምህርት በወቅቱ በኅብረተሰቡ ዘንድ ልክ እንደ ሰይጣን ሥራ ይቆጠርና ይታሰብ ስለነበር የምንማረው ከቤተሰቦቻችን በድብቅ ነበር።

«አስተማሪያችን ታሪካቸውን በግልጥ ባይነግሩንም እኛ ራሳችን ከአካባቢው ሰው እንደምንሰማው ከሽን ትልቅ ምስጢር የሚያውቁ ነበሩ። «ሰው የሚያስበውን ያውቃሉ» ስለሚባል፣ የሚያውቃቸው ሰው እንኳን ባጠገባቸው በቤታቸው አያልፍም ይባል ነበር።

«በዙ ሽፍታዎች ሊዘርፏቸው መጥተው ሁሉም ታውረው ቀርተዋል ይባላል። አስተማሪያችን ብርቱ ጎይል ይቀዳጁ እንጂ ከእኛ ከተማሪዎቻቸው ጋር ግን እንደ ወንድምና ጓደኛ የኖሩ አስተዋይና ጠቢብ ሰው ነበሩ። አሹንም ቢሾን ...» አሉ ሳግ እየተናነቃቸው።

«ሁለቱ ጓደኞቼና መምህራ በሕይወት ባይኖሩም፣ በሚያውቋቸው ዘንድ ግን ታሪካቸው ይዘከራል» በማለት ትንሽ ጸጥ ብለው ከቁዩ በኋላ በረጅሙ ተንፍሰው፡- «በዚህ ወር ሁላችሁም የተለየ ጠባይና ባሕርይ እንዳያችሁብኝ አውቃለሁ። ነገር ግን ያልነገርኳችሁ ይህን ሰዓት እየጠበቅሁኝ ስለነበር ነው።» ተማሪዎቹ መጨረሻውን አፋቸውን ከፍተው እየጠበቁ ነው። አባ ቀጠሉ።

«ይቺ ዕለት ውዱ አስተማሪዬ ቀኒቷን ረግመው ራሳቸውን ያጠፉባት ነች። በዚህች በረገሟት ቀን ብዙ ሰዎችና ንብረት እንዲጠፉ አድርገዋል። ጓደኞቼም የሞቱት ዛሬ እኔ እናንተን ለፈተና ቅጠላቅጠሎችን፣ ሥራሥሮችን ከዱር እንድትለቅሙ እንደላክኳችሁ

እኛም ለዚህ ተግባር ወጥተን በነበረበት በዚህች ዕለት ነበር። በዕለቱ ሁላችንም አስፈላጊ ያልናቸውን ዕፅዋት ሰብስበን ቀኑ ገና በመኸኑ ወደ ገበያ ለመውጣት ተስማምተን በጉዞ ላይ እያለን ድንገት በወንበዴዎች ተይዘን ዐይንና አፋችን በጨርቅ ታብቶ ወደ አንድ ትንሽ ቤት ተወሰድን።

«አስተማሪያችን በዕጥፍ ዕድሜ የሚበልጡን ቢኾንም፤ የሚያዩን ግን ልክ እንደ ወንድሞቻቸው በመኸኑ በጣም ይራሩልን ነበር። በወቅቱ የእኛ አንዱ ሥጋት በወጣንበት ስንቀር ምን ያህል ሊጨንቃቸው እንደሚችል በማሰብ ነበር። ከትንሽ ደቂቃ በኋላ ኹለት ሽጉጥ የታጠቁ ሰዎች ወደ ክፍሉ ገብተው የታሰርንበትን ፈቱልን። ፀጉራቸውና ጢማቸው ከመጠን በላይ በማደጉ ከሰው ይልቅ የዱር አውሬ ይመስሉ ነበር። ከኹለቱ አንዱ፡- «የያዝናችሁ ለመግደል ሳይኾን እስከ ዛሬ ድረስ በተማራችሁት ትምህርት መድኃኒት እንድትሠሩልን ነው» አለን። በዚህ ግዜ ሦስታችንም ደነገጥን፤ ምክንያቱም ያን ያህል ዓመት ማንም እንደማያውቅ ነበር የምናስበው። ቊጣ በቀላቀለበት ድምፅ «የአለቃችን ልጅ ወደዚህ መጥታ በሽታዋን ካያችሁ በኋላ መድኃኒቱን ቀምማችሁ ትለቀቃላችሁ» አለን።

«እንዳለውም ኹለት ፈርጣማ ሰዎች አንዲት ትንሽ ሴት ተሸክመው ወደኛ አመጧት፤ በሽታዋንም አየን። ልጅቷን ይዘዋት ከመጡት አንዱም «የምትፈልጉትን ለመድኃኒት የሚኾን ዕፅዋት ታጅባችሁ ሄዳችሁ ታመጣላችሁ» አለን። «ነገር ግን ለማምለጥ ብትሞክሩ ትሞታላችሁ» ሲልም አስጠነቀቀን። ፈቃደኝነታችንን በምልክት

ከገለጽን በኋላ ተከታትለው ወጡ። ወዲያው አንድ ወጣት ምግብ አቀረበልን። ሁላችንም በድንጋጤ ወስፋታችን ቢዘጋም፤ እንድንበላ ስላስገደዱን የቻልነውን ቀመስን።

«በነጋታውም በማለዳ ቀስቅሰውን መድኃኒት የምንሠራባቸውን ዕፅዋት እንድንለቅም አዝዘውን ከኋላችን መከታተል ጀመሩ። ዕፅዋት የመሰብሰቡ ሥራ አድካሚና ጊዜ ፈጅ በመኾኑ ጠባቂዎቻችን የራሳቸውን ወግ ጀምረዋል። ኹለቱ ጓደኞቼ እንድናመልጥ አሳብ አቀረቡ። እኔ «አልፈልግም፤ ያለጥርጥር ይገድሉናል» ብዬ በፍርሀት አስጠነቀቅኳቸው። ጓደኞቼ አሻፈረን ብለው እየሮጡ ጫካ ውስጥ ገቡ። እኔ ባለማመን በቆምሁበት ፈዝገፍ ቀረሁ። ጠባቂዎቼም ተከታትለው ገደሏቸው።

«እኔንም የተሰበሰበውን ለመድኃኒት የሚኾን ዕፅዋት አስይዘው ወደ መታሰሪያዬ ወሰዱኝ። ምንም ግርፊያውና ድብደባው ቢጠናብኝም ከሥቃዬ ይልቅ የጉዳኝ የጓደኞቼ ሞት ነበር። በተደጋጋሚ እየዛቱ «አንተም ለማምለጥ ብትሞክር እንገድልሃለን! መድኃኒቱን ቶሎ ብለህ ከሠራህ ግን እንለቅሃለን» ሲሉኝ በርግጥ በውስጤ ክፉ አሳብ ይመላለስ ነበር።

«መርዝ ሠርቼ ልጅቷን የመግደል ውጥን ብልጭ ብሎልኝ ነበር። ነገር ግን የእሷ መሞት የእኔንም እንደሚያፋጥነው ተገንዝቤ በሐዘን መንፈስ ሙሉውን ቀንና ሌሊት ስቀመም ቁይቼ ንጋት ላይ እንቅልፍ ሽለብ አረገኝ። በሽታዋ እንኳ ቀላል ነበር መድኃኒቱም እንደዛው፤ ግን ሐዘን መንፈስን ሲሰብር ቀላሉም ሥራ ብዙ ሰዓት ይወስዳል።

የሚያስችል በቂ ነገር እጄ ላይ እንደሌለ አስታወስሁኝ። የመምህራችንም ቤት ከጥቂት ቊላቊስ በስተቀር ምንም የለም። እነዚያኑ ዕቃዎች ብሸጣቸው ትንሽ ገንዘብ እንደሚያመጡልኝ አሰብኩ። ቤቴንም ስፈታትሽ ጥቂት ገንዘብ አገኘሁ። ልሸጣቸው ያሰብኳቸውን ጥቃቅን ዕቃዎችና ጥቂት ልብሶች ጨምሮ ላልመለስ ከአካባቢው ተሰወርሁ።

«የትና ወዴት እንደምሄድ ባላውቀውም እግራ ወደ መራኝ አቅጣጫ ያለማቋረጥ ከተጓዘሁ በኋላ ወደ አንድ ትንሽ ከተማ ስደርስ መኝታ ተከራይቼ አዳሬን እዚያ አደረግሁ። አላስችል ብሎኝ የያዘሁትን ወረቀት ሌሊት ማንበብ ጀመርሁ። ለካ አስተማሪያችን በመንፈሳቸው ያዩን ነበር! ኹለቱ ጓደኞቼ ሲሞቱ ባዩበት ቅጽበት ራሳቸውን ለማጥፋት እንደወሰኑ ከጻፉት ላይ አነበብሁ።

«ከዚህም በተጨማሪ የተለያዩ የጥበብ ትምህርቶችና የመድኃኒት አሠራሮችን በወረቀቶቼ አሥፍረዋል። ምንም እንኳ አስተማሪያችን ስለ ድብቅ ችሎታቸው ባይጽፉም የተለየ ምስጢር እንዳላቸው ግን አያጠራጥርም። አኹን ድረስ አንዳንድ ትምህርቶችን የማስተምራችሁም ከነዚህ ወረቀቶች ላይ ነው» አሉ።

አባ ወልደ ሥላሴ ቀጠል አድርገውም፣ እዚህ መጥተው እንዴት የነያሬድን እናት እንዳገቡና ይህን የማስተማሪያ ቤት ለመከራየት እንደበቁ አጫወቷቸው። ተማሪዎቹ ታሪኩ ቢመስጣቸውም እነሱም ይህ ክፉ ዕጣ እንዳይወድቅባቸው መፍራታቸው አልቀረም።

«ከመቼው እንደገባ ሳላውቅ ከታጣቂዎቹ አንዱ ከእንቅልፌ በእግሩ ረግጦ ቀሰቀሰኝ። ስነቃ አስፈሪ ሰው አጠገቤ ቆመዋል፤ የልጅቷ አባት ነበሩ። «መድገኒቱን ሠርተህ ጨረስህ?» «አዎ» አልሁ። «ይህ መድገኒት ልጄ ላይ አንድ ጉዳት ቢያደርስ አሠቃይተው እንዲገድሱህ አደርጋለሁ» አሉኝ።

«መድገኒቱን ሰጠኋቸውና ከክፍሉ ወጡ። በኋላ ልጅቱ በጥቂት ጊዜ በመዳኗ በአለቃው እንድለቀቅ ተወስኖ ዐይኔን አስረው የማላውቀው ቦታ ወረወሩኝ። በመጀመሪያ ሌሊት በመኾኑ የነበርሁበትን ላውቀው አልቻልሁም ነበር። ጎሕ ሲቀድ ከሠፈራ ብዙም አለመራቂን ተገነዘብሁና ወደ ቤት ገሠገሥሁ።

«የጠበቅሁት አስተማሪዎችን በሩ ላይ ተክዘው ይጠብቁኛል ብዬ ነበር። ግቢው የተለየ ፀጥታ ይታይበታል። ወደ ውስጥ ስገባ ባየሁት ነገር አካሌ በድን የኾነ ያህል ነበር የተሰማኝ! አስተማሪዎችን ራሳቸውን አጥፍተው ነበር። ደነገጥሁ! እንዴት ያንን የመሰለ ትልቅ ጎይል ያላቸው ሰው ራሳቸውን ያጠፋሉ ስል ራሴን ጠየቅሁኝ። እየተርበተበትሁ አካባቢውን በዐይኖቼ ስፈትሽ ከመኝታቸው በስተግርጌ የተከመሩ ጥቅልል ብራናዎችን ተመለከትሁ። በትምህርት ጊዜያችን እነሱን እንድናነብ አይፈቅዱልንም ነበር። እኔም በጊዜው ከማልቀስ ይልቅ ልቤ ወረቀቶቹ ላይ የተጻፈውን ለማየት በመጓጓዥ ራሴን ታዘብሁት።

«ወዲያው ወረቀቶቹን ሰብስቤ ተረጋግቼ ትንሽ ማሰላሰል እንደጀመርሁ ብቻዬን መቅረቴንና ለመመገብም ኾነ ለመንቀሳቀስ

የሚያስችል በቂ ነገር እጄ ላይ እንደሌለ አስታወስሁኝ። የመምህራችንም ቤት ከጥቂት ቊሳቊስ በስተቀር ምንም የለም። እነዚያኑ ዕቃዎች በሸጣቸው ትንሽ ገንዘብ እንደሚያመጡልኝ አሰብኩ። ቤቱንም ስፈታትሽ ጥቂት ገንዘብ አገኘሁ። ልሸጣቸው ያሰብኳቸውን ጥቃቅን ዕቃዎችና ጥቂት ልብሶች ጨምሮ ላልመለስ ከአካባቢው ተሰወርሁ።

«የትና ወዴት እንደምሄድ ባላውቀውም እግሬ ወደ መራኝ አቅጣጫ ያለማቋረጥ ከተጓዘሁ በኋላ ወደ አንድ ትንሽ ከተማ ስደርስ መኝታ ተከራይቼ አዳሬን እዚያ አደረግሁ። አላስችል ብሎኝ የያዘሁትን ወረቀት ሌሊት ማንበብ ጀመርሁ። ለካ አስተማሪያችን በመንፈሳቸው ያዩን ነበር! ኹለቱ ጓደኞቼ ሲሞቱ ባዩበት ቅጽበት ራሳቸውን ለማጥፋት እንደወሰኑ ከጻፉት ላይ አነበብሁ።

«ከዚህም በተጨማሪ የተለያዩ የጥበብ ትምህርቶችና የመድኃኒት አሠራሮችን በወረቀቶቼ አሥፍረዋል። ምንም እንኳ አስተማሪያችን ስለ ድብቅ ችሎታቸው ባይጽፉም የተለየ ምስጢር እንዳላቸው ግን አያጠራጥርም። አኹን ድረስ አንዳንድ ትምህርቶችን የማስተምራችሁም ከነዚህ ወረቀቶች ላይ ነው» አሉ።

አባ ወልደ ሥላሴ ቀጠል አድርገውም፣ እዚህ መጥተው እንዴት የነያሬድን እናት እንዳገቡና ይህን የማስተማሪያ ቤት ለመከራየት እንደበቁ አጫወቷቸው። ተማሪዎቹ ታሪኩ ቢመስጣቸውም እነሱም ይህ ክፉ ዕጣ እንዳይወድቅባቸው መፍራታቸው አልቀረም።

ከረጅም ፀጥታ በኋላ፡- «የተሸከምሁትና ልነግራችሁ ዛሬ ነገ ስለ የነበረው ይኼው ነበር» አሉ። አንዳች ሳይናገሩ የተወሰኑ ነገር ውስጣቸው ያለ ይመስላል። ትንሽ ተጫውተው ወደ ክፍላቸው ሄዱ።

ተማሪዎቹ ከመታወካቸው የተነሣ እራታቸውን ሳይበሉ ነበር የተኙት። ከሁሉ በላይ፣ በዕለቱ ገበያውን የፊሳ ዐውድማ ያደረገው ዐደጋና አባ ወልደ ሥላሴ ስለ ቀኑ መረገም የነገሯቸው መገጣጠሙ ሽብር ለቀቀባቸው። በተለይ ዘውዱ «ይችን ዓለም ምንኛ ቢረግሟት ነው እስካኹን በዚህች ቀን ብዙ ጉዳት የሚደርሰው?» እያለ ያስባል። «ወደፊት ደግሞ እኔ ይችን ቀን ከአደጋ አድራሽነት ወደ መልካም ሥራ ቀንነት እቀይራታለሁ» በማለትም ያሳሳስላል። ቀስ በቀስ የሁሉንም ፍርሀት እንቅልፍ አሸነፈው።

ትምህርት ስለጨረሱ ማንም ቶሎ ሊነሣ አልፈለገም ነበር። አርፍደው ቊርሳቸውን ከበሉ በኋላ እኩለ ቀን ገደማ የቤት ሥራቸውን ለመፈጸም የሰበሰቧቸው ቅጠላቅጠሎች በማዘጋጀት ሥራቸውን ጀመሩ። በመምራ የበላይ ተቈጣጣሪነት ሁሉም ተማሪዎች ሥራቸውን አጠናቀቁ። ያዘጋጁቸው መድኃኒቶች በርግጥም ውጤታማ ነበሩ።

መምራ ከተማሪዎቻቸው የሚያበላልጡት ባይኖርም፣ ፈተናውን ግን የሰጧቸው እንዲሁ የተማሩትን ለማጠቃለል እንደኾነ ለተማሪዎቹ ነገረዋቸዋል። ተማሪዎቹ እንደ ሁል ጊዜው አብረው ያሉም ቢኾን፣ የመለያያቸው ጊዜ በመድረሱ ግን በጣም እየተነፋፈቁ ናቸው። ይባሉኑ፣ ከአንድ ወር በኋላ ሁሉም ከዚህ እንደሚሸኙ መምራ

ስለነገሯቸው መጨነቅ ጀምረዋል፤ መምራ ግን የተማሪዎቹ ጭንቀት እስኪለያዩ ድረስ መኾኑን ስለሚያውቁ ቦታ አልሰጡትም ነበር።

ከአንድ ወር በኋላም ሁሉም ተማሪዎች ዳግመኛ በአካል የሚገናኙበትን ቀን በመናፈቅና በመመኘት ወዳሰቡት ቦታ ተጓዙ። በቤቱ የቀረው የመምራ ልጅ ያሬድ ግን የጓደኞቹ ናፍቄት በየለቱ ከመቀነስ ይልቅ እየጨመረ ሕይወትን ከአባቱ ጋር መግፋት ቀጠለ። ከተወሰነ ጊዜ በኋላም መምራ ዕድሜያቸው እየገፋ በመምጣቱ ከመሞታቸው በፊት ለልጃቸው ሊናዘዙለት አንድ ሌሊት ወደ ክፍላቸው ጠርተው ጭልጭል በሚለው የኩራዝ ብርሃን በመታገዝ ወሬያቸውን ጀመሩ።

«ልጄ እኔ ወደ ሞት እያመራሁ ነው። ሥራም መሥራት ተስኖኛል አንተም እንደማይህ ከጓደኞችህ ጋር ከተለያየህ ሰንበትበት ቢልም ናፍቄትህ ግን አኹንም አልቀነሰም። በመኾኑም አኹን የጠራሁህ ኹለት ነገር ልነግርህ ነው። አንደኛው፣ እኔ ስሞት ይህን ቦታ ሸጠህ ወደ ጎንደር ክፍለ አገር ሄደህ እንድትኖር ሲኾን፤ ኹለተኛው፣ ስለ አስተማሪዬ ድብቅ ችሎታ ብነግራችሁም የጎይሉ ምንጭና መንሥኤ እንደማይታወቅ ግን ነግራችሁ ነበር። ይህን ያደረግሁበት ምክንያት፣ ብነግራችሁ ለዚህች ጥበብ ብላችሁ እርስ በእርስ እንዳትተላለቁና በመካከላችሁ ያለው ፍቅር እንዳይጠፋ አስቤ ነበር።

«እንደ ነገርኋችሁ፣ አስተማሪዬ ሲሞቱ ያገኘሁትን ወረቀት ሳነበው በዚያ ላይ ስለ ጥበቡ መነሻና ስለ ጥበቡ አቀባበል የተጻፈ ነገር ነበር። ይህን ጥበብ በዚህ ዓለም ለማግኘት የማይፈልግ ሰው የለም። እኔም

ብኸን በጣም ጓጉቼ ነበር። ነገር ግን ወረቀቶቼን ያነበብሁት እዚህ መጥቼ ስለኸነ ቁይቼ የተረዳሁት ነገር ኃይሉን ለማግኘት የግድ አስተማሪዬ የሞቱበት አካባቢ መሄድ ማስፈለጉን ነው። እናም ይህን ኃይል ከእኔ ይልቅ ለልጄ ተናግሮ ማለፍ ስለፈለግሁ ይህችን ቀን በሕይወቴ ስጠባበቅ ነበር። አሉት።

ያን ምሽት አባ የቦታውን መገኛ በግልጽ ከነገሩት በኋላ ጥበቡን የሠፈረበትን ወረቀት አስረክቡት። በጓደኞቼ ናፍቄት ተይዞ የነበረ ልቡ አባቱ ለነገሩት ምስጢር ቦታውን መልቀቅ ጀመረ። ከጥቂት ጊዜያት በኋላም የያሬድ አባት እርጅና ተጫጭኗቸው ነበርና እንደተናገሩት ያሬድንና ይህን ዓለም ተሰናበቱ። ከአባቱ ሞት በኋላም የዘላለም ህልሙን ለማርካት ሳይውል ሳያድር ቦታውን ከሸጠ በኋላ እግሮቹንና አሳቡን ወደ ጎንደር አቀና።

ዕ

መስፍን ኢትዮጵያ ከገባ ሰንበትበት ብሏል። የተማረ መኻኑ ብቻ ሳይኾን፤ ቁመተ ሎጋኒቱና ደምግባቱ ኢትዮጵያ በነበረበት ጊዜ እንኳ ዐይኗን የማትጥልበት ሴት አልነበረችም። ከአሜሪካ ከተመለሰ በኋላ ደግሞ የፈላጊዎቹ ቊጥር በዝቷል። ከቤተሰቡ በስተቀር ማንም ከአሜሪካ ተባርሮ እንደመጣ አያውቅም።

መመለሱ እንደተሰማ ሳምንት ሳይሞላው ነበር ለሱና ለቤተሰቦቹ ከአካባቢው ባለሀብቶችና ባለሥልጣኖች ስጦታና የግብዣ ጥሪ ይኸገሙዋል። ከመስፍን ባሕርይና ቁመና በተጨማሪ ከታላቋና ከሥልጡኗ አሜሪካ ቀድቶ ባመጣው ዕውቀት ሀብቱንና የሀብት አስተዳደሩን ለመቀየር ልጁን ለመስፍን በመዳር እሱን ለመጠቀም የጎመዘገየ የአካባቢው ከበርቴ ጥቂት አልነበረም።

የመስፍን ወደ ኢትዮጵያ መምጣት ግን ለቤተሰቡ ከደስታ ይልቅ ሐዘን ነበር። እናቱና አባቱ እዛው አሜሪካ ከወንድሞቹ ጋር ቢኾኑም፤ አግብታ ዐዲስ አበባ ከምትኖረው ከአንድ እኅቱ እኩል ነው ሰው ምን ይላል፤ እያሉ የሚጨነቁት።

ቤተሰቦቹም ኾኑ የአካባቢው ሰዎች ስለ መስፍን እንዳሻቸው ቢያስቡም፤ ራሱም ኾነ ሌላው ባልጠበቀው መንገድ የመስፍንን ልብ ሳትወዳደር ራሷን ኾና ያሸነፈች ግን ትርሲት ነበረች። ትርሲትን በጣም ስለሚወዳት በደንቡና በሕጉ ባይጋቡም እንኳ በአንድ ላይ መኖር ጀመሩ። ትርሲትም ብትኾን እንደ ነፍሷ ነበር የምትወደው። እንደ ዐይን ብሌኗ ትጠነቀቅለታለች። ሱስ እንዳለበት ብታውቅም ለአንድ ቀን ይቀየራል፤ ብላ በማመንና ከሱስ ይወጣል ብላ ያስበችበትን መንገድ በመጥረግም ነበር ለወራት አብራው የተጓዘችው። ትርሲት የራሷ መካከለኛ ሱቅ ያላት፤ ራሷን፤ እሱንና በገጠር የሚኖሩ ቤተሰቦቿን የምታስተዳድር ጠንካራ ሠራተኛ ነች።

መስፍን ኢትዮጵያ ከመጣ በኋላ ይብሱን በራሱ ተስፋ ቁርጦ ነበር። ራሱን ለምንም ነገር የማይጠቅም፤ ሳያገለግል የተበላሸ ዕቃም አድርጎ ስለሚቁጥር ሕይወቱን ለማጥፋት ያስበባቸው ጊዜያት አያሌ ነበሩ። አኹን የመኖሩ ዐላማ ትርሲት ብቻ ነች። የክፈለችለት መሥዋዕትነት ሆዱን ያባባዋል። የዚህችን ጀግና ሴት ሕይወት እንዳበላሸ ሲያስብ ደግሞ ሕይወት ትጨልምበታለች። የሁል ጊዜ ጥያቄው ለእንዴት አድርጌ ትርሲትን አስደስታለሁ? የሚል ነው።

አብረው መኖር ከጀመሩ በኋላ አንድ ልጅ ወልደው ወዲያው ሞቶባቸዋል። ለዚህም ተጠያቂ የሚያደርገው ራሱንና ዕድሉን ነው። እንደፀነሰች ሲያውቅ ነበር ሱሱን ለማቆም ቃል የገባለት። እናቷም፣ «የልጅ ልጄን ለማየት አበቃኝ» ብለው ካሉበት ክፍለ አገር ድረስ ወሯ እንደገባ መጥተው በሥራ ሲያግዟት፣ የምትታረስበትን እህል ሲያዘጋጁ ነበር የከረሙት።

በእሱም በኩል ቢኾን እናቱ በልጃቸው ሰው መኾን እጅግ ተደስተው የልጆች ልብስ በርከት አድርገው አስቀድመው ከአሜሪካ ልከው ነበር። ነገር ግን ሁሉ እንዳልኾነ ኾነና ልጁ እንደተወለደ ሕይወቱ አለፈ። በቤተሰቡ ዘንድ ይህ ነው የማይባል የሐዘን ጠባሳ አመጣ። ባልና ሚስቱ በኅብረተሰቡ ዘንድ ፊታቸውን ቀና አርገው መሄድ ለወራት ተሳናቸው።

ሐዘን ከሞላባቸው ጥቂት ወራት በኋላ ትርሴት በድጋሚ ማርገዟ እንደታወቀ፣ እናቷ ወ/ሮ አሰለፈች በአካባቢው ወደሚፈራና «ሁሉን ዐዋቂ» ወደተባለ ጠንቋይ ዘንድ ቀርበው ከአንዴም ሦስቴ ተሥለዋል፤ ስለ ልጁም ጠይቀዋል። በመጀመሪያ የሄዱ ዕለት ዐዋቂው ጉዳያቸውን ሰምቶ ከኹለት ሳምንት በኋላ ጥቁር ፍየል ይዘው እንዲመጡ ነግሯቸው ነበር የተመለሱት። በቀጠሯቸው ቀን በሌሊት ተነሥተው ሥለት ማስገቢያ ጥቁር ፍየላቸውን ይዘው ከገቡ በኋላ ዐዋቂው ስለሚወለደው ልጅ ብዙ ነገራቸው።

ሕፃኑ ወንድ እንደኾነና አድጎ ቤተሰቡን እንደሚጠር፣ በትምህርቱም ጎበዝ እንደሚኾንና ዩኒቨርሲቲ ገብቶ እንደሚማር ነገራቸው። ይህም

ሳይበቃ፤ ትርሲት ከሱ በኋላ ሌላ አንድ ሴትና ሹለት ወንድ ልጆች እንደምትወልድ ዐዋቂው ገለጸላቸው። በዚህ ጊዜ ወ/ሮ አሰለፈች በደስታ የሚይዙ የሚጨብጡትን አጥተው ነበር።

ይዘውት ከመጡት ጥቁር ፍየል በተጨማሪ ያላቸውን አንድ የብር የአንገት ጌጥ አውጥተው ሰጡት። ዐዋቂውም በደስታ፡- «ይህ ብቻ አይደለም፤ ቤተሰቡ ሌላም መልካም ነገር ይኸንለታል፤ ነገር ግን እኔን ልትከተሉ ይገባል፤ ለእኔ ልትገብሩ ይገባል፤ ይህ ካልኾነ ግን በቤታችሁ ላይ ቊጣዬን አመጣለሁ» አላቸው። በዚህ ጊዜ ወ/ሮ አሰለፈች በደስታና በድንጋጤ ውስጥ ኾነው ሌሎች ሰዎች ዐዋቂው ቤት ውስጥ ሲሉ እንደሰሙት «አፉ በሉኝ ጌታዬ ያላችሁኝን አደርጋለሁ፤ ልጄንም ከነባለቤቴ አሳምኜ ወደዚህ አመጣለሁ» አሉ። ጉዳያቸውንም እንደጨረሱ የተሰጣቸውን ዳቦ በልተው፤ ቡና ጠጥተው በጥያቄ የወጡትን ተራራ ቊልቊል ወደነትርሲት ቤት የመንገዱን መሐል መሐሉን ይዘው በደስታ መመለስ ጀመሩ።

በምናባቸው፤ የአንድ ብቸኛ ልጃቸው የትርሲት ፊት በሚነግሯት መልካም ዜና ሲፈካ ታያቸው። የቤተሰቡ ደስታ ሲመለስ፤ እሳቸውም የልጅ ልጆቻቸውን አቅፈው ሲስሙ፤ ደግሞም ወደ ራሳቸው አገር ወስደው ለልጆቹ ተረት ሲተርቴላቸው፤ ከነሱጋ ሲጫወቱ፤ ሲመክሯቸውና የአያትነትን ወግ ሲወጡ እየታያቸው ሲነጋጋ ወደነትርሲት ግቢ ደርሰው ከፍተው ገቡ።

መስፍን ያለወትሮው በጊዜ ከእንቅልፉ ተነሥቶ እንጨት ይፈልጣል፤ ተገረመ። መስፍንን ሲያውቁት በጊዜ መነሣት የማይኸንለት ሰው

ነው። እንደውም እየጠጣ ካመሸ አንዳንዴ እስከ 6 ሰዓትም ተኝቶ ያረፍዳል። ወ/ሮ አሰለፈች መስፍንን ልክ እንደልጃቸው ነበር የሚሳሱለት፤ ካለበት ሱስ ውጭ ጠባዩ የሚያስደስታቸው መልካምና ቅን ሰው ነው። ለእሱ ወግነው ከትርሲት ጋር የሚጋጩበት ጊዜ ጥቂት የሚባል አልነበረም።

መስፍን የበሩን መከፈት እንዳያዩ ዞር ብሎ አያቸው።

«ደህና አደርሽ እማ?»

«እግዜር ይመስገን ልጄ፤ ቤተ ክርስቲያን ስሜ መመለሴ ነው» አሉት በደስታ ላይ ደስታ ተጨምሮላቸው።

ወደ ሌላ ጥያቄ ከመዞራቸው በፊት፡- «መልካም አደረጉ በዚህ ጊዜ የሚያዋጣው ወደ ፈጣሪ መጠጋትና መጸለይ ነው። የሰው ልጅ ኀጢአቱ በዝቷል፤ አሳቡ በክፋት ተመርዟል። በራሱ ስሕተት ፈጣሪን ያማርራል» መስፍን አዥጎደጎደው።

ወ/ሮ አሰለፈችም ሊነግሩት ያለውን ዜና ለመናገር ሰዓቱ አመቺ እንዳልኾነ ሲገባቸው ጥለውት ወደ ቤት ገቡ።

ትርሲት ያለወትሮዋ በማለዳ ተኝታለች። ባብዛኛው በጠዋት ተነሥታ የቀኑን ምግብ መሥራትና በጊዜ ወደ ገበያ መውጣት ልማዷ ነበር። ዛሬ ግን በጣም አመሻሽታ ስለተኛች ይመስላል አልተነሣችም። ከልጅነቷ ጀምሮ ጥንካሬዋን የሚያደንቁላት ብቸኛ ልጃቸው ናት።

ገጠር እያሉ አባቷ በለጋ ዕድሜዋ ሳይሞቱ ጀምሮ በሌሊት እየተነሣች ምግብ የምታበስልና ከእናቷ ጋር ገበያ ሄዳ የምታግዝ ነበረች። በቤተ ክርስቲያን ከተማረችው «አቡጊዳ» ውጪ የቀለም ትምህርት ለመማር ያልታደለች፤ ጽሑፎችን በደንብ ከማንበብና ከመጻፍ ውጪ ያን ያህል የጠለቀ ዕውቀት ያልነበራት ነች። መደመሩንም ቢኾን የተማረችው ከእናቷ ጋር ከምትውልበት ገበያ ነው።

ሊነግሯት ወደ መኝታዋ ካመሩ በኋላ እንደተኛች አይተው ሊቀሰቅሷት ስላልፈለጉ ዐልጋዋ አጠገብ ተቀምጠው ዐይን አይኗን ካዩ በኋላ ታላቁን የምሥራች በሆዳቸው ይዘው ትንሽ እንደመንቁራጠጥ አሉና ወጡ።

ዛሬ በቤቱ ከትርሲት ያልተለመደ የማለዳ እንቅልፍ ውጪ ሁሉም ነገር የሚያስደስት ነው። ከዐዋቂው መልካም ዜና ይዘው መጥተዋል፤ መስፍንም ያለልማዱ በጠዋት ተነሥቶ መሥራት ጀምሯል። በቃ ምን ይበሉ? እየደጋገሙ ፈጣሪያቸውን ያመሰገናሉ። «ተመስገን ፈጣሪዬ! አንተ ምን ይሣንሃል?» ይላሉ ደጋግመው።

ዐልጋቸው ላይ እንደተቀመጡ መስፍን ወደተቀመጡበት ቀርቦ ሲያወራቸው ትርሲት የኹለቱ ጨዋታ ቀስቅሷት ወዳሉበት ክፍል መጣች። እናቷ ልክ እንዳይዋት የምሥራቹን ሊነግሯት እንደ ሕፃን ልጅ ሰፍ ብለው ሲነሡ ለመስፍን፡- «ቤተ ክርስቲያን ስሜ መመለሴ ነው» ያሉት ትዝ ብሏቸው ተመልሰው ተቀመጡ።

«ተቀመጪ ልጄ በወሬያችን ቀስቀስንሽ አይደል?» አሉ በተቀላቀለ ስሜት።

መስፍን አጠገብ ተቀመጠች። ነገሩ እሷንም ግራ አጋብቷታል።

«አርፍዶ መነሣት ከሰው ጌላ ያደርጋል እንዴ?» አለች ለራሷ። እናቷና መስፍን አብረው ሲያወሩና ሲጫወቱ እንደማየት የሚያስደስታት ነገር የለም። በዚህ ምድር ያሏት ብቸኛ ሀብቶች እነሱ ናቸው። ከአባቷ ሞት በጌላ ደግሞ እንዴት ብለው እናቷ እንዳላደጓት ስለምታውቅ ለእናቷ ትልቅ ፍቅር ነው ያላት። ብዙ ጊዜ ስለ አባቷ እያስታወሱ እንደሚያዝኑ ስለምታውቅ እንዲህ ተደስተው ማየት እርካታዋ ነበር። መስፍንም ቢኾን ካለበት ድባቴ ወጥቶ ቤት ውስጥ ከእናቷ ጋር በደስታ መጫወቱ የቀኗን ጅማሬ ብሩሕ አድርጎላታል።

ሦስቱም በጠዋቱ ከተጫወቱ በጌላ ትርሲት እንደፈረደባት ከሞቀ ጨዋታ ወጥታ ለቤተሰቡ ቊርስ ማዘጋጀት ጀመረች። የመውለጃ ጊዜዋ ቢቃረብም ከሥራ ግን ቦዝና አታውቅም። በዚህ ምክንያት አልፎ አልፎ ከእናቷ እንዲሁም ከመስፍን ጋር ትጣላ ነበር። ምንም እንኳን ለሱቁ ሥራ የተቀጠረችው ወጣት የቤቱንም ሥራ ብትሠራ፣ ትርሲት ግን ራሷ ለቤተሰቡ ምግብ ካላበሰለች የማትረካ፣ የሰው ሥራ እንደራሷ ኾኖላት የማትደሰት ዐይነት ሰው ነበረች። መስፍንም ቢኾን በግልጽ አይናገር እንጂ ወደ ኢትዮጵያ ከተመለሰ በጌላ ትርሲት እንደምትሠራው ምግብ ጣፋጭ የሚኾንለት የለም።

ትርሲት የመውለጃ ጊዜዋ እንደደረሰ ዐዋቂው እንዳለው ወንድ ልጅ ተገላገለች። ልጅ ከመወለዱ በፊት ቤተሰቡ በፍርሀት ዘጠኝ ወር ሙሉ በጸሎት በአምላክ ፊት ሲማፀኑ፣ በየቤተ ክርስቲያኑ እየሄዱ ሲሣሉና ቃል ሲገቡ ቁይተዋል። እንደተወለደም ቢኾን የቀድሞው ጉዳት ስላልተረሣ ያን ያህል ጮቤ አልረገጡም። መስፍን ግን ልጁ ጤነኛ ኾኖ በመወለዱ ለሕይወቱ ዐዲስ ፀሐይ እንደወጣችለት ተስምቶታል።

ሕፃኑ ወደ ሕይወታቸው እንደመጣ መስፍን በአንድ ሳምንት ውስጥ የሚገርም የባሕርይ ለውጥ ማሳየት ጀመረ። ትርሲት ከወለደችበት የካቲት 12 ሆስፒታል ቅርብ ርቀት ላይ ካለው ቅዱስ ሚካኤል ቤተ ክርስቲያን ቀንና ማታ እየተመላለሰ ፈጣሪውን ያመሰግናል። ሳያስበው ሕይወቱ በጥቂት ቀናት መሻሻል ጀመረ። ከዓመታት በኋላ፣ ለቀናትም ቢኾን ምንም ሳያጨስ ከረመ።

አሜሪካም ያሉት እናትና አባቱ የምሥራቹን ሰምተው ወደ አገር ቤት ገብተው የልጅ ልጃቸውን ለመሳም መሰናዳት ጀመሩ። መስፍንና ባለቤቱ በሥለት ለወለዱት ልጅ «ሳሙኤል» ብለው ስም አወጡለት። ትርሲት ከሆስፒታል ወደ ቤቷ እንደገባች እናቷ በደስታ ያርሷት ጀመር። የተበላሸው የቤተሰብ ሕይወት በሳሙኤል መወለድ መስተካከል ጀመረ። የሥለቱ ልጅ ሳሙኤል ለቤቱ ደስታን ይዞ መጣ።

ሳሙኤል ይዞት የመጣው ደስታ ግን ከሳምንታት አልዘለም። ሳሙኤል ለሐኪሞች ባልታወቀ ከባድ በሽታ ታመመ። በተወለደም

በኹለት ሳምንቱ ሕይወቱ አለፈች። ይህን ያየችው ትርሲት በምሬት ተሞልታ ስትጮህ፤ ወ/ሮ አሰለፈች አፏን ይዘው «ተረጋጊ! ልጄ እሱ አልሞተም፤ ቢሞትም ደግሞ ይነሣል» እያሉ ያረጋጓት ጀመር። ትርሲት የምታደርገውና የምትኾነው ግራ ገብቷት መስፍንን ፍለጋ በሩጫ ከቤት ወጣች። መስፍን ከመሸ ቤተ ክርስቲያን ተሳልሞ ለሚስቱ ፍራፍሬ ገዝቶ እየተመለሰ ነበር። ድሮ በዚህ ሰዓት አረቄ አልያም ጠጅ ቤት የማይታጣው ሰው፤ ትርሲት ለወሊድ ሆስፒታል ከገባች ዕለት ጀምሮ ግን እንዲያው ላመሉ በቀም አንድ መለኪያ ወስዶ ይመጣል እንጂ ቀጭ ብሎ እንኳ አያውቅም። ከወለደች በኋላ ደግሞ ጭራሽ ከሱሱ እየራቀ ነበር።

የትርሲትን አኳኋን ተመልክቶ ተደናገጠ። እሷ መኾኗን እንዳረጋገጠ እሱም ወደሷ ይሮጥ ጀመር። ቤቱ ተቃጥሎ ይኾን? ከእናቷ ጋር ተጣልተው ይኾን? ብቻ በዚህች ቅፅበት ያልመጣበት አሳብ አልነበረም። አጠገቡ እንደደረሰች ተጠምጥማበት ሳግ እየተናነቃት ማልቀስ ጀመረች። መስፍን የያዘውን ፌስታል ሙሉ ፍራፍሬ ጥሎ ምን እንደኾነች ሳያውቅ ሊያጽናናት ጀመረ።

ጀምበሯ ጠልቃ አመሻሽ ላይ ስለነበር ማንም ያያቸው አልነበረም። ትርሲት፡- «ሳ.... ሳሚ!» ትላለች። መስፍን ግራ ገብቶታል፤ ተያይዘው ቤት ገቡ። በዚህ ጊዜ ግን ቤተሰቡ ሊጽናና አልቻለም፤ ልባቸው ተሰበረ። መስፍን ድምፁ ተዘጋ፤ ማልቀስ ቀርቶ መናገር ተሣነው። ትርሲትን ምን ብሎ እንደሚያጽናናት ግራ ገባው። ወ/ሮ አሰለፈች፤ «ፈጣሪን ላመስግን ሥለቴ ሰመረ» ባሉበት አፋቸው የፈጣሪንና የመላእክትን ስም እየጠሩ ማማረር ጀመሩ።

በሳሙኤል ሞት ግራ የተጋባው መስፍን ምን እየኾነ እንዳለ በቅጡ ሳያውቅ ሳሙኤልን ተሸክሞ አካባቢው ወዳለው ሆስፒታል መርጦን ተያያዘው። ትርሊትና እናትዋ ግራ ተጋብተው ይከተሉት ጀመር። ድንገተኛ ክፍል ገብተው ሳሙኤል በሐኪሞች ከተመረመረ በኋላ ዶክተሩ የልብ ምቱና የደም ዝውውሩ መቆሙን እንዳረጋገጠ ለመስፍን የልጃቸውን መሞት በድጋሚ አረዳው።

ልቦናቸው ሞቱን ቢያውቅም ተአምር ጠብቀው የሐኪሙን ውጤት ይጠባበቁ የነበሩት ወ/ሮ አሰለፈች ወዲያው ኹለቱንም ሰው እንዳይሰማ ፀጥ አስብለው፤ እሳቸውም የድርሻቸውን በልብ ሙሉነት ልጁን ይዘው ወደ ዐዋቂው ቤት መሄድ ጀመሩ።

ረጅሙን ተራራማ መንገድ አውራ ሳይፈሩ ከተጓዙ በኋላ ዐዋቂው ቤት ደረሱ። የቤቱን ሥርዓት ትተው ቀጥታ ጥሰው ገብተው ለዐዋቂው፡- «ይኸው ልጄን አስነሣልኝ። የገበርሁለት ልጄ ይኼ ነው። ትልቅ ሰው ይኾናል ያልከኝ ልጄ ይኸው ሞቶ ቀረ» እያሉ መጮሃቸውን ሳያቁሙ፤ በዐዋቂው ቤት ያሉ አገልጋዮች በፍጥነት ልጁን ተቀብለው ላዋቂው ሰጡት።

መስፍን ቤቱ ውስጥ እንደገባ አንድ ጥግ ላይ ደንዝዞ ተቀመጠ። አብዛኛው ሕይወቱ በመከራ ያለፈ፤ ለመሞት እንጂ ለመኖር ብዙ ምክንያት የሌለው አሳዛኝ ሰው ነው። ጥግ ላይ ተኩራምቶ ላየው እንኳን ተምሮ በአገሩ ባለ ትልቅ መሥሪያ ቤት ውስጥ የሠራ፤ እንኳን አሜሪካ ኋይት ሀውስ የፕሬዚደንቱ መኖሪያ አካባቢ የኖረ

ይቅርና በቅጡ በትንሽ ጎጆ ቤት ሣር ፍራሽ ላይ እንኳን ተኝቶ የሚያውቅ አይይስልም ::

የዐዋቂው አገልጋዮች በቤቱ ያለውን ግርግር ካረጋጉ በኋላ እናትና ልጅን አስቀምጠው እነሱን ወክለው፡- «ጌታችን አፉ በሏቸው» ብለው መለማመን ጀመሩ። በቤቱ ያለውን ድባብም ለመቀየር ከበሮው እየተደለቀ የዜማ ልመና ይቀልጥ ጀመር።

መስፍን አኹንም ግራ ገብቶት እንደተቀመጠ ነው። ትርሲት ከእናቷ አጠገብ በመጋረጃ ወደተጋረደው ክፍል አሻግራ ልጇን ለማየት እየሞከረች በሲቃ «እዩዩ» ትላለች። ወ/ሮ አሰለፈች ከቀሪዎቹ ሰዎች ጋር የሚባለውን የልመና ዜማ በለቅሶ እያሉ የሳሙኤልን መነሣት ይጠባበቃሉ።

፫

ያሬድ ጉዞውን ከጀመረ ሰንበትበት ብሏል። የአባቱን መሬት ሽጦ ከያዘው ገንዘብ፣ ጥቂት ልብስና አባቱ ከሰጡት ወረቀቶች በስተቀር አንዳች አልነበረውም። ምንም እንኳ ከኖረበት አካባቢ ርቆ ባያውቅም፣ በሚሄድበት አገር ብዙ መንገዶች፣ ቤቶችና መጓጓዣ በመስፋፋቱ የቦታዎች ዐዲስነት አላስፈራውም ነበር። ከአሰልፏው ጉዞ በኋላ ከስም ውጪ ወደማያውቃት ጎንደር ደረሰ። በቦታው ሲደርስም የተነገረውን ጎይል የማግኘት ጥሙ እጅጉን ጨመረ።

የአባቱን መሬት በደህና ዋጋ ስለሸጠው ለምግብ ሽን ለማደራጃ በቂ ገንዘብ ቋጥሯል። የያዛቸው ወረቀቶች ቀድሞም ከነበራቸው የጊዜ ቁይታና በመንገዱ ርዝማኔ ከመተጣጠፋቸው የተነሣ የሳሱ ሲሽኑ የተጻፉባቸውም ምስጢሮች ሁሉ ሊጠፉ እየተቃረቡ ነበር። እሱም ቢሽን በፈረስና በጋሪ ጭምር በመጓዙ በእጅጉ ደክሞት ነበር።

ነንደር እንደገባ የፋሲለደስ ቤተ መንግሥት አካባቢ ነበር ያረፈው።
ነደገበት ቦታ ይልቅ የሚያምር፤ አየሩ ቀዝቀዝ ያለ፤ ዐያሌ ሰዎች
የሚኖሩበት ከተማ ነበር። ስለ ቤተ መንግሥቱ አባቱ ስለተረኩለት
በቅድሚያ የጓጓለትን ሥፍራ ማፈላለግ መረጠ።

ፊት ለፊቱ ወዳለው አንድ ትልቅ መኪና አመራ። ወደ መኪናው
እንደ ደረሰ ያገኘውን አንድ ወጣት ልጅ «የዚህ አገር ሰው ነህ?»
ሲል ጠየቀው።

«አይ አይደለሁም፤ ለሥራ ነው እዚህ የመጣሁት፤ ምን ፈልገህ
ነው?»

«አይ፤ አንድ የዘመድ ቤት ጠፍቶኝ ነው።»

«ትንሽ ከጠበቅህ የመኪናው ሹፌር ከድሮ ጀምሮ እዚህ
ስለሚመላለሱ የፈለግኸውን ቦታ ሊያመላክቱህ ይችላሉ።»

ደስ ብሎት ከመኪናው ጎማ ሥር ጥላ ላይ አረፍ አለ። ሹፌሩ ከድሮ
ጀምሮ አካባቢውን ካወቁት ትክክለኛውን ሥፍራ ይነግሩኛል ብሎ
ተስፋ አደረገ። ከትንሽ ጊዜ በኋላም አንድ ሽምገል ያሉና ፀጉራቸው
ሽበት ጣል ጣል ያደረገበት ሰው ወደ መኪናው መጡ። ያፊድም
ለከተማው ዐዲስ መኾኑን ገልጾ የሚሻውን አካባቢ ሽፋፍኖ በመንገር
እንዲጠቀሙት ጠየቃቸው። ሰውየውም አቅጣጫውን ጠቀሙው፤
አካባቢው መጥፎ ስለሆነ አስጠንቅቀው ሸጉት። አመስግኖ ተሰናበተ።

ምንም እንኳ አባቱ የነገሩት የአካባቢው አቀማመጥና ምልክቶች የተለወጡ ቢሆኑም፤ በአቅራቢያው ያለ ማደሪያ አፈላልጎ ተከራየ። ወደ ግቡ በመጠጋቱ ተደስቷል። ይኸውን እንጂ ቦታው ውስጥ ለመግባት እስከሞት የሚያደርስ ዋጋ ስለሚያስከፍል ፍርሀትም አልተለየውም።

ማደሪያው ክፍል ተቀምጦ ወደፊት የሚያደርጋቸውን ሁሉ ያስባል። ትክክለኛውን አካባቢ ለማግኘቱ አባቱ እየነገሩት የጻፋቸውን የቦታውን መገኛ ምልክቶች በተደጋጋሚ ያነባል። ጊዜው በመራቁ ሥፍራው ሊጠፋበት እንደሚችል ግን አልዘነጋም። በዚህ ሹኔታ የመጀመሪያውን ምሽት በጎንደር አሳለፈ።

እንደነጋ በቅድሚያ የቀደው ዐልጋ አከራዮቹን ሌላ በቋሚነት የሚከራይ ክፍል እንዳለ መጠየቅ ነበረ። ዋናውን ቤት አንኳኳ። «ማነው?» የሚል ያንዲት ወጣት ሴት ድምፅ ከውስጥ ተሰማ። ትናንት በአንዱ ክፍል ተከራይቶ ያደረ እንግዳ መሆኑን ገለጸ። በሩን ከፍታ ወደ ውስጥ አስገባቸው። ከልጅቷና ካንድ ዕድሜያቸው ከገፋ ሴት በስተቀር ሌላ ሰው አልነበረም።

«ተቀመጥ! ለመሆኑ አንተ ትናንት እዚህ ያደርከው አይደለህም?» አሉት ሴትዮዋ። በአዎንታ ራሱን ነቅንቆ በቀጥታ የመጣበትን ዐላማ መንገር ጀመረ።

«የመጣሁት በቋሚነት የሚከራይ ክፍል ካላችሁ ለመጠየቅ ብዬ ነው። ያው ለአገሩ እንግዳ ነኝ፤ ወደዚህም ከተማ የመጣሁት ሠርቼ ለመለወጥ ነው» አላቸው።

«እሺ፤ ለመኾኑ የቤት ዕቃ አለህ?»

«እረ ከልብሴ ውጪ ከቀዬዬ ያመጣሁት አንዳች የለም፤ ባይኾን ቤቱ ከተገኘ ፍራሽ ነገር እገዛለሁ፡፡»

«እንግዲህ ምንም ዕቃ ከሌለህ ዐልጋ ብቻ ያለው ክፍል ጓሮ አለልህ ከወደድከው መከራየት ትችላለህ» አሉት፡፡

ለልጅቷም፡- «እስቲ ቤቱን አሳዩውና ነዩ» አሏትና እሷን ተከትሎ ወደሚከራየው ክፍል አመራ፡፡ በሩ ላይ እንደደረሱ ገብቶ እንዲያየው በምልክት ጠቁመችው፡፡ ውስጡን በሚገባ ቃኝና ምቹነቱን ተረዳ፡፡ በዚያ ላይ ፍራሽ ስለነበረው ወጪውን ይቀንስለታል፡፡ ዐልጋውን ሊፈትሽ በተቀመጠበት ቀና ቢል ከልጅቱ ጋር ዐይን ላይን ተገጣጠሙ፡፡

ምንም ያህል ዋጋ ቢጠሩለት ሊከራየው ወስኗል፡፡ ልጅቷ ወደ ቤቷ እንደገባች «ልጁን የት ጥለሽ መጣሽ?» ብለው ጮኹባት፡፡

«አይ፤ ክፍሉን በደንብ እንዲያየው ነው» አለቻቸው እሷም ፈጠን ብላ፡፡

በመሐል ያሬድ በሩን አንኳኩቶ «ይግቡን» ሳይጠብቅ ወደ ውስጥ ዘለቀ፡፡

«ለመኾኑ ቤቱን ወደድከው?»

«አዎ» አለ መስማማቱን በሚገልጽ ድምፅ። «ለመሸኑ የቤቱ ዋጋ ስንት ነው?»

ከሚጠብቀው ዋጋ ጋር ተቀራራቢ የሆነ ዋጋ ጠሩለትና ደስ ብሎት ገንዘቡን ወዲያው ከፍሎ ቤቱን ሊያስተካክሉለት ቃል ገብተው፣ ከዚህ በኋላም ቤት ምግብ ሊያበስሉለት ተስማምተው የቤተኝነት ኑሮውን አንድ ብሎ ጀመረ።

ቤቱ ውስጥ ያሉት ወርቁና እናቷ ብቻ ሲሆኑ፣ እናትየው ዕድሜያቸው ከመግፋቱ የተነሣ ከሩቅ ለሚያይ አያቷ እንጂ እናቷ አይመስሉም ነበር። ወርቁን ዕድሜያቸው ከገፋ ስለወለዱትና እናትም አባትም ሽነው ስላላደጓት ቊጥጥራቸው ጠበቅ ያለ ነበር።

የሚተዳደሩት ለመኝታ በሚያከራዩአቸው ጥቂት ዐልጋዎችና ለዐልጋ ተጠቃሚዎች እንዲሁም ባካባቢው ለሚገኙ ወንደ ላጤዎች በሚሸጡት ምግብ ነው። እናቷ ሁል ጊዜ የልጃቸውን ማግባት የሚናፍቁና ትክክለኛውን ሰው እንድታገኝ የሚፈልጉ ቢሆንም፣ በቤታቸው ከሚመጡት ወንዶች ጋር ግን ምንም ዐይነት ግንኙነት እንዳይኖራት በጥብቅ ነበር የሚከታተሏት።

«በይ ቊርስ አቅርቢለት!»

ፍርፍር ቢጤ አቅርባ እጁን ስታስታጥበው ልብሱ ላይ ውሃ አፈሰሰችበት። እናቷ አላዩም እንጂ ቀኑን ሙሉ ስድብ ይጠብቃት ነበር። ምግቡን በልቶ፣ ከተማውን ለመተዋወቅ ሰዎቹን ተሰናብቶ ወደ ውጪ ወጣ።

ቦታው ይገኝበታል የተባለው ስፍራ አካባቢ ማንኛቸውም ጀመረ። በአካባቢው እየተመላለሰ ቀናትንና ሳምንታትን አስቆጠረ። ከሌላ አካባቢ የመጣ ሥራ ፈላጊ በመምሰልም እዛው አንዳንድ እያለ ኗሪዎቹን መተዋወቅ ጀመረ። ቀስ በቀስም ከመተዋወቅ አልፎ ጊዜውን ከነሱ ጋር በማውራት ያሳልፍ ጀመር።

ከወርቁና ከእናቷ ጋር ጥሩ የቤተሰብነት ግንኙነት መሠረተ። ብስለቱና ጨዋነቱ በእናትየው ዘንድ ተወዳጅ አድርጎት ነበር። ገበያ ሲወጡ ያግዛቸውና አልፎ አልፎም እንጨት በመፍለጥና በሌሎች የጉልበት ሥራዎች ይረዳቸው ስለነበር እንደልጃቸውም ያዩታል።

ባሳለፋቸው ጥቂት የማይባሉ ሳምንታት ለጉዳዩ ምንም ፍንጭ ባለማግኘቱ አእምሮው እየተረበሸና ሐሰት ይኸናል የሚለው ጥርጣሬ እያየለበት መጥቷል። የሚውለው ባካባቢው ውስጥ ካሉት አንድ ሽምገል ያሉ ልብስ ሰፊ ጋር ቢኸንም ከሳቸው ምንም ፍንጭ አለማግኘቱ አስገርሞታል።

አንድ ቀን ግን እንደ ልማዱ ከሰውየውና ከአካባቢው ሰዎች ጋር ቍጭ ብሎ በሚያወጉበት ወቅት ሳያስቡት በወሬ ወሬ ተነሣና የያሬድ አባት አስተማሪ ታሪክ መወራት ጀመረ።

የተጀመረው ከሌላ ጨዋታ ጋር ተያይዞ ሲኸን፣ ተናጋሪው ሽማግሌው ልብስ ሰፊ ነበሩ። ስለ ሰውየው ያሬድ ካባቱ ከሰማው በላይ ተረኩላቸው። ልቡ ሊፈነዳ የደረሰ መሰለው፤ ሰውነቱን ሁሉ አላበው። የታወቀበት ስለመሰለው በቦታው የነበሩትን ሁሉ

መጠራጠር ጀመረ። በመሐልም ለሽማግሌው አንድ ጥያቄ ስነዘረዋቸው።

«ለመሽኑ ሰውየው ይኖሩ የነበሩት የት አካባቢ ነው?»

«እስካሁን ድረስ እዚህ ስትኖር የሳቸው መኖሪያ የነበረውን ቦታ አታውቅም?» በማለት በንዴት ጥያቄውን በጥያቄ ከመለሱለት በኋላ ተረጋግተው፡- «ከገበያው መውጫ ያለው ቁሻሻ መጣያ ጋር ነው። አሁን እንኳ ነገሩን የማያውቅ ካልሆነ በቀር ቁሻሻ የሚጥል የለም» አሉት።

«ቁሻሻ መጣያ» የተባለውን ቦታ ቀድሞ ብሎ ስላየው ተረጋጋ። በሌላ ቀን ከሰውየው የበለጠ መረጃ ለመሰበሰብ አስቦ ሰዎቹን ተሰናብቶ ወደፊት ሊያደርገው ስለሚገባው ነገር እያውጠነጠነ ወደ ቤቱ አመራ። እያሰላሰለም ሳይታወቀው ቤቱ ደረሰና ቀድሞ እንደሚያደርገው አከራዮቹ ቤት ሳይገባ ወደ ክፍሉ አመራ።

የክፍሉ በር ገርበብ ብሎ ሲያገኘው ደነገጠ። ሰውየው ቤቱ ውስጥ ያሉ መሰለው። ለመግባት አፈግፍጎ ወደ ውጪ ሊወጣ ካለ በኋላ ተመልሶ ወደ አከራዮቹ ቤት አንኳኩቶ ገባ። እናትየው ተኝተው ወርቁ ግን የለችም ነበር። ይባስ ደነገጠ። ብሞትም ልሙት በማለት በር ሥር ያገኘውን የብረት ዘነዘና ይዞ ወጣ።

የክፍሉ በሩ ሥር ተለጥፎ ድምፅ ካለ ማዳመጥ ጀመረ። ኮሽታ የለም። አንኳኳ። ምላሽ የለም። ራሱን አዘጋጅቶ ዘው ብሎ ሲገባ

ዐልጋው ላይ አንድ ነገር ተዘርሮ ተመለከተ። ወርቁ ነበረች! ገረመው። እንዴት እኔ ዐልጋ ላይ ልትተኛ ቻለች ሲል ራሱን ጠየቀ።

ሊቀሰቅሳት ስላልፈለገ ወደ ውጪ ወጥቶ ተቀመጠ። በዚህ ድንጋጤ ውስጥ ሳለ እንኳ ስለ ሰውየውና የተሟላ መረጃ ስለማግኘቱ ነበር የሚያስበው። ወደ ቦታው ከመሄዱ በፊት የተሻለ መረጃ ከሰውየው የመሰብሰቡ ነገር በሰውየው ቊጡነት የሚቻል አልመስልህ አለው። ሰውየውን የማታለያ መንገድ ማሰብ ጀመረ።

«ለምን ትንሽ ብር አልሰጣቸውም?»

«አይ አይኾንም!» ይላል ከራሱ ጋር።

«ወስጄ ጠጅ ቤት ብጋብዛቸው ይሻላል።»

«ይህም አይኾንም፤ ቶሎ እንዲሰክሩስ አረቁ ይሻላል!»

በአሳብ ውስጥ ሳለ ወርቁ ተነሥታ ሰላምታ አቀረበችለት።

«ዐልጋ አንጥፊለት ብላኝ ትንሽ ደክሞኝ ስለነበር ሳላውቀው ጋደም ብዬ ነው» አለች በፍርሀትና በመሽከርመም።

«አመሰግናለሁ» ብሏት ወደ ውስጥ ገባ።

ያሬድ መጀመሪያ ያያት ጊዜ ነበር በውበቷ የተማረከው። ልጅቷ አይተዋት ፊት ካዞሩ በኋላ ዐይንም ላይ ልብም ውስጥ የመቄየት አባዜ አለባት። ያሬድ ትንሽ እንደማፈር ስለሚቃጣው የሚያወራት ወደ መሬት እያየ ነበር። እሷም ብትኾን በሱ መሳብና መውደድ

ጀምራ ነበር። ተሰናብታው ወደ ቤቷ ስትሄድ ዐልጋው ላይ ተዘርፎ ወደማሰቡ ተመለሰ።

«ሰውየው አርጀት ያሉ ስለሆኑ ጠጅ መውደዳቸው አይቀርም፤ ስለዚህ ጠጅ ቤት ይዣቸው እገባለሁ» ሲል አሳቡን ካቆመበት ቀጠለ። ቀኑ እየተገባደደ ነበር። «ለምን አኹን ሄጄ ዐልጋብዛቸውም?» በአሳቡ በማመኑ ከዐልጋው ተስፈንጥሮ ወረደና ወደ ሰውየው አቀና። እሳቸውም በደስታ ግብዣውን ተቀብለው ተያይዘው አንድ ሹለት ማለት ጀመሩ። ከሽምግልናቸው ጋር ተያይዞ ጥቂት ብርሌ እንዳንቁረቁሩ ሞቅ እያላቸው መጣ።

ያሬድ የፈለገውን ሁሉ ጠይቆ ሲጨርስ ሰውየውን እቤታቸው አድርሶ ወደ ቤቱ ተመለሰ። ያን ያህልም ስላልመሸ አከራዩ ቤት እራቱን በልቶ ወደ ክፍሉ አመራ። ሴትዮዋ ትንሽ ህመም ቢጤ ስለያዛቸው በትክክል አላወሩትም ነበር። ጨዋታው ሁሉ ከልጅቷ ጋር ነበር። ወርቁ ተከትላው ገብታ ዐልጋው ላይ ተቀመጠች።

«ምነው ዛሬ በጊዜ ወደ ቤትህ ገባህ?»

ስሜቱ ከቅድመ ይልቅ ፈንድቶ ሰውነቱን ሊያፈርሰው መሰለው። «አይ ትንሽ አሳብ ይዜ ነው» በማለት ራሱን ተቈጣጥሮ በእርጋታ መለሰላት።

ወደ እሱ እየተጠጋች ሰውነቱን ትጎሽመው ጀመር። ስሜቱ ካቅሙ በላይ እየሾነ ሲመጣ ራሱን ለመቁጣጠር የሚያደርገውን ግብግብ ትቶ ዘሎ ተጠመጠመባት። ሌሊቱን አንድ ላይ ቢተኙም፤ ሳይነጋ ወደ

ዋናው ቤት ሹልክ ብላ ተመለሰች። አለመኖሯን ያወቀው ጠዋት ሲነቃ ነበር። ሲነሣ አርፍዶ በመሾኑ በችኩላ ተጣጥቦ ቊርሱን ከበላ በኋላ ወርቁን ምንም ሳያናግራት ግቢውን ለቆ ወጣ።

የገበያ ቀን ነበር። ያባቱ መምህር ይኖሩበት ወደነበረው ቦታ አመራ። ከአንድ ሥፍራ አረፍ ብሎ በገበያተኞቹ አሻግሮ ወደ ቦታው እያማተረ ማጤን ጀመረ። በቤቱ አጠገብ የሚገኘውን መንገድ ከጥቂት ሰዎች በስተቀር ብዙዎቹ አለመርገጣቸው አስደንቆታል። ይህን ኀይል ሲያገኝ ስለሚጠብቀው ግርማና ክብር ማሰብ ጀመረ፤ ነፍሱ ሐሴት አደረገች። ከተቀመጠበትም ተነሥቶ ቦታውን በቅርብ ርቀት ዙሪያውን ማየት ጀመረ። በሥፍራው ከአንድ ከፈረሰች ጎጆና በዙሪያው ከተጣሉ ቈሻሻዎች በስተቀር የሚገኝ ነገር አልነበረም።

ወደ አከራዮቹ ቤት ሲገባ ሴትዮዋ ከህመማቸው አላገገሙም ነበር።

«ምነው ያራድ ዛሬ አረፈድህ?» አሉት።

«አይ፣ ዛሬ ገበያ ነበርሁ፤ በዛውም ጓደኞቼ ጋር ገብቼ ነበር።»

ወርቁ እጁን አስታጥባ ምሳ ሰጠችው። እየበላ የሚያስበው ስለ ሴትዮዋ በሽታ ነበር።

«ለምን መድኀኒት አልሠራላቸውም? ቢያንስ የቤት ኪራዩን ሊቀንሱልኝ ይችላሉ።»

«አይ፣ እንደውም መድኃኒት እንደምሠራ ካወቁ ሥር በጣሽ ጠንቋይ ነው ብለው ከቤታቸው ሊያስወጡኝ ይችላሉ» ይላል መለስ ብሎ ሲያስበው።

ከብዙ የአሳብ ፍትጊያ በኋላ መድኃኒቱን ቀምሞ ከሌላ ሰው ገዝቶ እንዳመጣው ሊነግራቸው ወሰነ። ጥቂት አብሯቸው ከቈዩ በኋላ ለመድኃኒት መቀመጫ የሚሾኑ ቅጠላቅጠሎችን ለማምጣት ወደ አካባቢው ጫካ አመራ።

በመንገዱ ላይም በመሐል ገበያውን እንዳቋረጠ ባጋጣሚ የሚጓዝበት አቅጣጫ በቁሻሻው በኩል በመሾኑ የሚያየው ሰው ሁሉ ይጮህበት ጀመር። አንዳንዶቹም ለከተማው ዐዲስ እንደሾነ እያስተዋሉ «በዚህ ተሻግረህ ሂድ» የሚመስል ምልክት ያሳዩት ነበር።

የሚያስፈልገውን ቅጠላቅጠል ከሰበሰበ በኋላ ምንም ሳይቸገር በፍጥነት መድኃኒቱን እዛው ቀምሞ በያዘው ዕቃ ጨምሮ ወደ ቤቱ ተመለሰ። ሲመለስም አመሻሽ ገደማ ስለነበር ገበያተኛው ሁሉ ማለት በሚቻል ደረጃ ወደየቤቱ ተመልሶ ነበር። የቀሩት ጥቂቶቹም ቢሾኑ ሸቀጣቸውን እየሸከፉ የነበሩና የቅርብ አካባቢ ሰዎች ናቸው።

እቤቱ እንደደረሰ በቀጥታ ወደ አከራዩ በማምራት፡- «አንድ ወዳጄ ይህንን መድኃኒት ጥሩ ነው ይውሰዱት ብሎ ትንሽ ብር አውጥቼ ገዝቼልዎታለሁ» አላቸውና ለወርቁ ሰጣት። እናቷ በሽታቸው ብሶባቸው ስለነበር በቅጡ አላዳመጡትም። ልጃቸውም ብትሾን ተጨንቃ ስታለቅስ ውላ ስለነበር ያ ቀይ ፊቷ የበሰለ ቲማቲም

መስሎ ነበር። መድኃኒቱን የምትሰጥበትን መንገድ አስረድቷት ወደ ክፍሉ አመራ።

ዐልጋው ላይ ተቀምጦ ስለ ቈሻሻው ሥፍራና ስለ ትንሿ ጎጆ እያሰላሰለ የመንገድ ድካም ከብደበት በተቀመጠበት ሽለብ አደረገው። ለእራት አለመምጣቱ ያሳሰባት ወርቁ መጥታ ከእንቅልፉ ቀስቀሰችውና በእንቅልፍ ልቡ እንደ ሰካራም እየተንገዳገደ ወደ ትልቁ ቤት ሄደ። እናቷ ከቅድመ ትንሽ ነቃ ያሉ ይመስላሉ። ይኹን እንጂ የሚሞቱ መስሏቸው በእጅጉ ተረብሸዋል።

ከዚህ በፊት በተደጋጋሚ ቢታመሙም፣ ባኹኑ ግን ከእርጅናቸው ጋር ተያይዞ በጣም አድክሟቸውና ጠንቶባቸው ነበር። መድኃኒቱ በርግጥ እንደሚያሻላቸው አውቆ ስለነበር ያሬድ ብዙም አልተጨነቀም ነበር። ቢሞቱም ለሱ ግድ አልነበረውም፤ የሚፈልገውን ያግኝ እንጂ። ያሬድ የቀረበለትን እራት በልቶ ትንሽ ከተጫወተ በኋላ ወደ ቤቱ ተመልሶ ተኛ።

በነጋታው ከቊርስ በኋላ ወርቁን ወደ ክፍሉ ጠርቶ፡- «ልሰናበትሽ ነው» አላት። ደነገጠች፤ የተናገረው ነገር ለእሱ ያላትን ትኩስ መውደዷን የሚያበርድ መስሎ ታያት።

«ለምን? የት ልትሄድ ነው?» አለችው። ወርቁ ስለ ስሜቷ ለእሱ አንዳች ባትነግረውም፤ ስለወደደችው ብቻ በአሳቧ ከሱ ጋር ጎጆ ቀልሳ ነበር።

«እንደምታውቁው እዚህ መኖር ከጀመርሁኝ ቁይቻለሁ። ከአገሪ
ስመጣም ይዘው የመጣሁት ገንዘብ አልቋል፤ የምፈልገውንም ሥራ
አላገኘሁም። ስለዚህ፣ ብቸል ወደ አገሪ እመለሳለሁ፤ ካልኾነ ግን
በመንገድም ላይ እተኛለሁ።»

«ታዲያ ምን ችግር አለው! ለእናቴ ነግራያት ሥራ ስታገኝ
ትከፍላለህ፤ እኔም ሥራ እንድታገኝ እረዳሃለሁ፤ አብሬህ
አፈላልጋለሁ» በማለት የማጽናኛ ቃል አቀረበችለት። ከልቧም
አዝናለት ነበር።

እንዳለው ይዞ የመጣውን ብር ሙሉ በሙሉ አራግፎ አልጨረሰም።
ይህን ያላት ግን ከዚያ ቤት የመውጫ ሰበብ ለማፈላለግ ነበር። ከሁሉ
በላይ፣ ሥጋቱ ወደሷ ያለው መሳብና የጀመሩት ግንኙነት ከዚያ ቤት
አጣብቆ አስቀርቶ የመጣበትን ዐላማ ሊያስተው መቻሉ ነበር።

«አይኾንም፤ አትወጣም! አንተ ከወጣህ እኔ ማን አለኝ? ባይኾን
ቶሎ አግብተኸኝ እናቴ ዐቅሟ እየደከመ በመኾኑ እዚሁ እንኖራለን»
ብላው ለቀናት በልቧ የተሸከመችውን ጉድ ዘረገፈችው። ማልቀስ
ጀመረች።

ያሬድ ደነገጠ። በኹለቱም ዘንድ መሳሳብ እንዳለ ቢያረዳም፣ የወርቁ
ይህን ያህል አርቆ ማቀድ ለሱ ግራ የሚያጋባ ነበር። ብቻ
በድንጋጤ፡- «እ... እሺ ከእማማ ጋር ኾነን እናወራበታለን» ብሏት
ጥሎአት ወደ ውጪ ወጣ።

፮

ዘውዱ ዐዲስ አበባ ለመግባት ከአንድ ሳምንት ያላነሰ ጊዜ ወስዶበታል። ግማሹን በእግር ግማሹን በትራንስፖርት እያደረገ ነበር መንገዱን ያጠናቀቀው። እነዚህን ቀናት መከራ ተቀራምቷቸዋል። ሌቦች ደብድበው ከያዘው ባዶ ቦርሳና ጥቅልል ወረቀት ነገር በስተቀር ምንም ስላልነበረው ጥለውት ሄደዋል፤ ተርቧል፤ ተጠምቷል። የሚጉርሳትን ለማግኘት ሲያገኝ እየሠራ ሲያጣም እየለመነ ነበር የቈየው።

ዐዲስ አበባ ሲደርስ የሚያጋጥመውን ባያውቅም እስኪደርስ ግን በጣም ቸኩሎ ነበር። እንደገባ ሁሉም ነገር ዐዲስ ኾነበት። መንገዱ፣ ሰዎቹ፣ የሚያየው ሁሉ አስገርሞታል። ብዙ የገጠር ከተሞችን ቢያውቅም የዐዲስ አበባ ግን የተለየ ነው የኾነበት። ወደ 7 ሰዓት ገደማ በመግባቱ ከፀሐዩ ጋር ድካሙ ተደምሮ በጣም ዝሎ ነበር።

አንድ ጥግ ካረፈ በኋላ ምግብ ለመለመን ተነሣ። በለስ ቀንዶት መጀመሪያ የደረሰበት ቤት ድግስ ቢጤ በመኖሩ እዛው ትርፍራፊ ተሰጥቶት ነፍሱ ተመለሰች። ቀጣዩ ጥያቄ ማደሪያ ማፈላለግ ኾነ። ነገር ግን ብዙም ሳይቸገር በአካባቢው ከሚገኘው ቤተ ክርስቲያን ከመሰሎቹ ጋር ለማደር ተቀላቀለ።

ዐዲስ አበባ እንደ ስሟ ዐዲስ ኾናበታለችና ዐይኖቿ ያዩትን መልሰው እያመነዝጉ ነው። ቅዝቃዜው ከንፋሱ ጋር ተደምሮ እንቅልፍ ቶሎ አልወሰደውም። ዘውዱ ያለውን የተለየ ኀይል እንዴት እንዳገኘ ሲያስብ ሁሌ ይገረማል። ይህን ኀይል ያገኘው ከአባ ዘንድ ከገባ ቢኾንም፣ እንዴት እንደተገናኝፈው ግን አያውቅም። ብቻ ግን አንድ ማታ የኾነ መጽሐፍ ብዙ ጊዜ ደግሞ ተኝቶ ሌሊት አስፈሪ ህልም አይቶ በጭንቀት ወደ ውጪ ሲወጣ አንድ ትልቅ ነገር ውስጡ እንደገባ ያስታውሳል። ከዛ ግን ጠዋት ደም በደም ኾኖ ግቢ ውስጥ ተዘርሮ ነው የተገኘው። ከዚያች ቀን ጀምሮ ይህ ኀይል ከሱ ውስጥ መኾኑን ያውቃል። ይህን እያሰበ ሳለ ወደ ፊት ምን እንደሚኾን ማለም ጀመረ።

ሁል ጊዜ የሚያልመው በቀን ወይም አመሻሽ ላይ በጸጥታ ውስጥ ነበር። አኹን ግን ቤተ ክርስቲያን ደጃፍ ተኝቶ መንገድ ላይ በሚመላለሱት ሰዎችና ተሽከርካሪዎች ረብሻ መካከል ነበር። በአባ መምህር ላይ ከነበረው ኀይልና ጥበብ የበለጠ ኀይልና ጥበብ ያለበት ሰው ወደ ዐዲስ አበባ ሲመጣ ያያል። ያ ያየው ባለብዙ ኀይሉ ሰው እዚሁ ዐዲስ አበባ ገብቶ ብዙ ሰዎችን ሲገድል፣ የተለያዩ ለማሰብና

በዐይን ለማየት አዳጋች የሽኑ ነገሮችን ሲያከናውን ያልማል። ሲነቃ ከድንጋጤና ጭንቀቱ የተነሣ በላብ ተዘፍቆ ነበር።

ጠዋት ሲነቃ ባየው ነገር በእውኑ ደንግጧል። ዘውዱ የተለየ ጥበብ ቢኖረውም ለክፋት አይጠቀምበትም፤ ለሰውም አሳቢና ደግ ነበረ። ይህን ለብዙዎች እንቅፋት ይሾናል ብሎ ያሰበውን በህልሙ ያየውን ሰው ግን እንዴት ብሎ እንደሚያስቆመው ማሰብ ጀመረ። ይኹንና፤ እሱ ያለው ጥበብ ለዚህ ሥራ በቂ እንዳልሾነ ያውቃል።

ለጊዜው አሳቡን ገታ አድርጎ ስለ ቀን ውሎው ማሳሳል ጀመረ። ሥራ ወዳድና ትጉህ ቢሾንም፤ ሥራ ካጣ ግን ለመለመን ወስኖ ከተኛበት ካርቶን እየተነሣ የተዘበራረቀውን አለባበሱን አስተካከለ። ከአንድ መሰሉ የወሰደውንም ብርድ ልብስ መሳይ ከመለስ በኋላ እግሩ ወደመራው መጓዝ ጀመረ።

ብዙ ከተንከራተተ በኋላ አንድ ሽማግሌ ሻንጣ ይዘው ተመልክቶ «በሽክምላቸው ምናልባት ገንዘብ ይሰጡኛል» ብሎ በማሰብ ወደ ሰውየው ተጠጋ።

«አባት ልሽክምልዎት?» ሰውየው ሽምግለው ነበርና በመጀመሪያ ልብ አላሉትም ነበር።

«አባት አልሰሙኝም እንዴ?»

«ምን!?» አሉት በቀጣ።

«አይ፣ ልሽከምልዎት ነው ያልሁ፡፡»

ሰውየው አላሬ አግዳሚውን ሳይፈሩ በጩኸት፡- «ሌባ! እንዲህ እያላችሁ ነው ሰውን የምታታልሉት፡፡ እኔን ሽማግሌ ነው ብለህ አይደል?» አሉት፡፡

በሰዓቱ የፈራው የሰውየውን ስድብ ሳይኾን የሰውን ዐይን ነበር፡፡ ምን እንዳቆመው አላወቀም፤ እግሩ ተሳሰረ፡፡ በመሐል ሽብት የአካባቢው ጥበቃዎች ደርሰው ዘውዱን ትንሽ ካልቾ አቅምሰው ሰውየውን ማነጋገር ጀመሩ፡፡ ዘውዱ በገጠመው ነገር በጣም በማዘኑ የክፋት መንፈስ ውስጡ ገብቶ ተፈታተነው፡፡

«ዛሬ ቀኔ አይደለም» ሲል አሰበ፡፡ ቢቸግረው፣ «ሰውየው የረገመት ቀን ይህ አልነበረም» እያለ ያሳለሰላል፡፡ ቅድም ከመኪና ዐደጋ ቢተርፍም ከጠባቂዎች ዱላ ግን አላመለጠም፡፡ ለጥቂት ሰዓታት ባቅራቢያው ከሚገኘው ቤተ ክርስቲያን ተቀምጦ ከተረጋጋ በኋላ በጣም ስለራበው ከመሬት ወደ አንድ መንደር አመራ፡፡ ብዙ ቤት ለመነ፤ ነገር ግን መልሱ «እግዚአብሔር ይስጥልኝ» ነበር፡፡ ከዚህ የተለየ መልስ ያገኘው አንድ ቤት ነበር፤ «አሏህ ይስጥህ» የሚል፡፡ ተስፋ ባለመቀረጥ መለመኑን ቀጥሎ በመጨረሻ አንድ ቤት ትንሽ ምግብ ተመጸወተ፡፡

ነፍሱ መለስ ብትልለትም የበላው ረሀቡን አልገታለትም ነበር፡፡ ልመናውን ካቋረጠበት ቀጠለ፡፡ ነገር ግን መልሱ ከበሬቱ የተለየ አልነበረም፡፡ በመጨረሻም አንድ ቤት የሰነበተ ምግብ በርከት ብሎ

ተሰጠው። ምግቡ ሲያዩት ደስ ቢልም ሽታው ግን የምግቡ አይመስልም ነበር፤ ቢበላው እንደሚያሳምመው አውቋል። በመምሸቱ ምግቡን ይዞ ወደሚያድርበት የቤተ ክርስቲያን አጥር እየተጓዘ ጠቃሚ ተክሎች ካገኘሁ በማለት መፈለግ ጀመረ። የአካባቢው ጥጎች በብዛት በድንጋይ የተነጠፉ ቢኾኑም፤ ወደማደሪያው መድረሻ አካባቢ አንድ ጥግ ላይ ከሳማ ጋር ተቀላቅሎ አገኘና ቁርጦ ከምግቡ ላይ አድርጎ ወደ ማደሪያው አመራ።

ማደሪያው እንደ ደረሰ ብርድ ልብስ ያዋሰውን፡- «ምግብ ትበላለህ? ግን ትንሽ ሳይበላሽ አይቀርም» አለው። ሰውየውም በምልክት እሺታውን ገለጸ። ዘውዱ ትንሽ ቢቀምስለትም፤ ሰውየው ጥርግ አድርጎ መመገቡ ግን ገርሞታል። ያመጣውን ቅጠል ያነገር ሰውየው ጋር በነበረው ውሀ አጥቦ ለራሱ ከበላ በኋላ ለእሱም ሰጠው። ሰውየው በመጥገቡ በደንብ ማውራት ጀምሯል።

«ይህ ደግሞ ቃሪያ ነው? ወይስ ማወራረጃ?» አለው በፌዝ።

«አይ፣ ምግቡ የተበላሽ ስለነበረ ሆዳችንን እንዳያመን ነው።»

«እሺ ዶክተር፣ አንተ ከበላህ እኔም እበላለሁ።» ከዚያን ቀን ጀምሮ ዘውዱን «ዶክተር» እያለ መጥራት ጀመረ። ዘውዱ የዶክተር ትርጉሙን ባያውቀውም በስያሜው ግን አያዝንም ነበር።

በነጋታው፣ እንደ ዘንዶ ተጠቅልሎ የተኛው ጓደኛው ከሱ ቀድሞ ተነሥቶ ነበር። ኹለቱም ትንሽ ስለውሏቸው ካወሩ በኋላ ተነሥተው ወደየራሳቸው መንገድ ተሠማሩ።

ዘውዱ የዐዲስ አበባ ኑሮው ከአንዳንድ ነገሮች በስተቀር እየተመቸው ሄደ። ከሞላ ገደልም አካባቢው የሚገኙትን መንገዶች አጠፋ። አንድ ቀን ላይ ታች እያለ ሲዘዋወር የማገዶ እንጨት የተሸከመ አሮጊት ወደሱ በማፍጠጥ ሲያዩት፤ «እኚህ ደግሞ ምን ሊሉኝ ይኾን?» እያለ ከማለቡ፤ ጠሩትና «ትሸከማለህ?» አሉት። ልቡ ተረጋጋ።

ዘውዱ ከቀናት የዐዲስ አበባ ኑሮው የተረዳው አዛውንቶች ከፈለጉ ጠርተው የፈለጉትን ማዘዝ እንደሚችሉ ነው። ማገዶውን ተቀብሎ ወደ ሴትዮዋ ቤት ጉዞ ጀመሩ። ቤት እንደደረሱ፡- «በል እስቲ እረፍ በል» ብለው ትንሽ ወንበር መሳይ ነገር አወጡለት። ተቀምጦ ሲጠባበቅ ምግብ በትሪ ይዘው መጡ። ዐዲስ አበባ ከገባ የበላው የመጀመሪያው ንጹሕ ምግብ መኾኑ ዘውዱን አስገረመው።

«ለመኾኑ ከየት ነው የመጣኸው?» አሉት።

«ከደብረ ታቦር ።»

«የአገሪ ልጅ ነህ! ለመኾኑ ከመጣህ ስንት ዓመት ሞላህ?» አሉት ደስ እያላቸው።

«እረ፤ ከመጣሁማ ጥቂት ቀኔ ነው።»

ሴትዮዋ ስለ አገራቸው መጠየቅ ጀመሩ። እሱ ራሱ ግን ከደብረ ታቦር ለቆ ከወጣ ከ13 ዓመት ይበልጠዋል።

«አገራችን እንዴት ናት?»

«እረ፤ አገራችን ወርቅ ኾናለች፤ ሁሉም ሀብታም ኾኗል» አለ አፋ እንዳመጣለትና ውሸቱ እንዳይታወቅ እየፈራ።

«ታዲያ አኹን የት ነው የምትኖረው?»

«ቤተ ክርስቲያን አጥር ሥር ነው የምኖረው።»

ሴትዮዋ፤ የአገራቸው ሰው በመሾኑ አሳዘናቸው። ከጥቂት ዝምታ በኋላ፡- «ዛሬ ባሌን አማክሬ እዚሁ እኛ ግቢ ውስጥ ባለው ማድቤት ታድራህ» አሉት።

ዘውዱ ደስ አለው። ተሸክሞ ያመጣውን እንጨት ፈልጦ ከጨረሰ በኋላ አመሻሽ ላይ ሴትዮዋ በነጋታው እንዲመጣ ነግረው ሸኙት። ማደሪያው የደረሰው በጊዜ ቢሾንም ጓደኛውን ግን አላገኘውም። ይህን የምሥራች ለመንገር ጓጉቷል። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ጓደኛው መጣ። እሱም በበኩሉ የተደሰተ ይመስል ነበር። የእግዚአብሔር ሰላምታ ከተለዋወጡ በኋላ ዘውዱ አንድ በአንድ ያጋጠመውን አጫወተው።

ጓደኛውም በተራው ወንድሙን በሰው ሰው ማግኘቱንና ከነገ ወዲያ እዚህ ማደር እንደሚያቆም ነገረው። ዘውዱ ምንም እንኳን የጓደኛው ወንድሙን ማግኘት ቢያስደስተውም ስለ ራሱ ግን እርግጠኛ ባለመሾኑ ነገሩን የተቀበለው ሐዘንና ደስታ በቀላቀለ ስሜት ነበር። እያወሩ ተኙ።

በነጋታው፣ ዘውዱ የራሱን መውደቂያ ነገር እያሳሳለ መንገዱን ወደ ሴትየዋ ቤት አደረገ። ቤቱን በቀላሉ አላገኘውም። በገመተው ሌላ መንገድ የዋናውን ቅያስ ይዞ አመራ።

«ባለቤታቸው እሺ ባሉ፤ አለበለዚያ ውጪ ብቻዬን ላድር እኮ ነው።» ከራሱ እየተነጋገረ ሴትየዋ ግቢ ደረሰ። በር አንኳዙቶ ሲከፈትለት የጠበቀው የትናንትናዋ ሴትየዋ ፈገግታ ሳይኾን የአንድ አዛውንት ግልምጫ ነበር።

«ምን ፈለክ?»

«አይ፣ ትርፍራሬ ካለ እንዲሰጡኝ ብዬ ነው» አለ ደንግጦ በተሳሰረ አንደበት።

«ታዲያ ምግብ የምትጠይቀው በር አንኳዙተህ ነው?» እያሉ ሲቈጡት በመሐል የሰውየው ባለቤት መጡ። እሳቸውም በመጀመሪያ አልለዩትም ነበር።

«እንዴ አንተ ነህ እንዴ? ያገሬ ልጅ!» በማለት ወደ ግቢው እንዲገባ ፈቀዱለት ማንነቱን እንዳስተዋሉ። በረንዳ ላይ አስቀመጡትና ለባለቤታቸው፡- «ማታ የነገርሁዎት ልጅ ይኼ ነው» አሏቸው።

«አንተን ነው እንዴ እንዲህ ያመነጫጫቅሁት? ይቅርታ ልጄ» አሉ ሰውየው ተነሥተው ሰላም እያሉት። «እንግዲህ ማድቤት ውስጥ ትንሽ የሳር ፍራሽ አለችልህ ቀን እየሠራህ ማታ እዚያች ታድራለህ። እንደምታያት ባለቤቴም እያረጀች ነው፤ ሥራም መሥራት እያቃታት

ነው። አልፎ አልፎ እኔ እቤት በማልኸንበት ጊዜ አንዳንድ ሥራዎች ታግዛታለህ» አሉ አክለው።

ዘውዱ ትምህርት እንደሚማር ሰው አንድ ቃል ሳያመልጠው የነገሩትን ሰማ።

«ልጄ፣ እኔ ከብዙ ዓመት ጀምሮ የከባድ መኪና ሹፌር ነኝ። ብዙ ጊዜዬን የማሳልፈው ከዐዲስ አበባ ውጪ ነው። እና በዚያው ግቢውንም ትጠብቃለህ።»

«እንዴት እስካሁን ድረስ ልጅ አልወለዱም? እንዴት ይህን በሚያክል ግቢ ኹለቱ ብቻቸውን ይኖራሉ?» ሲል በመገረም አሰበ። ምስጢር እንዳለው ገመተ። ወዲያውም ለዘውዱ የሚቀመስ ካመጡለት በኋላ የያዘውን ባዶ ቦርሳና ጥቅልል ብራናዎች አስቀምጦ እጁን ሊታጠብ ተነሣ።

«ተቀመጥ ልጄ።»

«ራሴ እታጠባለሁ።»

«አንድ ልጄ ትሙት! ዛሬማ እኔ ነኝ የማስታጥብህ። አንተ ወደፊት ብዙ ነገር ትረዳኝ የለ?» አሉት።

የዘውዱ ጥያቄ በተዘዋዋሪ ተመለሰ። ከቆመበት ታጥቦ መመገብ እንደጀመረ ሰውየው ተሰናብተውት ከግቢው ወጡ። ወደ ሥራ የሚሄዱ መሽኑን አልተጠራጠረም። የሴትየዋ ብቸኛ ሴት ልጅ የት

እንደሆነች የራሱን ግምቶች እየደረደረ ምግቡን በልቶ ጨርሶ የበላበትንም ሰህን አጥቦ አስረከበ።

«እንግዲህ ልብስ ወይም ሌላ ንብረት ካለህ አሹን ሄደህ ማምጣት ትችላለህ» ስላሉት ወጣ። ቀትር በመሾኑ ከአንዳንድ ሰዎች እንቅስቃሴ በስተቀር መንገዱ ጭር ብሏል። ዘውዱ ማደሪያ በማግኘቱ ውስጡ ተፍነከነከ። ተደራጅታ የወጣች ከምትመስለው ፀሐይ ጋር የአቃጥልሃሁ አታቃጥዩኝም ፋክክር የገጠመ ይመስል በፍጥነት ነበር የሚጓዘው።

«አሹን ሄጄ ምኒን ላመጣ ነው? ዐልጋዬን ወይስ ፍራሼን?» እያለ ብቻውን ያወራል። ነገር ግን እዚያ ሲደርስ አንድ ነገር እንደሚያደርግ ያውቃል። ወደ ቤተ ክርስቲያኑም እንደቀረበ የሚተኛበትን ሥፍራ ሲቃኝ የጓደኛውን አለመኖር ተመለከተ። ደጋግሞ በቀኝና በግራ ቢያማትርም አላገኘውም። ወደሚያድርበት ድንጋይ ተጠግቶ ተቀመጠ። ከጓደኛው ባልተናነሰ ባለውለታው ነበር ይህ ቦታ። እንደተቀመጠ ዐይኖቹን ሲልክ ከአንዳንድ ቅዳጅ ጨርቆችና እንደ ዐልጋ ልብስ ይጠቀምበት ከነበረው ላስቲክ ሌላ ያገኘው አልነበረም። ብቻ ግን አካባቢውን ለመሰናበት ትንሽ ከተቀመጠ በኋላ ወደ ዐዲሱ ቤቱ አመራ።

«ምነው ዕቃህን ረስተህ መጣህ?» አሉት ወደ ግቢው ሲዘልቅ እጅ እጁን እያዩ።

«እኔ እኔ ምን ዕቃ አለኝ? የሄድሁት ድንገት ጓደኛዬን ባገኝና ብሰናበት ብዬ ነው፡፡»

«ታዲያ እስካሁን ድረስ ለብሰህ የምታድረው ምንነበር?» በማለት በአግራሞት ጠየቁት፡፡

«የጓደኛዬን ነበረ» አላቸው ባንድ ትንፋሽ፡፡

«በል ወደ ውስጥ ገብተህ እረፍ» አሉትና እንደገባ ዐይኖቹ ግድግዳው ላይ የተሰቀሉትን ፎቶዎች ማማተር ጀመሩ፡፡ አንዱ ላይ ዐይኖቹ እረፍት አደረጉ፡፡ ልጃቸው መኾኗን አልተጠራጠረም ነበር፡፡

«እቺ ናት ልጅዎት?»

«አዎ» አሉት ትንፋሻቸውን ዋጥ እያደረጉ፡፡

«የት ነው ያለቸው?»

«የረብረቢቲ» አሉት፡፡ የየረብረቢቲን ትርጉም ባያውቀውም ጥያቄ ላለማብዛት ስለፈለገ ጥያቄ ከማከል ተቈጠበ፡፡

ያን ቀን ከገበያ እንጨት ገዝተው ተሸክሞላቸው ወደ ቤት በመምጣት የቤተኝነት ኑሮውን አሀዱ አለ፡፡ ቀኑ መሸትሸት ቢልም እንጨቱን እንዲፈልጥ ካዘዙት በኋላ ራት የሚኾን ነገር ለማበሳሰል ወደ ውስጥ ገቡ፡፡ የፈለጠውን እንጨት ወደ ማድቤት አስገብቶ በዚያውም መኝታውን ማስተካከል ጀመረ፡፡ ምንም እንኳን የዘውዱ መኝታ አንድ የረገገ የሽቦ ዐልጋ ላይ ትንሽ የሳር ፍራሽና አንድ ያረጀ ብርድ

ልብስ ቢኸንም፤ ዘውዱ ግን ለዚቹም ዘለግ ያለ ጊዜ ፈጅቶታል።
ሊወጣ አንድ ኹለት እንደተራመደ ሴትዮዋ ድንገት ወደ ክፍሉ ዘው
ብለው አስደነገጡት።

«ምነው እስካኹን? ምን እየሠራህ ነበር?»

«አይ፣ ዐልጋዬን እያስተካከልሁ ነበር።»

«ይህን ያህል ሰዓት! በል አኹን እራት ደርሷልና መጥተህ ብላ።»

ከኋላ መከተል ጀመረ። ወደ ቤትም እንደገቡ ሴትዮዋ ለዘውዱ
በትንሽ ትሪ እራት አቀረቡለት። ዐዲስ አበባን እየተላመደ መጥቷል፤
ቀስ በቀስም የባህል መድኃኒቱን ሥራ መጀመር እንዳለበት ያስባል።
የኑሮ ውጣ ውረድ ገደቦት እንጂ፣ የትናንት ህልሙን የወደ ፊት
እውነት የሚያደርግበት ጊዜ አትርሳኝ እያለ አእምሮውን ወጥሮ
ይዞታል። ዘውዱ፣ ያለው ጉይል ወደፊት የሚመጣውን ነገር የማወቅ
ቢኸንም፣ እንደምንም ብሎ ይህን በህልሙ ያየውን ሰውዬ ጉይል
እንዴት መውሰድ እንዳለበት ያስባል። ይህም ባይቻል ሰውየው እዚህ
ሲመጣ ካገኘው መጥፎ እንዳይሰራ ለማስቆም ወስኗል። በመሐል
ሴትዮዋ፡-

«ብላ እንጂ ምነው ምግቡ አልተስማማህም እንዴ?» ብለው
አባኑት።

«ተስማምቶኛል» አለ።

ሴትዮዋ የከፈቱትን ሬዲዮ እያዳመጠ ተመገበና ወደ ማደሪያው አመራ። መኝታው ቢመቸውም የማድቤቱ ሽታ ግን ሊስማማው አልቻለም። ሲነጋ ዘውዱ የተነሣው በጊዜ ነበር። ሴትዮዋ በሌሊት እንጀራ ለመጋገር ሊቀስቅሱት ሲያመነቱ ተነሥቶ ገላገላቸው። እሳቸው እንጀራቸውን፣ እሱ የዋና ቤቱንና የግቢ ጽዳቱን እያከናወኑ አልፎ አልፎ ያገሩን ጨዋታ ጣል ያደርግ ነበር።

በሩ ተንኳኳ። በሩን ሲከፍት፣ እንደጠበቀው የሴትዮዋ ባለቤት ሳይሆኑ አንድ እናትና ወጣት ሴት ልጃቸው ነበሩ። ዘውዱ እዚህ ቤት ከመጣ ጀምሮ ከሴትዮዋና ከባለቤታቸው በስተቀር ሌላ ሰው ያላየ ቢሆንም፣ እንግዶቹ ጎረቤት ወይም ዘመድ መኾናቸውን ገመተ። አስተዳዳሪው ከእንግዶቻቸው ጋር ሲያወጉ ግቢውን እያጸዳ ይሰማል። ማድቤቱ በራፍ ላይ ተቀምጠው የእሱ መገኘት ሳይገድባቸው ጉዳያቸውን ይጫወታሉ። ሴትዮዋ የሰዎቹን ችግር ቀድመው የሚያውቁ ይመስላሉ።

«ምነው ዛሬ ደግሞ አርፍዳችሁ መጣችሁ?»

«አዩዩ! ተመላለስን። በጠዋት ሄደን «አልመጣም» ቢሉን እዛው ዘመድ ጋር ትንሽ ቁይተን ብንመለስም «ዛሬ አይመጣም» አሉን። እሱም ይህ በሽታ የሰለቸው ይመስላል።»

ዘውዱ፣ በሽታ የሚለው ቃል ጀርድ ሲገባ «እኔ አክማታለሁ» ሊል ነበር። ነገር ግን፣ «አንዴ ከመናገርህ በፊት ደጋግመህ አስብ» የሚለው አባባል ትዝ ሲለው ምላሱን ቁጠበ። እናትና ልጅ ጥቂት

ቁይተው፤ ቤት ያፈራውን ትኩስ እንጀራ በበርበሬ በልተው ሄዱ።
ዘውዱ ነጻ ጊዜ ሲያገኝ፡-

«ለመሽኑ የልጅቷ በሽታ ምንድን ነው?» አላቸው።

«አያድርስ! የዚህች ልጅ በሽታ እሷን ብቻ ሳይሽን ቤተሰቦቿንም
ከጎብረተሰቡ ያስገለለ በሽታ ነው። ከዚህ ሰፈር ትንሽ የምቀርባቸው
እኔ ብቻ ነኝ፤ እሱም ድሮ የጠበቀ ግንኙነት ስለነበረንና እነርሱን
ላለማስቀየም ብዬ ነው።»

«ታዲያ አሹን የት ሄደው ነው?»

«በከተማው አለ የሚባል መድኃኒት ቀማሚ ጋር ደርሰው ነበር
የመጡት።»

«የጥንቄላ ሥራ ማለት ነው?» አላቸው ፈጠን ብሎ። ሴትዮዋ
ጮሹ።

«እረ አይባልም! «አፉ በሉኝ» በል! እላቸው እዚህ የምናወራውን
ሳይቀር ያውቃሉ» አሉት።

ሴትዮዋን ላለማስቀየም «አፉ በሉኝ» አለና «አንድ ምስጢር
ልንገርዎት?» አላቸው።

«ምን?»

«አይ፣ አገሪ እያለሁ ትንሽ መድኃኒት መቀመም ተምራ ነበር፤ እንደው እኔ ብረዳት?»

«አደደደ! እንኳን አንተ አይደለህም በከተማው የሚታወቀውም ሰውዬ እሷን ማዳን አቅቶት በሄደች ቍጥር የለም ማስባል ጀምሯል» አሉ በምጽት።

«አይ፣ እኔም ብረዳት ብዬ ነበር» አላቸው።

ጠበቅ አድርጎ ሲይዛቸው «መሞከር ችግር የለውም» ብለው እንጀራውን ጋግረው እንደጨረሱ ጊዜ ሳያባክኑ ልጅቷንና እናቷን ጠርተው ተመለሱ። ዘውዱ የልጅቷን በሽታ አይቶ ከበሽታው ይልቅ የገረመው የባለመድኃኒቱ ነገር ነበር። በሽታው ቀላል ቢኾንም ከያዛት ስለቁየ ተባብሷል። ልጅቷን ጠዋት እንድትመጣ ነገራት። የልጅቷ እናትም፡- «ምነው በሽታው ቀላል ነው እንዴ?» አሉት።

«በሽታውማ ቀላል ነበር፤ ነገር ግን በጣም ስለቁየ ጉድቷታል» አላቸው።

«ምነው ታዲያ በደንብ በሽታዋን አላየህላት?»

«አይቸዋለሁ ነገም የቀጠርኳት መድኃኒቱን እንድሰጣት ነው።»

«ያ ዐዋቂ እንኳ በሽታዋን ለማየት እኔ ጋር ትደር ብሎ እሱ ጋር አድራለች፤ ግን አንዳች የመጣላት ለውጥ የለም» አሉት ተስፋ

በቁረጠ ድምፅ። ዘውዱ የሚመልሰው በማጣቱ ፀጥታን መረጠ። እናትና ልጅ ተሰናብተው ወደ ቤታቸው አመሩ።

አብሯቸው እንዲኖር ያስጠጉት ሴትዮ ዘውዱን በጥርጣሬ ዐይን መመልከት ጀመሩ። ዘውዱ ከሰዓት ላይ ወደ ጫካ ሄዶ የተለያዩ ቅጠላቅጠሎችን ሰበሰበና መድኃኒቱን አዘጋጀ። ሴትዮዋ ተገርመዋል። በመጀመሪያ ስለ ልጅቷ የጠየቃቸው እንዲሁ ምስጢሩን ለመስማት መስሏቸው ነበር።

የልጅቷ እናት ዘውዱን ባያምኑትም ዐዋቂው ጋር መሄድ ስለሰለቻቸው ብቻ ፀሐይ ከወጣች በኋላ ልጅቷን ይዘው መጡ። ዘውዱ ቊርሱን ሳያጠናቅቅ ታካሚዎቹን ላለማስቆም አቋርጦ ተነሣና የቀመመውን መድኃኒት በትንሽ ኮዳ መሳይ ነገር ሰጣቸው።

«ታዲያ ይህን መድኃኒት እንዴት ልስጣት?» አሉ።

«ጠዋት ቊርሷን ሳትበላና ማታ ራቷን ከበላች በኋላ ትንሽ ቁይታ በክዳኑ አንዴ ትጠጣ።»

ሴትዮዋም አመስግነው ልጃቸውን እንዳመጡ ይዘው ሄዱ።

የሴትዮዋ ልጅ ሰው ካልጠየቃት በስተቀር የማታወራ፣ ከዚህም በተጨማሪ ዐዋቂው ጋር ካደረች ጀምሮ ወንድ የምትፈራ ኾናለች። በበሽታ ምክንያት ትምህርቷን አቀማ የምትውለው ቤቷ ስለነበር ከቤተሰቦቿ ውጪ የምታናግረውም ሰው አልነበራትም።

በጥቂት ቀናት፤ በአገሩ ዐዋቂ አይቻልም የተባለው በሽታ ከቀን ወደ ቀን እየዳነ መጣ። እናት ልጃቸውን አንጠልጥለው በየመድኃኒት ቤቱ መንከራተቱ ቀረላቸው። በመጨረሻም ልጅቷ ሙሉ በሙሉ በመዳኗ የልጅቷ ቤተሰብ ለዘውዱ ወርታ የሚኾን ዐልጋ፤ የጥጥ ፍራሽ፤ ብርድ ልብስና የተለያዩ ልብሶችና ጫማዎች አበረከቱለት።

ዘውዱም የጥጥ ፍራሹን ያረጀው የሳር ፍራሽ ላይ ደርቦ ምቹ ዐልጋ ላይ መተኛት ጀመረ። እነዚያን ያለቁትንና የተቀደዱትንም ልብሶቹን ጣለ። በዐጪር ጊዜያት ሕይወቱ ተቀየረ። የሴትየዋም ባልተቤት ከመስክ ጉዞ መልስ ዘውዱ ያደረገውን ሰምተው ይህን ሥራ እዚህ ቤታቸው ቀጭ ብሎ እንዲሠራ ፈቀዱለት።

በሽታ በበዛባት በዚህች ምድር፤ «በሽታ የሚያድን አለ» የሚል ጭምጭምታ ብዙዎችን ካሉበት እንዲጎርፉ ያደርጋቸዋልና ዘውዱ በአካባቢው ታዋቂ እየኾነ መጣ። በአገሩ ስም ያላቸው ዐዋቂ እንኳ መድኃኒቱን ሳያገኙ እሱ ስለተሳካለት ስሙ ገነነ። በዐጪር ጊዜ ውስጥም ቤቱ በበሽተኞች መሞላት ጀመረ። የዘውዱና የሴትየዋ ውሎ ሁሉ ከበሽተኞች ጋር ኾነ። ኾኖም፤ ለሥራው ዐዲስ ስለነበርና ብዙ ገንዘብ ስላስገኘለት አልሰለቸም።

፯

ያሬድ በሐዘን ከግቢው ከወጣ በኋላ በቁሻሻ ወደ ተከበበችው ወደ ትንሿ ጎጆ አመራ። ገበያው አካባቢም ተቀምጦ ቤቱን በጥንቃቄ ቃኘ። ምሳውን ከልብስ ሰፊው ቤት ከበላና ከተጫወተ በኋላ ሱስ ወደኾነበት፤ ውጥኑን ወደሚያሳካበት ጎጆ ተመልሶ አቀና።

ቦታውን በተደጋጋሚ ከጎብኘ በኋላ ሲመሽ ተመልሶ ወደ ቤቱ መጣ። ግቢው ውስጥ እንደገባ ወርቁን ከቤት ውጪ ተክዛ ተቀምጣ አያትና አዘነላት። ማናገር ስላላሰኘው ወደ ክፍሉ ጥሏት ገባ። ተከትላው ገባች።

«ለምን ለእናቴ «ዳሪልኝ» አትላትም? የማግቢያዬ ጊዜ ስለደረሰ ትፈቅድልሃለች። እኔም «በጣም እወደዋለሁ» እያልሁ ቤት ውስጥ እጨቀጭቃታለሁ» አለችውና ቀጠል አድርጋ፡- «ደግሞ በጣም

ትወድሃለች። አንዳንዴ በቀልድ «ለምን አትጋቡም?» ትለኛለች» አለች።

ያሬድ፣ ምንም እንኳ ትልቅ ሥራ ቢኖርበትም ገንዘቡ ሲያልቅ መሄጃ ስለሌለው አሳቡ ጥሩና እውነተኛ መስሎ ታየው። ማታ በእራት ሰዓት እናትዋን በቀልድ እያዋዛ ለመጠየቅ አሰበ።

ሲመሽ ወደ አከራዩ ቤት አመራ። ሴትዮዋ ሙሉ በሙሉ ለማለት በሚቻል ኹኔታ ተሸሏቸዋል። ከየት መጀመር እንዳለበት ባያውቅም በቀልድ መሐል ለመናገር አስቦ ወሬውን ማሟሟቅ ጀመረ። እራት በልተው ሲጨርሱ ለመንገር አስቦ ውስጡ ፈራ። ከዚህ ቤት ወሩ ሳይደርስ ሰድበው የሚያባርሩት መሰለው። ሴትዮዋም እየተመገቡ ሳለ ድንገት፡-

«ለምን አትጋቡም?» ሲሉ ጠየቁት። ደነገጠ የሚያስበውን የሚያውቁ መሰሉት። ልጅቷ የነገረችው ትዝ አለው።

«እኔም አስቤያለሁ» አላቸው መጀመሪያ ቀልድ መስሎት ነበር።

«አኹን እኔ እያረጀሁ ነው፤ ቤቱን የመቁጣጠር ንላፊነት የሷ ነው። ከዚህም በተጨማሪ ከጎኗ ሾኖ የሚያግዛት ሰው ያስፈልጋታል፤ ስለዚህ ፈቃደኛ ከሾንህ ተጋቡና አብራችሁ ኑሩ» አሉት ከቀድሞ በተለየ ዐይን እየተመለከቱት።

የምራቸውን እንደሾነ ሲገነዘብ፡- «እሺ... እሺ እርስዎ ካሉማ እንጋባለን» አለ። ሌላ የሚመልስላቸው አልነበረውም።

«ደግሞ ካሹን በኋላ ልጄ ሽነሃል፤ አንተ እኮ ያንን መድኃኒት ገዝተህ ባታመጣልኝ ኖሮ ይሄኔ ሙቼ ነበር» አሉትና ፋታ ሳይሰጡት ቀጠሉ።

«ደግሞም ከዚህ በኋላ የቤት ኪራይም ሽነ የምግብ ወጪ አትከፍለኝም፤ ሁሉንም ነገር ነግራኛለኝ» አሉት።

ያሬድና ልጅቷ ግንኙነታቸውን በይፋ ቀጠሉ፤ አልፎ አልፎም አብረው ያድሩ ነበር። በዚህ ምክንያት የመጣበትን ዐላማ ትንሽ እንደመዘንጋት ቢልም፤ እንዴት ወደዚያ የፈረሰ ጎጆ እንደሚገባ ከማጥናት በዘኖ አያውቅም።

አባቱ ከሰጡት ወረቀት ላይ ያነበበውን ጎይል ለመውሰድ ቢያንስ ሰባት ቀናት ይጠይቃል፤ ድርጊቱም ባብዛኛው በቀን የሚከወን ነበር። ያሬድ፤ ሁል ጊዜ ወደዚያ ሲሄድ የሚገርመው ማንም ሰው ቦታውን ለመርገጥ አለመድረሩ ነው። ግቢውን የሚረግጥ ሰው ቀጥታ ገሀነም ይወርዳል የተባለ ይመስለዋል። አባቱ እንደሰማው ከሽነ ቦታው የተለየ ክፉ ነገር አልነበረውም። ሥራውን እንዳይሠራ የከለከለው ግን የጎብረተሰቡ አመለካከት ነበር።

አእምሮው፤ በልጅቷና የመጣበትን ዐላማ በማሳካት ፍላጎት ተወጠረ፤ ቀስ በቀስ ከራሱ ጋር ድምፅ አውጥቶ ማውራት ጀመረ። ለመጀመሪያ ጊዜ በቤቱ ሽኖ ብቻውን ሲያወራ የሰማቸው ዕለት ሌላ ሰው ያለ መስሏት ነበር። ይባስ ብሎም ቤቱ ከገባች በኋላ እንኳ ብቻውን ማውራቱን አላቆመም ነበር።

«ያሬድ ምን ኾነህ ነው?» ስትል ጠየቀችው እያማተበች።

«ምን ኾንሁኝ?» አላት ምንም እንዳልተፈጠረ እየተመለከታት።

ብቻውን ከማውራቱ ይልቅ መልሱ አስደነገጣት። ወደ ዋናው ቤት ተመለሰችና ለእናቷ፡-

«ብቻውን ያወራል» አለቻቸው።

«አዬ! ክፉ መንፈስ ገብቶበት ይኾናል፤ በይ ጠዋት ቊርሱን ሳይበላ የማርያም ፀበል እንድታጠጪው።»

«ባለፈው ገበያው አካባቢ በቈሻሻው በኩል ሲያልፍ «አገሬው ሁሉ ሲጮህበት ነበር» ብለው እትዬ አስካሉ ነግረውኝ ነበር።»

«በስማብ በወልድ» ብለው አማተቡ። «እስከ ዛሬ እዚህ አካባቢ ሲኖር ይህን አያውቅም ነበር?» ብለው እንደመቁጣት አደረጋቸው።

ከመንጋቱ ቊርሱን ሳይበላ ፀበል አጠጣችው፤ ይኹን እንጂ ዕለት ከለት በሽታው እየባሰበት መጣ። ከቤት በተጨማሪ መንገድ ላይ ብቻውን እያወራ ይጓዝ ጀመር። አንዳንዴ ድምፁን ቀንሶ፤ ሲለው ለዙሪያ ገባው ሳይቀር እስኪሰማ ይለፈልፋል። ስለ ፍቅር፤ ስለ ትምህርት፤ ወዘተ ነበር ባብዛኛው የሚፈላሰፈው።

በአካባቢው በዐይን የሚያውቁት ሁሉ ተገረመ። «ይህ ጤነኛ አልነበረ?» ተባለ። ከሚያውቁት አንዳንዶችም የአበሻ የመጀመሪያ ርዳታ የኾነውን የከንፈር መጠጣ እያሰሙ ያልፉ ነበር። ቀስ በቀስ

መዋያው እዚያ ቁሻሻ የሚጣልበት አካባቢ መሆን ጀመረ። ጥቂት ሰዎች የሚኖርበት ቤት ድረስ እየመጡ፤ ለዚህ የበቃው እዛ ጎጆ ሥር በመዋሉ ተለክፎ መሆኑን በመንገር አሳሰቡ። አልፎ አልፎ ሙሉ ለሙሉ ጤነኛ የመሆን ምልክት ያሳያል። እናትና ልጅ አሳብ ገባቸው። በሠፈሩ ሰዎችም ሁሉ መጠቋቁሚያ ሆኑ።

የማደሪያ ቤት ሥራቸውም ከቀን ወደ ቀን ገበያ እያጣ መጣ። ጤነኛ ሲሆን ጠብቀው አንድ ዕለት ሴትዮዋ ጠሩትና፡-

«ልጄ፣ በዚህ ሰዎች ባንተ ምክንያት ሥራዬ እየተስተጓጎለ ነው፤ ባካባቢውም ሰው መጠቋቁሚያ ሆነናል። ስለዚህ እኔ ብር እሰጥሃለሁ ሌላ ቤት ተከራይተህ ኑር፤ እሷም ምግብ እየያዘች ታመጣልሃለች፤ ትንሽ ሻል ሲልህና ገበያም ሲመጣ ትመለሳለህ» አሉት።

ያሬድ አለቀሰ፤ ከራሱም በላይ ያሳዘነችው ወርቁ ነበረች። እየከሰች መጥታለች ያ ቀይ ፊቷም እየጠቁረ ያለዕድሜዋ እያረጀች ትመስላለች። ምንም አማራጭ ስላልነበረው ቤቱን ለቆ ወጣና ወደ ገጠር መውጫ አካባቢ ቤት ተከራይቶ መኖር ጀመረ። ነገር ግን ውሎው እዛው ቁሻሻው ቦታ ነበር። ወርቁም ምግብ እያመጣች ትሰጠው ነበር።

ከጊዜ በኋላ ብቻውን ከማውራት አለ ወደተባለ የአእምሮ ሕመምተኛነት ተለወጠ። ውሎው አዳሩ እዛው ጎጆው ውስጥ ሆነ። የወርቁንና የያሬድን ግንኙነት የምታውቅ አንዲት ጎረቤት ዐዋቂ ቤት ወይም ጠበል እንድትወስደው ነገረቻት። ነገር ግን ያሬድ ወርቁንም

ማናገር አቆመ። ይባስ ብሎ አንድ ቀን ምግብ ይዛ ስትመጣ መትቶ አባረራት። ከዚያች ቀን በኋላ ምግብ ማመላለሱን አቋረጠች። ብቻ ግን አንዳንዴ በመንገድ ሰው ሲያባርርና ሲያስደነግጥ እያየችው ታለቅስ ነበር።

ነገሩ ሁሉ ከዐቅሟ በላይ ሲኾን በሠፈር ጉረምሶች አስይዛ ወደ ፀበል አስወሰደችው። በሳምንትም ውስጥ ይህ ነው የማይባል ለውጥ አመጣ፤ ጤነኛ ኾነ። በመጨረሻ ተፈትቶ ፀበሉን እስኪጨርስ ራሱ እየተጠመቀ ቁይቶ ወደ ቤቱ የሚገባበት ቀን ደረሰ። ከወርቁና ከአንድ ዘመዱ ጋር ወደ ቤት በመመለስ ላይ እያሉ በዚያ ጎጆ ቤት አጠገብ ሲያልፉ ድንገት፡- «ጌታዬ!» እያለና እየጮኸ ወደ ጎጆው ሮጠ። በመጀመሪያ የወርቁ ዘመድ ተከታትሎ ሊይዘው ሞክሮ ነበር፤ ሊደርስበት አልቻለም። ወርቁ ተስፋ ቁረጠች።

የእናቱን ሞት እንደተረዳ ሰው እዩዬዋን እየዘረገፈች ወደ ቤቷ ተመለሰች። በመንገድ ያዩዋት ሰዎች ሰውዬው ላይ የነበረው እሷ ላይ ደግሞ ገባ? እያሉ ይገረሙ ጀመር። ወርቁ በያሬድ ብቻ ሳይኾን በራስዋ እንኳ ተስፋ ቁረጠች። «ያ ክፉ መንፈስ ወደኛም እንዳይተላለፍ» ብለው እናቷ የያሬድን ንብረት ወደ ውጪ አወጡት። አንድ ፌስታል፣ የተለያዩ ወረቀቶች፣ ልብስና ከነወርቁ የተሰጠው የሳር ፍራሽ ነበር። የኾነ ቀን ያሬድ ብቅ አለና ፌስታሉንና የተሰጠውን ብር ይዞ እየሰፈለፈ ወደ ጎጆው ተመለሰ። ቁሻሻውም ላይ ተቀምጦ አላፊ አግዳሚውን ይሳደብ ጀመር። ቦታው ከበፊቱ ይልቅ ተፈሪ እየኾነ መጣ። ወዳካባቢው ድርሽ የሚል ሰውም ቍጥር ቀነሰ።

ያሬድ፣ ለመጀመሪያ ጊዜ በነጻነት በጎጆዋ መኖር እንደሚችል ሲረዳ ልቡ በደስታ ተሞላች። እስካሁን ድረስ የሠራው ድራማ እንደተሳካለት ዐወቀ። አሁን ጤነኛ ነው ብሎ ማንም ስለማይጠረጥር የፈለገውን መሥራት ይችላል። ነገር ግን፣ ለዚህ ድራማ ብሎ ወርቁ ላይ የሠራው ግፍ ሁሉ በየጊዜው ይቆጫው ነበር።

ያሬድ በጎጆዋ መሽጎ በወረቀቶቹ የተጻፉትንና አባቱ የነገሩትን ሥራ መሥራት ጀመረ። በተጨማሪም፣ በቤቱ በውስጠኛው ክፍል ከመደቡ ሥር ያለውን አፈር ቁፍሮ የተቀበረውን ሣጥን አወጣ። በሣጥኑ ውስጥ ከቆዳ የተዘጋጀ ጥቅልል መጽሐፍ፣ የዓለም ካርታ እንዲሁም አቅጣጫ መጠቁሚያ ነበሩ። ያያውን ማመን አቃተው፣ ያመታት ሕልሙም በከፊል ሙሉ ሾነ። የአባቱን መመሪያም ለመተግበርና ጎይቱን ለማግኘት ሰባት ቀን ከግማሽ ፈጀበት። ሥራውን ከጨረሰ በኋላ ሰው ሁሉ ሞቷል ብሎ እስኪጠረጥር በሩን ዘግቶ ለሦስት ቀናት ተኛ። ወርቁም ወደ ጎጆው ገብታ ቊርጧን ለማወቅ ፈልጋ ነበር። ነገር ግን ያደገችበት ባህልና የጎጆው ፍርሐት እንደ ካቴና አስረው ገቷት። እንኳን ገብታ በዚያ አቅጣጫ ብታልፍ እንኳ መጠቁሚያ እንደምትሾን ታውቃለች። የባሰ ሰውነቷ መነመነ።

በሦስተኛው ቀን ያሬድ ተነሣ፤ ውስጡ መልካም ስሜት እየተሰማው ነበር። ሙሉ በሙሉ ጎይቱን እንደተረከበ አውቋል። በምሽት ከሰው ዐይን ተሰውሮ ያንን ፌስታሉን አንጠልጥሎ ወደነወርቁ ቤት አመራ። ወደ ግቢውም እንደደረሰ ቀስ ብሎ አንኳኳ። ወርቁ የከፈተችለት መኝታ ፈላጊ መስሏት ነበር።

«ክፍሎች ሁሉ ተይዘዋል፤ አንድ ሰው ሲኖርበት የነበረ ባዶ ቤት አለ፤ ከተኛህ ላሳይህ» አለች።

እሺታውን በምልክት ገልጦ ተከተላት። ውስጥ ገብተው በሚገባ ስታጤነው ነው ያሬድ መኾኑን ያወቀችው። በላዩ ላይ ያለው ቁሻሻ ሳይበግራት ዘላ ተጠመጠመችበት።

«ደህና ነህ? እኔ እኮ ሞተሃል ብዬ ተስፋ ቁርጫ ነበር።»

«መምጣቴን ለማንም እንዳትናገራ። የዛሬ ሳምንት አንድ አባት አግኝተውኝ ቤታቸው ከጸለዩልኝ በኋላ በደንብ ተሽሎኛል» አላት። የሚታጠብበት ውሃ፣ ምግብና ብርድ ልብስ አመጣችለትና ወደ ቤቷ ገባች።

ወርቁ አላመነችም፤ «እንዴት ተመልሶ መጣ? ቢያጠፋኝስ?» ስትል፣ መልሷ ደግሞ «ባይሻለው ኖሮ ተመልሶ አይመጣም። ደግሞ ከሦስት ቀን በፊት ጀምሮ አላየሁትም፤ እንደነገረኝ የሚያውቀው ሰው ፀበል ወስዶት ይኾናል» ብላ አስባ ተረጋጋች።

ያሬድ ከቀትር በኋላ ነበር የነቃው። የተቀበለውን ኃይል እንዴት መጠቀም እንዳለበት ጠንቅቆ አውቋል። በአኹኑ ሰዓት ሌላ አሳብ በራሱ ላይ መጨመር አልፈለገም።

እንደተነሣ ወደ ውጪ መውጣት አልፈለገም፤ የተለያዩ ጥበቦችን መለማመድ ጀመረ። በአባቱ አስተማሪ ዘንድ እንኳ ያልነበሩ

ምትሀቶችን መሥራት ችሏል። አኹን ማንም እንደማያሠጋው ተረዳ። ራሱን እንደ ዓለም ጌታ መቀጠር ዳዳው።

ከትንሽ ቁይታ በኋላ ወርቁ ውሃና ምግብ ይዛ መጣች። ፊቱን ታጥቦ ከበላ በኋላ ድንገት ተነሥቶ የሚበር ይመስል ፍጥጥ ብላ ስታየው ቁየችና «በእውነት አንተ ደደብ ነህ!» ብላ አለቀሰች።

ምንም እንኳ እንደበደላት ቢያውቅም፣ አጅግ የናፈቀውን ጎይል ከማግኘቱ አንጻር ግን እሷ እንደማትበልጥበት ልቡ አውቆታል። ምላጭና ዐዲስ ልብስ ገዝታ እንድታመጣለት ነገራት። ፀጉሩ በጣም አድጎ ልብሱም በጣም ከመቁሸሹና ከመቀዳደዱ የተነሣ ላይ ላይ የተሰፋ ይመስል ነበር።

ወርቁ የቤቱን ንግድ መቁጣጠር በመጀመሯ የጠየቃትን ለመግዛት አልተቸገረችም። ተመልሶ እንዳይወጣ በመፍራትም የጠየቃትን ቶሎ ገዛዝታ መጣች። ፀጉሩን ላጨችለት። እሱም ሂሙንና የገላውን ፀጉሮች ከላጨ በኋላ ገላውን ታጥቦ የገዛችለትን ዐዲስ ልብስ አደረገና ፍጹም ሌላ ሰው መሰለ። ወርቁ መጠን የሌለው ደስታ ተሰማት።

ያሬድ፣ ሰውነቱን ቅልል ሲለው ለሥራ ልቡ ተነሣሣ። አብዛኛዎቹ ከአባቱ የወረሳቸውና ጠቃሚ ጽሑፍ ያለባቸው ወረቀቶች እየነተቡ ከአገልግሎት ውጪ ከመኾናቸው በፊት በሌላ ወረቀት ገለበጣቸው። ብዙ ምትሀትና ጥበብ አውቋል፤ በዓለም ላይ የሚኾነውን ነገር ማየትና የፈለገውን ሰው ምን እንደሚሠራ መመልከት የሚያስችሉትን ከቆዳ የተዘጋጀ ጥቅልል መጽሐፍ፣ የዓለም ካርታ፣

እንዲሁም አቅጣጫ መጠቁሚያውን በእጆቹ አስገብቷል። ሰው ግን «በቃኝ» ሊል አይወድምና ሌሎችንም ጎይል የሚያላበሱትን ነገሮች በማንበብና በመሞከር ለማወቅም መጣጣሩን አላቆመም።

ለተከታታይ ቀናት ክፍሉ መሸጎ ከመሰንበቱ የተነሣ መልኩ ተቀያየረ። ፀጉሩም ዳግም እንዲያድግ ትቶታል። ከወርቁ በስተቀር የሚያውቀው ሰው አልነበረም። እሷም ብትኸን በቀን በቀን መልኩ ይቀየርባት ነበር።

አንድ ማለዳ አካባቢውን ሊቃኝ ፈልጎ ለወርቁም ሳይነግራት ወደ ውጪ ወጣ። ከተማው ምንም አልተቀየረም። ጥቂት እንደተጓዘ የጭነት መኪና አየና የሚያውቀው ስለመሰለው አተኩሮ መመልከት ጀመረ። አንድ ሽማግሌ ከሆቴል ውስጥ ተንደርድረው ወጡ።

«ምነው? ምን ፈለግህ?» አሉት።

«አይ፣ መኪናውን የማውቀው መስሎኝ ነው» ብሎ በመለሰበት ቅጽበት መጀመሪያ እዚህ አገር ሲገባ ያገኙትና መንገድ የጠቁሙት ሰው መኸናቸውን አስተዋለ።

ካገኛቸው ጥቂት ወራት ቢያልፉም እሳቸው ግን ጠቁር ከማለት ውጪ ያው ነበሩ። የያሬድ ኹኔታ ከማጠራጠር አልፎ ትንሽ እንደማስቆጣት ቢላቸውም መጀመሪያ የተገናኙበትን ቀን በማስታወስ አረጋጋቸውና ሻይ እየጠጡ ለማውራት ወደ ውስጥ ዘለቁ።

በጨዋታ መሐል፡- «ለመሽኑ በአሹኑ ሰዓት ምን እየሠራህ ነው?»
ሲሉ ተከታይ ጥያቄ እንደሚታከል በሚያስታውቅ ድምፅ ጠየቁት፡፡

«ዘመድ ቤት ነው ያለሁት፤ ለጊዜው ሥራ የለኝም፡፡»

«ታዲያ ለምን ከኔ ጋር ረዳት ሽነህ አትሠራም? መቼም ዘመድ
ከማስቸገር ይሻልሃል» አሉት፡፡

«እሺ፤ ግን ዘመዶቼን ላማክር መቼም ያለ እነርሱ ፈቃድ...» አለ
እያቅማማ፡፡

«ጥሩ፡፡ ነገ ወደ ዐዲስ አበባ ስለምመለስ መልስህን ወደ ማታ እዚህ
ብቅ ብለህ አሳውቀኝ» ብለው ያዘዙትን ቊርስ አብረው አጠናቅቀው
ተለያዩ፡፡

ነገሩ፤ ከአጋጣሚ ይልቅ ወዳሰበው ግብ መንገድ የሚያስጀምር
እንደሆነ ጠርጥሯል፡፡ ወደ ዐዲስ አበባ መሄዱን ቢወደውም፤ ወርቁን
ብቻዋን ትቶ ለመሄድ፤ ያን ያህል ለመጨከን አልፈለገም፡፡

ቤት ሲደርስ ወርቁ የሱን ክፍል ዘግታ ዕቃ ስታስተካክል ሰማት፡፡
አንኳኳ፡፡ መልስ አልሰጠችውም፡፡ በድጋሚ ኀይሉን ጨምሮ አንኳኳ፡፡

«ማነው?»

«እኔ ነኝ» አላት፡፡ ደንግጧል፡፡ ወረቀቶቹንና መሣሪያዎቹን ባሉበት
ጥሎ ነበር የወጣው፡፡ «እያነበበችው ይኸን?» የሚለው ጥርጣሬ ሰቅዞ
እንደያዘው በሩን ከፈተችው፡፡ ፊቷ መረጋጋትና ደስታ የሰፈረበት

ይመስላል። ሲገባ ቤቱ ሁሉ ተቀይሯል፤ ቀድሞ ይተኛበት የነበረው ማዳበሪያ ተነሥቶ ታጣፊ ዐልጋ ከዐዲስ ፍራሽ ጋር ዘርግታለታለች። ወረቀቱንና በርሳውን ሰብስባ ከዐልጋው ሥር አድርጋለታለች። ፅንባ ተናነቀው። «ነገ ወደ ዐዲስ አበባ ልሄድ ነው» ቢላት እጁ ላይ የምትሞት መሰለው፤ ምንም ሳይናገር ወደ ዐልጋው ሄዶ ተቀመጠ። ተከትላ አጠገቡ ተቀመጠችና በተቅለሰለሰ ድምፅ «ያሬድዬ» አለችው። ዐዲስ አበባ ጭንቅላቱ ውስጥ እየፈካች፤ እየጎመራች ዐይነት ስሜት ይሰማዋል።

«አቤት!» አላት ከትንሽ ማሰብ በኋላ።

«አርግጥኛለሁ እኮ!»

ሰማይ ምድሩ ዞረበት! ዐይኖቹ ፈጠጡ። ብልጭ ብሎ ድርግም ያለ ደስታ የሚመስል ነገር፤ እንደ ጥላቻም ዐይነት ስሜት...። መልስ እየጠበቀች እንደኾነ ቢገባውም የሚመልስላት ስለጠፋው ዝም ብሎ ቈየና ወደ እርሷ ተጠግቶ አቀፋት። በውስጡ አፍራሽ አሳቦች ይነሡ ጀመር። «የኔ ባይኾንስ? መድኃኒት ሰጥቼ ፅንሱን ባቋርጠውስ?» የሚያደርገው ጠፋው።

፲

ዐዋቂ ተብየው ያለውን መድኃኒት ሁሉ ከሞከረ በኋላ ምንም ማድረግ እንዳልቻለ አረዳቸው። እናትና ልጅ ተያይዘው እራታቸውን አቀለጡት። መስፍንም ከሰዎቹ ራሳውን ተቀብሎ ምርር ብሎ አለቀሰ። በየትኛው አንደበታቸው «ሳሙኤል ሞተ» ብለው ይናገሩ? ከአሜሪካ ለሚመጡት ወላጆቹ ምን ብለው ያርዷቸው? እንዴት «የተረገመ ቤተሰቦች» ተብለው ከዚህ በኋላ በሠፈሩ ይኖራሉ? እንዴትስ አድርጎ ጠንካራዋንና ቁንጆዋን ትርሲትን ያጽናናታል?

የዓለም ሕዝብ ሁሉ ተሰብስቦ «ይህ ክፉ ነው! ይህ የተረገመ ነው! እሱ የሚነካው ነገር ሁሉ ይጨነግፋል፤ ለሌላው እርግማን ነው! ይህ ሱሰኛ ልጁን ገደለው! መስፍን አይረባም! መስፍን አይጠቅምም!» የሚሉት መሰለው። ልጁን እንደያዘ ወለሉ ላይ ተደፋ።

ኹኔታው በዐዋቂው ቤት ሁካታ ፈጠረ። ለልጇ ስታለቅስ የነበረችው ትርሲት እላዩ ላይ ወድቃ ሲቃ እየተናነቃት፡-

«መስፍኔ... መ... ጌታዬ... መስፍኔ ል...ጀ... ሕይወቶቼ...» እያለች አነባች።

በቤቱ የነበሩ ሰዎች ከላዩ ላይ አንሥተዋት መስፍን አየር እንዲያገኝ ረዱት። ከጥቂት ቁይታ በኋላ ከሰመመኑ ነቃ። ለየጉዳዩ የተሰባሰበው ሰው የራሱን ትቶ እነሱን ማጽናናት ያዘ።

ትንሽ ካረጋጉትና መለስ ካለ በኋላ የመጡበትን ዳገታማ መንገድ ይዘው ቀልቀል መመለስ ጀመሩ። መስፍንና ትርሲት ከኋላ ኋላ እጅ ለእጅ ተጨባብጠው፤ ወ/ሮ አሰለፈች ደግሞ የሳሙኤልን ሬሳ ተሸክመው እየወረዱ ሳለ በመሐል መስፍን ከእንቅልፍ እንደባነነ ሰው እጁን ከትርሲት እጆች ላይ መንጭቆ ወደ ወ/ሮ አሰለፈች ተንደርድሮ ልጁን ከተቀበላቸው በኋላ ኹለቱንም አስቁሞ፡-

«ይህ ሁሉ የኔ ጥፋት ነው፤ ፈጣሪ በኔ ላይ ያመጣው ቁጣ ነው። በዚህ ደግሞ ትርሱ አትጉዳም! አኹን ፈጣሪ ካመጣብን ቁጣ ይልቅ ደግሞ ታች የሚጠብቀን የአካባቢው ሰው ወሬ ነው የሚሰብረን፤ ስለዚህ ይህን ሬሳ ይዘን አንወርድም!» አለ።

«ታዲያ ምን በጀን? ፈጣሪ የወሰደውን ማን ያስመልስልናል?» ወ/ሮ አሰለፈች እየተንሰቀሰቁ ጠየቁ።

«ልጄን እዚሁ ጫካ እንቀብረዋለን። ከነጮችን ወደ ሠፈሩ አንመለስም!» ብሎ መመለሻ መንገዱን ትቶ ጥሏቸው ወደ ጫካው ውስጥ ገባ። በንግግሩ የደነገጡት እናትና ልጅ ተያዩና ከኋላው ተከተሉት። ጥቂት እንደዘለቁ ራሳቸውን አጋድሞ ባገኘው አንጨት መሬቱን በጎይል መቈፈር ጀመረ። እናትና ልጅ ለቅሏቸው በረታ።

መስፍን አንድ ሥራ ከጀመረ ማቆም አይወድም፤ የሚያስቆመውም ጠላቱ ነው። ጠባዩን የምታውቀው ትርሲት በለቅሶ ብቻ አጀበችው። መስፍን ዞር ብሎ፡-

«ሳይነጋ ቶሎ ወዲህ ኑና አግዙኝ። አፈር ነውና ወደ አፈር እንመልሰው፤ አፈር ሳይኾን ሕይወት ይዘን ወደ ታች እንመለሳለን» አላቸው።

በቅጡ ባይረዱትም ኹለቱም መተባበር ጀመሩ። ጥቂት ቁፈረና የሳሙኤልን ራሳን አንሥቶ ቀበረው። አፈር ማልበስ ሲጀምርም ትርሲት መቃብሩ ላይ ተደፋች።

«አብረህ ቅበረኝ መስፍኔ፤ እኔ ነኝ ሕይወትህን የሐዘን ያደረግሁት፤ ኹለት ልጆችህን የገደለው የኔ ጎጢአት ነው!»

መስፍን አፈር መመለሱን መቀጠል አቃተው። እናቷ ትርሲትን ቀና ሊያደርጉ ታግለው በግድ ተነሣች፤ ጨብጣው ከነበረው የሳሙኤል እግር ላይ ካልሲውን በእጇ አስቀረች። በአንድ ዛፍ ሥር ተኩራምታ ማንባት ቀጠለች።

ወዳንተ እንድመጣ ለምን አትጠራኝም?

ለምን ቶሎ ገድለህ አትገላግለኝም?

የሕይወትን ትርጉም መከራ ልማዱን

ላይቀርለት ሄደ ሳሙኤል መንገዱን

መከራ፣ መከራ አንቺ የሕይወት ጉዳና

አንቺን ሳያገኝሽ መቸ ሰው ሰው ኾነና?

በመጨረሻ መስፍን አፈሩን በፍጥነት ከመለሰ በኋላ በአቅራቢያው ባገኘው ሰፋ ያለ ድንጋይ እንደ ነገሩ አፈሩን ጠቅጥቆ፣ የዛፍ ቅርንጫፍ ተከለበት። የእጆቹን አፈር ሱሪው ላይ እየጠረገ፡-

«ኑ! ወደ ቤት እንመለስ አፈሩን ለአፈር መልሰናል» ብሎ የነሱን ምላሽ ሳይጠብቅ ጉዞውን ቀጠለ። ምስኪኗ ትርሲትም የሳሙኤልን አንድ እግር ካልሲ ታቅፋ ከእናቷ ጋር ተደጋግፈው መስፍንን ተከትለው ወደ ቤታቸው ተመለሱ።

****

መስፍን አንድ ልጁን ሳሙኤልን ካጣ ኹለት ቀን አለፈ። የአካባቢው ሰው ወሬ አስፈራው። ምን ይባላል? ከዚህ በላይ መርገም ከየት ይመጣል? ቤቱ ጭር ብሏል። ከሱ ከትርሲትና ከእናቷ ውጪ በቤቱ ማንም አልነበረም። በቤተሰቡ ስምምነት የሳሙኤል መሞት ለማንም አልተነገረም ነበር። ቤቱም ከውስጥ ተዘግቶ ስለሚውል አራሷን ሊጠይቁ የሚመጡ ሁሉ ከውጪ ይመለሱ ነበር።

መስፍን ልጁን የቀበረ ቀን ወደ ማታ ከቤት ወጥቶ ቤተ ክርስቲያን ገብቶ ሲያለቅስ ያዩት የሚያውቁት ቁስ እንደለመደው ሰክሮ መስሏቸው ከኋላው ሽነው ነገረ ሥራውን ይከታተሉ ነበር። መስፍንም እንዳያቸው እየሮጠ ሄዶ ከሥራቸው ቀጭ ብሎ ማልቀስ ጀመረ።

«አባ፣ ለመከራ ነው እኔ የተፈጠርሁት? አምላክ እኔን አያውቀኝም? እኔ ሰው በሞላበት ዓለም ሰው ያጣሁ ሰው ነኝ!» እያለ አነባ። ምን የመሰለ ወጣት እንዲህ ባክኖ በመቅረቱ ልባቸው ተነክቷል - ቁሱ።

«ልጄ የሰዎችን የልብ ጥያቄ የሚመልስ እሱ ፈጣሪ ብቻ ነው። እኔም እንዳንተ ብዙ ችግር ያለብኝ ሰው ነኝ። ለሰዎች ሁሉ መልስ ያለውን ፈጣሪ ለምነው፤ እሱ የልብህን መሻት መዝኖ ይሰጥሃል። ጸልይና ስታበቃ ዛፏ ሥር እጠብቅህና እናወራለን» አሉት።

መስፍን የሚሰማውን በዕንባ ለአምላኩ ሲያቀርብ፣ ሲያጥረመርምና የተወለደበትን ቀን ሲረግም ቁየና ጥቂት አረፍ ብሎ ካሰበ በኋላ ወደሚጠብቁት ቁስ አመራ።

«ልጄ! በምንም ችግር ውስጥ ብትሾን ማወቅ ያለብህ ግን ይህች ዓለም መቼም እንደማትሞላ ነው። በሕይወት ጉዳና ትልቁ ነገር ራስንና ሽኔታን መቀበል ነው፤ ስለዚህ በማንነትህ አታማር። አምላክ የሰጠህን ነገር ሁሉ «አሜን!» ብለህ መቀበል አለብህ፤ ኋላ ሁሉ ለበጎ ይሾንልሃል» አሉት። ምንም እንኳን ባሳቡ ባይስማማም፤ ዕንባውን ጠርጎ ወደ ቤቱ አመራ።

መስፍን በባሕርይ አሳቢና አሰላሳይ ቢኾንም፤ የዚህ ኹለት ቀን ቍዘማውና መብሰልሰሉ ግን እጅግ በዛ። በቤቱ ከተንሠራፋው የሐዘን ድባብ የተነሣ ግድ ካልኾነ በስተቀር ማናቸውም እርስ በርስ አይነጋገሩም ነበር። መስፍን በንዴት መጠጣት ፈልጎ የነበረ ቢኾንም ትርሲትን ጥሎ መውጣቱ ሌላ ሞት ስለመሰለው ራሱን ገታ።

ዘለግ ላለ ጊዜ በአሳብ ከሚናጥበት ነቅቶ ወደ ጓዳ ገባ። ልብሱን በአግባቡ ከለበሰ በኋላ ትርሲትን ጥቁር ልብሷን አስቀይሮ ወደ ውጪ ይዟት ወጣ። ነገሩ ያላማራቸው ወ/ሮ አሰለፈች ሲከተሉት ከበሩ መለስ ብሎ፡- «እማማ እንመለሳለን፤ እዚሁ ጠብቁን» አለና ፊቱን ወደ መንገዱ አቀና።

መስፍን ትርሲትን አስከትሎ ወደ አንድ ሰፊ ግቢ ገባ። ከአኹን አኹን ምን ሊፈጠር ነው? እያለች ትከተለዋለች። በሩ ላይ ያገኛቸው ጥበቃ መስፍንን እንደሚያውቅ ሰው ዝቅ ብለው ሰላም አሉትና አስገቡት። በሰፊው ግቢ ራቅ ራቅ ብለው ሕንፃዎች ይታያሉ። መስፍን ቀጥ ብሎ ወደ አንዱ ሕንፃ ከገባ በኋላ ፊት ለፊት ያለው ክፍል እንደደረሰ ትርሲትን፡- «እዚህ ጠብቁኝ» ብሎ አንኳዙቶ ወደ ውስጥ ገባ።

ትርሲት ግራ ገባት። መስፍን ከገባበት ብቅ ሳይል ለብዙ ደቂቃዎች ቈየ። ሲጨንቃት በቀስታ ወደ በሩ መጠጋት ጀመረች፤ ስትቃረብ ከፍተኛ የጭቅጭቅ ድምፅ ተሰማት። በተጠጋች ቍጥር ክርክሩና ጨካኝቱ የተባባሰ መሰላት። ዕንባዋ አምልጧት ዱብ ዱብ ሲል ተሰማት። በሩን ገፍታ ለመግባት እያመነታች ሳለ መስፍን በሩን

ከፍቶ እያነባ እንድትገባ በምልክት ጠራት። ትርሲት የሚወርደውን ዕንባዋን በለበሰችው ሻርፕ እየጠረገች ወደ ውስጥ ገባች።

በክፍሉ የነበሩት መስፍንና አንድ ሰው ብቻ ነበሩ። እንደገባችም ሰውየው ከበሩ ተቀብሎ ሰላምታ ሰጣትና ድንገት አቅፏት ማልቀስ ጀመረ። ትርሲት ምንም ያህል ጎበዝና ጠንካራ ሠራተኛ፤ ለሕይወትም ጡንቻ በቀላሉ የማትበገር ዐይነት ብትኾንም፤ ስሜቶቿ ሲቀያየሩ ግን እንኳን ልጇን አጥታ ቀርቶ እንዲሁም ቶሎ ሆድ የሚብሳት፤ ለመደሰትና ለመከፋት ጊዜ የማይፈጅባት ነበረች።

መስፍን በቢሮው ውስጥ ያለው እንግዳ ማረፊያ ወንበር ላይ ኩርምት ብሎ ተቀምጧል። ሰውየው ለትርሲት ከመስፍን ፊት ለፊት እንድትቀመጥ መቀመጫ አሳያትና ጠረጴዛውን አልፎ ወደ ራሱ ወንበር ሄደ። በፀጥታ ወረቀቶችን ማገላበጥ ጀምረ፤ አንዴ መሳቢያውን እየከፈተ ደግሞ እንደገና ተነሥቶ ከጀርባው ወዳለው የመጸሐፍትና የዶክመንት መደርደሪያ እየሄደ ወረቀቶችን መረመረ።

የሚፈልጋቸውን ወረቀቶች ሲያሰባስብ ቁይቶ «መስፍን!» አለ በጐርናና ድምፁ።

«ከደረሰባችሁ መከራ ፈጣሪ ካልኾነ በስተቀር ማንም ሊያጽናናችሁ አይችልም። በምድር ላይ የሚወዱትን ሰው በሞት እንደመቀማትና ተስፋ ያደረጉትን እንደማጣት ትልቅ ህመም የለም። ሲደጋገም ደግሞ ሐዘን፣ ሥቃይ፣ ችግርና መከራ እንደመጫሚያና ልብስ አጥልቀዋቸው የሚዞሩ ያህል ይሰማል።»

ትርሲት ዕንባዋ መፍሰሱን አላቆመም፤ ግን ደግሞ የንግግሩን ፍጻሜ ለመስማት ንጉሳለች። እስካሁን መስፍን ለምን እዚህ ግቢ ይዟት እንደመጣ አላወቀችም። ሰውየው ንግግሩን ቀጠለ።

«እና መስፍን፣ በሕይወት ትልቁ ሽንፈት የሚወዱትን ማጣት ወይም መሸነፍ ሳይኾን እንደገና ለመጀመር፣ ለማሸነፍ፣ ለመነሣትና ሊጠፉ ያሉትን ለማዳን በተስፋ መቀረጥ መገታት ነው። ስለዚህ ኹለታችሁም ጠንካሮች መኾን አለባችሁ። እኔም ለዚህ ነው የምተባበራችሁ። ቅድም እንደነገርሁህ ምንም እንኳ አሁን የማደረግላችሁ ነገር ከሙያዬ አንጻር የሚያስጠይቅ ቢኾንም፣ ስለምተማመንባችሁና በጥቂት ሳምንታት ጉዳዩን ስለምናስተካክለው በደስታ ነው የማደርገው።»

ወዲያው ኹለት ወረቀቶች አቅርቦ መስፍንና ትርሲት እንዲፈርሙ ስኪቢርቶ አቀበላቸው። መስፍን ቶሎ ቶሎ ኹለቱም ወረቀቶች ላይ ፈረመ። ትርሲት ነገሩ ባይገባትም እንደነገሩ ስሟን ጽፋ ጫር ጫር አድርጋ ፈረመች።

ሰውየው ከጀርባ ባለው በር ወጣ። ትርሲት በረጅሙ ተነፈሰችና፡-

«መስፍን ምንድነው እሱ? እዚህ ምን እያደረግን ነው?» አለችው።

መስፍን ሊመልስላት አልወደደም። እንዴት እንደምታናግረው እያሰበች ሳለ ሰውየው አንድ ጨቅላ ሕፃን ልጅ አቅፎ መጣ። በሩን በትከሻው ገፋ አድርጎ ከዘጋ በኋላ ወደ ትርሲት እያየ ልጁን እንድታቅፈው ጠየቃት። የበለጠ ግራ ገባት። «ሳሙኤል?» አለች

በልቧ፡፡ ልጅን ለማየት በመንገድ ከተቀመጠችበት ፍንጭር ብር ተነሥታ ወደ ሰውየው አመራች፡፡

ያ ስሱ ልቧ ተረበሽ፤ ተንቀጠቀጠች፡፡ በሰውየው እጅ ያገኘችው ግን ሳሙኤልን ሳይኾን፤ ፊቱ ፍክት ያለ አንድ ቁንጽ ሕፃን ብር፡፡ ዐይኗን እንዳያት ከንፈሮቹ ቅጽበታዊ ፈገግታ አሳዩ፡፡ ትርሲት ያለባትን ጥያቄ ረስታ ሕፃኑን ታቀፈችው፡፡ የማያቋርጡት ዕንባዎቿ ዱብ ዱብ ማለታቸውን ቀጥለዋል፡፡ ምን እየኾነ እንዳለ የሚመልስላት ሰው ጠፍቷታል፡፡ ሕፃኑ ከታቀፈችው ጀምሮ ጥርስ አልባ ድዶቹን ፈካ እያደረገ ፈገግታ ይሞክራል፡፡ ለሕፃኑ የትርሲት እጆች በባሕር ላይ ያለ ጀልባ ኾነውለታል፡፡ እንዲያው ተሸክማው ቆማ ቀረች፡፡

«ትርሲት አረፍ በይ፤ ገና ብዙ ዓመት ታቅፈዋለሽ» አለ ሰውየው፡፡

ልጅን እንደታቀፈች ወደ መቀመጫዋ ተመለሰች፡፡ መስፍን እንደ ድራማ የትርሲትን እንቅስቃሴ ይከታተላል፡፡ ሰውየው ወደ መስፍን እየተመለከተ፡-

«እንደምታውቀው በዚህ ድርጅትም ኾነ በመንግሥት ሕግ መሠረት ሕጋዊ ሥነ ሥርዓት ሳይፈጸም ልጆችን በጉዲፈቻ መስጠት አንችልም፡፡ ይኹንና፤ አኹን አንተና ትርሲት የደረሰባችሁን አጣብቂኝ አገናዝቤ ይህን ሕፃን እንድትረከቡ ፈቅጃለሁ፡፡ ቢኾንም ግን፤ በጉዲፈቻ ለማሳደግ አመልክታችሁ በፍርድ ቤት ጉዳዩን ትጨርሳላችሁ፡፡ በግሌ ግን ሃይቱ እስኪያልቅ ድረስ ሕፃኑን ከዛሬ ጀምሮ ወስዳችሁ ልጆችሁ እንድታደርጉ እተባበራችኋለሁ፡፡»

ትርሲት ግራ ገባት፤ ያቀፈችው ሕፃን ሳሙኤል እንዳልሾነ ብታረጋግጥም ልቧ ግን «አይደለም» ብሎ ሊቀበል አልፈቀደም። ዕንባዋ አፉ ላይ ጠብ ብሎ ኑሮ አፉንና አፍንጫውን ሲያንቀሳቅስ በሕፃን አንደበቱ፡- «አታልቅሺ እናቴ» ያላት መሰላት።

ሰውየው ቀጠለ፤ «ይህን ጉዳይ ግን ከእናንተ ውጪ ማንም ሊያውቀው አይገባም። በድርጅታችን ሕግ ማንም ሕጋዊ አካሄዱን ሳይጨርስ ልጅ በማደግ እንዲያሳድግ አንሰጥም፤ ስለዚህ ይህ ጉዳይ በውጭ ከተሰማ እኔን ከሥራ ከማስባረርም አልፎ ብዙ ዓመት ሊያሳስረኝ ይችላል።»

መስፍን፤ ሰውየው ቅንጣት ሕግን ተላልፎ መሥራት እንደማይፈልግ፤ በሕይወቱም ጠንቃቃ እንደሾነ ያውቃል። መጀመሪያ ሊያሳምነው ሲጫጫሁ የነበረውም ለዚህ ነበር። መጨረሻ ላይ ግን መስፍን ያለበትን የተስፋ መቀረጥ ሹኔታ ተገንዝቦ በአሳቡ ተስማማ።

መስፍንና ሰውየው የቆዩ የቅርብ ጓደኞች ሲሾኑ መስፍን ወደ አሜሪካ ከመሄዱ በፊት የመንግሥት ሠራተኛ እያለ ጀምሮ ሰውየው በዚሁ የልጆች ልማት ድርጅት ይሠራ ነበር። በወቅቱ መስፍንም ሰውየው ከሚያከናውነው ቤት ተግባር አንፃር በሞራል የማያስከስሱ ግን ደግሞ በተጻፈው ሕግ ያልተደገፉ አንድ ሹለት ተግባራትን አከናውኖለት ያውቃል። አሜሪካ በከረመበት ወቅትም ሰውየው ለሥልጠናና ስብሰባ አሜሪካ በሄደ ቍጥር እየተገናኙ ጥቂት የማይባሉ ቀናትን አብረው አሳልፈዋል። በርካታ የአሜሪካ ከተሞችን

የጉብኘውም በመስፍን አብሮነት ነበር። ከአሜሪካ ከተመለሰም በኋላ ችግሩን በግልጽ ያዋየው የመጀመሪያ ጓደኛው ነው።

በቤቱ የሰፈነው የዝምታ አጥር የተሰበረው ሰውየው ወደ መስፍን እየተመለከተ፡- «በቃ አኹን እንወጣና ልሽኛችሁ» ብሎ ከወንበሩ ሲነሣ ነበር። መስፍንም ተከትሎት ከመቀመጫው ተነሣ። ትርሲት ግን የተሸከመችው ዐደራ ከበዳት። ይህንንም የዐደራ ልጅ እጇ ላይ የምታጣው መሰላት። በቀስታ ተነሣችና ወደ በሩ አመራች።

ሰውየው በግቢው ካቆማት ትንሽ መኪና ካስገባቸው በኋላ በመስፍን ምሪት ወደ ቤት ተጓዙ።

መስፍን ከቤቱ በጥያቄ ወጥቶ መልስ አግኝቶ ተመልሷል። ትርሲት ግን በጥያቄ ወጥታ በጥያቄ ተመልሷለች። ከመኪናው እንደወረዱ እንደወለደች መጥተው ያልጠየቁት የሠፈር ሴት ጠጋ ብለው፡-

«እንኳን ማሪያም ማረችሽ፤ እመቤቴ በሽልም ታውጣሽ። ከክፍለ አገር ዛሬ መመለሴ ነው። ቤት እመጣለሁ» ብለው በማቀፊያ የተሸፈነውን ልጅ ገለጥ አድርገው ካዩ በኋላ «ቱ...ቱ!» ብለው እጆቹን ስመው «ቸሩ መድኃኔ ዓለም የአገር መድኃኒት ያድርግልሽ» አሏት። ትርሲት ራሷን መቈጣጠር አልቻለችም። ዕንባዋ ዱብ ዱብ ማለት ጀመረ። የማስመሰል ሕይወት የጀመረች መሰላት።

«እማ በቃ እኛ እንግባ፤ ልጁን አስከትበነው ከሆስፒታል እየመጣን ስለኾነ ደክሟታል» አለና መስፍን ፈጠን ብሎ ሸኛቸው። ተያይዘው ወደ ጠባቧ ግቢያቸው ገቡ።

ጥቁር እንግዳ የመጣባቸው ወ/ሮ አሰላፊች በእልልታ ተቀበሏቸው። እንዴት እንደሽነ ባያውቁም ብቻ ትርሲት ሕፃን አቅፋ መጥታለች። ወደ ቤት እንደገቡም መስፍን ጓደኛውን ወንበር ላይ ካስቀመጠ በኋላ ያገኘው ዱካ ላይ አረፍ አለ። ለትርሲት ምቹት ያለው ወንበር ተተወላት። ባይልላት እንጂ በአግባቡ እንኳ ያልጠገገች የኹለት ሳምንት አራስ ነበረች።

ዕንባዋ ሥራ ያልፈታው ትርሲት ወደ እናቷ ዘወር ስትል የተቀመጡበት ወንበር ሥር የሳሙኤልን አንድ እግር ካልሲ ተመለከተች፤ በቃ አልቻለችም። ተንፈቀፈቀች።

መስፍን ፈጠን ብሎ ካልሲውን አነሣና ትርሲትን እቅፍ አደረጋት። «ትርሲቴ፤ ሳሙኤል እኮ አልሞተም! ይኸው ሳሙኤል!» አለ እያባበላት። ሕፃኑ ማልቀስ ጀመረ።

«ትርሲት፤ እስኪ አጥቢው፤ ጡጦ ገና በቅጡ አልለመደም» አላት ሰውየው።

ትርሲት አንጀቷ አልጨክን ብሎ ጡቷን ሰጠችው። ለቀም አድርጎ ጸጥ አለ። ሰውየውም የቤቱን መረጋጋት ሲመለከት ማሳሰቢያውን ደግሞ ማቅረብ ጀመረ።

«እንግዲህ ቅድም እንዳወራነው ስለዚህ ጉዳይ ለማንም መግለጽ የለባችሁም። ትርሲት፤ አንቺም ማወቅ ያለብሽ ጉዳይ የታቀፍሽው ልጅ የሌላ ሰው ልጅ አይደለም። የታቀፍሽው ሳሙኤልን ነው። በጉዲፈቻ ልጅ ማሳደግ የማስመሰል ሥራ አይደለም፤ ከአብራካችን

እንደወጡት ልጆች ሁሉ እኩል የልጅነት መብት ያላቸውና ፈጣሪ የሰጠን ድንቅ ስጦታዎቻችን ናቸው።

«እንደወም እናንተ ዕድለኛ ናችሁ! ይህን ሕፃን ከኹለት ቀን በፊት የሌላ አገር ዜጎች በጣም ወደውት በጉዲፈቻ ሊያሳድጉት አስበው ግን በጣም ጨቅላ ስለኾነና በመንገድ ሊጉላላባቸው እንደሚችል በማሰብ በምትኩ ጠንክር ያለ ሌላ ልጅ ወሰዱ። ይህ ሕፃን ከተወለደ ገና ሦስት ሳምንቱ ነው። የተገኘውም በባዶ ቤት ውስጥ ተጥሎ ነው።

«ስለዚህ ይህ ሁሉ ነገር የኾነው ለበጎ ነው። ፈጣሪ ይህን ልጅ ሰጥቷችኋል እናንተ ደግሞ ለማስመሰል አልያም ሰው ምን ይለናል በሚል ሳይኾን እንደ ሳሙኤል አድርጋችሁ እንድታሳድጉት ይገባችኋል። እኔም እንደ ንደኛነቴ የተቻለኝን ሁሉ በማድረግ ከጎናችሁ እኾናለሁ» አለ ተራ በተራ እየቃኛቸው።

ወ/ሮ አሰለፈች የቤታቸው ጉድ ስለተሸፈነ ደስ አላቸው። በሚኖሩበት ክፍለ አገር የጉዲፈቻ ተግባር እንግዳ ባለመኾኑ የሰሙትን ለመቀበል አልተቸገሩም። በጉጉት ስሜት ወደ መስፍን ዞር ብለው፡- «ለምን ታዲያ የአምላክ ስጦታችንን ሳሙኤል አንለውም?» አሉ። መስፍን አዎንታውን በጭንቅላቱ ገለጸላቸው። ትርሲትም ሳትጠየቅ ቀና ብላ በተሰበረ ልብ ቤተሰቡን ላለማሳዘን፡- «መልካም ስም ነው» አለች። ሰውዬው ምን ማድረግ እንደሚገባቸውና የቀረውን የሕግ አፈጻጸም አስረድቶ ቤተሰቡን አበረታታቸው ወጣ።

፱

ያሬድ፣ ወዲያው ወርቁን እንዳቀፋት ባስተካከለችው ዐልጋ ላይ ይዟት ተቀመጠ። በጣም ግራ ተጋብቷል። አልቦታል። ሕይወቱ ትልቅ አጣብቂኝ ውስጥ ገብቷል። የማርገዚ ዜና አንዳች የሚያህል ድንጋይ ዐናቱ ላይ የፈጠፈጠበት ነበር የመሰለው።

በእርግጥ የኔ አይደለም ብሎ እንዳይደመድም ጠበል ከመውሰዱ በፊት በፍቅር ዕብድ ብለው በተደጋጋሚ አብረው ተኝተዋል። እንዳይቀበል ደግሞ ፈጽሞ ያላሰበበት ኾነ። ወደ ዐዲስ አበባ እንዳይሄድ እጅና እግሩን ጠፍንጋ ያሰረችበት የውሸት ሰንሰለትም መሰለው።

ውስጡ በጥያቄ ጫጫታ ቢሞላም ቀረብ ብሎ አቅፎ ወደ ራሱ አስጠጋት። ወርቁም ከብዙ የብቸኝነት ቀናት በኋላ ተስፋና ፍቅር

ተሰማት። ያሬድ የመጀመሪያዋ ነው። የመጨረሻዋም እንዲኾን ነው የምትፈልግ። በዐጪር ጊዜ በሱ ብዙ ጣጣ አይታለች። እናቷን ራሱ በቅጡ ሳታስታምማቸው የሞቱባት በያሬድ ሐዘን ምክንያት ነው።

እሱ ግን አኹንም አእምሮው ውስጥ ብዙ አሳቦች ይጋጫሉ፤ ይላተማሉ።

«ልጅህንም እሷንም ጥለህ ዐዲስ አበባ ሂድ!» ይወስናል።

«አይኾንም! ልጄን በመድገኒት አስወርደው፤ አለበዚያ በሄድክበት ይከታተልሃል» ሌላ ውሳኔ ያሳልፋል።

«እንዴት ይህን ያህል መስዋዕትነት ከፍላልህ ጥለሃት ትሄዳለህ? እሷን የመሰለ ሚስት እስከ ዕድሜ ፍጻሜህ የትም አታገኝም!» ያመነታል።

«እንዴት ይህ ዕድል ያመልጥሃል? ዐዲስ አበባ በነጻ የመሄድና የመስራት አጋጣሚ ድጋሚ የሚገኘውም ይመስልሃል? በኋላ ምን እንደምትኾን ማየት ነው!»

«ብትሄድስ የት ልታርፍ ነው? ማንስ ይቀበልሃል?»

በመጨረሻ እንደምንም ያቀፈበትን እጁን ከላይዋ አንሥቶ ንፋስ ለመውሰድና ለመረጋጋት ወደ ውጪ ወጣ። ያሬድ ቁመተ ሎጋ የሚባል ወጣት ነው። በእርግጥ ብዙም ወደ ሴቶች አያይም እንጂ ባደገበት ስፍራም ሳይቀር ለትዳር የሚመኙት ጥቂት አልነበሩም።

ወርቁም ብትኸን መልክ ቀና፣ ቀይ፣ የሰውነት አቋሚ የተሰካቱ ቁንጾ ነች። እናቷ በጥንቃቄ ስላሳደጓትና አብዛኛውን ጊዜ ከቤት ስለማትወጣ ቅላቷ የተጋነነ ዐይነት ነው። የማደሪያ አገልግሎት ፈልገው ከሚስተናገዱ ወንዶች እሷን ለማናገርና ለመተዋወቅ ያልጣረ አልነበረም። ያው ምን ያደርጋል ወርቁ በባሕርይዋ እምብዛም የማትግባባ፣ ሰው የማታናግር ጭምት ቢጤ ነበረች። ለያሬድ እንዴት እንዲህ እንደተለወጠች ለራሷም አይገባት። በእርግጥ ዝምተኛነቷ ያይል አንጂ ለምትቀርበው ሰው ግን ተጫዋችና ሣቂታ ነች። ያሬድ እጅግ ያዘነ ዕለት ካንዴም ሹለቴ ሣቂ ከሐዘኑ ታድጎታል። በጥንቃቄ የተሰደሩት ነጭጭ ጥርሶቿ ስትሥቅ ውበቷን ያደምቁታል። ያኔ ያሬድ ጥርሶቿን እያየ ሳይወድ ፈገግ ይላል።

ወደ ውጭ እንደወጣ ውሀ ቀድቶ ፊቱን ታጠበ፤ ቅዝቃዜው ትንሽ እረፍት ሰጠው። በጭንቀት የተሞላ መላ አካላቱን በረድ አደረገለት። እዚያው በቆመበት ማሰቡን ቀጠለ። ለመወሰን ያለው ጊዜ በጣም ጥቂት ነው። ሹፌሩ ውሳኔውን ማታ ላይ እንዲያሳውቃቸው ነግረውታል።

«ትልቅ አጣብቂኝ!» አለ በውስጡ። ልቡ ሳይወስን እግሮቹ ወደ ቤቱ አመሩ። ወርቁ እንደተቀመጠች ነው። ከቅድመ ይልቅ ፊቷ ላይ መጠነኛ ደስታ ይነበብባታል።

«ጥዬሽ አልሄድም! አብሬሽ እኾናለሁ። ለኔ የከፈልሽውን ውለታ እመልሳለሁ፤ ልጃችንን ደግሞ እናሳድጋለን» አለ ሳያስበው።

ከመቼ እንደተነሣች ሳያውቅ እንገቱ ላይ ተጠመጠመችበት።
መተቃቀፋቸው ሁሉንም አስረሳው። ግራ ቢጋባም፤ ከምንም ነገር
ፍቅሯ እንደበለጠበት ለጊዜውም ቢኾን ገብቶታል። ወርቁን ይህን
ያህል እንደሚወዳት አስቦ አያውቅም ነበር። ግን ዐዲስ አበባስ?
ያገኘው የማይመለስ የሚመስል መልካም አጋጣሚስ?

*****

ወርቁ ያሬድ በተቀመጠበት ቦታ የእጅ ውሃ አቀረበችለት፤ ከአሳቡ
ተናጠበ። እጅን እንደ ነገሩ ታጠበና ያቀረበችለትን መጎራረስ ጀመረ።
ወርቁ ዐይን ዐይኑን ታያለች። ዛሬ ያገባት ነው የመሰላት። «ጥዬሽ
አልሄድም» ሲል የተናገራቸው ቃላት የሕይወቷን ስብራት አንዳች
ሳይቀር ነበር የጠገኗት። የማታውቀው የደስታ ስሜት ወሯታል። ግን
የእሱ ያልተለመደ ግራ መጋባትና በአሳብ መባዘን አሳሰባት።
ስታውቀው ያሬድ ብዙ የሚጨነቅ ሰው አልነበረም፤ ነገሮችን በቀላሉ
ነበር የሚመለከትና የሚሠራው።

ምሳውን በልቶ እንደጨረሰ ቀና ብሎ ሲያያት ዐይኗን እንደተከለችበት
አስተዋለ። ጭራሽ አብራው መኾኗን ለጥቂት ዘንግቷል።

«አታጉርሰኝም?» አለችው በትዝብት ፈገግታ።

ደነገጠ፤ አኹን፤ ወርቁ የሚወዳት ልጅ ብቻ ሳትኾን የልጁ እናትም
ጭምር ነች። አዘነ። ሳያስበው ዕንባው ፈሰስ ይል ጀመር። ራስ
ወዳድነቱ፤ እሷን ብቻ ሳይኾን ልጁንም እንደበደለ ተሰማው።

ባዶውን ሳህን ተቀብላው ወደ ትልቁ ቤት አመራች። ወርቁ እናቷ ከሞቱ በኋላ በባዶነትና በብቸኝነት ስሜት ሰጥማ የንግዱን ሥራ ኅላፊነት መወጣት ከብዷት ነበር። እናቷ የተለዩዋት እሱ ታሞ ፀበል ሳለ በመኾኑ፤ በሐዘን ላይ ሐዘን፤ በመከራ ላይ መከራ ነበር ያስተናገደችው። ያ ሐዘኗ ዛሬ ማብቂያ ያገኘ የመሰላት።

ወርቁ ድጋሚ እንጀራ በወጥ አቅርባ አጠገቡ ተቀመጠችና እየበላች ለሱም ታጐርሰው ጀመር። ቢጠግብም ላለማስከፋት ብሎ «በቃኝ» አላላትም። ደግሞም ሁሌ ስታጐርሰው ደስ ይሰኝ ስለነበር አልተቃወመም።

«ከእኹን በኋላ አብረን ነው የምናድረው አይደል?» ዝምታውን ሰበረች። በአዎንታ ራሱን ነቀነቀላት።

አእምሮው የአሳብ መራውጫ ኾኗል። የተለማመደው ኀይልና ያጠራቀመው ዕውቀት ሁሉ በዶ ኾኖበታል። እቺን ትንሽ ነገር እንኳ መወሰን የማይችልና ዐቅም አልባ ደካማ የኾነ ያህል ተሰምቶታል። ያ ሲያስታብየው የነበረው ትልቅ ዕውቀት፤ ጥበብና ኀይል ትንሿን ፍቅር ማሸነፍ እንዳልቻለ ተረዳ።

«ለካ ነገሮች የሚመዘኑት በብዛታቸው ሳይኾን በጥራታቸው ነው» አለ በውስጡ። እንዲረጋጋ ራሱን እየመከረ ነው። አሳቡን መግራት አልቻለም። አእምሮውን የታመመ ያህል ተሰማው። «ወይ ጉድ! ሰው እንዴት አሳቡን መቈጣጠር ይሳነዋል?» አለ።

አባቱ ዘወትር፡- «ትልቁ ድል ራስን ማሸነፍ ነው» ሲሉ ይሰማቸው ነበር። ይህ ጥበብ የተገለጠለት ዛሬ ነው። ራሱን ለማሸነፍ፣ በቅጡ ለማሰብ አዳገተው። ወርቁ በልታ እንደጨረሰች ከክፍሉ ወጣች።

«ቆይ እንዴት ብዬ ነው የባህል ሐኪም ነኝ ብዬ የምነግራት? እንዴትስ ብዬ ነው የአባቴን ዐደራ እዚህ ኾኜ የምወጣው? ከነጥያቄዎቹ ከተቀመጠበት ዐልጋ መሰስ ብሎ ተነሣና እንደሚመለስ ነግሯት ወጣ።

እግሩ በመራው ይጓዝ ጀመር። ጊዜው የምሳ ሰዓትና ጠራራ ፀሐይ ስለነበር በመንገዶቹ ላይ እግረኛው በቀጥታ ነው። ወደ ልብስ ሰፊው መሄድ ቢፈልግም አይችልም። እንደው ብቻ የገባበትን ችግርና ሐዘን የሚያይለት ሰው እንደሌለው ተረድቷል።

«አንዳንዴ በሕይወታችን ብዙ ችግር ውስጥ ተዘፍቀን ችግራችንን ግን የምናዋየውና የምናማክረው ሰው እንደማጣት ከባድ ነገር የለም። ችግርን መተንፈስ ራሱ እኮ ትልቅ መድኃኒት ነው» አለ በውስጡ።

አባቱ ከሞቱ በኋላ በዚህች ምድር ላይ «የኔ» የሚለው ሰው አልነበረውም። ወንድሞቹን ራሱ ካየ መንፈቅ አልፎታል። ብቻ አባቱ የጣሉበትን ዐደራ ለመፈጸም ሲል ባላቀደው መንገድ እየተጓዘ የሚኖር ሰው ኾኗል። ድንገት ራሱን የመንደሩ ጫካ ውስጥ አገኘው።

ንፋሱ ትንሽ ውጥረቱን ጋብ አደረገለት። ከፊቱ ያገኘው ሣር መሳይ ቦታ ላይ ተቀመጠ። የማያውቀው ስሜት ሰቅዞ ይዞታል። አባት ሊኾን ነው። አባቱን በጣም ይወድ ስለነበር እሱ ደግሞ ማንም

ሳይሻማው የሚያሳድገው ልጅ እንደሚያገኝ አሰበ። ፅንሱ ሳይወለድ ራሱን እንደ ልጅ አባት መመልከት ጀመረ።

ስለ አባትነት ያለው አመለካከት ከፍተኛ ነው። እናቱን በልጅነቱ በሞት ቢያጣትም አባቱ የእናቱንም ሚና ደርበው ስላሳደጉት ምን ያህል አባትነት ለሱ ትልቅ ቦታ እንዳለው ያስባል። በውስጡ ያሉት የአሳብ ግጭቶች ባይበርዱም፣ የአካባቢው አየር፣ ንፋስና ፀጥታ ግን ውስጡን እንዲያዳምጥ ስለረዳው የአእምሮውን ውጥረት ቀንሶለታል።

ንፋሱ ዛፎቹን ወዲያና ወዲህ ሲያወዛውዝ የሚፈጥረው የድምፅ ውልብልብታና የሚያሠራጨው የዛፎች መዓዛ አስደሳች ኾኖለታል። በመሐልም የወፎቹ ዝማሬ ማራኪ ነበር። በሰመመን ውስጥ እንዳለ ድንገት ጀርባውን እንደተደለቀ ሰው እመር ብሎ ተነሥቶ ዞር አለ። ከጀርባው ማንም የለም። እንደ ፌንጣ ያዘለለው ንፋሱ ያመጣው ጠረን ኖሯል።

ይህ የተክል ጠረን ልጅ እያለ አባቱ ለመድኃኒት ቅመማ ቅጠላቅጠል ሲያመጡ ከእንጀራ ልጃቸው ለይተው በምስጢር ሲወስዱት አንድ ጊዜ ያሸተተው ነው። ይህን ጠረን ግን ከዚያ በኋላ አሸትቶ አያውቅም። በወቅቱ፣ አባቱ ከወስዱት ቦታ የተመለሱት ጫካው ውስጥ እሳት ለኩሰው መኾኑ በልጅነት አእምሮው የተቀረጸው ምስል በዐይነ ሕሊናው ይመጣ ጀመር። «ለማንም እንዳትናገር። ይህን ዕፅ ያገኘ ሰዎችን ለመጉዳት መጠቀሙ አይቀርም» ሲሉት ትዝ ይለዋል።

ቦር ዞር እያለ በዙሪያው ያሉትን ዕፅዋት መቃኘት ጀመረ። ምንም
የተለየ ዕፅ ሊያይ አልቻለም። በእርግጥ አባቱና የአባቱ አስተማሪ
እዚህ አካባቢ እንደተወለዱና እንዳደጉ ያውቃል። የአባቱ አስተማሪም
እዚሁ ባለች መኖሪያቸው ነበር የሞቱት። ያሬድ ፍለጋውን ቀጠለ።
ወደ ውስጥ በተጓዘ መጠን መጓዛው እየጨመረ መጣ። በቅርብ ርቀት
አንድ ዋርካ ተመለከተ። አጠገቡ በእሾህ መሐል እጅብ ብለው የበቀሉ
ተክሎች አሉ። ከጀርባቸው ያሉትን ግን ከዚህ በፊት አይቷቸው
አያውቅም።

ወደ እሾሁ ተጠግቶ ሲመለከት ዐይኖቹን ማመን አልቻለም። ደነገጠ!
ካነበበው ጥራዝ ላይ ያየው የተክል ምስልና ቀለም ነበር። በጥራዙ
ላይ ካለው ምስል ሥር በማያውቀው የፊደል ምልክቶች የተጻፉ ብዙ
ነገሮች ነበሩ። ደስ አለው፤ ግራም ተጋባ። ተክሉን በደንብ
ሲመለከተው ቀለሙ እየተቀየረ መጣ። ፈራ አለ። በሕይወት ዘመኑ
እንደዚህ ዐይነት ተክል አይቶ አያውቅም። ዙሪያ ገባውን ቢያማትር
ሌላ ሥፍራ አልበቀለም። ተገረመ። ይህችን ከምታክል ተክል
በሰፊው የሚናኝ መዐዛ መረጨቱ አስገርሞታል። ፈጠን ብሎ አንድ
እግር ሊቀጥፍ እጁን ሲዘረጋ ከየት እንደመጣ ያላወቀው እሾህ
ወጋው። እጁ መድማት ጀመረ።

ትንሽ ራቅ ብሎ ሣር ቢጤ ያለበት ላይ ተቀምጦ እጁን በሽራሌ
ጨርቅ ካሰረ በኋላ በመገረም ተክሉን በሩቁ መመልከት ጀመረ።
በጣም ያምራል። መዐዛው አስገራሚ ነው። የዕፁን ላቅ ያለ
አስፈላጊነት ቢረዳም፤ ለምን ጥቅምና ለየትኛው በሽታ መድኃኒት
እንደሚውል አላወቀም ነበር። በመጨረሻም ከመቀረጡ

በፊት ያገኘው ጥራዝ ላይ የተጻፈውን አስተውሎ ለማየት አስቦ በኹለት ልብ ወደ መንደሩ ተመለሰ።

ፀሐይዋ እየጠለቀች ነው። እግረኞች በመንገዱ ላይ ፈስሰዋል። ያሬድ ስሜቱ ተዛባ። በልቡ «አምላክ እነዚህን ነገሮች ያሳየኝ ወደ ዐዲስ አበባ እንዳልሄድ ፈልጎ ይኾን?» እያለ ይጠይቃል። መልስ ባያገኝም ከራሱ ጋር ክርክሩን ቀጥሏል።

«ቁይ ልጄንና ወርቁን ትቼ ልሂድ ብል እንኳ የዚህን ዕፅዋት ምስጢር ማየት ሳልችል እንዴት ያስችለኛል? መቼም አኹን ወደ ዐዲስ አበባ ባልሄድ በሌላ ጊዜ ነገሮችን አስተካክዬ መጓዜ አይቀር» ይላል። ጥያቄውን በጥያቄ እየመለሰ ወደ ቤቱ ተጓዘ።

«ሹፌሩን አልችልም ልበላቸው?» የውስጥ ሙግቱ ቀጥሏል።

«አይኾንም፤ ጌላ «አንተ ሥራ የፈታህ ይህን ትልቅ ዕድል ምን ብለህ ትንቃለህ» ብለው ቢሰድቡኝስ?» ቁይቶ ደግሞ «ምንም ይበሉ ምን ሄጀ የወርቁን እርግዝና እነግራቸዋለሁ» ይላል። እግሮቹ ግን ወደ ቤቱ ነበር የሚጓዙት።

ግቢው እንደገባ ወርቁን ከአክስቷ ጋር እያወራች አገኛት። ስላም ሳይላቸው በፍጥነት ወደ ውስጥ ገብቶ ጥራዙን መጽሐፍ ከነበርሳው ከዐልጋ ሥር ጉትቶ አወጣው። ከብዙ ኪታቦች መካከል ያወጣውን ጥራዝ እየገለጠ የተክሉን ሥዕል ይፈልግ ጀመር። ጥራዙ ደጋግሞ ያጠናው ስለነበር ከጥቂት ማገላበጥ በጌላ የሚፈልገውን አገኘ።

የዕፁን ሥዕል ከገላጭ ጽሑፎቹ ጋር ማጤን ጀመረ። በሜሎሪና ጥራዝ አብዛኛው ማብራሪያ የተጻፈው በግእዝና በዐረብኛ ቋንቋ ቢኾንም፣ ግእዝ ከማወቁ በተጨማሪ ዐጫጭር የዐማርኛ ትርጉሞች በመካተታቸው ለመረዳት አልተቸገረም። ቈሻሻ መጣያው ዘንድ በምትገኘው ጎጆ ሲለማመደው የነበረው ጎይል አጠራርም በዐማርኛ ሠፍሯል። ጥቂት ፊደሎች ግን ከሦስቱም ቋንቋዎች ውጪ ነበሩ።

ከዚህ ቀደም፣ አንድ ገጽ ላይ «የሰው ልጆች የመጀመሪያው የመጻፊያ ቋንቋ» የሚል በግእዝ ተጽፎ ከሥሩ በዐማርኛ የተተረጎመ ተመልክቷል። እንግዶቹን ፊደላት በምን ዘዴ እንደሚተረጎም አለማወቁ እረፍት ነሣው። ያሬድ፣ ዐማርኛና ግእዝ ከማንበብና ከመጻፍ ውጪ ሌላ ቋንቋ አልተማረም ነበር። አባቱ በሕይወት ሳሉ አንዳንድ የዐረብኛ መጽሐፎች እያነበቡ መድኃኒት ሲቀምሙ ትዝ ይለው ነበር። ለምን ዐረብኛ እንዳላስተማሩት ግን የሁል ጊዜ ጥያቄው ነበር።

ኪታቡን እያገላበጠ ሳለ ወርቁ በሩን አንኳኩታ መልስ ሳትጠብቅ ገባች።

ዐልጋው ላይ ተቀምጣ ወረቀቶቹን ሲያገላበጥ እያየች፡- «እነዚህ መጽሐፎች ግን ምንድናቸው?» ብላ ለመጀመሪያ ጊዜ ጠየቀችው።

«ድሮ ቤተ ክርስቲያን ሰንበት ትምህርት የተማርሁባቸው ናቸው» ብሎ ንግግር ሳያበዛ ሸፋፍኖ አለፈ።

«ዋናው ቤት ናና እራት በልተህ ትመለሳለህ።»

ቶሎ ከክፍሉ እንድትወጣለት ያህል «እሺ መጣሁ» ብሏት ኪታቦቹን ወዳወጣበት መመላለስ ጀመረ። የወርቁ ታማኝነት ይገርመዋል። ምንም እንኳ መጻፍና ማንበብ በሚገባ ብትካንም አንድም ቀን ግን ወረቀቶቹን አንብባበት አታውቅም።

አስተዳደሩን በሥነ ሥርዓት የተሞላ፣ ንላፊነት እየተሰጣት ያደገች ልጅ ነች። ታማኝና የራሷ ያልኾነን ነገር ያለ ፈቃድ የማትነካ፣ ቅን አሳቢ ፀባይዋ ከመልኳ በላይ የቄነጀ ነበረች። ያሬድ የሚወዳትና የሚያምናትም ለዚህ ነበር። ግን ምን ያደርጋል? ሳያስበው መንገድ ላይ የገባ የፍቅር ግንኙነት ሾነ እንጂ።

ንብረቱን አስተካክሎ እንዳበቃ ወደ ዋናው ቤት አምርቶ ከወርቁና ከአክስቷ ጋር እራት በልቶ የተለመደውን ቡና አጣጥሞ ወደ ጨዋታ ገቡ። በጨዋታ መካከል ሲከነክነው የነበረውን ጉዳይ እንደ ዋዛ አነሣው።

«እዚያ ጫካ ውስጥ ያሉትን የዋርካ ዛፎች ግን ማነው የተከላቸው? ከሩቅ ሲታዩ እኮ በእጅጉን ያምራሉ።»

«አይ ልጄ፣ ያምራሉ አልከኝ? ለስንት ዘመን የኖሩትን! ጫካው ለቤተ መንግሥቱ ይቀርብ ስለነበር ከ17ኛው ክፍለ ዘመን ከንጉሥ ፋሲለደስ ጀምሮ የነገሥታቱ ቤተሰብ ራሱ ሌሎችም እዚህ ነበር እየመጡ የሚታከሙት። በውስጡ ምስጢራዊና ብዙም ሰው የማያውቃቸው ሥር በጣሾች ይኖሩበት ነበር» አሉትና አክስትየው ትንሽ ዝም ብለው ቆይተው፡-

«ከ30 ዓመት በፊት ግን ሕዝቡ «እነሱ ናቸው መርገም ያመጡበን» ብሎ ካባረራቸውና በየሥፍራው የሚገኘውን መኖሪያቸውንም ካቃጠለ በኋላ ማንም ደፍሮ ተጠግቶት አያውቅም» አሉት።

«ቈይ ከዛስ? ሁሉም ሥር በጣሾች ቤታቸው ተቃጥሎ ተገደሉ ነው የሚሉኝ?» ንግግራቸውን እንዲያቋርጡበት አልፈለገም።

«የአካባቢው ሰው፣ «እነሱ ናቸው አገራችን ላይ መርገምና የአምላክ ቊጣ የሚያመጡት» ብሎ ቤታቸውን ካቃጠለ በኋላ እዛው ዋርካው አካባቢ ያገኛቸውን ገድሎ ቀብሯቸዋል። ብቻ ግን አንዱ አምልጦ እንደጠፋ ይነገራል» አሉት።

ያሬድ ልቡ ደማ፤ ውስጡ ጮኸ አለቀሰ። አባቱ እዚህ አካባቢ እንዳደጉና የጥበብ ትምህርታቸውንም እዚህ እንደተማሩ ያውቃል። በእርግጥ አባቱ ወደ እሱ የትውልድ አገር ከመሰደዳቸው በፊት ስለዚህ አካባቢ የገለጹለት መልክዓ ምድር ቢለዋወጥም የኅብረተሰቡ አመለካከት ግን እስካሁን አለመቀየሩ ገርሞታል።

«እንኳን ገደሏቸው! ያመለጠውንም አሳድደው ቢይዙት ጥሩ ነበር» አለች ወርቁ። «እነርሱ ናቸው አገራችን የነገሥታት አገር መኸኗ እንዲቀር ያደረጉት፤ ቤተ መንግሥቱን ከዚህ ወደ ዐዲስ አበባ ያስወሰዱት» አለች አክላ።

ያሬድ፤ ንዴቱ ፊቱና እጆቹ ላይ ደረሰ። ተነሥተህ በሩን ገንጥለህ ጥፋ ጥፋ አለው። «ምን ዐይነት ሥነ ሥርዓት የሌላት ልጅ ነች? ከዚህችማ አይደለም ልጅ ጉርብትናም አያስፈልግም» አለ በውስጡ።

ቀጥ ብሎ በሩን ከፍቶ ለመውጣት አሰበ። ማንነቱንና ሥራውን ያወቁበት መሰለው። አባትየው አምልጦ ቢተርፍም ልጁን በአካባቢው ሕዝብ እንዳያስወግሩት ፈራ።

ከንዴትና ፍርሀቱ መለስ ለማለት እየሞከረ፡-

«ይገርማል፤ እኔ ራሴ እኮ ባለፈው ራሴን የሳትሁና ፀበል የገባሁ ዕለት የነሱ ክፉ መንፈስ ነበር ያሰረኝ» አላቸው።

«አሹንማ ተርፈህልኛል!» አለች ወርቄ በስስት እየተመለከተችው።

ቀጣውን በከፍተኛ ጥረት ተቈጣጥሮ ሲጫወት ካመሸ በኋላ ተሰናብቷቸው ከጀርባ ወዳለችው ክፍሉ አመራ። ወርቄ፣ አክስቷ የመተኛት አዝማሚያ ስላላሳዩ አልተከተለችውም።

ክፍሉ እንደገባ ኩራዙን አብርቶ በብስጭት ዕቃውን ማስተካከል ጀመረ።

«ቈይ እዚህ ብኾን በዚህ አስተሳሰቧ እንዴት ነው ሥራዬን ልሠራ የምችለው? እንዴትስ ነው እሷ የምትረዳኝ?» ሲል ሳያውቀው ምርር ብሎ አለቀሰ። ወደ ዐዲስ አበባ እንዳያቀና የእሷ ቢቀር የፅንሱ ጉዳይ ያሳስበዋል። እዚህ ደግሞ የኅበረተሰቡን አመለካከት በጣም ፈርቶታል።

ጭንቅ አለው። «ምናለ ቅድም ሄጄ እሺ ባልኳቸው ኑሮ! ምናለ ሁሉ ቀርቶብኝ ዐዲስ አበባ የአባቴን ዐደራ ብወጣ።» ፅንሱን በመድኃኒት

ለማጨናገፍ እንደገና አሰበ። መብራቱን አጥፍቶ ዐልጋ ላይ እንደወጣ በሩ ተንኳኳ። ተነሥቶ መክፈት ሸክም ኾነበት፤ ድሮ ድሮ ወርቁ ገና ከማንኳኳቷ ነበር የሚከፍትላት።

«ማን ነው?» አለ ድምፁን ቀንሶ።

«ወርቁ ነኝ፤ በሩን ክፈትልኝ።»

በጨለማው በትግል ተነሥቶ ከፈተላት። አመጣጧ የምትመለስ አይመስልም ነበር።

«አክስቴን አስተኝቻት ነው የመጣሁት፤ እዚህ አብሬህ ነው የማድረው።»

የበለጠ አናደደችው። ከራሱ ወቀሳ ለማምለጥ «እሺ ግቢ» አለና በሩን ዘግቶ እሷን ካስቀደመ በኋላ የዐልጋው ጠርዝ ላይ ጋደም አለ። ግራ በተጋባ መንፈስ ነገ እንዴት ብሎ እንደሚሄድ ማሰብ ጀመረ። ግን ደግሞ እሷን በሌሊት ጥሎ መሄድ የማይኾንለት ነው። ህመም ላይ ህመም፤ ሐዘን ላይ ሐዘን ሊደርብባት አልፈለገም። ወርቁ በእናቷ ሞትና በእሱ ህመም ብዙ ተጎድታለች። ያለርሱ ብቻዋን እየለፋች ልጅ ማሳደን ከአስተዳደጉና ከአስተሳሰቡ ጋር አልዋጥልህ አለው። ከአእምሮው ውጣ ውረድ የቀኑ ድካምና ከጀርባው የወርቁ ሙቀት ተጨምሮ እንቅልፍ ይዞት ጭልጥ አለ።

I

ወደ ማታ የመስፍን እናትና አባት ከአሜሪካ ይገባሉ። ምንም እንኳን የሚያርፉት እኅቱ ቤት ቢኾንም፤ መስፍንም ቤት ጎራ ማለታቸው አይቀርም። ትርሲትና እናቷ ቤቱን ሲያሰናዱና ሲያጸዳዱ ዋሉ። ከአሜሪካ መልስ የሰዉን ምን ይሉኛል፤ ፈርቶ ያደገበትን ቤት ጥሎ ከትርሲት ጋር መኖር ነበር የጀመረው።

ቀኑን ልጁን ሲያጫውት አሳለፈ። ልጁ ቀን ከቀን የቤተሰቡን ሕይወት እየለወጠው ነው። በጉዲፈቻ የሚያሳድጉት ልጅ የሳሙኤልን ስም ወስዷል፤ የሳሙኤልን ልብሶች ለብሷል። የቀረው፤ ሙሉ በሙሉ እንደ ሳሙኤል መቄጠርና የቤተሰቡን ደስታ ሙሉ ማድረግ ነው።

መስፍን በግልጥ አይናገር እንጂ ሳሙኤልን በጣም ወደታል። ሲሥቅ መስማት ደግሞ ከድካም እፎይ ብሎ ንጹሕ አየር እንደመውሰድ ኾኖለታል። መሸት እንዳለ ዐዲሱን ሳሙኤል ለትርሲት ጥሎ ቤተሰቦቹን ሊቀበል ወደ አውሮፕላን ማረፊያ ከእጎቹና ባሏ ጋር አመራ። እናቱና አባቱን ካያቸው ድፍን ኹለት ዓመት አልፎታል። አሜሪካ፣ ወላጆቹን ተቀብላ መስፍንን ገፍታለች።

*****

የኢትዮጵያ አየር መንገድ ከዋሽንግተን ዲሲ ተነሥቶ በእስራኤል አድርጎ ወደ ኢትዮጵያ ይበራል። ፓይለቱ ተጫዋች እንደኾነ ከንግግሩ ያስታውቃል። አልፎ አልፎ በድምፅ ማጉያው በኩል ብቅ እያለ ከሚሰጠው የበረራ ኹኔታ መግለጫ በተጨማሪ ስለ መዳረሻቸው አገር እስራኤልና ኢትዮጵያ ያወራ ነበር።

አብዛኞቹ በራሪዎች አበሾችና ነጮች ሲኾኑ፣ ጥቂት የማይባሉ እስራኤላውያን ዐዲስ ዓመታቸውን «ሮሽ ሀሻና»ን ለማክበር ወደ አገራቸው እየበረሩ ነበር። «ሮሽ ሀሻና» በዕብራይስጥ ዐዲስ ዓመት ወይም የወራቶች ራስ ማለት ሲኾን፣ ለኹለት ቀናት የሚከበር በዓል ነው። በአይሁዳውያን የቀን ቀመር 5730ኛውን ዐዲስ ዓመት መስከረም 2ና 3 ለማክበር ዐያሌ እስራኤላውያን ከአገረ አሜሪካ ወደ አገራቸው ይተማሉ። ይህንን ታሳቢ በማድረግ ነበር ከተለመደው መስመር ውጪ በረራው በእስራኤል በኩል እንዲኾን የተደረገው።

ለወ/ሮ ድንቄ ይህ በሕይወታቸው ኹለተኛው በረራ ነው። ወደ አሜሪካ ከመጡ በኋላ አውሮፕላን በቲቪና በአየር ካልኸነ በቅርብ ርቀት አይተው አያውቁም። ወደ አገራቸው መመለሳቸው በጣም አስደስቷቸዋል። ዕድሜያቸው ቢገፋም የአሜሪካ ኑሮ ተስማምቷቸው የበለጠ አምረውና ወጣት መስለው ነበር የተመለሱት።

ወ/ሮዋ ከባለቤታቸው ጋር በሌላ አየር መንገድ በቀጥታ በረራ መምጣት ሲችሉ፣ ገብተው ባያዩዋትም በዚያች በተቀደሰች አገር አቋርጠው ለመምጣት መረጡ። የኢትዮጵያዊያንን ዐዲስ ዓመት ለማክበር፣ ከምንም በላይ ደግሞ የልጅ ልጃቸውን ለመሳምና ልጃቸውን በትንሽ ድግስም ቢኾን ለመዳር ነበር የመጡት።

በአውሮፕላኑ ውስጥ በቅርብ ርቀት የተቀመጡ ኹለት ሴት ፈረንጆች የያዙትን ጥቁር ሕፃን ሲያጫውቱ እያዩ እሳቸውም በምናባቸው ኢትዮጵያ ደርሰው የልጅ ልጃቸውን አቅፈው እየሳሙ ሲያጫውቱት ያስባሉ። ባልየው እንደ ወ/ሮ ወርቄ መናገር የማይወዱ፣ መሥራት ከጀመሩ ሳይጨርሱ የማያርፉ ጠንካራ ሰው ናቸው።

ኢ.ቲ.505 አውሮፕላን በተያዘለት ሰዓት በቅድስቲቷ አገር እረፍት ወስዶ አመሸሹ ላይ ኢትዮጵያ ደረሰ። በቴልክቪዥን የተራገዙት እረፍት አይሁዳውያኑ ወርደው በምትካቸው አበሾች አውሮፕላኑን አጥለቀለቁት። የበዐል ሰሞን ሁሌ እንግዳ የሚበዛበት የአፍሪካውያን ኩራት የኾነው የኢትዮጵያ አየር መንገድ ከድምፅ ማጉያው የዐዲስ ዓመት ዘፈኖችን እያንቁረቁረ ደንበኞቹን ያዝናና ነበር።

መስፍንና እኅቱ ወላጆቻቸውን ከቦሌ አየር ማረፊያ ተቀብለው በመኖሪያ ቤታቸው አሳረፏቸው። መስፍን ያደገበት ሠፈር እኅቱ ዘንድ ከሄደ እጅግ በጣም ቁይቶ ነበር። ዛሬ ግን ማታ በመኾኑ ሰዎች እንደማያዩት ስላሰበና እናትና አባቱን እቤት ሳያስገባ መመለሱ መልካም መስሎ ስላልታየው ዐጅቦ ተጓዘ።

ወ/ሮ ድንቄ ዐዲስ ዓመትን በደመቀ ኹኔታ ከሴት ልጃቸው ቤት አሳለፉ፤ የመስፍንንም ሚስት ትርሲትን ተዋወቁ። በጥቂት ቀናት ውስጥ አነስተኛ ድግስ ተዘጋጅቶ ትርሲትና መስፍን ተሞሽሩ። ወ/ሮ ድንቄም የቅርብ ዘመዶቻቸውን ብቻ ጠርተው «እወቁልኝ» አሏቸው። ወደ አሜሪካም ሳይመለሱ በፊት ሳሙኤልን ክርስትና አስነሥተው ለማቀፍ ታደሉ።

ሳሙኤል ውብና ሳቂታ፤ አንዴ ያቀፈው ሰው ሊለቀው የማይሻ የደስ ደስ ያለው፤ አባትና እናቱ የሚሻሙበት ልጅ ኾነ።

ትርሲትና እናቷ፤ ሙሉ በሙሉ ማለት ባይቻልም የደረሰባቸውን ሐዘን ረስተው ከዐዲሱ ሕይወታቸው ጋር ለመቀላቀል ከፍተኛ ጥረት አደረጉ። ትርሲት በእርግጥ «እስከ መቼ የሰው ልጅ አሳድጋለሁ?» የሚል ጥያቄ ዐልፎ ዐልፎ ይንጣታል። መስፍን ግን በሕይወቱ የደረሰበትን መከራ ለመርሳት የነበረው አማራጭ ልጁን እንደ ልጁ መቀበል ስለነበር ምንም ሳያመነታ ነበር ልቡን የሰጠው። ከሁሉም በላይ በልጆች ማሳደጊያው ማዕከል ቢሮ የፈረመው «ልክ እንደ ልጄ አሳድገዋለሁ» የሚለው ቃል የማያፈርሰው ኅላፊነት ኾኖለት ነበር።

መስፍን ኢትዮጵያ ከመጣ በኋላ «ፈረንጅ ለምኔ» ብሏል። አሜሪካ ከሕይወቱ ላይ አምስት ዓመት እንደነጠቀች ሲያስብ ይማረራል። ነጮችን በሚያይበት ጊዜም ዐይኑ ደም ይሰብስ ነበር። በተለይ በማያውቀው ማዕከል ውስጥ ያሳለፈው የአንድ ወር የድንዛዜ ሕይወት ጥያቄ አእምሮውን ይበጠብጥ ነበር።

ይባስ ብሎ፣ በዚህ ሰሞን የሚኖርበት አቅራቢያ የተለያዩ ፈረንጆችን ማየት ጀምሯል፤ አንዳንዶቹ ትርሲት ሱቅ ድረስ እየመጡ ዕቃ ይገዙ ነበር። ወደ ሱቁ ድርሽ እንዳይሉ ሰድቦ ቢያባርራቸው ደስታው ወደር አይኖረውም። ግን ምን ያደርጋል፣ በትርሲት ፊት ገበያዋን አባሮ ስታዝን ማየት አይፈልግም። ቀን፣ ቀን ባብዛኛው ልጁን አቅፎ ከመዋል በተጨማሪ ትርሲት ከመርካቶ ሽቀጥ ልትሸምት ስትወጣ ሱቁን የመጠበቅ ንላፊነት ስለነበረበት፣ ያኔ ብቅ የሚሉ ፈረንጆችን «የለም!» «አይሸጥም!» እያለ ስለሚመልሳቸው አንጀቱ ቅቤ ይጠጣ ነበር።

አንድ ዕለት፣ ለሕፃኑ ከአንድ ፈረንጅ በስጦታ የተበረከተ ልብስ ብታሳየው እጅግ ተቈጥቶ ልብሱን አቃጠለው። «እንዴት የፈረንጅ ርዳታ ትቀበያለሽ? ለሳሙኤል እኛ የምንገዛለት ልብስ አነሰው? እናቱ ከአሜሪካ ድረስ ያመጣችለት ልብሶች ምን ሾኑ?» ብሎ ጮሆባታል። ደጋግማ ወደ ሱቁ ብቅ የምትለው «አሊሰን» የተባለች ፈረንጅ ሳሙኤልን ከትርሲት ጋር ካየችው ሳትስመውና ፎቶ ሳታነሣው አታልፍም ነበር።

ትርሲት መስፍን እንዲያስተረጉምላት በምትጠራው ጊዜ ለመግዛት ያለቡትን አሳስቶ በመንገር «የለም» ያስብላት ነበር። አንዳንድ ጊዜ ግን ፈረንጆቹ ራሳቸው የሚፈልጉትን ስለሚጠቀሙ አማራጭ ስለሚያጣ ከዋጋው ሦስትና አራት እጥፍ ይሸጥላቸው ነበር። ትርሲት፣ የሚያሳየው ጥላቻ በአሜሪካ ቁይታው ምን ያህል መጉዳቱን ያስረዳታል እንጂ አትፈርድበትም ነበር።

የመስፍን እናት፣ ወረት ከሾነ የአገር ቤት ቁይታ በኋላ ልጃቸውን በእወቁልኝ ድረው፣ የልጅ ልጃቸውን ስመውና አጫውተው ወደ አሜሪካ የሚመለሱበት ጊዜ ደረሰ። የማይረሱትን የኹለት ወር ጊዜ ነበር ያሳለፉት። ከደስታቸው ብዛት በተቃራኒው ጊዜው እጅግ አጥሮ ትናንት መጥተው ዛሬ የሚመለሱ ነበር የመሰላቸው። ከዚህ ዐጪርና ውብ ቁይታ በኋላ እየተከዙም ቢሾን ከባለቤታቸው ጋር ወደ አሜሪካ ተመለሱ።

፲፩

ያሬድ ከእንቅልፉ ሲነቃ ወርቁ ካጠገቡ የለችም። በበሩ ቀዳዶች የፀሐይ ብርሃን ይጎርፋል። ትንሽ ደንገጥ ብሏል። ለወትሮው ማልዶ ነበር የሚነሣው። ዛሬ ሌሊት አንዴ ከመባኑ ውጪ አሪፍ እንቅልፍ ነበር የተኛው። ከዐልጋህ አትነሣ! አትነሣ! የሚል ስሜት ተጫነው። ምን ሊያደርግ ይነሣል? የሚጠብቀው የዐዲስ አበባ ሎተሪ አምልጦታል። ያየውንም እንግዳ ዕፅ ጥቅም አልተረዳም፤ የጽሑፎቹንም ትርጓሜ አያውቅም።

ራሱን አበረታታቶ ተነሣና አንዱን መጽሐፍ ማነብነብ ጀመረ። ከልጅነቱ ጀምሮ የተደበላለቀ ስሜት ሲሰማው አባቱ ይህን መጽሐፍ ለብዙ ጊዜ እየደጋገመ እንዲያነበንብ ያደርጉት ነበር። ለሌሎቹም የጥበብ ተማሪዎቻቸው ይህንኑ ምክር ነበር የሚሰጡት። ትንሽ

እንዳነበነበ የሚረብሸው ስሜት ጠፋ። የተበታተኑ አሳቦቹን ማደራጀት ጀመረ። እየቁየም መልካም ጎይል ተሰማውና ተነቃቃ።

መጽሐፉን ወደ ሥር መልሶ ዋናውንና ትልቁን ኪታብ አውጥቶ በእርጋታ ማጤን ጀመረ። የማይረዳቸውን ፊደላት እየተመለከተ የዕፁን ሥዕል በደንብ አስተዋለ። ከዕፁ ሥዕል ተጓዳኝ የተሣሉት የልብ፣ የራስ፣ የዘውድና የሕፃን ልጅ ንድፍ ትኩረቱን ሳበው።

«ሕፃን፣ ልብና የራስ ዘውድ እንዴት ይገናኛሉ?» ብሎ እያሰላሰለ ማታ የወርቁ አክሲት፡- «ጫካው ለቤተ መንግሥቱ ይቀርብ ስለነበር ከ17ኛው ክፍለ ዘመን ከንጉሥ ፋሲለደስ ጀምሮ የነገሥታቱ ቤተሰብ ራሱ ሌሎችም እዚህ ነበር እየመጡ የሚታከሙት» ያሉት ትዝ አለው። ለማሰብ ሞክረ። አባቱም እሳት በጫካ የለኩሉ ጊዜ፡- «ይህ ያደገው ያለ ቦታው ነው» ማለታቸውን አስታወሰ።

ያሬድ ያንን ተክል ለማምጣት ጉጉት አደረበት። ከዚያ በፊት ግን ለመጨረሻ የመጽሐፉን መረጃ ለማጣራት በፍጥነት ገጾቹን ማገለበጥ ጀመረ። ድካሙ የሚጠቅመውና የሚረዳው አልኾነም። ወዲያው ከተቀመጠበት ዘልሎ ለቅርሱ ጊዜ ሳያባክን ወደ ትናንቱ ሥፍራ ለመሄድ ሲፈጥን፣ የእጅ ውሃና ቅርስ ይዛለት ከወርቁ ጋር በር ላይ ተገናኘ።

«አልበላም!» ተበሳጩ።

«ምግብ ካፍህ ሳታደርግ ወዴት ልትሄድ ነው ታዲያ?»

«ሆዴ ጥሩ አይደለም። ባይኾን ልብስ ሰፊው አካባቢ ስደርስ የሆድ ቊርጠት መድኃኒት ነገር ካለ እፈልጋለሁ» አላት ውሸቱ እንዳይታወቅበት እየፈራ።

«እሺ፣ በል ቶሎ ተመለስ።» ትኩሱን ቊርስ ይዛ ተመለሰች።

በፈጣን ርምጃ ከጊቢው ወጣ። ወደ ልብስ ሰፊው አካባቢ ሲደርስ ተገላምጦ ዙሪያውን አጣራ። ማንም እንዳልተከታተለው ሲያረጋግጥ ከመንገዱ ተቀይሶ ወደ ጫካው ይጓዝ ጀመር። ቀኑ ገበያ የሚውልበት ስላልነበረ አብዛኛው ሰው ቤቱ አልያም ሥራው ላይ በመኾኑ፣ ሰዎች አዩኝ አላዩኝ የሚል ፍርሀት ብዙም አላደረበትም። ጥቂት እንደዘለቀ የትናንቱን መዐዛ ማሽተት ጀመረ። የልጅነት ጊዜውንና አባቱን አስታወሰው።

ዕፁን በነበረበት አገኘው። መጀመሪያ እሾኹን አነሣ። የተክሉ ቀለማት ቶሎ ቶሎ ይቀያየራል። በቀስታ ተክሉን ከጎኑ ቈረጠው፤ የቈረጠው ክፍል ወዲያው ደረቀ። ያሬድ ዕድሜውን ሙሉ ከዕፅዋት ጋር ቢያሳልፍም ስለዚህ ተክል ምንም የሚያውቀው ነገር አልነበረም።

ቊራጩን ሲጥለው አፈር እንደነካ ቀለሙ ተቀይሮ አረንጓዴ ኾነ። የተክሉ ባሕርይ እንደኾነ ተረዳና መቊረጡን ትቶ ከነአፈሩ ከሥሩ መነገለው። በያዘውም ማዳበሪያ መሰል ጨርቅ ሽክፎ በፍጥነት ወደ ቤቱ አመራ።

ከልብስ ሰፊው ቤት የመጣ ለማስመሰል መሐል ላይ መንገዱን ቀየረ። ከፍጥነቱ አንጻር በያዘው ዕፅ ታምር የሚሠራ ነበር

የሚመስለው። ድንገት አንድ ወጣት እየተከታተለው መሆኑን ሲረዳ የርምጃውን ፍጥነት ጨመረ። ወጣቱ በጩኸት እየተጣራ በሩጫ ተከተለው። ነገሩ ያላማረው ያሬድ የተሸከመው አፈርና ተክል ቢከብደውም ራሱን ለማስመለጥ ተፈተለከ። ከወጣቱ ግን ማምለጥ አልቻለም። በመጨረሻም ተስፋ ቈርጦ ቢገድሉኝም ይግደሉኝ ብሎ ቊና ቊና እየተነፈሰ ቆመ።

«ምን ፈለግህ?» አለ ፍርሀትና ድፍረት በቀላቀለ ድምፅ።

ወጣቱ ተናድዷል። «አትሰማም እንዴ? ሰው ይፈልግሃል እያልኩህ ምን ያስሮጥሃል? አንድ ሹፌር ስታልፍ አይተውህ ጥራው ብለውኝ ነው።»

ያሬድ ደንገጥ አለ፤ ጥርጣሬም ገባው። ምርጫ አልነበረውም፤ ዞሮ በተራው ወጣቱን ተከትሎ ተራመደ። ሩጫውና የተሸከመው ምስጢራዊ ዕቃ ክብደት ቢያዝለውም፤ ድንጋጤው ብርታት ሰጥቶት ነበር። አንድ መጠጥ ቤት ከደረሱ በኋላ የጠራው ልጅ ወደ ሰውየው ጠቅሞት ወደ ውስጥ ገባ።

ሽማግሌው ሰውዬ አዝነው ጠበቁት። «ሰላም አረፈድህ ልጄ? ምነው ውሳኔህን ብታሳውቀኝ? አሹን ደግሞ ስታየኝ መሮጥህ ተገቢ ነው?»

«አይደለም ጋሼ ...» ብሎ እያለከለከ ምክንያት ሊደረድር ሲሞክር እጁን ያዝ አደረጉትና ወደ ወንበሩ ይዘውት አመሩ። ከፊት ወዳለው ወንበር እንዲቀመጥ በምልክት አሳዩትና ካጠገቡ ቊጭ አሉ። ምን እንደሚል እያሰላሰለ ተቀመጠ።

«ዕድለኛ ነህ!» አሉት።

«እንዴት?» ደንገጥ አለ።

«ዛሬ ጠዋት ከጎንደር መውጣት ነበረብኝ፤ ነገር ግን ጭነቱ ትናንት ተጭኖ ሊያልቅ ስላልቻለ መመለሻዬ ተራዝሞ ዛሬ በሌሊት ነው ወደ ዐዲስ አበባ የምሄደው» አሉት።

ስውየው ለምን እንደሆነ ባያውቁም ውስጣቸው ያፊድን ወደታል። መለስ አድርገውም፡- «በል እንግዲህ ትናንት የቀረህበትን ምክንያት ለኔ መንገር አይጠበቅብህም። ባይሆን ነገ ለመሄድ የምትወስን ከሆነ አብረን መሄድ እንችላለን፤ አይሆን ከሹለት ሳምንት በኋላም ቢሆን ወደዚህ መመለሴ ስለማይቀር ከተማው ካልተመቸህ ማቆም ትችላለህ» አሉት።

«እሺ ጌታዬ እሄዳለሁ፤ ብቻ ባለቤቴን አማክራልምጣና የመጨረሻ ውሳኔዬን አሳውቅዎታለሁ።»

«አግብተሃል እንዴት? ባለፈው ለከተማው ዐዲስ ነኝ አላልከኝም?» ብለው በአግራሞት ጠየቁት።

«አይ ጌታዬ! የአምላክ ስጦታ መቼ እንቢ ይባላል?»

የሚመልሱት ሲያጡ ያስቀመጡትን ቢራ አንሥተው እየተጎነጩ የአዎንታ ምልክት አሳዩት። ወሬ ሳያበዛ በኋላ የት እንደሚያገኛቸው ጠይቆ ወደ ቤቱ አመራ። ቋጠሮውን አጥብቆ ተሸክሞ ወደ ቤቱ ገባ።

የምሳ ሰዓት ደርሶ የወርቁ ምግብ ቤት በተመጋቢዎች ተሞልቶ በሥራ ተጣድፋ ስለነበር ሲገባ ልብ አላለችውም። በቀጥታ ወደ ክፍሉ ገባና በሩን ከውስጥ ቀረቀረ።

ያመጣውን ተክል በጥንቃቄ ማየት ጀመረ። ያበራል፤ መልካም መዐዛውን ለክፍሉ ያውዳል። ምን ማድረግ እንዳለበት ጠፋው። የዚህን ዕፅ ምስል የያዘውን መጽሐፍ ተፈላጊው ገጽ ላይ ገለጠው። በተመስጦ እጎጆ ቤቷ ያጠናቸውን ልዩ ልዩ ድምፀቶችና ቅላጬዎች ማነበነብ ጀመረ። በዚህ ጊዜ ዕፁ እየቀለጠ ወደ ፈላሽነት መቀየር ጀመረ። ተደመመ። «አታክልት ይሰማሉ» ሲባል እንጂ አይቶ አያውቅም ነበር። እየቀለጠ ወደ ወለሉ መንጠባጠብ የጀመረውን ዕፅ ባለክዳን ኮዳ ፈልጎ ቀስ በቀስ ማጠራቀም ጀመረ።

ምን እየሠራ እንደሆነ ባያውቀውም ልቡ እንዳረፈ ይሰማው ነበር። በዐጨር ጊዜ ሥሩ ሳይቀር ዕፁ ሙሉ ለሙሉ ቀለጠ። አፈሩን በማሸተት ጤናማነቱን ፈተሽና አድርቆ ለመቀላቀል ፀሐይ ላይ አሰጣው። የወርቁ ብቅም አለማለት አስገርሞታል። እንደሁለዬው ቢሾን በዚህ ሰዓት ካልበላህ ብላ ታስቸግረው ነበር። ዐልጋው ሥር የተጋደመችውን ቦርሳ አየት አደረጋትና ኮዳውን አጠገቧ አኑሮ ወጣ።

ተመጋቢ ሰው አለመኖሩን ካረጋገጠ በኋላ ወደ ዋናው ቤት እንደገባ ወርቁ እጅጉን ደክሟት ተቀምጣ አገኛት።

«መጣህ እንዴ? ቅድም እኮ መጥቼ አጣሁህ» አለች ደንገጥ ብላ።

«አዎ፤ ግን ቅርብ ጊዜ ነው የመጣሁት። መስተንግዶ ላይ ስለነበርሽ ማስቸገር አልፈለግሁም።»

«ታዲያ ገብተህ አትበላም ነበር? ለመኾኑ ሳልጠይቅህ፤ ሆኖህን እንዴት ኾንህ?»

«ተመስገን ነው ልብስ ሰፊው ዘንድ ማስታገሻ ወስጄ ከመጣሁ ወዲያ ተሸሎኛል» አላትና ወዲያው ከአጠገቧ ተቀምጦ ጨዋታውን ቀጠለ። ወርቁ ቤታቸው እየሞቀ መምጣቱ አስደስቷታል። ያሬድ ከትናንት ይልቅ ደስተኛና ተጫዋች ኾኗል። የእናቷ ሐዘን ጠገግ እያለላት ነው። አክሲቷ፤ ከሚንጉዳጉዱበት ጓዳ ወጡ።

«ምሳ አትበላም?»

«አረ! ልብስ ሰፊውጋ ካልበላህ አትወጣም ተብዬ ከልክ በላይ በልቼ ነው የመጣሁ» አላቸውና ወርቁን፡- «የማናግርሽ ነገር አለ» ብሎ ወደ ክፍሉ ይዟት ሄደ። አጠያየቁ እንግዳ ቢኾንባትም ተከተለችው።

«ወርቅዬ ዛሬ በጣም ደስ ብሎኛል፤ እዚህ ያለ ሥራ ከመቀመጥ አንድ ሰውዬ መኪና ላይ ለመሥራት ተነጋግራ ነው የመጣሁት» አለ እያመነታ። መልኳ ተቀያየረ።

«እና?» አለችው።

«ስለዚህ ከዐዲስ አበባ ወደ ተለያዩ ክፍለ አገራት እየተመላለሱ ስለሚሠሩ ከነገ ጀምሮ ቀጥረውኛል። ካልተስማማኝ ከኹለት ሳምንት

በኋላ ወደዚህ ስለሚመለሱ ሥራውን አቆመዋለሁ» አለ ለማሳመን እየጣረ።

ወርቁ፣ ሥራ ማግኘቱ ቢያስደስታትም ለዚህን ያህል ጊዜ ከጎኗ መራቁን አልወደደችውም ነበር። ወዲያው፣ የእሷን መልስ እየጠበቀ መኾኑን ስትረዳ እየከፋትም ቢኾን፡-

«እሺ፣ መልካም። ኹለቱን ሳምንት አይተህ ትወስናለህ» አለች።

ያሬድ፣ ያልጠበቀው እሺታ ቢያስገርመውም እሷን ለኹለት ሳምንት አለማየቱ ግን ለሱም ከባድ ቢኾን እንደሚችል አልተጠራጠረም።

«በቃ ለሰውየው ፈቃደኝነቴን ነግራላቸው ልምጣ» አለና ራመድ፣ ራመድ እያለ ወጣ። ሹፌሩ ትንሽ ስለ ዐዲስ አበባ ካወሩት በኋላ ለጠዋት ተቀጣጥረው ተለያዩ።

*****

ከሌሊቱ 10 ሰዓት። ያሬድ አምሽቶ ቢተኛም በጊዜ ለመነሣት አልቸገረውም። ማታ ዝግጅቱን ሁሉ ስለጨረሰ በደስታ ነበር የነቃው። ከሁሉም በላይ ግን እጁ የገባው ተክል ጥቅም ስለተገለጠለት በሀሴት ተፍነክንኳል። ማታ የሸከፈውን አንጠልጥሎ ወጣ። ጠዋት ለመሸኘት እንዳትነሣ ተስማምተው ከወርቁ ጋር ማታውን ተሰነባብተዋል። እንዳይቀሰቅሳት እየተሣቀቀ በተኛችበት ስሟት ወጣ።

ወርቁ፣ አሳብ እንቅልፍ ነሥቷት ለይምሰል ዐይኖቿን ጨፈነች እንጂ እንቅስቃሴውን ሳትሰማ አልቀረችም። ብትሸኘው ደስታዋ ነበር፤ ግን አምሎ አስገዝቶ ስለያዛት ልትነሣ አልደፈረችም። ከባድ ሌሊት ነበር ያሳለፈችው። ከያሬድ ጋር በእንዲህ ያለ ስሜት አድራ አታውቅም። በድጋሚ ላታየው የመጨረሻ ዕድል የተሰጣት ያህል በጥብቅ አቅፋው ነበር የተኛችው።

ጉዞ ወደ ዐዲስ አበባ!

ያሬድ ነገሩ ሁሉ ህልም ሾኖበታል። በዚህ ፍጥነት ወደ ዐዲስ አበባ እንዳለሁ ብሎ አስቦ አያውቅም። ከጎጆ ቤቷ ያገኛቸውን ጥቅልል መጻሕፍት፣ የዓለም ካርታውንና የጥንት ሰማያዊ አቅጣጫ መጠቁሚያ በአንድ ቦርሳ ከልብሱ ጋር አስቀምጧል።

መንገዱን በሌሊት በመጀመራቸው የጎንደርን ከተማ ሳይነጋ ነበር ጨርሰው የወጡት። ረፋዱ ላይ ባሕር ዳር እንደደረሱ ጣና ሐይቅ ዳር ትንሽ ቊርስ ቀማምሰው ጉዞዋቸውን ቀጠሉ። ያሬድ የሰውየው ጨዋታ ተመችቶታል። በቃ መስማት ብቻ። ዐዲስ አበባ ሳይደርስ በወሬ ዐዲስ አበባን ከጥግ እስከ ጥግ አስጎብኙት። ስለ ዐዲስ አበባ ከተማ ሥልጣኔና ንጽሕና የመሳሰሉትን ሲያወሩት በቀጥታ ገነት ይዘውት የሚገቡ ነበር የሚመስሉት።

ባሕር ዳርን ጨርሰው በጫካ የተከበበውን መንገድ እንደተያያዙ የጎላ ተኩስ ከጀርባቸው ተሰማ። ያሬድ ደነገጠ።

«ምንድነው?»

«አታስብ ልጄ የሽጉጥ ድምፅ ነው፤ ሰው ሞቶ ወደ ቀብር እየሄዱ ይኸናል፡፡»

የጥይቱ ድምፅ ተቃረበ፡፡ ሽጉጥ የታጠቁ ፈረሰኞች ከፊት መንገድ ዘግተው ይጠብቃሉ፡፡ የታረሰው መንገድ በፍጥነት ጥሶ ለመንዳት የሚያመች አልነበረም፡፡ ስፖኪዮአቸውን ቃኙ፡፡ በሽፍቶች መከበባቸውን ተረዱ፡፡ በዚህ ጠራራ ፀሐይ እንዲህ ይፈጠራል ብለው አስበው አያውቁምና ክው አሉ፡፡

«ልጄ እንዳትደነግጥ! የአካባቢው ሽፍቶች ናቸው እየመጡ ያሉት፤ አርፈህ ተቀመጥ ምንም እንዳትንቀሳቀስ» አሉት ፍጥነታቸውን እያቀዘቀዙ፡፡

ያሬድ ተቀላጠጠ፡፡ ቦርሳውን የት እንዳስቀመጠ ጠፋው፡፡ ሙሉ ሕይወቱ እዚያ ቦርሳ ውስጥ እንዳለ ያውቀዋል፡፡ ከፊትና ከኋላ ፈረስ ጋላቢዎቹ መንገዱን ዘግተው እንዲወርዱ ምልክት ሰጧቸው፡፡ ኹለቱም ወርደው እጃቸውን ወደ ላይ ሰቅለው እንደታዘዙት ተንበረከኩ፡፡

ወዲያው ከሽፍቶቹ አንዱ መኪና ውስጥ ገብቶ ንብረታቸውን ወደ ውጪ መጣል ጀመረ፡፡

ያሬድን «ተነሥ! ተነሥ!» የሚል ስሜት ወረረው፡፡ ሕይወቱ ነበር የተወረወረበት፡፡ ሌሎቹ ቦርሳቸውን ከፋፍተው ይፈትሹ ጀመር፡፡ የሹፌሩን ገንዘብ በሙሉ ወሰዱ፡፡ ከያሬድ ቦርሳ ያገኙትን መጽሐፍ ካወጡ በኋላ ልብሶቹን ፈትሸው ሲያበቁ፡-

«ይህን መጽሐፍ ቢያንስ አቃጥለን እንሞቀዋለን» ብለው ሲያወሩ ያሬድ ተስፈንጥሮ ለመንጠቅ ቃጣው።

«እባካችሁ የአምላክ ቃል ነው አታቃጥሉት» ሲል የመጣለትን ዘዴ ተጠቀመ።

«አንተ ቁስ ነህ እንዴ?» አለው ከመካከላቸው አንዱ።

ምን እንደሚመልስ እያቅማማ እያለ ሹፌሩ ጣልቃ ገቡ።

«ለቤተ ክርስቲያን ማሠሪያ ብር ለመሰብሰብ ወደ ዐዲስ አበባ እየወሰድኳቸው ነው» አሉ ምናልባት የሱን ንብረት ካዳንሁ ብለው።

የሽፍቶቹ አለቃ ፊት ለፊታቸው ተገተረ። ሹፌሩን አስተውሎ ወደ ላይ ተኮሰና፡-

«አንተ ነህ ልጄን ገጭተህ የገደልከው?» አላቸው።

«አይ ልጄ! ያንተን ገጭቼ ልገል ይቅርና እኔም በመንግሥት ልጄን የተነጠቅሁኝ ነኝ። አንድም ቀን ሰው ገጭቼ አላውቅም» አሉት ፍርሀታቸውን እየተቈጣጠሩ።

«ልጄን የተነጠቅሁኝ ነኝ» ማለታቸው የሽፍቶቹን አለቃ አለዘበው።

ሹፌሩ በተንበረከኩበት ከአለቃው ጋር አንድ ኹለት ሲሉ የሚተዋወቁ ሽነው ተገኙ። ከባሕር ዳር ጎንደር አንድ ቀን በመኪናቸው እንደሸኙት

ሜሎሪና

አስታወሱ። ንብረታቸውን መልሰውላቸው ምሳ ከሽፍቶቹ ጋር በልተው ለጉዞ ተነሡ።

ሽፍቶቹ ወደ ያሬድ ቀረቡ። «ይቅር በሉን አባ፤ የፈጣሪን ቃል ስላንገላታን ይቅርታ ለምኑልን።»

«ፈጣሪ የልባችሁን ያውቃል፤ እሱ ይምራችኋል» ብሎ የመኪናውን በር ዘጋ።

ከአዳኝ ወጥመድ ያዳናቸውን ፈጣሪ እያመሰገኑ ጉዟቸውን ቀጠሉ። ለወትሮው መንገዱ ሹለት ቀን ቢወስድም፤ አንድ ቀን ዘግይተው የተነሡት ሹፌር ባለቤታቸው በእጅጉ ስለናፈቋቸው መንገድ ላይ ሳያድሩ ቀጥታ እኩለ ሌሊት ላይ ጭነት ሊያረጋግፉ ዐዲስ አበባ የድርጅታቸው ቅጥር ግቢ ገብተው አደሩ።

፲፪

በአሜሪካ የደህንነትና የጦር መሥሪያ ቤት በትብብር የተዘጋጀው ምስጢራዊ ስብሰባ በፔንታጎን ታችኛው ወለል ውስጥ እየተካሄደ ነው። አምስት ደቂቃዎችን አርፍዳ የደረሰቸው አሊሰን የአለቃዋን ከፍተኛ ውርጅብኝ ተቀበለች።

«ቈይ! በዚህ ተልዕኮ ላይ እንኳን አምስት ደቂቃ አንድ ሰከንድ ማርፈድ ትልቅ ዋጋ እንደሚያስከፍል ታውቂያለሽ፤ አይደል?» የስብሰባው መሪ ደነፋ።

አሊሰን ለዚህ ተልዕኮ የተመረጠችው ባላት ከፍተኛ የሥነ ልቦና ሙያ ሳይኾን፤ ኢትዮጵያ ውስጥ ብዙ ስለቁየች፤ ባህሉንና ቋንቋውን ጠንቅቃ ታውቃለች ተብሎ ነው። በመጀመሪያ ተልዕኮውን ለመቀበል

አንገራግራ ነበር። ከላይ በፕሬዚደንቱ በተጻፈ ቀጥተኛ ትእዛዝ ነው የገባችበት።

«ሚስተር ሎረንስ፣ በማርፈዱ አትፍረድባት። ኢትዮጵያ ከርማ ስለመጣች ነው» በማለት በስብሰባ መሪው ቀጣዩ የደነገጠው ጆን ሚልተን ፈገግ ለማለት እየሞከረ አሽመር ቢጤ ተናገረ።

ሁሉም ተሳሳቁ። ጆን ሚልተን ከተጨማሪ ቀጣዩ ስላተረፋት ደስታዋን በዐይኖቿ ብትገልጽለትም፣ ስለ ኢትዮጵያውያን የጊዜ አጠቃቀም ማወቁና በአሽመር መናገሩ ግን አስገርሟታል። ጆን ሚልተን ስለ ኢትዮጵያ ማጥናትና ማንበብ ከጀመረ ዓመት አልፏታል። በእሱና በሎረንስ መካከል የተግባቦት ችግር በመከሰቱ ነበር ስለ አገሪቱ ለማወቅ ጉጉት ያደረበት።

ጆን ሚልተን በሙያው የህክምናና የስለላ ሰው ቢኾንም፣ ስለላውን ግን የሙሉ ጊዜ ሥራው አላደረገውም። እንዲያውም ስለላ የሚወደው ሙያም ባለመኾኑ ቸልተኝነቱ ያይል ነበር። ይህ ቸልታው ነው እንግዲህ ዋጋ ሊያስከፍላቸው የጀመረው።

ጆን በሚመራው ዓለም አቀፍ ጥናት ላይ መድኃኒት የተሞከረበት የጥናቱ ሳምፕል የኾነ ሰው ከአሜሪካ እንደተባረረ ከሰሙ በኋላ ነበር ለማፈላለግና ስለ እሱ ለማወቅ ማንኛውንም ድንጋይ መፈንቀል የጀመሩት።

በወቅቱ መድኃኒቱ ከተሞከረባቸው ከመንገድ ላይ በዘፈቀደ ከተጠለፉት ሰዎች አንዱ ብቻ ነበር በሕይወት እንደቁየ ማረጋገጫ

ያገኙት። ማንም ሰው ወደ ጥናት ማዕከሉ ተጠልፎ ከገባ በኋላ ወዲያው ፖሊሶችና ሌሎች ጥናቱን የማያውቁ የመንግሥት ባለሥልጣናት ችግር እንዳይፈጥሩ በዘዴ ሪፖርት ይደረግላቸው ነበር።

በማዕከሉ ያሳለፈ ሰው መውጫያ መግቢያው በተለይም ከአገር አለመውጣቱ በጥብቅ ክትትል ይደረግ ነበር። ይኸንና ዋና ተፈላጊው ሰው ለወራት ተሰውሮባቸው ከከረመ በኋላ በግል ችግሩ ከነሱ እውቅና ውጪ ከአሜሪካ መባረሩን ደረሱበት።

በሱ ሳቢያ ከኢሚግሬሽን ጉዳዮች ጎላፊዎች ጋር ተደጋጋሚ ግጭቶች ተፈጥረዋል። ከዚህም በላይ ወደ ኢትዮጵያ ሲሸኝ ተከትሎት የመጣ ኤጀንት ባለመኖሩና አድራሻው ባለመታወቁ እርስ በርሳቸው መካረር ውስጥ ገብተው ነበር። የመድኃኒት ሙከራ የተደረገባቸው ሰዎች በሙሉ መሞታቸው እንደተረጋገጠ ግን እሱን በእግር በፈረስ ለማደን ወሰኑ።

ጆን ሚልተን፣ የመስፍን ቤተሰቦች ስልክ እንዲጠለፍ ካደረገ በኋላ እያንዳንዱ ንግግራቸው ሲቀረጽ ቁይቶ ወደ ኢትዮጵያ ሴት ልጃቸው ጋር ደውለው ያወሩትን ያገኛሉ። በንግግራቸው መካከልም የመስፍንን መኖር የሚያረጋግጠውን መልእክት ሲያገኙ በደስታ ጮቤ ረግጠው ነበር።

ሚልተንን ያስገረመው ከዓመታት በፊት ከመንገድ ላይ አግኝተውት ጥናት ሲያደርጉበት የነበረው ጥቁር አለመሞት ብቻ ሳይኾን ልጅ እንደወለደ መስማቱ ነበር። ምክንያቱም የጥናቱ ሙከራ

የተደረገባቸው ሰዎች በሙሉ ዕፅ አብዝተው ሲወስዱ የቁዩ ነበሩ። በሙከራው ወቅት የተሰጣቸው መድኃኒት ቁዳን እንዳያረጅ የሚያደርግ አርቴፊሻል ዘረመል ሲኾን፤ በተጨማሪም አብዛኛዎቹን በሽታዎች የሚከላከል ንጥረ ነገር ያለው ውህድ ነበር። ነገር ግን የተሰጣቸው ዘረመል ትልቅ የጎንዮሽ ጉዳት እንደሚያስከትል ያውቃል። የሰውን የመራቢያ ዘር ጎድቶ መሀን የሚያደርግ ነበር።

እነሚልተን በሳምፕሎቹ ላይ ለወራት ያህል የሠሩትን ከሞከሩ በኋላ ነበር ሁሉንም ባገኙበት ቦታ የመለሷቸው። ከዚያም በኋላ በከፍተኛ ጥበቃ እያንዳንዱን ርምጃቸውን ይከታተሉና ጤናቸውን ይፈትሹ ነበር። ይኸውን እንጂ ሙከራ ከተደረገባቸው ሰዎች መካከል አብዛኛዎቹ በውስጣቸው ያለው የተፈጥሮ በሽታ ተከላካይ ህዋስ አነስተኛ ስለነበር በጥቂት ወራት ውስጥ ሞተዋል። በዚህ መካከል ነበር መስፍን ከፖሊሶች ራሱን ሲሰውር ባጋጣሚ ከሚከታተሉትም ዕይታ የጠፋው፤ ደግሞም ተይዞ ከአሜሪካ የተባረረው።

በወቅቱ የምርምር ጣቢያው ከመንግሥት ጋር ያን ያህል ቊርኝት ስላልነበረው መስፍን በፖሊስ ተይዞ ሲመለስ መረጃ አልነበራቸውም። ሞቷል ብለው ከደመደሙ በኋላ ነበር ወደ ኢትዮጵያ መመለሱንና አሜሪካ ያሉ ቤተሰቦቹ ጋር ግንኙነት እንዳለው የደረሱበት።

በወቅቱ ለምርምር ቡድኑ ትልቅ ድል ነበር ምክንያቱም ሌሎቹ ጥናት የተደረገባቸው ሞተው ስለነበር እሱ በሕይወት በመቁየቱ ቢያንስ ከሱ የሚያገኙት ወሳኝ የደም ናሙና አለ። በውስጡ ያደረጉት ዘረመል ከተፈጥሯዊው የራሱ ዘረመል ጋር ስለሚቀላቀል ዐዲስ የተፈጥሮና

ስው ሠራሽ በሽታ ተከላካይ እንዲሁም የሰው ቈዳ አዳሽ ያገኛሉ። ከዚህ በላይ ግን ያስገረማቸውና ያስደነገጣቸው በሰሙት የስልክ ወይይት ውስጥ የመስፍን ልጅ መውለድ ነበር።

ሚልተን በሕይወት እያለ ሳይሞት ይህን የመሰለ ውጤት እመለከታለሁ ብሎ አስቦ አያውቅም። ከዚያም በላይ ደግሞ መስፍን ሲወልድ የጥናቱ ዘረመል ወደ ልጁ እንደሚተላለፍ ስለሚያውቅ ልጁ ራሱ ለጥናቱ ትልቅ ውጤት ነው።

የዛሬውም አስቸኳይ ሰብሰባ የተፈላገው ቤተሰብ ወደ ኢትዮጵያ ስለሚሄዱ እንዴት እነሱን ተከትለው ከተፈላገው ሰው ተገቢውን መረጃ ሰብስበው እንደሚመጡ ለመነጋገር ነበር። በስብሰባው ላይ ሂደቶቹን በሙሉ ካወሩ በኋላ ከአሊስን ጋር ወደ ኢትዮጵያ አብረዋት የሚሄዱ አንድ ሴትና አንድ ወንድ ተመርጠው ከወ/ሮ ወርቄ ጋር አብረው ወደ ኢትዮጵያ እንዲመጡ ተደረገ። ለእነሱም በአሜሪካ ደኅንነት መስሪያ ቤት በኩል ለአራት ሰው ቪዛ ተመትቶላቸው ወደ ኢትዮጵያ ተላኩ።

ኢትዮጵያም እንደገቡ አሊስን አብዛኛውን የዐዲስ አበባ ቦታዎች ስለምታውቅ ተፈላጊው መኖሪያ አካባቢ የሚገኝ ኾቴል ውስጥ መቆያቸውን አደረጉ። ከዚያም ወደተፈላገው መስፍን ቤት በተደጋጋሚ እየተመለሱ መቅረጻ ድምፅ እየተከሉ፤ ከሰቁም የማይፈልጓቸውን ነገሮች ጭምር እየገዙ መሰለል ጀመሩ።

አሊስንና ሌላኛዋ ሴት በተደጋጋሚ እየመጡ ከትርሲት ጋር ወዳጅነታቸውን አጠበቁ። በተለይ አሊስን አያሰለሰች ለትርሲት ልጅ

ልብሶች ታመጣለት ነበር። ብዙ ጊዜ የድምፅ መከታተያ በልብሱ ቀብራ ነበር የምትሰጣት። ይኸው እንጂ ከልብሱ ጋር የምትሰጣት መቅረፅ ድምፅ ሠርቶላት አያውቅም ነበር።

ወደ ኢትዮጵያ የመጣው ቡድን ተፈላጊውን መስፍንን ሲያጠኑ ከከረሙ በኋላ የመጨረሻ ተልዕኳቸውን የሚፈጽሙበት ቀን ደረሰ። የመስፍን ቤት ብዙ ጊዜ ጭር እንደሚል አጣርተዋል። እናቱም ወደ አሜሪካ ከተመለሱ ቀናት አልፏቸዋል። የሚስቱም እናት ከበልጃቸውን ከሸኙ በኋላ ክፍለ አገር የታመመ ዘመድ ሊጠይቁ እንደሄዱ አረጋግጠዋል።

የስለላ ቡድኑ በረራቸው 2 ሰዓት ብቻ ነው የቀረው። ለወራት ሲዘጋጁ የሰነበቱበትን ሥራ ለማጠናቀቅ በንቅናቄ ላይ ናቸው። ጊዜው አመሻሽ ላይ በመኾኑም ለተልዕኳቸው መልካም አጋጣሚ ነበር።

አሊስን አራት ፓስፖርቶችን አስተካከለች። ሥራው ከ10 ደቂቃ በታች በሚኾን ጊዜ መከናወን ስላለበት አስቀድመው የሆቴሉ የትራንስፖርት ክፍል ወደ አየር መንገዱ እንዲያደርሳቸው አዝዘው ዕቃቸውን ጭነው ጨርሰዋል። በመጨረሻም አሊስን ዶክመንቶቿን ይዛ እሷና ሌላኛው ደኅንነት ወደ መሬት ወረዱ።

በዚያ ምሽት የተጠበቀው ሰዓት ሲደርስ ሦስቱም የያዙትን ጭንብል ካጠለቁ በኋላ በቅርብ ወደሚገኘው የነመስፍን ቤት አመሩ። ወንዱ ደኅንነት ካንጠለጠለው አንድ መለስተኛ ሻንጣ ውጪ ምንም የያዙት ነገር አልነበረም። ወደነመስፍን ግቢም እንደደረሱ ባጠኑት መሠረት ከውጪ በዘዴ ከከፈቱ በኋላ ወደ ቤቱ በዝግታ አመሩ።

እነትርሲት ልጃቸው ሳሙኤልን እያጫወቱ መስፍን የሚወደውን እንጀራ በድንች ወጥ እየበሉ ነበር። አሊሰን ወደ ውስጥ ገባችና ቤቱ ውስጥ የሚያፍን ጭስ ጣለች። ሌሎቹ ባልደረቦቿ ወዲያው ተከታትለው ገብተው ሴቷ ከትርሲት ላይ ሳሙኤልን ይዛ ስትወጣ ወንዱ ደግሞ የያዘውን ሻንጣ ከፍቶ የመስፍንን ጃኬት ካወለቀ በኋላ በስሪንጅ መሰል ነገር ጡንቻው ላይ ወግቶት ሁሉም ተጣድፈው ወደ ሆቴሉ አመሩ።

መኪናቸው ተዘጋጅቶ እየጠበቃቸው ስለነበር ወደ ቦሌ ዓለም አቀፍ አየር ማረፊያ በሰዓታቸው አመሩ። እዚያ ደርሰውም ፍተሻቸውን ጨርሰው ወደ አውሮፕላኑ አቀኑ። አሊሰን ብርድ ብርድ እያላት ነው። አብራት ያለችው ደኅንነት ደግሞ ሳሙኤል እንዳያለቅስባት የያዘችውን ጡጦ አፉ ውስጥ ሽጉራ በፍጥነት ወደመቀመጫዋ አመራች። ትንሽ ቈይቶ አውሮፕላኑ ተነሣ። አሊሰን በረጅሙ ተነፈሰች። አውሮፕላኑ የመብረሪያ ከፍታውን እንደያዘ ያሰረችውን የደኅንነት ቀበቶ አውልቃ ልጁን ተቀብላ ጡጦውን ማጥባት ጀመረች። በጎን ኪሲ ውስጥ ያለውን ፓስፖርት አውጥታ ስትገልጥ የታቀፈችውን ሕፃን ፎቶ ተመለከተች። ወደ ታች ዝቅ ስትል ስሙ ታቤል ጀን ሚልተን ይላል።

ከሰመመን የነቁት ከነጋ በኋላ ወደ 2 ሰዓት አካባቢ ነበር። ትርሲት ቀድማ ስትነሣ መስፍን በድንግዝግዝም ቢኾን ተከትሏት ነቃ። ኹለቱም ምን እንደተፈጠረ የሚያስታውሱት ነገር የለም። ድንች ወጥ በትሪ ጠረጴዛው ላይ እንዳኖሩት አለ።

ወዲያው መስፍን «ሳምፕል አልፋ» የሚለው ንግግር ትዝ አለው።
 ከመንቃት ይልቅ ወደ ጎሳው ወደቀ። ራሱን ሳተ። በነገሩ
 የተደናገጠችው ትርሲት ዐቅሟን አሰባሰባ አንዴ መስፍንን መቀስቀስ
 ሌላም ጊዜ ደግሞ በቤቱ እየዞረች ሳሙኤልን መፈለግ ጀመረች።
 ትንሽ ዞር ዞር ብላ መልስ ያጣችው ትርሲት ቤቱን በጨክት
 ደበላለቀችው።

የአካባቢው ሰው በሙሉ ጨክቷን ሰምቶ ግልብጥ ብሎ መጣ።
 «አንድ ልጄን አጣሁት... ልጄን አጣሁት» ትልና መልሳ ደግሞ
 «መስፍንን አጣሁት፤ ጌታዬን አጣሁት» እያለች አካባቢውን በአንድ
 እግሩ አቆመችው። በኹኔታው ግራ የተጋቡት ሰዎች የሷን ንግግር
 ሳይረዱ መስፍንን ተሸክመው ወደ ሆስፒታል ወሰዱት።

እሷንም ካረጋጓት በኋላ ምን እንደተፈጠረ ጠየቋት። እሷም ህልም
 ይኹን ቅዠት ያልተረዳችውን ኹኔታ እንዴት ማስረዳት እንዳለባት
 ሳታውቅ «ልጄ ሳሙኤል ጠፋ። ልጄ ሳሙኤል ተሰረቀ» ማለት ብቻ
 ቻለች። ጥቂት ሰዎች ያለችበት ሆስፒታል ድረስ ፖሊሶችን ይዘው
 መጡ። ሌባ ሳሙኤልን ወስዶ መስፍንን ደግሞ ደብድቦ የጠፋ ነበር
 የመሰላቸው። ከአፍታ የሆስፒታል ቁይታ በኋላ መስፍን ቢነቃም
 መነሣት ግን አልፈለገም። ዶክተሮቹ ምንም ችግር አልገጠመውም
 ብለው ለድካሙ ግሉኮስ ብቻ ነበር የሰጡት። ፖሊሶች ከትርሲት
 ቃሷን ተቀብለው የመስፍንን መንቃት እየተጠባበቁ ነበር።

መስፍን ከአሜሪካ ከመጣ ጀምሮ ታሞ አያውቅም። አኹን ራሱን
 አልጋ ላይ ተኝቶ ሲያገኘው በመጀመሪያ ወደ አእምሮው የመጣው

አሜሪካ እያለ ያሳለፈው የአንድ ወር ቁይታ ነው። ለምን እዚህ ሆስፒታል እንደተኛም አላወቀም ነበር። ቀስ በቀስ ማስታወስ ሲጀምር ማታ ላይ ከትርሲት ጋር የሚወደውን ድንች እየበላ ሳሙኤልን እያጫወቱ እንደነበር ትዝ አለው።

ትርሲት ልቧ በሐዘን ተሞልቷል። «የሚመሸው ሊነጋ ነው» የሚለው አባባል በእሷ ሕይወት «የሚመሸው ይበልጥ ሊመሸ ነው» ኾኖባታል። መስፍን ምን እንደተከሰተ ከተኛበት ኾኖ በጥልቀት ለማሰብ ሞክረ። ምንም ሊያስታውስ አልቻለም። በሐዘን ተከሶ ስለ ሐዘን ማሰብ ጀመረ። ከትርሲት ጋር ላለፉት ኹለት ዓመታት አብሮ ሲኖር አንድም ቀን ስለ አንድ ወር ገጠመኙ ነግሯት አያውቅም። ለነገሩ እንዴት ይነግራታል? ራሱን ጠብቆ ይኖር በነበረበት፣ በከፍተኛ የኅላፊነት ደረጃ ይሠራ በነበረበት ዘመን ቢኾን ከአፉ ጠብ የሚል ቃል ሁሉ ባልተጠረጠረ ነበር። ዛሬ የሠፈር አረቄ ጠጪ ኾኖ ስለእንደዚህ ያለው ነገር ቢያወራ እንኳንስ ሌላው፣ እንኳንስ ቤተሰቦቹ አካሌ የሚላት ትርሲትም ልታምነው እንደማትችል ልቡ ነገረው።

እንዴትና ለምን እንደኾነ ባያውቅም መስፍን ይህ አደጋ በፊት ከተፈጠረው ነገር ጋር ተያያዥ እንደኾነ ጠርጥሯል። በሌላ በኩል ደግሞ ስለ ጉዳዩ ለምን እስከ ዛሬ ለትርሲት እንዳልነገራት በይበልጥ ራሱን እንዲጠይቅ ተገደደ። በባልና ሚስት መካከል የሚኖር የምስጢር ድብብቆሽ በትዳር ላይ ከባድ ጫና እንደሚፈጥር ከመስፍን የተሸሸገ አልነበረም። መቼም ተደብቆ የሚቀር የለምና ወቅቱን ጠብቆ ባንድ መንገድ ትርሲት ጆሮ ቢደርስ አለመተማመንን በመካከላቸው

እንደሚፈጥርም ልቦናው ያውቀዋል። በርግጥ ከትርሲት አንዳች መደበቅ አይሻም። ግን ይህን ለምን...ለምን!?

ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ መስፍን የግዱን ከገባበት ሰመመን ወጣና ወደከበቡት ሰዎች ተመለከተ። በሆስፒታሉ የሚጠባበቁት ፖሊሶች መጥተው ቃሉን ሊቀበሉት ሞከሩ፤ መስፍን ግን «ምንም አላውቅም» ከማለት በስተቀር አንዳች የረባ ነገር አልተናገረም።

ሀኪሞቹ ማገገሙን አረጋግጠው ወደ ቤቱ ሄዶ እረፍት እንዲያደርግ ሸኑት። ኹለቱ ምስኪን ባለትዳሮች ከጎረቤቶቻቸው ጋር ወደ መከረኛ ቤታቸው አቀኑ። በዛም ሰሞን ሠፈርተኛው ልክ ሳሙኤል እንደሞተባቸው ያህል ቀን በቀን እየመጡ ሲያጫውቷቸው ከረሙ።

ዘመድ ሊጠይቁ ሄደው የነበሩትም የትርሲት እናት ወ/ሮ አሰለፈች መርዶአቸውን ሊሰሙ ይመስል በጊዜ ከሄዱበት ተመለሱ። እቤት እንደደረሱ የሰሙትን ማመን አልቻሉም። ጥቅር ልብሳቸውን ለብሰው ሙሿቸውን አወጡ። ምን ዐይነት የመከራ ሕይወት እንዳሳለፉ እያሰቡ ፈጣሪን አማረሩ። የገቡበትን ሐዘን መቋቋም ያቃቃቸው ቤተሰቦች ቀስ በቀስ ቤቱ የጦርነት ዐውድማ አደረጉት። ሐዘናቸውንና እልሃቸውን እርስ በእርስ በመናቆርና በመጣላት መወጣት የቀን ተቀን ሥራቸው ኾነ። ይህን ማየት የከበዳቸው ወ/ሮ አሰለፈች ብዙ ካወጡ ካወረዱ በኋላ ትርሲት ከመስፍን ጋር ተለያይታ ወደ አገራቸው እንዲመለሱ መጎትጎት ጀመሩ።

በዚህ የከባድ ሐዘንና የዝምታ ጊዜ ውስጥ በየቀኑ ፖሊስ ጣቢያ እየሄደች የልጇን መገኘት ስትጠብቅ የነበረችው ትርሲት ተስፋ

ቆረጠች። መስፍንም ለጥቂት ወራት አቁሞት ወደነበረው ሱስና መጠጥ ተመልሶ ገባ። ቀናት አለፉ፤ ሳምንታት ተቆጠሩ ወራት ነገዱ።

በመጨረሻም ኑሮ እህል ውሃ አልል ያለቻት ትርሲት ከመስፍን ተለይታ ወዳደገችበት ክፍለ አገር ከእናቷ ጋር ተያይዞ ላትመለስ ለመሄድ ወሰነች። ከዕለታት በአንዱ ቀንም ዕቃዋን ሽክፋ ሳያቋርጥ በሚወስደው አደንዛዥ ዕፅ የተነሣ ማሰብና ማመዛዘን ያስቸገረው መስፍን እያያት የሕይወቱ ደጋፊ ትርሲት ቤቱንም ሱቁንም ጥላለት እያነባች ወደ አገሯ ተጓዘች።

አንዳንዴ ሰው የመዘዘው ሁሉ መከራ፤ የተጠጋው ሁሉ እሾህ የሆነበት ሲመስለው ሕይወትን በጤናማ አእምሮው መጋፈጥ ይፈራል። ብቻውን መኖር የጀመረው መስፍን ያለውን ጥሪት አንድ ባንድ እየሸጠ ለሱሱ መጠቀሚያ አረገው። እያደር የሚላስ የሚቀመስ አጣ። ከሚተኛበት ፍራሽና ከሚለብሰው ልብስ ውጭ አንዳችም አልቀረውም። አከራዮቹም በየጊዜው እየመጡ ኪራዩን እንዲከፍል ካልሆነም ቤቱን እንዲለቅ ወተወቱት። ሚስቱ ከሄደች በኋላ ከሰው ማውራት ሽክም የሆነበት መስፍን ቤቱ ድረስ ሊጠይቁት የሚመጡትን ሰዎች በስድብ ይመልስ ነበር። እኅቱም በተደጋጋሚ ልትጠይቀው ብትመጣም የተረፋት የስድብ ውርጅብኝ ነበር። ሕይወት ትርጉም የሚኖራት ትርጉም ለሰጣት ነው። መስፍን ግን ለሕይወት ትርጉም ሊሰጥ ቀርቶ መኖሩንም ማወቅ ተሳነው።

ነገሮች ከቀጥተኛ ውጭ ኸነውበት የከረመው መስፍን ባልተጠበቀ ኹኔታ አንድ ሰሞን ድንገት ለእውነታ ጆሮውን የሰጠ መሰለ። ለሕይወት ዕድል ለመስጠትም ወሰነ። ሳሙኤል የተወለደ ቀን በቤተ ክርስቲያን ቂሱ የነገሩት ነገር በአእምሮው እየተመላለሰ ያጽናናው ጀመር።

«በደስታችን ውስጥ ያለው ፈጣሪ በሐዘናችን ውስጥም አለ፤ በድላችን ውስጥ ያለ ፈጣሪ በሽንፈታችን ውስጥም አለ። እሱ ከሰበረህ እሱ ይጠግንሃል። በማንኛውም የጥያቄ ጉዞህ የሚያዋጣህ ከእሱ መሸሸና መከብለል ሳይኾን፤ ከነችግርህና ከነሐዘንህ ከእሱ መጣበቅ ነው» ያሉትን አስታወሰ።

በእርግጥ መስፍን በዚህ ምድር ምንም ቀሪ ንብረትና ሰው አለኝ የሚለውን ማሰብ አቁሟል። በኖረበት ዘመን ሁሉ ብዙ ሰዎች በገዛ ራሱ ሕይወት ዋና ተዋናይ ለመኾን ጥረዋል። ሕይወቱን ለሱና የሱ ያልኾኑ ሰዎች ገብተው አዛብተውታል፤ አስተሳሰቡን አጣመውታል። ለነሱ ዕድል ፈንታ ሰጥቶ የተቈጠረችውን ጥቂት ዕድሜውን አስረክቦ የሌሎች ቀኝ ተገዢ ኾኗል። ራሱን ነጻ ለማውጣት ደግሞ ጉልበት ሸሸቶታል። የሚፋለምበት ይቅርና ስለ ፍልሚያ የሚያስብበት ሞራሉን አጥቷል። በሰው የተሞላ ከተማ ውስጥ ከሰው ርቆ ለብቻው በቤቱ ኑሮን መግፋት አቃተው። ከከተማው ከንቱ የገዳም ሕይወቱ ተላቅቆ ከልጅነቱ ጀምሮ ሊያየውና ሊገብኘው ወደሚፈልገው፤ አኹን ግን አስከሞት መኖሪያ አደርገዋለሁ ብሎ ወዳሰበው ደብረ ዳሞ ገዳም አመራ።

፲፫

መነሻህንና መድረሻህን ሳታውቅ ጉዞ አትጀምር

ያሬድ ባለው ጊዜ ወደ ጎንደር አለመመለሱ ያስጨንቃት ጀምሯል።
ኹለት ሳምንት አልፎ ኹለት ወር ኾነው። ተመላልሳ የሹፌሩን
ሰውዬ አድራሻ ብትፈልግም በቀላሉ ልታገኝ አልቻለችም።

ፅንሷ እየገፋ በዚያው ልክ ደግሞ የያሬድ ናፍቆት እየባሰባት መጣ።
አክስቷም በኾነ ባልኾነ ስለተቀየሟት አካባቢው አስጠልቷታል።
በተለይ እንዳረገዘች ሲታወቅ ብዙ ሰው ያሬድ ያለፈበትን መከራ
ያውቅ ስለነበር እሷን ማግለል መረጠ። ከአካባቢው ሰዎች ጋር ያላት
ግንኙነት ቀስ በቀስ «እንዳያማህ ጥራው እንዳይበላ ግፋው» ነገር
ኾነባት። ንግዷም በሀሜት የተነሣ ቀዘቀዘ። በተወለደችበት፣
ባደገችበት አካባቢ መድሎና መገለል ይደርስባት ጀመር። ብቸኝነቷንም

አይተው የከተማው ከበርቴዎች ቤቷን ሊነጥቋት እንደከጀለ ከምትቀርበው ሹክሹክታ ደረሳት።

ሳትቀደም መቅደም እንዳለባት ያሰበችው ወርቁ ሰው ሳይጠረጥር ከእናቷ የወረሰችውን ቤት ሽጣ ልብሷንና ያሬድ ትቷቸው የሄደውን ጥቅልል ብራናዎች አሽጋ ወደ ዐዲስ አበባ እሱን ፍለጋ አመራች። የማታውቀው ዐዲስ አበባም እንደደረሰች በደላሎች እገዛ ቤት ተከራይታ መኖር ጀመረች። ቀኑን ሙሉ እሱን ፍለጋ በመባዘን ብዙ ገንዘብ አባከነች። ያሬድን በአንድ ቢበዛ በኹለት ሳምንት ጊዜ ውስጥ አግኝታ ከሱ ጋር ለመኖር ዐቅዳ ነበር የመጣችው። ኸኖም ነገር ሁሉ እሷ እንደጠበቀችው አልነበረም። በከተማዋ ስፋት አይደለም ያሬድን ራሷን እንኳን ከጠፋችበት በአንድ ሳምንት መመለስ እንደሚከብድ በመጨረሻ ተረዳች።

እያደር ከእርግዝናዋ መግፋት ጋር ተስፋ መቀረጡ ተደምሮ ተኝቶ መዋልና ማደር ሥራዋ ኾነ። እስካኹን ድረስ ጥንካሬ የኾናት ያሬድ ከመሄዱ በፊት የሰጣት የሚጠጣ ዘይት መሰል ነገር ነበር። ለመጨረሻ ጊዜ ከሷ ከመለየቱ በፊት ማታ ላይ «ይህ ለፅንሱ ጥፋ ስለኾነ ሲደክምሽና ስታዝኒ ብቻ ውሰጂው» ብሏት ነበር።

በተከራየችበት ቤት ምንም ዐዲስ ነገር ሳታገኝ ፅንሷ እየገፋ ክረምትም እየገባ ነው። ተስፋዋ የተሟጠጠው ወርቁ፣ ከዚህ በኋላ እንዴት መኖር እንዳለባት ማሰብ መጨነቅ ጀምራለች። በእጇ የነበረው ብር እያለቀ ነው። ቤቷን በችኮላ በርካሽ ሽጣ ነበር የመጣችው።

ሐምሌ ወደማገባደጃው ላይ ወርቁ ምጥ ይዟት እዛው ባለችበት ቤት የመንደር አዋላጅ መጥታ አዋለደቻት። ቅርቧ ተገኝቶ የሚደግፋት ባለቤት፣ የምታርሳት እናት ያጣች በመኾኗ ልጇን ከወለደች ቀን ጀምሮ ሕይወቷ የሐዘንና የለቅሶ ኾኖባታል።

ያሬድ ወደ ዐዲስ አበባ ሊሄድ የመጨረሻ ቀን ደግሞ «ልጆችን ሲወለድ አጠጨው፣ ይጠቅመዋል» ብሎ አንዳች ነገር በብልቃጥ ሰጥቷታል። ግራ የገባት ግን ያሬድ ልጁ ወንድ እንደኾነ እንዴት ዐወቀ? ይሄስ የምሰጠው ነገር ምንድነው? የሚለው ነበር። ቢኾንም ግን ልጁ እንደተወለደ ከጡት ወተት ጋር አጠጥታዋለች።

የሚያሳሳው ቆንጅየው ልጅ ከተወለደ ከቀናት በኋላ ግን ጡቷ እስኪደርቅ ድረስ እሷም የበለጠ መራብ ጀመረች። የወለደች ሰሞን ሲንከባከቧት የነበሩ ሰዎችም ተበትነዋል። ሐዘኑ ልቧን አደነደነው። ተስፋ ቈረጠች። ልጇ እያየችው ሲሞት ማየት አቃታት። በመጨረሻም አንዲት ጎረቤቷ ሕፃኑን እንድትጠብቅላት ትታ ቀለል ያለ ሻንጣዋን በጓሮ መስኮት አሳልፋ ልጇን ጥላ ጠፋች። በቀኑ አለመመለሷ ያሳሰባቸውም ጎረቤቶቿ ድምጹ ሲጠፋባቸው ልጁን በአካቢው ለሚገኘው ማደጎ አፈላላጊ ድርጅት አስረከቡት።

፲፬

ሌሊቱን ሙሉ እንቅልፍ ባይኑ ዞር ያላለለት ያሬድ እጅግ በጣም ተዳክሞ ከመኝታው ተነሣ። ሰውየው ቀድመውት ተነሥተው ኑሮ ትናንት ከጎንደር ያመጡትን ጭነት ሲያስወርዱ አገኛቸው። ይህ ቀን የዐዲስ አበባን ብርሃን የተመለከተበት የመጀመሪያው ቀን ነበር። ወቅቱም 1961 ዓ.ም የዓመቱ አጋማሽ ላይ።

«ተነሣህ! ዕቃህን አዘጋጅ፤ ይህን አውርደን ስንጨርስ ወደ ቤት እንሄዳለን አሉት» አሉት ሹፌሩ።

ያሬድም ፊቱን ታጥቦ ይዟቸው የመጣውን ዋና ዋና ጥቅልል መጻሕፍት፣ ብራናዎችና አቅጣጫና ጊዜ ጠቋሚ እንዲሁም የዓለም ቀደምት ካርታ በቦታቸው መኖራቸውን ካረጋገጠ በኋላ ሻንጣውን መቁላለፍ ጀመረ።

ከሌሊት ጀምረው ጭነት ሲያስወርዱ የነበሩት ሹፌርም ሥራቸውን ጨርሰው ያሬድን ይዘው ወደ ቤታቸው አመሩ። ያን ጊዜ ነበር ያሬድ ለጀመሪያ ጊዜ የቀዳማዊ ንጉሠ ነገሥት ኀይለ ሥላሴን ቤተ መንግሥት እንዲሁም በዝና የሚያውቀውን ዩኒቨርሲቲ የተመለከተው።

በትልቋ አውቶብስ ተሳፍረው ከሰውየው መሥሪያ ቤት ወደ ቤታቸው ደረሱ። በግቢው ውስጥ በጣም ብዙ ግርግርና ጫጫታ ይሰማል። ነገሩ ለሰውየው የለመዱት ቢመስልም ለያሬድ ግን አስጨናቂ ነበር። «እንዴት ብዬ ነው እዚህ ቤት የምኖረው? የያዝኳቸውን ጥቅልሎች እንዴት ነው በፀጥታ ተመስጮ የምደግማቸው» እያለ ግራ ተጋባ።

ሕዝቡን አልፈው ወደ ቤት ገቡ። ትልቋ መኖሪያ ቤት ውስጥ እንደገቡ አንዲት ጠና ያሉ አሮጊት ተቀበሏቸው። ያሬድ የሹፌሩ ሚስት እንደኾኑ አልተጠራጠረም፤ ቤቱን በዐይኑ ቃኘ። የቤቱ ሙሉ ግድግዳ በወረቀት ተሸፍኗል። ትንሽ ግራ ተጋባ «ከተሜዎች አያነቡም እንዴ? ይህን ሁሉ ጽሑፍ እንዴት ቤት ይለጥፉበታል?» እያለ ከራሱ ጋር ተጠያየቀ። ከቤቱ መግቢያ በር አጠገብ እንዲት የምታምር ጠይም ሴት ፎቶ በግድግዳው ላይ ተለጥፏል። ከሷም አጠገብ የሹፌሩና የባለቤቱ በእጅ የተሣለ ምሥል ተለጥፎ ነበር።

የሹፌሩ ሚስት ብዙ ሳይቁዩ ለባለቤታቸውና ለእንግዳቸው ቊርስ አቀረቡላቸው። ዐዲስ አበባ ከገባ የመጀመሪያውን ምግብ፣ የመጀመሪያውን ቊርስ ተመገበ። በግቢው የሚተራመሰውን ሰው ብዛትና ጫጫታ ምክንያት ግን እስካሁን አልተረዳም።

ያሬድ ለሰዎቹ መልስ ሳይሰጥ ወደ መኪናው አመራ፤ ዐዲስ አበባም እንደ ተመለሰለ ብቻውን በድብቅ ማፈላለግ ጀመረ።

ይህን በሚያደርግበት ጊዜ ግን አንድ ያልተጠበቀ መጥፎ ነገር ተከሰተ። አብሮት የሚሠራው ዘውዱ አንድ ምሽት ከቤት ወጥቶ ሲመለስ ሞት ጫፍ ድረስ ተደብድቦ መንገደኞች አግኝተውት ተሸክመው ወደ ቤት አመጡት። በቤቱ ድንጋጤ ወደቀ። ዘውዱ ትንፋሹ ቀርጥ ቀርጥ ማለት ስትጀምር አካባቢያቸው ወደሚገኘው ምኒልክ ሆስፒታል ወሰዱት። የህክምናውን ጊዜ እስኪያጠናቅቅ ያሬድ ካጠገቡ ኸኖ አስታመመው።

አንድ ቀን ግን ማን እንዳስደበደበው ከሴትዮዋ ሰማ። እያለቀሱ ለጎረቤታቸው ሲነግሯት ነበር ጆሮው ውስጥ የገባው። በአካባቢው ያለ ጠንቋይ ገበያው ስለጠፋበትና ሰዎች ሲታመሙ ወደ ዘውዱ መሄድ ስለሚመርጡ በቅናት ነበር በቅጥረኛ ያስወገረው። «ይህ የኔ ግዛት ነው ለቀህ ሂድ እያለ ብዙ ጊዜ አስፈራርቶት ነበር» አሉ።

ያሬድም ይህን እንደሰማ ዘውዱን ጠይቆ እውነትነቱን አረጋገጠ። ወዲያው ጠንቋዩ ቤት ለጉዳይ ደጅ ጠኚ መስሎ መመላለስ ጀመረ። ሲለመድም አንድ ቀን፡- «ጌታዬ፣ አገልጋይ መሽን እፈልጋለሁ» በማለት ቅርርብ ጀመረ። ቀስ በቀስ የጠንቋዩ ቤት ቤተኛና አገልጋይ እንዲሁም ቡና አፍዶ ኸነ። በአካባቢው ያሉትን ጠንቋዮች መገኛ አንድ ባንድ ሲያጠና ከረመና ሁሉንም ቀስ በቀስ መተዋወቅ ጀመረ።

ያሬድ በዚህ የጠንቋይ ቤት ቁይታው ያላየው ነገር አልነበረም። ዐዋቂው እጅግ ክፉ፣ ባለትዳር ሴቶችን ሳይቀር እያስገደደ የሚተኛ፣ ሀብታሞችን «ብር ካልሰጣችሁ ትሞታላችሁ» እያለ የሚስፈራራ ነበር። ከምንም በላይ ደግሞ መድኃኒት ብሎ የሚሰጠው አብዛኛው ነገር የራሱ ሽንት የተቀላቀለበት ዳማክሴና ከጓሮው የሚያወጣው አፈር የተቀላቀለበት ባዕድ ነገር ነበር። በዚህ ቤት ቁይታው ቢቸግረው ለአንዳንዶች ራሱ የቀመመውን መድኃኒት በድብቅ ይሰጣቸው ነበር።

ከምንም በላይ ግን ያሬድ በዚህ ቤት ውስጥ የማይረሳው ሐዘን፣ የሞተ ሕፃን ልጅ ይዘው መጥተው ቤቱን በአንድ እግሩ ያቆሙ ቤተሰብ ኹኔታ ነበር። ያን ቀን የዐዋቂው ዋና ዋና አገልጋዮች ስላልነበሩ አስተናባሪው ያሬድ ነበር።

ዘውዱ ድብደባው ጠንቶበት የአጥንት ስብራት አስከትሎበት ነበር። አንድ ምሽት ግን ያሬድ ወደ እሱ ቀርቦ፡- «ወንድሜ፣ ማንም አንተን ጎድቶ በሕይወት አይኖርም። እኔ ፍትሕ እሰጥሃለው» አለው። ዘውዱ እጅጉን ተጨነቀ። ሄዶ ተጣልቶ እንዳይገድሉት ፈራ። በሌላ በኩል ደግሞ ከዚህ በፊት ያየው ህልም ያሳስበዋል። ወደ ዐዲስ አበባ የሚመጣ ትልቅ ኀይል ያለው ሰው!

ከጥቂት ጊዜ በኋላ ያሬድ ሲያወጣና ሲያወርድ ቁይቶ ከባድ መድኃኒት ቀመመ። ማንም እንዳያገኘውም ዱቄቱን በኪሱ ይዞ ይዞር ነበር። በዚህ ኹኔታ እያለ ወንድሙ ዘውዱ ሕይወቱ አለፈች። ያሬድ በጥልቅ አዘነ፣ ካባቱ ሞት ባልተናነሰ ተስፋ ቁረጠ። በመጨረሻ

የበቀል ፍርድን ለመስጠት ተነሣሣ። በየመንደሩ የሚገኙ ጠንቋዮችን በሚጠጡት ቡና ውስጥ መድኃኒቱን እየጨመረ ከዐሥር በላይ የሚሾኑትን በጥቂት ቀናት ውስጥ ፈጃቸው።

ዘውዱ በተቀበረ ማግሥት የሕይወቱ አቅጣጫ ወዴት እንደሾነ ግራ በተጋባ ስሜት አሰላሰለ። ወርቁን የመፈለጉ ነገር ተስፋ አስቈርጦት ነበር። አንድ ቀን፣ አንዱን ጥቅልል መጽሐፍ ማንበብ ሲጀምር፣ በቀደምት የቋንቋ ምልክት የተጻፈ ጽሑፍ ከሥሩ ባረብኛ ተተርጉሞ ተመለከተ። ይህን ትርጉም የግድ ማወቅ እንዳለበት ስላመነ ዐረብኛ የሚማርበትን ቦታ ማሰብ ጀመረ።

አማራጮቹን ካነጻጸረ በኋላ ወደ ሰሜን የኢትዮጵያ ክፍል ጥንታዊ ያረብኛ መጽሐፎች ወዳሉበት አልነጃሺ መስጊድ ለመሄድ ወሰነ። የሹፌር ረዳትነቱንም ሥራ አቋርጦ ወደ ግቡ አቀና።

፲፭

አሊሰንና የተዋቀረው የስለላ ቡድኗ የሚጠበቅባቸውን ውጤት ከኢትዮጵያ ይዘው ተመልሰዋል። ጆን ሚልተን ልጁን ስላገኘ በጣም ደስ ብሎታል። እሱ መካን ስለሾነም ዐዲሱ ሕፃን ለጥናቱ ከማስፈለጉ በተጨማሪ እውነተኛ የማደግ ልጁ ይኾናል። ፓስፖርቱ ላይም የተጠቀሰው የጆን ሚልተን ስም ነበር።

ሕፃኑ አሜሪካ መግባቱ እንደታወቀ በዋሽንግተን ዲሲ የሚገኘው የፔንታጎን ማዕከል ጊዜያዊ መሰብሰቢያቸው ውስጥ አስቸኳይ ስብሰባ ተደረገ። እነአሊሰንም ላለፉት ሹለት ወራት የከናወኑትን አስደናቂ የስለላ ተግባር ለጉባኤው አቀረቡ።

ሥራ ሁል ጊዜ ጥንቅቅ ተደርጎ እንዲሠራ የሚፈልገው ሎረንስ ወደ ቡድኑ እየተመለከተ ያከናወናችሁት ተግባር መልካም፣ እኛንና አገራችሁንም የሚያከራ ነው። ነገር ግን በደረሰኝ መረጃ መሠረት

ከዚህ ይዛችሁት የሄዳችሁትን ከፍተኛ ገንዘብ የተፈጀበትን የሕፃን ልጅ አምሳል አሻንጉሊት ይዛችሁት አልመጣችሁም፡፡ አለ የተናገረውን እንዲያረጋግጡለት በሚመስል አስተያየት እያያቸው፡፡ በርግጥም ወደ ኢትዮጵያ አብሯቸው የተላከው ከሩቅም ከቅርብም ሰውነቱ የማያጠራጥር አሻንጉሊት ነበር፡፡ በየአውሮፕላን ጣቢያውም ከሚያጋጥማቸው አላስፈላጊ ፍተሻና ጥርጣሬ ለመገላገል ሙሉ በሙሉ የአሻንጉሊቱ አካል የተሰራው ከፕላስቲክ ነበር፡፡ ነገር ግን ፊቱ፣ አጆቹና እግሮቹ ላይ የሰው ቆዳ የሚመስል አካል ተለጥፎለታል፡፡ ልቡም እንደሚመታ ለማስመሰል ወደ ደረቱ አካባቢ ሲታቀፍ ወደ ውስጥ የሚገባና የሚወጣ አካል ከውስጥ ተገጥሞለት ነበር የተዘጋጀላቸው፡፡

እነአሊስን ደግሞ፣ በስኬት ከተጠናቀቀው ሥራ አንጻር የአሻንጉሊቱን መረሳት ከምንም አልቈጠሩትም፡፡ እንደውም፣ በዚህ ተልዕኳቸው የአንድም ሰው ነፍስ ሳያጠፉ በመመለሳቸው ትልቅ ዙራት ተሰምቷቸው ነበር፡፡

ስብሰባው ቀጥሏል፡፡ ሎረንስ የያዘውን ሪፖርት ሲጫነው የዓለም ካርታ ግድግዳውን በሸፈነው ስክሪን ብቅ አለ፡፡ ኢትዮጵያ ላይ ጠቋሚ መብራት ቦግ ጨለም፣ ቦግ ጨለም ማለት ጀመረ፡፡ ከዚያም ቦታውን እያቀረበው፣ እያገባው ዐዲስ አበባ ቤተ መንግሥት አካባቢ ልዩ ስሙ ግንፍሌ ከሚገኝ ቤት ላይ ማብራት ጀመረ፡፡ ሎረንስ አሳቡን ወደነአሊስን መልሶ በቀጣይ ጉዟችሁ የምታመጡት ሕፃን ልጅ ሳይኾን መስፍንን ነው አላቸው፡፡ አሊስን ነገሩ ሁሉ የተገለጠላት አኹን ነው፡፡ የመጨረሻ ቀን ሕፃኑን ከቤት ሲሰርቁ ባልደረባዋ ሰላይ

መስፍንን የወጋው እንቅስቃሴውን መከታተያ <ቺፕ> እንደሽነ ተረዳች። የሥራው ባሕርይ ስለሽነ አልተገረመችም። ብዙ ትእዛዞች ሲሰጣቸው ምክንያቱ ዐይነገራቸውም ነበር። በረጅሙ ተነፈሰች።

ስብሰባውን እንደጨረሱ የምስጋና ደብዳቤ ለሦስቱም ተሰጥቶ ከክፍል ወጡ። እነአሊሰን ከወጡ በኋላ ክፍሉ ውስጥ የቀሩት አምስት ሰዎች ዋናውን ስብሰባቸውን ጀመሩ። ሊቀ መንበሩ ሚልተን መድረኩን ከሎረንስ ተረክቦ ስብሰባውን አስጀመረው። በእርግጥ ወሳኙ ስብሰባ ይህ ነበር። የጥናቱን የወደፊት አካሄድ የሚጠቀሙትና በምን ዘርፎች ላይ መሥራት እንዳለባቸው የሚወስኑበት ጊዜ ነው። የሕፃኑም ዕጣ ፈንታ ከዐበይት አጀንዳዎች አንዱ ነበር።

በመንግሥት የሚታወቀው፣ ሕፃኑን ጆን ሚልተን በማደግ እንዲያሳድገው ከኢትዮጵያ እንደወጣ ነው። ይህ መረጃ በአሜሪካ የኢሚግሬሽን መረጃ ቋት ውስጥ ገብቷል። ነገር ግን ሚልተን ያላገባ ከመሾኑ በተጨማሪ በቀን ወደ 18 ሰዓት በሥራ ስለሚያሳልፍ ልጁን ተንከባክቦ የማሳደግ ዐቅም አልነገረውም። ስለዚህ ለታቤል አሳዳጊ መፈለግ እንዳለበት አመኑበት። ከረጅም ወይይትም በኋላ ለወደ ፊት ተልዕኳቸውም እንዲጠቅማቸው ታቤል ማደግ ያለበት በአፍሪካዊት መሾን እንዳለበት ተወሰነ። በተጨማሪ የምታሳድገው ሴት የአሜሪካ ዜጋ ያልሾነችና በህክምና ዘርፍ አሊያም በሳይኮሎጂ የተመረቀች ብትሾን ለልጁ አስተዳደግና ባሕርይ መልካም መሾኑን አምነውበት ተስማሙ። ይህ የምርጫ ሂደትም ከደገንነት አካላት መረጃ የማደራጀት መሰብሰብ ስለሚጠይቅ ሎረንስ እንዲሠራው ተሰጠው።

ሜሎሪና

ልጁም በኮሎራዶ እንዲያድግና ከዛ በፊት ሙሉ ምርመራውን እዚህ
ዋሽንግተን ባለው ጊዜያዊ ቤተመክራ ተደርጎለት ለሱና ለአሳደገው
የሚኸን ቦታ ደግሞ በዋናው የምርምር ጣቢያ አቅራቢያ ጥሩ
የሚባል ዘመናዊ ቤት እንዲዘጋጅላቸው ተወሰነ።

፲፮

ከቀናት ጉዞ በኋላ ያሬድ ሻንጣውንና ጥቂት ገንዘብ ይዞ ትግራይ አልነጃሺ መስጂድ ደረሰ። ዋና ዐላማው ጥንታዊ የዐረቢኛ ጽሑፎችን ለማግኘትና የጥንቱን ዐረቢኛ ለመማር ነበር።

በክርስትና ያደገው ያሬድ በመጀመሪያ ሌላ የእምነት ተቋም ውስጥ ገብቶ መማር እጅግ አስቸጋሪ መስሎ ታይቶት ነበር። ከዚህም በላይ ኅላፊዎቹ የኛ ተከታይ ያልኾነ አናስተምርም እንዳይሉት በፍርሃት ነበር የሄደው። አልነጃሺ በገኛው ክፍለ ዘመን የታነጸ ሲኾን፣ ከመካ ተሰደው ለመጡ የነቢዩ መሐመድ የቅርብ ዘመዶች ማረፊያና መሸሸጊያ የነበረ ቦታ ነው።

ያሬድ ወደ መስጂዱ እንደደረሰ የጠበቀው የፈራው ሳይኾን አስገራሚ አቀባበል ነበር። እጅግ በደመቀ መንገድ አስተናገዱት። እንኳን ወደ ቤታችንና ወደ ቤትህ መጣህ ብለው ተቀበሉት። ለአራት ዓመታት

የጥንት መጻሕፍትን ሲያገላብጥና ዐረቢኛ ሲማር ከረመ። ቊርኣንንም ልክ እንደ ሃይማኖቱ ተከታይ ጥርት አድርጎ መቅራት ቻለ። በዚያ ሳለ ከያዘው ጥቅልል መጽሐፍ ውስጥ በዐረቢኛ ቋንቋ የተጻፉ ብዙ ምስጢሮችን ተረዳ። ምስጢሮችን በተረዳ መጠን የማወቅ ፍላጎቱና የመማር ጥሙ እየጨመረ መጣ። ከቋንቋው በተጨማሪ በመስጂዱ የእስልምናን እምነት መሠረቶች ተማረ።

ከዓመታት በፊት ወደ መስጂዱ ሲመጣ የተቀበሉት ሼህም መልካም ምኞታቸውን አክለው በሕይወቱ የማይረሳውን ጥሩ ምክር ሰጠው በዱክ አሸኙት።

«ልጄ ያሬድ፣ የሰው ልጆችን መከራ ማሸነፊያ መሣሪያ ስለሽነው ነገር ልንገርህ። ችግሮችን ሁሉ የምናሸንፍበትና ከገባንበት አረንቋ የምንወጣበት አንድ ትልቅ መሰላል አለ፤ እሱም መልካም ተስፋ ነው። ተስፋ፣ ከምንኖርበት ቦታና ካለንበት አካባቢ አልፈንና ተሻግረን አርቀን እንድናስብ የሚረዳን ነው። ተስፋ አሳብ ነው፤ ተስፋ ምኞት ነው። ዛሬያችንን፣ ከተወረሰበት ጨለማ አራግፈን የምናወጣበት ነው። ይቺ ዓለምም ብትሾን ለተስፋኞች የተለየ ቦታ ያላት ትመስላለች። ምክንያቱም ምንም ነገር ሳይታይ፣ ሳይሰማ፣ ሳይጻሰስና ሳይጨበጥ በፊት በአሳብ ደረጃ እያለ የማይታየውን እንዲታይ፣ ያልተጨበጠውን እንዲጨበጥ የሚያደርጉት ትላልቅ ተስፋኞች ናቸው። ተስፋ በርግጥ የወደቀውን ያነሣል፤ የተሰበረውን ይጠግናል።

«ስለዚህ ዛሬን በደስታ እየኖርህ ነገ የተሻለ ቦታ መድረስ እንደምትችል በፈጣሪ መልካም ተስፋ አድርግ። ኹኔታዎች ምቹ ባይመስሉም ተስፋህን ግን አታርቀው፤ ሁሌ ለችግርህና ለሐዘንህ ተስፋን አሳያቸው። ሕይወትህ መከራ፣ ችግር፣ ሐዘን ውስጥ ቢገባም

በቅርቡ ወደ በለጠ ደስታ፣ ድልና ስኬት እንደምትሸጋገር እመን። በምታልፍበት የሕይወት ችግር ውስጥ የምትኖረው ለጥቂት ጊዜ ብቻ እንደሆነ ለችግርህ ንገረው። በነገ መልካም ተስፋ ዛሬን በደንብ ጠንክረህ ሥራ በደስታም ኑር።»

ያሬድም በምክራቸው ተደስቶና «ቢስሚላህ ወስ-ሶላቱ ወስ-ሶላሙ ዐላረሱሊልላህ አልሏሂምመ አንኒአስ አሉ ከሚንፈድ ሊከአልሏሁም መኢዕሊምኒ ሚነሽ-ሽይጧኒ ረጂም»ን አሰምቶ ወደ ጥንታዊው ገዳም ደብረ ዳሞ ጉዞውን ጀመረ - ግእዝን ለመማር።

ገዳሙ በ6ኛው ክፍለ ዘመን በተራራ አለት ጫፍ ላይ የተገደመ ሊኾን፣ ሰዎች የሚወጡት የተጎነጎነ የቆዳ ገመድ በወገባቸው ታስሮ በመነከሳት እየተጎተቱ ነው። ወደ ገዳሙ እንዲገቡና እንዲወጡ የሚፈቀደው ለወንዶች ብቻ ነውና ሴቶች ከታች ሹነው ነው ጸሎት የሚያደርሱት።

በደብረ ዳሞ ገዳም እጅግ አስደናቂ ምስጢር የያዙ በእጅ የተጻፉ ቀደምት ጥቅልል ብራናዎች ይገኛሉ። ያሬድ ከገዳሙ አስተዳዳሪ ፈቃድ ተሰጥቶ በዚያ የሚገኘውን ዕውቀት መሰብሰብ ጀመረ። እንደ ዕድል ኾኖ ያገኙት መነኩሴ ከጎንደር የወጡ ነበሩ። ያሬድን አስጠግተውት አብሯቸው እንዲኖር ፈቅደው ያስተምሩት ጀመር። ብዙ ሰው ለጉብኝት አሊያም ጸልዮ ለመመለስ ብቻ ስለሆነ ወደ ገዳሙ የሚመጣው፣ እንደ ያሬድ ለመማር የሚመጡ ሰዎችን በንክብካቤ ነበር የሚያስተምሯቸው።

ዐያሌ ዓለም በቃኝ ያሉ ወደዚህ ገዳም መጥተው ዐዲስ ሕይወት ይጀምሩ ነበር። ያሬድ ከፍተኛ የመማር ፍላጎት ስለነበረው ሲመሽ

በቤቱ ከመነኩሴው ጋር፣ ቀን ደግሞ ከወጣቶች ጋር ግእዝንና የሃይማኖት ሥርዓቶችን ይማር ነበር።

ወደ ገዳሙ ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ በመነኩሳቱና ቀሳውስቱ ተወዳጅነት አግኝቶ ባሻው ቦታ ሁሉ እየተመላለሰ ይማር ነበር። ያሬድ ከተግባቢነቱና ከትምህርት ወዳድነቱ የተነሣ ከሕፃን ልጅ ሁሉ ለመማር ዝግጁ ነበር። በመጣ በወሩ በሚማርበት ገዳም መስፍን የሚባል ከዐዲስ አበባ የመጣ ሰው ተዋወቀ።

መስፍን በባሕርዩ የጋራ የሚያደርግ ነገር ካለው ሰው ጋር ማውራት መጫወት ይወዳል። ያሬድም ከሁሉ ለመማር ስለሚወድ ከመስፍን ጋር ጥሩ ወዳጅነት ፈጥረዋል። ከትምህርት ባለፈ ጊዜያቸውን ስለ ዐዲስ አበባ በመጨዋወት ያሳልፉ ነበር። ያሬድ ግን መስፍንን በዚያ በዐዋቂው ቤት ማየቱን ያስታወሰው እንደተዋወቀው ነበር። ምንም እንኳን ጊዜው ራቅ ያለ ቢመስልም፣ መስፍን ግን የእርጅና ምልክት አይታይበትም። የሰውነት ጥንካሬውና ወጣትነቱ ከዕድሜው ጋር አይገናኙም። አስተውሎ ላየው ሰው አይደለም 40 ዓመት ሃያዎቹንም የጨረሰ አይመስልም።

መነኩሳቱ ከየቦታው ለተሰበሰቡት የዓለም ኑሮ ከብዷቸው ለመጡ ሰዎች ሁል ጊዜ ማታ ማታ ትምህርት ይሰጧቸው ነበር። ትምህርቱ ባብዛኛው የሚሰጠው ያሬድን ባስጠለሉት መነኩሴ ቤት ነበር።

«ለመብላት ሳይኾን መኖር ያለባችሁ፤ ለመኖር ነው መብላት ያለባችሁ፤ ሰው ከገንዘብ ሆድም ከመብል ይበልጣል።» ይሉ ነበር በተደጋጋሚ።

«እኛ የተከበርን የአምላክ ፍጡሮች ነን። በምንም አንላካም። በምድር ላይ ሁላችንም በደስታ እንድንኖር ተፈጥረናል። ይኹን እንጂ በምድር ላይ ከምንደሰትበት የምናዝንበት፣ ከምንበረታበት የምንደክምበት፣ ተስፋ ከምናደርግበት ተስፋ የምንቁርጥበት ጊዜ ይበዛል። ኑሯችን በሐዘን፣ በፍራቻና ተስፋ በማጣት ውስጥ የሚዋዥቅ ነው። ብዙ ሰው ደስታ በገንዘብ የሚገዛ ስለሚመስለው ሕይወቱን ሙሉ ገንዘብን ሲያሳድድ ይኖራል። ገንዘቡን ሲያገኘው ደግሞ ደስታን እንደማይገዛለት ይረዳል። በዚህም በገንዘቡ ሌላ ገንዘብ ለመግዛት ሲለፋ፣ ሲጥርና ሲባዝን ሲደክም ይከርማል። የሚያገኘው ገንዘብ ደስታ ሳይኾን ፍርሀትና ጭንቀት፣ እንደገና ሌላ የገንዘብ ጥማት ይለቅበታል።

«ዐይን አላችሁ? ተመልከቱ! ጆሮ አላችሁ? እንግዲያውስ ስሙ! ልብ አላችሁ? አስተወሉ! ገንዘብ ምድራዊ ሕይወት እንጂ ደስታን አይገዛላችሁም። ደስታን የሚገዛላችሁ እረፍት የሚሰጣችሁ ፈጣሪ ብቻ ነው። የሌለው ላይመጣ ያለው ላይሄድ ዕድሜያችሁን ሙሉ ከመባዘን ተጠበቁ!» ይሉ ነበር መነኩሴው። ይህ ቃላቸው ዓለማዊ ሕይወትን ትተው የመጡ ሰዎችን የሚያጽናና የሚያበረታ ቃል ነበር።

«አንዳንድ እውነት ሲቆይ ታሪክ፣ ሲከርም ተረት ይኾናል። እውነት ግን ከፈጣሪ መኾኑ ጥርጥር የለውም፤ ሁሌ ታምኖ ይኖራልና። ለሰው መድኃኒቱ ራሱ ሰው ነው። ግን መድኃኒት፣ መድኃኒት ስለኾነ ብቻ አያድንም - ወደ ሰውነት ካልገባ በቀር። የተሳሳተ ህክምና የተሳሳተ መድኃኒት እንዲታዘዝልን ያደርጋል። የተሳሳተ መድኃኒት ደግሞ ጤንነት ሳይኾን ህመምን ይጨምራል፤ ወደ ሕይወት ሳይኾን

ወደ ሞት ይመራል። ሌላ ትክክለኛ መድኃኒት መውሰድም ያን ያህል በጤንነታችን ለውጥ አያመጣም - የተሳሳተውን መድኃኒት እስካላቆምን ድረስ። መርዝ የጠጣ ሰው ምንም ያህል መልካም ውሃ ቢጠጣ ከመሞት አያድነውም። ምክንያቱም መልካሙ ውሃ አንዳንድ ጊዜ ገዳዩን መርዝ ወደ ሰውነታችን አመቻችቶ የሚወስድና የሚያወራርድልን ይኸናልና።»

ያሬድ፣ መልካም የመማሪያ ጊዜያትን በደብረ ዳሞ ገዳም አሳለፈ። ትምህርቱንም ሲጨርስ በተራራው ራስ ላይ መጽሐፉን ይዞ ወጥቶ ይመሰጥ ጀመር። ለኹለት ቀናት ያህል ቀን በፀሐይ ብርሃን፣ ሌሊት ደግሞ በኩራዝ በጥቅልል ብራናው ውስጥ ያለውን የተሰወረ ጥበብ መመርመሩን ተያይዞታል። በጥቅልሉ መነሻ ላይ ያለውን ጽሑፍ ገዳም በገባበት ዓመት ነበር በግድግዳ ላይ ተቀርፆ ያገኘው። የተጻፈው በሰው ልጅ ቀደምት ቋንቋ ቢኾንም፣ እገዳሙ ግድግዳ ላይ ቀደምት አባቶች ትርጉሙን አስቀምጠው አልፈው ነበር። ጥቅልሉ ካናቱ ላይ በትልቁ «ሜሎሪና» የሚል ቃል ሠፍሮበታል።

የብራናው ጥቅልል ሦስት ታላላቅ ምስጢሮች ዐቅፏል። የመጀመሪያው ስለ ሰው ልጅ ታሪክና የሕይወቱ ዐላማ ያትታል። ኹለተኛው፣ በምድር ላይ መጥፎ የሚባሉና ብዙ ችግር የሚያስከትሉ ቀናትን ማወቂያ ምስጢራዊ ቃሎችን ይዘረዝራል። እነዚህ የአባቱ አስተማሪ ከረገሟቸው ቀናት ጋር ተመሳሳይነት ያላቸው ናቸው። ሦስተኛውና የመጨረሻው፣ ስለ መድኃኒት አቀማመጥና ስለ ባህላዊ ህክምና ያስረዳል። ያሬድ፣ የሦስተኛውን ምስጢር ሙሉ በሙሉ ማለት በሚቻልበት መልኩ ተረድቶት ነበር። የመጀመሪያዎቹን ግን በጥልቅ ለመረዳት የቀደምት ጽሑፍ ተርጓሚዎች ያስፈልጉት ነበር።

መጽሐፉ ሜሎሪናን ሲያብራራው፤ «የተገለጠ ለሰዎች የሚያበራ ጥበብ» ይለዋል። ጥበብ ደግሞ የሰው ልጆች ልብ ብርሀን ነች። ልብ ሲበራ ደግሞ አስተሳሰብ ይለወጣል፤ ድርጊት ይከተላል። የሰው ልጆችም ለተፈጠሩለት ዐላማ መኖር ይጀምራሉ።

ያሬድ ከገዳሙ የሚለቅበት ሰዓት ሲደርስ መስፍን አገኘውና፡- «ወንድሜ ከዚህ የሕይወት ሥፍራ ባትወጣ መልካም ነበር። ግን አሻፈረኝ ካልህ አናስገድድህም፤ እኔ በዚህ ብዙ አትርፌአለሁ። ፈጣሪ ለፍጡሩ ይገለጣል፤ አብዛኛው ሰው ግን ችላ ብሎት ሳያስተናግደው ያለፋል» አለው።

ይህን ሲሰማ ያሬድ ደነገጠ፤ በሜሎሪና ጥቅልል ላይ ያነበበው ትዝ አለው። «ከአኹን በኋላ ለሰው ልጆች ሁሉ በሕይወታቸው ዘመን አንዴ እገለጥላቸዋለሁ፤ የፈጠርኳቸውንም ፍጡራን እንዲያገለግሉኝ እጠይቃለሁ ይህም ለሰው ልጆች ያለኝን ፍቅር መግለጫዬ ነው።»

መስፍን ጨመረለት። «እኛ ሰዎች ከተወለድንበት ቀን ይልቅ ሞታችን የሚታወስ፤ የመጣንበት ሳይኾን የሄድንበት ቀን የሚሞገስ፤ ከሕይወታችን ይልቅ ሞታችን ዋጋ ያለው፤ ለምን ኖረ? ሳይኾን እንዴት ሞተ? የምንባል ፍጡሮች ነን። ይህን ደግሞ ለማሸነፍ ቆም ብለን ማሰብና ወደ ፈጣሪ መጠጋት አለብን። የሕይወታችንን ዐላማ እዚያ እናገኛለን። ልክ የአገራችን ሰው ሲተርት «ሞት አይቀርም እቱ ምንም ቢታክቱ» እንደሚለውም ሞትን እያሰብን መልካም ሥራ እንድንሠራ ነው።» ይህን ያህል ጊዜ አብረው ሲቆዩ እንደዚህ ጥበብ ያላቸው ቃላት እንደሚናገር አስተውሎት የማያውቀው ያሬድ እሱን ጥሎ መሄዱን ጠላው። ይኹን እንጂ ሩጫው የእነዚህን ነገሮች ፍጻሜ መመልከት ነውና ለመሄድ ተነሣ።

መስፍን እሜሪካ እያለ ሲታሰር፤ ከአንድ ከተወሰነች ቦታና ክፍል መንቀሳቀስ አትችልም ሲባል የተሰማውን ብቸኝነትና ሐዘን፤ የተሰፋውን መጨለም በቃል ሊገልጹት ያዳግታል። በርግጥ ራሱን አስሮ ገዳም ካስገባ በኋላ ግን ለሱ በዚህ ቦታ ብቻ መወሰን እንደ እስር ቤት ሳይኾን እንደ ኣርነት ነበር። ለካስ ይቺ ዓለም ለሱ እስር ቤት ነበረች! የሰው ልጅ በሕይወት ዘመኑ ሁሉ መጠኑና ስፋቱ ቢለያይም፤ ራሱ በሠራው አሊያም ሌሎች ባጠሩለት እስር ቤት ይኖራል። እንደ ራሱ አሳብና አመለካከት ግን ትልቅ እስር ቤት የሚኾንበት አንዳች ነገር የለም። ለካስ እስር ቤት ቦታ ሳይኾን አስተሳሰብ ነው። በዚህች ምድር እጅግ ብዙ ሰው በአእምሮው እስር ቤት ውስጥ በአሉታዊ አስተሳሰብ ታስሮ፤ በከንቱና እንቶ ፈንቶ ፍርሀት ተይዞ ማንም እንዳይረዳው ኾኖ የእስር ቤት ቁልፉን ራሱ ደብቆ ይኖራል።

እያንዳንዱ አገር እስር ቤት እንደኾነ ጭምር ተገነዘበ። ምክንያቱም ከአንድ አገር ወደሌላው የሚገባው ማንም እንዳሻውና እንደፈለገ ሳይኾን፤ በሌሎች ፈቃድ ላይ ተመርኩዞ ነው። ያው ከአንድ እስር ቤት ወደ ሌላ እስር ቤት እንደ መዘዋወር ነው። ትልቅ እስር ቤት የኾነችውን ምድር ሁሉም በመልኩ፤ በዘሩ፤ በሃይማኖቱ፤ በአስተሳሰቡ ወደ ትናንሽ እስር ቤቶች ሽንሽኗት ራሱን አጥሮና አስሮ ይኖራል።

በርግጥ ለአእምሯችንና ለአሳባችን አይኹን እንጂ፤ ለአካላችን ምድር እስር ቤት ናት። የሰው ልጅ አካሉ በዚህ ምድር ላይ ታስሮ አእምሮው ግን ሲፈታ መታሰር ብዙም አያስጨንቀውም፤ ምክንያቱም ዋናው እሱነቱ ሥጋው ሳይኾን አሳቡ፤ አመለካከቱ ነው።

በምድር ከሊቅ እስከ ደቂቅ፣ ከመሪ እስከ ተከታይ፣ ከተልቅ እስከ ትንሽ የእስር መጠኑ ይለያይ እንጂ በገዛ ራሱ አእምሮ የታሰረ ነው። ታዲያ ጠቢብን እንዴት አድርገው ነው በቦታ ገደብ የሚያስሩት? ጠቢብ ካለበት ማዶ አሻግሮ የሚመለከት፣ ቅድምን ብቻ ሳይኾን አኹንንና በኋላን የሚያይ የአሳብ ገደብ የሌለው ነው።

ብዙዎች ከዚህች የእስር ዓለም ወጥተው በአስተሳሰባቸው ወደ ሕዋ መጥቀዋል፤ መጀመሪያም አካላቸውን ሳይኾን አስተሳሰባቸውን ነጻ አድርገዋል። ከብዙ ዓመታት በኋላ ደግሞ ሰዎች አሳባቸውን ብቻ ሳይኾን አካላቸውንም ከዚህች እስር ቤት ከኾነች ምድር ያወጣሉ። ሰዎች በምድር ብቻ ሳይኾን በሕዋም ይኖራሉ። አሳቡ ያልታሰረበት ሰው አካሉ አይታሰርበትም።

መስፍን በሕይወቱ ያያቸው ብዙ ውጣ ውረዶች ገፍተው፣ ገፍተው ወደ እውነት አድርሰውታል። ከእውነት የሸሸ አመለካከት፣ ባህል ሁሉ ላይቃና እንደሚሰበር ሁሉ መስፍን ያለፈባቸው የሕይወት ውጣ ውረዶች አኹን ከገባበት የእውነት አለም የተነሣ ቀድሞ የተበላሹ አስተሳሰቦቹ በአእምሮው ውስጥ ላይጠገኑ ተሰብረዋል።

ደብረ ዳሞ ገዳም ለመስፍን፣ ዳግም ተስፋ የዘራበት፣ ያለፈውን ሕይወቱን ረስቶ ዐዲስ ሕይወት ያገኘበት፣ ከነበረበት እስር ቤት ነፃነት ወደሚለው ቦታ የተሸጋገረበት ነው። በርግጥ ወደዚህ ገዳም እንደገባ፣ በአሳቡ በተደጋጋሚ ውሎው አዳሩ እስር ቤት በኾነችበት ዓለማዊ ምድር ላይ ብቻ ነበር፤ ኋላ በሂደት ተሰበሰበ። ግን በዚህ አርነትን ባገኘበት ቦታ ላይ ተቀምጦ በአሜሪካ ሳለ ራሱን የሳተበት አንድ ወርና ልጁ ሳሙኤል የተወሰደበት ቀናት ትንግርቶችና በሕይወቱ ያልተመለሰሉት ትላልቅ ጥያቄዎች ነበሩ። አኹን፣ አኹን

ደግሞ በአካሉ ምንም አለማርጀቱና አለመድከሙ ጥያቄ ይፈጥርበት ጀምሯል።

ያሬድ በአባቱ አስተማሪ ቤት ካገኛቸው ጽሑፎች መካከል የጠልሰም ሥዕልና ቃላት ያላቸው የጥበብ ጽሑፎች ነበሩ። እነዚህን ጥበቦች መረዳት የቻለው ግን ደብረ ዳሞ ገዳ ገብቶ ከተማረ በኋላ ነበር።

ጠልሰም፣ ከኹለተኛው ክፍለ ዘመን ጀምሮ ኢትዮጵያዊያን ይሠሩት የነበረ ጥበብ ነው። የተለየ ጎይል ያለው ሲኾን፣ በውስጡ የጠልሰም ጥበብ ጎይል ያላቸውን ቃላት ዕፅዋት እንዲሁም ምልክቶች ይይዛል። ጠልሰም አስማታዊ ጥበብ ሲኾን፣ ትርጉሙ ደግሞ አምሳል፣ ውክልና እንዲሁም ማስዋብ የሚል ሥዕላዊ ድርሰት ነው። ይህም ጥበብ በየገዳማቱ በብራናዎች ላይ አርፏል።

ጠልሰም፣ የመፈወስ ጎይል አለው ስለሚባል በክታብነት የሚጠቀሙበት አሉ። የጠልሰም ሥዕልም እነዚህን ጎይል ያላቸውን ቃላት፣ ምልክቶችና ዕፅዋት በመጠቀም የሚሣል ነው። እነዚህ ሥዕሎች ባብዛኛው በሜሎሪና ብራና መጻሕፍት ላይ የሚገኙ ነበሩ። ጠልሰም፣ ከመፈወስ በተጨማሪ ሰውን የሚሰውር፣ ግርማ ሞገስን የሚሰጥ፣ በሰዎች ጫንቃ ላይ ለመስፈር የሚዳዳውን ሰይጣን ጋሻና ጦር በመኾን መከላከልና ማስጣል የሚያስችል ጎይል ያለው ነው ተብሎ ይታመናል። ይህም ‘ዓቃቤ ርእስ’ ተብሎ ይጠራል። በተጨማሪም ሥነ ምህዳራዊ ጉዳዮችን የያዘና የተፈጥሮ ማዕድኖች የት፣ የት እንደሚገኙ የሚያትት ካርታ ነው።

ያሬድ፣ በተጨማሪ በደብረ ዳሞ ገዳም ለአምስት ዓመታት ያህል የጠልሰም ጥበብን ከሊቃውንት አባቶች ተማረ። ካለው የባህል ህክምና

በተጨማሪ የጠልሰምን ጥበብ ከአፈር፣ ከዕፅዋት፣ ከቅጠልና ከአበባ እንዴት መሣል እንደሚቻልም ለዓመታት አጠና። በቁይታው ብዙ የሕይወት ትምህርቶችን ቀስሟል። ከዚያም በላይ የሜሎሪናን ፍቺ፣ በውስጡ በግእዝ የተጻፉ ምስጢራትን በሙሉ ተረድቷል። አኹን የቀረው የጥንታዊ ጽሑፉን ፍቺ ማግኘትና የሰው ሕይወትን ትርጉም ሙሉ በሙሉ መረዳት ነው። በመጨረሻም በደብረ ዳሞ ገዳም ከዓመታት ቁይታ በኋላ የማያረጀውን መስፍንንና በዚያ ያሉ መነኩሳትን ተሰናብቶ ወደ ዐዲስ አበባ ለመሄድ ተነሣ።

፲፯

ሎረንስ፣ ታቤል የምታሳድግ ወጣት ሴት ለማግኘት አንድ ቡድን አዋቅሮ መፈለግ ጀመረ። በተለያዩ ዩኒቨርሲቲዎች ውስጥ ያሉ ወጣት ሴቶች በጥንቃቄ እንዲፈለጉ አደረገ። ለምረቃ ከተዘጋጁ የህክምና እንዲሁም የሳይኮሎጂ ተማሪዎች ወደ ንምሳ የሚሾኑ ተመርጠው ለፈተና ተጠሩ። ሁሉም የተለያዩ አገር ዜጋዎች ሲሾኑ፣ የሚያመሳስላቸው ተምረው እንደጨረሱ አሜሪካ መሥራት መፈለጋቸው ነው።

የተሰጣቸውን የጽሑፍ ፈተና ያለፉ አምስት ሴቶች ለቃለ መጠይቅ ተቀጠሩ። ከነዚህም መካከል ሦስቱ የሳይኮሎጂ የመጨረሻ ዓመት ተመራቂ ተማሪዎች ሲሾኑ፣ ሹለቱ የህክምና ተማሪዎች ነበሩ። ሎረንስ እያንዳንዳቸውን ለአንድ ሰዓት ቃለ መጠይቅ አደረገላቸው። በርግጥ አምላኩም የሚያስደንቁ ሴቶች ቢሾኑም፣ የሎረንስ ልብ ግን

የሳይኮሎጂ ተመራቂ ከሽኑት በአንዷ አዘነበለ። በመጨረሻም ኮሚቴው ተሰባስቦ የታቤል ጠባቂና አሳዳጊ እንድትሾን መረጣት።

*****

ሊንዳ አገሯን እጅጉን አብዝታ ብትወድም እንደተመረቀች ወደ አገር ቤት መመለስ ግን ከብደባት ነበር። በኢትዮጵያ ሳላች እቴጌ መነን የአዳሪ ትምህርት ቤት ተማሪ የነበረች ስትሾን በጉብዝናዋና በአስተሳሰብ ልቀቷ የማይገረም አስተማሪ አልነበረም። እቴጌም ትምህርት ቤቱን ሊጎበኙ በመጡ ቍጥር እሷን ሳያበረታቱ አይመለሱም፤ ከንጉሱ የተላከ ስጦታም ያመጡላት ነበር።

ሊንዳም ብትሾን አገሯንና እቴጌዋን እጅግ የምትወድ ልጅ ነበረች። ይኸውን እንጂ የአሜሪካን አኗኗር ከቀመሰች በኋላ አሳቧ ተመርቃ እዚሁ ማስተማርና ቀስ ብላ ቤተሰቦቿን ከኢትዮጵያ ማምጣት ነበር። በመሾኑም አኹን ያገኘችው ዕድል ለሷ የሕይወት ትግሏ ማብቂያ ነበር። በሴትነቷ ብሎም በጥቁርነቷ ይህን የማስተማር ዕድል በቀላሉ ማግኘት ለሷ ትልቅ ስኬት ነው። ትምህርቷን ለመቀጠልም ጥሩ አጋጣሚ እንደሆነ ተረድታለች። በመጨረሻም፣ በተመረቀች ማግስት ወደ ኮሎራዶ ታቤል ወዳለበት ጣቢያ ተወሰደች። በዚያም ከነሚልተንና ሎረንስ ጋር ለሳምንት ከተሰበሰበችና ከሠለጠነች በኋላ የሕይወቷን ቍልፍ ለነሱ ሰጥታ የሥራ ውሉን ፈረመች።

ከወራት በፊት ቃለ መጠይቅ ያደረገላት ሎረንስ፤ ልጁ እያደገ ሲሄድ የምትነግረውን ከመቶ ገጽ በበለጠ ቅጽ የተዘጋጀ ታሪክ እንድታጠና አስጠንቅቆ ሰጣት።

«ይህ ወረቀት ሕይወትሽ ነው፤ ዛሬ ነገ ሳትዩ መለማመድና ማጥናት አለብሽ። ልጁ ሲያድግ ለሚጠይቅሽ ጥያቄዎች ሁሉ የምትመልሺው እዚህ ወረቀት ላይ ያሉትን ብቻ ነው። በተጨማሪም ካሹን በኋላ ወደ አገርሽ መመለስ አይፈቀድልሽም። ለልጁም ስለ ራስሽ እውነተኛ ማንነት መግለጽ አትችዩም። ልጁንም በፍጹም ያገርሽን ቋንቋ እንዳታስተምራው» ብሎ ካስጠነቀቃት በኋላ ሌሎች ወደ መሰብሰቢያው ክፍል መጥተው የምትኖርበትን ሊያስገቡዋል ወሰዷት።

ሊንዳ የሥራው ጠባይ ቢያስደነግጣትም፤ ልጅ ስለምትወድና በጥሩ ክፍያ አሜሪካ መቆየቷ ደስታ ፈጥሮላታል። የተሰጣትን ቤት ስታየው ደግሞ ፍጹም አላመነችም። ገነት ነበር የሚመስለው። ታቤልን ለማሳደግ የሚያስፈልጓት ቊሳቊስና አልባሳት ሁሉ የተሟሉበት ቤት ነበር። ለሷም አንዳንድ የደገንነትና ራስን የመከላከል ትምህርት በቅርብ ርቀት ባለው የምርምር ተቋም ይሰጣት ነበር። ታቤል ካደገ በኋላ ብዙ ጥያቄ እንደሚጠይቃት ስለተረዳች መጽሐፉን ማጥናቱን ተቀዳሚ ሥራዋ አደረገች።

እንደ መጽሐፉ፤ እሷና ጆን ሚልተን ተጋብተው እንደነበረና በመሐል ታቤልን እንደወለዱ ስላልተስማሙ ተፋተው ታቤልን እንድታሳድግ እንደተወሰነና ጆን ለልጁ በየወሩ ማሳደጊያ እንዲቈርጥለት እንደተስማሙ ተቀምጧል። ለታቤልም ከኢትዮጵያ እንደመጣ

እንዳትነግረው ተገልጾላታል። በዚህ ዐይነት ታቤል እስከ ስምንት ዓመቱ በልዩ ጥበቃና ክብካቤ ጥቅር አሜሪካዊ ሽኖ አደገ። አስተዳደጉም አብዛኛውን ጊዜ በኮሎራዶ ባለው የምርምር ተቋምና በዋሽንግተን ባለው ጊዜያዊ ጣቢያ ከእናቱ ጋር እየተመላለሱ ነበር። እነ ሎረንስም በዓመት ሹለት ጊዜ ከደሙ ናሙና እየወሰዱ በደሙ ውስጥ ያሉትን ሴሎች ያበለጽጉና ይመራመሯቸው ነበር።

መስፍን ያኔ ለአንድ ወር በጥናት ተቋሙ የሙከራ ጥናት ሲደረግበት ከከረመ እንዴት ወለደ? የሚለው ነበር ለነጆንሚልተን ያልተመለሰ ጥያቄ የሸነባቸው። በተጨማሪም በውስጡ የቀበሩት የአቅጣጫ መከታተያ «ሲግናል» ከጠፋ እጅጉን ቆይቶ ነበር። የመጨረሻው መረጃ ከዐዲስ አበባ በስተሰሜን አካባቢ ከደረሰ በኋላ ጠፍቷል። ከዐዲስ አበባ እንደወጣ ያውቃሉ። አጥብቀው መገኛውን ሲከታተሉ ነበር። ይኹን እንጂ እንዴት እንደሸነ በማያውቁት ምክንያት አድራሻው ጠፍቷል። ይህም ትልቅ ሥጋት ፈጥሮባቸዋል።

ታቤል፣ በኮሎራዶ በሮኪ ማውንቴይን የኹለተኛ ደረጃ ትምህርቱን እንዲከታተል ተደረገ፤ እናቱም ሊንዳ በኮሎራዶ ስቴት ዩኒቨርሲቲ የማስተርስና የዶክተሬት ትምህርቷን በሳይኮሎጂ ተመረቀች። ኑሮ ለሊንዳ ቀላልና ዐልጋ ባልጋ ብትመስልም ውስጧ ግን ሁሌ ያዝን ስለ አገሯም ታስብና ትጨነቅ ነበር።

ሊንዳ እጅጉን አስተዋይና ጎበዝ ሴት ነበረች። ታቤልን በታላቅ ሥርዓት ነበር ያሳደገችው። ሁል ጊዜ በሕይወቱ ትልቅ ነገር ሠርቶ እንዲያልፍ ትነግረው ነበር።

«በሕይወትህ የደስታ ምንጭ መሆን ባትችል ለሌሎች የሐዘን ምክንያት አትኹን። በምድር ላይ ሰዎች በኹለት ነገር ሲታወሱ ይኖራሉ፤ አንዱ በሚፈጥሩት ችግር ሲኾን፤ ሌላው ደግሞ በሚፈቱት ችግር ነው። ስለዚህ ሁሉ የችግር ፈቺ እንጂ ፈጣሪ አትኹን» እያለች ትመክረው ነበር።

በርግጥ የሕይወት አንዱ ትልቅ ዐላማ ከመጥፋት መትረፍ ነው። አንዳንዴ በሕይወታችን ትልቅ ዋጋ የምንሰጠውን ሰውም ኾነ ቍስ ስናጣና ብቸኝነት ሲሰማን መኖር እርባና ቢስ ይኾንብናል፤ ለመሞትም ምክንያት ይበዛልናል። የዚህን ጊዜ ዋጋ የምንሰጠው ሰው ማግኘት የመሰለ ታምር የለም። ይህንንም ሰው ግን ላለማጣታችን መተማመኛ የለንም፤ ምክንያቱም ስለ ነገ መገመት እንጂ ማረጋገጥ፤ መተንበይ እንጂ ማወቅ የማንችል ፍጡሮች ነንና።

አብዛኞቻችን ሕይወታችንን የምንመራው ነገን በመፍራት ነው። በተለይም በማይመች አካባቢ ስንኖር ሕይወታችን እንዲሁ የሚያልቅ ስለሚመስለን ሐዘናችን ይጨምራል። ሕይወት ትጨልምብናለች። የሕይወት ጥያቄዎችም መነሣት የሚጀምሩት በዚህ ጊዜ ነው። አኹን ለመሥራት እስከተነሣን ድረስ በሕይወታችን ረፈደ የሚባል ጊዜ ባይኖርም፤ የሰው ልጅ ግን ከሕይወት ይልቅ ለሞት፤ ከደስታ ይልቅ ለሐዘን፤ ከመቀጠል ይልቅ ለማቆም የቀረበ ፍጡር ነው። ለዚህ ነው በሕይወት ዘመኑ ሲለፋ፤ ሲዳክርና ሲባዝን የሚታየው።

በሕይወት ከመኖር ይልቅ መሞት ይቀላል። ለመኖር፤ መሥራትና መጣር፤ መውጣትና መውረድ ሲያስፈልግ፤ ለመሞት ግን ምንም

ሳይሠሩ ቀጭ ማለት በቂ ነው። ምክንያቱም ከአፈር የተሠራው ሥጋ ለመኖር አፈር ይፈልጋልና። እኛ ሰዎች አሳባችን ከምንኖርበት ዓለም የሰፋና የጠለቀ ቢኾንም፤ እኛ ግን ይህንን ዘንግተን በተቆጠረው የሕይወት ዘመናችን ከሰፊው ራሳችን ይልቅ ወደ ጠባቡ ውጪ በመመልከት በሙሉ ማንነታችን ባደነትን የምንላበስ፤ በክቡር ሥጋችን ውርደትን የምንከናከብ፤ በምክንያት በመጣንባት ምድር በዋሃ ኖረን በዋሃ የምናልፍ ነን።

ታቤል፤ እጅግ የሚያምር ሰዎች ሁሉ የሚወዱት ልጅ ኾኖ አደገ። የኹለተኛ ደረጃ ተማሪነት ዘመኑ ነጮችም ጥቁሮችም ሴት ተማሪዎች ለጓደኝነት ያስቸግሩት ነበር። ሊንዳ ከልጅነቱ ጀምሮ ታቤልን በከባድ ጥንቃቄ ነው ያሳደገችው። አብዛኛውን ጊዜውን አንደ ዐዋቂ ስትመክረው፤ በተሰጣት ኅላፊነትም መሠረት ለወደ ፊቱ ሥራው ታዘጋጀው ነበር። ሊንዳ ስለ ጊዜ ያላት አመለካከት እጅግ ድንቅ ነበር። ስለ ጊዜ ሕይወትነት አውርታ አትጠግብም። ለታቤል ስለ ጊዜ እንዲህ ትለው ነበር።

«ዛሬ ላይ ኾኜ ትናትን ሳስበው አስተሳሰቤ፤ ድርጊቴና ውሳኔዎቼ ሁሉ የልጅ ነበሩ። አኹን ላይ ኾኜ ዛሬን ሳስበው ደግሞ በትናት ትዝታ፤ በነገ ደግሞ ተስፋ ተሸብቦ የራሴን ትክክለኛነትና ዐዋቂነት ይነግረኛል። ግን ይህ በሕይወት ሳለን የምናስበው የዕለት ተለት እሳቤያችን ነው እንጂ እውነታ አይደለም። ምክንያቱም «ነገ» ያልነው ነገ ላይ ኾነን «ዛሬ» ያልነውን፤ ነገር ግን «ነገ» ላይ ተኹኖ «ትናት» የተሰኘውን «ዛሬ» ስናስብ ምን ያህል አላዋቂ፤ ብስለት የጐደለን፤ የድርጊት ሕፃናት እንደኾንን እናስባለን። ስለዚህ፤ ከዚህ የምንማረው፤

ሁሌ አውቀን መጨረሻችንን ሳይኾን፤ በሕይወት እስካለን ሁል ጊዜ ተማሪዎች እንደኾንን፤ ሕይወትን ለመማር እንደጀመርን እንጂ እንዳልጨረስንና የሕይወት ትምህርት የሚጨረስ እንዳልኾነ ነው። ለዚህ ነው በሕይወታችን አንድ ተጨማሪ ቀን ባሳለፍን ቊጥር ትናንት የነበረውን ልጅነታችንን በዛሬ ብስለታችን ስናማርር ስንተች የምንከርመው።

ያንተነትህ ውቅር፤ ትዝታና ተስፋ ቢኾኑም፤ ዛሬን ግን እንዴት መኖር እንዳለብህ እወቅ። ምክንያቱም፡-

፩. ትናንትን የምታርመውም ኾነ የምታድሰው ዛሬ ላይ ኾነህ ነው።

፪. ነገ ውብ የምትኾነው ዛሬን ስትንከባከባት ነው።

፫. ነገ ከተስፋነቷ በስተቀር ያንተ አይደለችም። ተስፋህ እውን ኾኖ የምታገኛት ግን ዛሬን በተጠቀምክባት ልክ ነው።

ስለዚህ፤ ትዝታህ ላይ ተቀምጦህ በተስፋ ጋሪ ተሳፍረህ ዛሬን በደንብ ኑር። ደግሞ በሕይወት ትልቁ ቁም ነገር ትምህርት መውሰድ ነው። መቼም በስለንም አውቀንም አንጨርስም። ባወቅን ቊጥር ብዙ ቀዳሚ አላዋቂነታችን ይታወሰናል። ሁሌም ተማር፤ ሁሌም ለመለወጥ ዝግጁ ኹን፤ ሁሌም ብሩሕ ተስፋ ይኑርህ። ብልህ ሰው ዛሬ ላይ ዐዋቂ ነኝ፤ ትክክል ነኝ፤ እኔ ብቻ የሚል ሳይኾን ዛሬ ላይ የሕይወትን ትምህርት ከሕፃናት ሳይቀር ለመማር የተዘጋጀ ነው። ስለ ዛሬ ማንነቱ ሲያስብ ሙሉነት የሚሰማው ብቻ ሳይኾን፤ ነገ ላይ ለመመላት የሚሰናዳ ነው። ለሊንዳ፤ ብልህ ሰው ትናንትናንና ነገን

አስታርቆ ዛሬን በእረፍት በርጋታና በደስታ የሚኖር ሲኾን፤ በሰው ሁሉ ለመወደድ ሳይኾን ሰውን ሁሉ ለመወደድ የሚጥር ነው።

በሰው ሕይወት ተጨባጩ ጊዜ ዛሬና አኹን ብቻ ናቸው። ትናንትና፤ ቅድም፤ አሊያም ነገና በኋላ አእምሯችን ውስጥ የሚፈጠሩ ኹነቶች ናቸው እንጂ ተጨባጭ ጊዜዎች አይደሉም። አኹን ላይ ኾኖ ትናንትን የሚገፋ፤ ነገን የሚስብ የለም። ዛሬና አኹን ብቻ! ነገ ብለን የኰራንበትንና የፎከርንበትን ቀን ስንይዝ ስንጨብጠው ነገነቱን ትቶ ዛሬ ይኾናል። እሱም ሳይበቃው አልቆና አልፎ ትናንት ይባላል። ጊዜ ዛሬና አኹን እንጂ ነገና ትናንት የለውም።»

ታቤል የዩኒቨርሲቲ ትምህርቱን በህክምናና በኮምፒውተር ሳይንስ በ22 ዓመቱ እስኪያጠናቅቅ ድረስ፤ ሊንዳ እናትም፤ ጓደኛም፤ መካሪም፤ አማካሪም ኾና አሳድጋዋለች። በተለይ ከ18 ዓመቱ በኋላ ስለ ሕይወት ዐላማና ስለ አስተሳሰብ ትኩረት ሰጥታ ታወያየው ነበር። ሊንዳ፤ ታቤል ኢትዮጵያን ወደ ከፍታ የሚወስዳት ከፈጣሪ የተላከ ልጅ አድርጋ ነበር የምታየው።

በዙ ጊዜ ስለ አገሯ ስታለቅስ ስታዝን የውስጥ ህመሟን ሳትነግረው «እናቴ የምታለቅሺው ስለ ኢትዮጵያ ነው?» ይላት ነበር። ሊንዳ ስለ አገሯና ስለ ቤተሰቧ ያለማሰለስ አልቅሳለች። ሕይወት ብር አለመኾኑን፤ ይልቁንም ሕይወት ግንኙነት መኾኑን በልምድ ተረድታለች። ከዓመታት በፊት ዐፄ ኀይለ ሥላሴ ከመንበረ ሥልጣናቸው ሲወርዱ የተሰማት ሐዘን ግን ጥልቅ ነበር።

«ኢትዮጵያዬ ቅደሚ፣ አንቺ ስትቀድሚ ልጆችሽ ደስ ይለናል። አንቺ ስትለሚ ከስደታችን እናርፋለን፤ አንቺ ስትበለጽጊ ዓለም ሁሉ ወዳንቺ ይመጣል» እያለች ስታለቅስ ነበር ለመጀመሪያ ጊዜ ታቤል በልጅነት አእምሮው «ኢትዮጵያ» የሚለውን ስም የያዘው። ያን ስምን በትልቅ ሐዘን ነበር ያሳለፈችው። ታቤልም «እንዲህ የምትወድድ፣ የሚታዘንላትና የሚለቀስላት ኢትዮጵያ ማን ነች?» እያለ መጠየቅ የጀመረው ከዚያ በኋላ ነው።

****

ታቤል ከጎረመሰ በኋላ ስለ ሲንዳ ቤተሰቦች ለማወቅ ያላደረገው ጥረት አልነበረም እሷ ግን ሁሌም ነገሩን እየሸፋፈነች ስለ አባቷና ስለ እናቷ ሞት ትነግረው ነበር። የዩኒቨርሲቲ ትምህርቱን ከጨረሰ በኋላ የጥናት ቡድኑን ሙሉ በሙሉ ሳይቀላቀል አስቀድሞ በ23 ዓመቱ ብቻውን ከአጃቢዎች ጋር ወደ ኢትዮጵያ ለአንድ ሳምንት ደርሶ ተመልሷል። በሦስት የስለላና የደኅንነት ሰዎች ተኩብቦ በአሜሪካ መንግሥት ጄት ስለመጣ እንደፈለገው አገሪቱን ሳይጎበኝ ነበር የተመለሰው።

በኢትዮጵያ ቁይታው ብሔራዊ ሙዚየምን ጎበኝቶ ስለ ሕይወትና የሰው ልጅ አመጣጥ በባለሙያዎች ገለጻ ተደርጎለታል። በወቅቱም በአሜሪካ የሥነ ምድር ቍፋሮ (የአርኪዮሎጂ) አጥኚ ፕሮፌሰር፣ እንዲሁም የዓለም ጥንታዊ የሰው ልጅ ዘሮች ከተገኙበት ከምሥራቁ የኢትዮጵያ ክፍል ከአፋር ባለሙያዎች መጥተው ማብራሪያ እንዲሰጡት ተደረገ።

በእርግጥ ኢትዮጵያ ምድረ ቀደምት የመባሏን ትክክለኛነት የሙዚየሙ ከመሬት በታች ያለው ክፍል ያሳብቃል። ክፍሉ በዓለማችን ቀደምት የሾኑ የሰው ልጅ ዝርዎች (Australopithecus afarensis, Homo Sapien) እነሱሲንና አርዲንና ሌሎችን ቅሪተ አካል የያዘ ቦታ ነበር። በሙዚየሙ ቁይታውም ስለ ሰው ልጅ ሕይወት አጀማመር ከተለያዩ አቅጣጫዎች ገለጻ ተደርጎለት ሕይወት እንዳታበቃ መሥራት እንዳለበት በእጅ አዙር ተነግሮት ተመልሷል።

ከ5500 ዓመት በፊት የጽሑፍ አጀማመር ጋር የተያያዙ መረጃዎችን ተመለከተ። በአባቱ በሚልተን እጅ ያያቸውን ብዙ ቀደምት ጽሑፎች በከፊል ተመልክቷቸው ተደንቆ ነበር። በሕይወት ዘመኑ የማይረሳቸውን በርካታ ትምህርቶች ከጉብኝቱ አትርፏል። በርግጥ ትልቁ ዕውቀት ራስንና የማንነት መነሻን ማወቅ ነው። እንዲሁም ትልቁ ድል ራስን ማሸነፍ ነው። ራስን ለማሸነፍ ግን ማንነትን ማወቅ ቀዳሚ ተግባር ነው የሚለውን ትልቅ ትምህርትም ቀስሟል።

በዐዲስ አበባ ዐጪር ቁይታው እናቱ የተማረችበትን የእቴጌ መነን ትምህርት ቤት ጉብኝቶ ብዙ ሺ የመማሪያ መሣሪያዎችና ማጣቀሻ መጻሕፍት ለግሶ ለተለያዩ ለድርጅቶች የገንዘብ ስጦታ አድርጎ ነበር የተመለሰው።

*****

ከኢትዮጵያም እንደተመለሰ ቀጥታ ወደ ምርምር ጣቢያው አምርቶ የሙሉ ጊዜውን ሥራ ጀመረ። ሊንዳም በኮሎራዶ ዩኒቨርሲቲ

ፕሮፌሰርነቷን አግኝታ በዚያው በሳይኮሎጂ ማስተማር ቀጠለች።
ከሥራቸው ውጥረትና ብዛት የተነሣ በዓመት ሹለት ሦስቴ ብቻ
ለበዐላት ይገናኙ ነበር።

ታቤል፣ የጥናት ቡድኑን ሙሉ ለሙሉ ከተቀላቀለ በኋላ፣ በአባቱ
በጀን ሚልተን እንዲሁም በሎረንስ ከፍተኛ ሥልጠና እየተሰጠው
ከአሜሪካ ፕሬዚደንት በመጣ ትዕዛዝ የጥናቱ የበላይ ኅላፊ እንዲሾን
ተደረገ።

ምንም እንኳ ታቤል የምርምሩ ኅላፊ ቢሾንም፣ እሱ ራሱ ግን
የምርምሩ ግብዓት እንደሾነ አያውቅም ነበር። አባቱ ሚልተን
ከልጅነቱ ጀምሮ በጤና ምርመራ ሰበብ ጥቂት ደም በየጊዜው
እየወሰደ ነው የኖረው። በጥናት ሥራው ታቤል ውጤታማ እንደሾነ
ስላየ የምርምር ቡድኑ በሦስት ተከፍሎ በዐዲስ እንዲደራጅ ሚልተን
ምክረ አሳብ አቅርቦ በመንግሥት ተቀባይነት አገኘ።

በዚህም መሠረት፣ በኮምፒውተር ቴክኖሎጂና ሰው ሠራሽ ብልሃት
(artificial intelligence) እንዲሁም በደኅንነት ላይ የሚሠራ፣
ኹለተኛው፣ የሰዎችን ሙሉ አካል በሰው ሠራሽ ሥጋ ከስቴም ሴል
አዳብረው የሚያበለጽግ፣ ሦስተኛው ደግሞ በምድር ላይ ላሉት
በሽታዎች በሙሉ መድኃኒትና መከላከያ የሚቀምር፣ በተጨማሪም
ለቀጣዩ የዓለም ጦርነት የተለያዩ ባዮሎጂካል መሣሪያዎችን
የሚቀምም ሲሾን፣ ከነዚህም መካከል ዘር እየመረጡ የሚያጠቁ
ቫይረሶችን ከመድኃኒቶቹ ጋር የሚያዘጋጅ ኾኖ ነበር እያንዳንዱ
ቡድን የተደራጀው።

ታሌል በኮሎራዶና በዋሽንግተን ካሉት ተቋማት በተጨማሪ በኒው ዮርክ በሚገኝ ግዙፍ ፎቅ ላይ የዋና ማስተባበሪያ ቢሮ ተሰጠው። በሦስቱም ጣቢያዎች የነበሩት የቴክኖሎጂ ዐይነቶች የሚያስደንቁ ነበሩ። ብዙ ገንዘብ የፈሰሰባቸውና አብዛኞቹም በሌላው ዓለም ቀርቶ በአሜሪካም በቀጥታ አንድ ብቻ የነበሩ ናቸው። ታሌልም ይህን ሞትን የማስቀረት ካልተቻለም የሰው ልጅ ዕድሜን የመጨመር ጥናት ለበርካታ ዓመታት ሲመራ ቁየ። በዚህ ሥራውም ከፕሬዚደንት ጆርጅ ደብሊው ቡሽ ጋር ሳይቀር በየ30 ቀኑ ለስብሰባ ይቀመጥ ነበር።

የአሜሪካ ዜጎችን ጤና መከታተል፣ ሙሉ መረጃ ወደ ዋናው ማዕከል ማስተላለፍና ማከማቸት የሚችሉ ከፍተኛ ዐቅም ያላቸው ፔፕሶች በምርምር ተቋሙ ተፈበረኩ። እነዚህ ፔፕሶች (ኒውሮሊንክ) በትከሻ የሚቀበሩ ሲሾኑ፣ መረጃ ከማስተላለፍ በተጨማሪ ከኒውሮኖች ጋር በመገናኘት አካላዊ ውሉንነት ላለባቸው ሰዎች መልእክቶች ከአእምሮ በቀጥታ ወደ ነርቮች እንዲተላለፉ ይረዱ ነበር።

ፔፕሶቹ በምስጢር ንምሳ በጎ ፈቃደኛ ጡረተኞች ላይ ተሞክረው እጅግ በጣም ውጤታማ ኾነዋል። በሦስተኛውም ቡድን ያሉ ተመራማሪዎች በባልደረባ የባህል ሀኪሞች አማካኝነት «የሕይወት ዛፍ» የሚባሉ ለብዙ በሽታዎች መድኃኒት የሚሾኑ ዕፅዋትን ለይተው ለብቻቸው ማባዛት ጀምረዋል። ታሌል የሚመራው ቡድን የልብን፣ የኩላሊትን፣ የጉበትንና የሳንባን ሚና ተክቶ የሚሠራ አርቴፊሻል ውጤታማ የሙከራ ሥራዎችን አከናውኗል። በአይጦችና በጥንቸሎች ተሞክሮ በሕይወት መቆየት ችለው ነበር። ከዚህም በላይ

ይህ መሣሪያ የተገጠመላቸው ጥንቸሎች ከሌሎቹ ይልቅ ፈጣኖችና በቶሎ የማይደክሙ ኸነውም ተገኝተዋል።

በኹለተኛውና ዋናው የምርመራ ቡድን ውስጥ ያለው ሥራ ግን እጅግ ምስጢራዊ ከመሆኑ የተነሣ ሦስት ሰዎች ብቻ ነበሩ በኮሎራዶ ባለው ተቋም ውስጥ የሚቆጣጠሩት። ሰው ለመፍጠር የሚሞክርበት ፕሮጀክት ነበር። ፕሮጀክቱን ታሌል ራሱ በተደጋጋሚ ከፕሬዚደንቱ ጋር በመሾን ጎብኝቶታል። ከሞቱ ሰዎች የሰበሰቡትን የሰውነት አካል ገጣጥመው በአርቴሬሻል ልብ ምት ሕይወት ለመዝራት እየሞከሩ ነው። ከዚህም ጎን ለጎን እነዚህ በሰው የሚፈጠሩ ሰዎች በሕይወት እንዲኖሩ ሦስተኛው ቡድን የተለያዩ ተፈጥሯዊ መድኃኒቶችን ያዘጋጅ ነበር። በሦስት የአሜሪካ ግዛቶች የሚካሄደው ምርምር ዐቢይ ዐላማ ከስቴም ሴል በበለጸጉ የሰው አካላት ሕይወት ስትፈጠር መመልከትና የሰው ልጅ የሰውነት አካል እንዳይሞት በማድረግ ሕይወትን ለዘላለም ማቆየት ነበር።

፲፩

ያሬድ፣ ላለፉት ዐሥር ዓመታት በአል ነጃሺ መስጊድ ስለ ዐረብኛ ቋንቋ ውስጣዊ ምስጢር፣ በደብረ ዳሞ ገዳም ደግሞ ግእዝና ስለ ጠልሰም ጥበብ ከተማረ በኋላ ጉዞውን ወደ ዐዲስ አበባ ለማድረግ ተነሣ። ከዚያ በፊት ግን ጎንደር ጎራ ብሎ የአባቱን መኖሪያ በድጋሜ ለመጎብኘት አሰበ። ጎንደር ሲደርስ ያገኘው ግን ያልተጠበቀ ነገር ነበር፤ በዐዳዲስ የመንግሥት አመራሮች ቦታው ፍጹም ጸድቶ፣ የደርግ መንግሥት የወጣቶች ማደራጃ ተቋሙምበት ተመለከተ።

በጥቂት ዓመት ውስጥ ኅብረተሰቡ ይህ ነው የማይባል ለውጥ አምጥቷል። ልብስ ሰፊውን ሲያፈላልጋቸው እንደ ሞቱ ሰማ። ጎንደር፣ ለያሬድ ጀርባዋን ሰጠችው። የነወርቁንም ቤት ሌላ ሰው ገዝቶት ስለነበር ከምግብ ቤትነት ወደ መኖሪያ ቤትነት ተቀይሯል። ግቢውን ቀይረው የአጥር በሩን አሳምረውታል። ያሬድ ልቡ በባዶነት

ተሞላ። ከአካባቢው ርቆ ወደ መሐል ከተማው የፋሲለደስ ቤተ መንግሥት አመራ።

በቤተ መንግሥቱ ግቢ ውስጥ ተቀምጦ ሲተክዝ አባቱ ያስገቡት ቃል ትዝ አለው። ዐሥር ዓመታት ቢያልፉትም ቃል የገባውን መፈጸም እንዳለበት ተሰማው። ከጎንደር ወደ ዐዲስ አበባ አቅጣጫ መጥቶ በደብረ ታቦርና በላሊበላ አካባቢዎች እየተመላለሰ ጥቂት ለማይባሉ ሰዎች ከገዳሙ የተማረውን ጥበብ አስተማረ። በዚያም በሜሎሪና ጥቅል መጽሐፍ ላይ የተጠቀሰው ጊዜ እስኪ ደርስ ድረስ ለኻያ ዓመታ በማስተማር አሳለፈ። በእነዚህ ዓመታት በተለይም በላሊበላ በሚያስተምርበት ጊዜ ሦስት ልጆችን በደንብ መርጦ ስለ ባህላዊ ህክምና በምስጢር ሲያስተምርና የጠልሰም ሥዕሎችን እየሣለ በመሸጥ በሚያገኘው ገቢ ሕይወቱን ሲመራ ቆየ።

እነዚህ ኻያ የሚጠጉ ዓመታት ትልቅ የሕይወት ትርጉምና ዐላማ ሰጥተውት ነበር። አባቱ፣ ሁሌም በነጻ ያገኘኸውን በነጻ ስጥ እያሉ ስላሳደጉት የሚያስተምራቸውን ልጆች አንድም ቀን ገንዘብ አስከፍሏቸው አያውቅም።

በዚህ ዐይነት ኹኔታ ያሳለፈው ያሬድ፣ በስተመጨረሻ ወደ ዐዲስ አበባ ለመሄድ ወሰነ። ሲያስተምራቸውና ሲያሠለጥናቸው የነበሩ ተማሪዎችን ከፈተነ በኋላ ጉብዝናቸውንና ማወቃቸውን መዝኖ ጓዙን ጠቅልሎ ተነሣ። ያሬድ ከዐዲስ አበባ ከወጣ የአገሪቱ አስተዳደር ኹለቱ ተለውጧል። የቀዳማዊ ዐፄ ኀይለ ሥላሴ አስተዳደር በደርግ

ተገርሥሦቹ፤ ደርግ ደግሞ በኢህአዴግ ተሸንፎ አገሪቱን ወጣቶች መምራት ጀምረዋል።

ጓዙን የጠቀለለው ያሬድ በዕንባና በሐዘን ተማሪዎቹን ተሰናብቶ ዐዲስ አበባ ገባ። አኹን ሁሉ ነገር ተቀይሯል። እንደ ድሮው ወደ ዐዲስ አበባ የሚወስደው ሰው አያስፈልገውም። አብዛኛዎቹ መንገዶች ታደሰዋል፤ መኪኖች በዝተዋል። ከዚያም በላይ የቤት ስልኮች በየቦታው ስለሚገኙ ወደ ፈለገው ቦታ ለመደወልና ተንቀሳቅሶ የሚፈልገውን ሰው ለማግኘት ቀላል ነበር።

ያሬድ፤ ላሊበላ በነበረበት ወቅት ካንዳንድ ቴሪስቶችና ከዐዲስ አበባ ለጉብኝት ከሚመጡ ሰዎች ጋር ጥሩ ጓደኝነት መሥርቶ ስለ ነበር ዐዲስ አበባ ሲገባ የሚያርፍበት ቤት ብዙም አላሳሰበውም ነበር። ይልቁንስ ማን ቤት ቢያርፍ የተሻለ እንደሚኾን ሲያስብ ቁይቶ በመጨረሻ ላሊበላ ለጉብኝት መጥቶ የተዋወቀው ሀኪም ዘንድ ለማረፍ ወሰነ።

ሀኪሙ ጓደኛው የያሬድን የባህል ህክምና ችሎታ ያውቅ ስለ ነበር አልፎ አልፎ የሚሠራበት ክሊኒክ እየወሰደ የዘመናዊ ቴክኖሎጂ መሣሪያዎችን ለህክምና እንዴት መጠቀም እንደሚችል ሲያስተምረው። እሱም በተራው ለሀኪሙ ስለ አንዳንድ ዕፅዋቶች መድኃኒት አቀማመጥ ያሳየው ነበር።

በዚህ ሁኔታ ለጥቂት ወራት የቆየው ያሬድ በአንዱ ቀን የሜሎሪናን ጥቅልል ብራና ዘርግቶ እያነበበ ሳለ በምናቡ ወደ አሜሪካ ሄዶ

ጥንታዊ ጸሐፊቹን ትርጉም ሲያገኝ ተመለከተ። ያሬድ በዚያን ቀን ጮቤ ረገጠ። ወዲያው የዓለም ካርታ የተሣለበትን ወረቀትና አቅጣጫ መጠቁሚያ አውጥቶ ማየት ጀመረ።

አቅጣጫው ወደ ምዕራብ ያሳያል። በካርታው ላይ ደግሞ በአሜሪካ አንድ ቦታ ላይ ጠቅሮ ይታያል። ከዚያን ጊዜ በኋላ ያሬድ ወደ አሜሪካ ለመብረር ጉጉት አደረሰት። ሠላሳ ዓመታት የለፋበትን ስውር ጥበብ ሙሉ ትርጉም የማግኛ ዕድል ነበር። ይህን የጥንት ጽሑፍ ትርጉም ካገኘ በኋላ የዚህችን ዓለም አንቁቅልሽ እንደሚፈታና ከድሮ የሰው ልጆች የተላለፈ መልእክት መረዳት እንደሚችል ተረዳ። በተጨማሪም ለማንኛውም በሽታ የሚኾን መድኃኒት መቀመሚያ ጥበቦችን ስለሚረዳ ዓለማችንን እንደሚቀይራት አሰበ። በሌላ መልኩ ደግሞ የአባቱ አስተማሪ የረገሙትንና ከፍተኛ ዐደጋ የሚደርስበትን ቀን እንደሚሸረው እያስበ በደስታ ተዋጠ።

በዚህ የአሳብ ውጣ ውረድ ውስጥ ሲመላለስ የነበረው ያሬድ በሀኪሙ ጓደኛው በኩል ላሊበላ መጥተው የተዋወቃቸውን ትውልደ ኢትዮጵያዊያን ሰዎች ማፈላለግ ጀመረ። ከጎንደር ወደ አሜሪካ የተጓዘውን መሸሻን አግኝቶ በሱ በኩል የጉዞውን ሂደት ማስጨረስ ጀመረ። መሸሻ ለያሬድ ከጓደኛም በላይ ሲኾን፣ ከአሜሪካ ለጥናት ወደ ላሊበላ መጥቶ ሳለ ብዙ ነገር ያሳየውና የደገፈው ያሬድ ነበር። እሱ ባይችል እንኳ እንዲረዱት ተማሪዎቹን ይልክለት ነበር። በዚህም የተነሣ እንደ ትልቅ ባለውለታ ይቈጥረዋል። በተደጋጋሚም ወደ አሜሪካ ወስዶ እንደሚያስገቡበት ቃል ገብቶለት ነበር።

በመጨረሻም የያሬድ የኤምባሲ ጉዳይ በቀላሉ ተሳክቶ ወደ አሜሪካ በረረ። መሸሻ፣ የያሬድ መምጣት ምን ያህል እንዳስደሰተው የሚገልጽበት ቃላት አልነበረውም። በአገረ አሜሪካ አሉ ከሚባሉ የታሪክና ባህል ተመራማሪዎች አንዱ ሲኾን፣ ብዙ አገር እየዞረ የተለያዩ ዓለም አቀፋዊ ጥናቶችን እያደረገ የሚመጣ ጎልማሳ ነው።

ያሬድ አሜሪካ እንደገባ በመጀመሪያ በዋሽንግተን ከዚያም በኒው ዮርክ ከመሸሻ ጋር መኖር ጀመረ። አሜሪካም በገባባቸው ጥቂት ቀናት የተለያዩ ዕፅዋትን እየቀመመ በመሸሻ ቤተሰቦች መካከል የሚገኙ ትልቅና ትንሽ ህመመሞችን አዳነ። አንዷም የሆድ ቊርጠት ታማሚ የነበረችው የመሸሻ የመጀመሪያ ልጅ ነበረች። መሸሻም ያሬድ የመጣበትን ዐላማ በመጠኑም ሲኾን ያውቅ ስለነበር ባለው ግንኙነት ከባህላዊ ህክምናና ከቀደምት ሥልጣኔ ጋር የሚሠሩ የአሜሪካ ኩባንያዎችንና ድርጅቶችን በኢሜይል መገናኘት ጀመረ። በስተመጨረሻ ግን ስለ ታቤል ሰምቶ እሱና ያሬድ እንዲገናኙ ቀጠሮ ማስያዝ ቻለ።

፲፱

ኒው ዮርክ

ማክሰኞ፣ መስከረም 1፣ 1994 ዓ.ም

የኢትዮጵያ ዐዲስ ዓመት - እንቅጣጣሽ

ታሪክ የጥናት ውጤቱን ከፔንታጎን ይዞ በልዩ ፈጣን የደገገነት ጄት ወደ ኒው ዮርክ ዋና ቢሮው በሐዘን ቆዝሞ እየመጣ ነው። ውጤቱን የሚያጠፋበትና የሚደብቅበት ምንም ዓይነት መንገድ እንደሌለ አውቋል። እሱ ቢያጠፋው እንኳ ማንም በዘርፉ ዕውቀት የሌለው ሰው የተሠሩትን የጥናት ውጤቶች ሰብስቦ ወደ አንድ ውጤት መቀየር እንደሚችል ያውቃል።

ጥልቅ አሳብ ውስጥ ገብቶ በያዘው ወረቀት ላይ ይህን ማስፈር ጀመረ።

«በዝምታ ጉዞ ውስጥ እንዳለ የታፈነ ጩኸት ሰውን የሚለውጥ ጎይል የለም። ዝምታ፣ በውስጡ ትልቅ ጩኸት የያዘ የማይጠየቅ ጠያቂ፣ የማይመረመር መርማሪ፣ የማይታወቅ ዐዋቂ ነው። በጥቂቷ የሕይወት ጉዳና ሌሎችን በጭንብል ሽፍኖ ሰውን ያለ ማንነቱ ማንነት በማልበስ፣ ያለ ስሙ ሰይሞና አፍኖ በጋሪ እንደ ተያዘ ፈረስ ልንም አጥልቆ የሚያስፈልገውን ሳይኾን የሚፈልገውን አሳይቶ፣ ዕይታን ገድቦ፣ ወስኖና አጥብቦ መምራት ለዚህች ዓለም መጥፋትና መበላሸት ዋና ምክንያት ናቸው።»

ታሌል ያለፈበት የሕይወት መስመር ከጻፈው የሚለይ አልነበረም። በጉዞው የሚያስበው አሳብ በፍጥነት የሚበርርን አብራሪ፣ የሚፈጥርን ፈጣሪ፣ የሚቀይርን ቀያሪ ኸኖበት አላፈናፍን ብሎታል።

የተመደቡለትም ደገንነቶች አንዳች እንቅስቃሴ ካሳየ እንዲገድሉት ጥብቅ ትዕዛዝ ስለተሰጣቸው ከወትሮው በተለየ አጥብቀው ይከታተሉት ነበር። ከፔንታጎን ይዞት የመጣው የጥናት ውጤት እጅጉን አሳስቦታል። አኹን የሚቀረው ከባህላዊ ሀኪሞች የተወሰደውን የምርመራ ውጤት ዋናው ቢሮ ገብቶ የተላከለትን መረጃ አጣምሮ ማውጣት ነው። ከዚህ በተጨማሪ ግን ዛሬ የኢትዮጵያዊያን ዐዲስ ዓመት እንደኾነ ስለሚያውቅ አሳዳጊ እናቱ እንዳስለመደችው ቢሮ እንደምትመጣና በተጨማሪም ከኢትዮጵያ የመጣ የባህል ሀኪም ጋር 20 ደቂቃ ለመወያየት ቀጠሮ እንደያዘ ያውቃል። ዛሬ ማታ እንደተላከለት የሥራ ሂደት መረጃ ከኾነ ሦስተኛው የጥናት ክንፍ የሚላክለትን ውጤት ከቢሮው አውጥቶ ቀጥታ ከአሜሪካ ፕሬዚደንት ከጆርጅ ቡሽና ከዚህ በፊት በአካል

አይቷቸው ከማያውቃቸው ከጥናቱ ልዩ መሪዎች ጋር ባለው ስብሰባ የጥናቱን መሰራተኛ ውጤት እንደሚያቀርብ ተነግሮታል።

ታሌል ከራሱ ጋር ትልቅ ግጭት ላይ ነው። አሳዳጊው ሁሌ «ትልቁ የጦርነት ሥፍራ አእምሮ ነው፤ ትልቁ ድል ደሞ ራስን ማሸነፍ ነው» ትለው ነበር። ለዚህም ነው፤ ታሌል ማሰብ የሚወደው አስተሳሰብ ሰውን ከአንስሳ ብቻ ሳይኾን፤ ሰውን ከሰው እንደሚለይ ያውቃልና።

በጉዞው መሐል እያሰላሰለ ነው። «የሰው ልጅ በዚህች ምድር ለዘላለም መኖር የለበትም!» አለ ለራሱ። «ሳንሞት ነፍሳችንን በሥጋ ውስጥ ማቆየት ከቻልን የዚህ ምድር ዕጣ ፈንታ ምን ሊኾን ነው?» ታሌል በዚህ አሳብ ኾኖ ያመጣቸው ጄት ኒው ዮርክ ደርሳ ከደገንነት አጃቢዎቹ ጋር ከአየር ማረፊያ ወደ ቢሮ በተመደበላቸው መኪና መምጣት ጀመሩ።

****

ያሬድ ዐዲስ ዓመትን ካገር ውጪ ሲያሳልፍ የመጀመሪያው ነው። ወደ አሜሪካ ከመጣ በኋላ እንቅልፍ ሳይተኛ ያሳለፈው የመጀመሪያ ቀኑ ነበር። ሌሊቱን በመሰራተኛ በሽምግልና በደከመ ዐቅሙ ሲያለቅስና ሲተክዝ ነው ያደረገው። የሜሎሪና ጥቅልሉን፤ የዓለም ካርታውን እንዲሁም አቅጣጫ መጠቁሚያውን እንደሁሌው ካጠገቡ አልለየም። ከትልቅ ፍርሀት ጋር ነበር ከእንቅልፉ የተነሣው። ያሬድ ቢከፋውም ከብዙ ዓመት በፊት የጀመረውን ጉዳይ ዛሬ መጨረስ ስላለበት ያገር

ባህል ሙሉ ነጭ ልብሱን ለብሶ የሚፈልገው ሰው ይገኛል ወደተባለበት ቦታ ከመሸሻ ጋር በጠዋት አመራ።

ያሬድ ይህን የተሰወረ ጥበብ ለመረዳት እነዚህ የሰው ልጆች ቀደምት ፊደላት መፈታትና መተርጎም እንዳለባቸው ያውቃል። ለዚህም ብሎ ነው አሜሪካ ድረስ የመጣው። እዚህ እንዳሉ ከሰማቸው ቴክኖሎጂዎች በተጨማሪ በደብረ ዳሞ ገዳም እያለ አንዳንድ ጥቅልል መጽሐፎች እንደተሰረቁ ስለተነገረው እዚህ ተስፋ አሳድሮ ነበር የመጣው። አሜሪካ ከገባ በኋላ እነዚህን ጥቅልል መጻሕፍት ፍለጋ ያልገባበት ሙዚየም አልነበረም።

የኒው ዮርክ የሰው ብዛትና ግርግር የተለየ ነው። ከዐዲስ አበባ ሲመጣ ይህን ዐይነት የሰው ጭንቅንቅ በውጭ አገር ይገኘውኛል ብሎ አስቦ አያውቅም ነበር። መሸሻ መኪናውን እያሸከረከረ የኒው ዮርክ ጉዳዮችንም ለያሬድ እያስገብኝ ቀጠሮ ወደያዙበት ሕንፃ ደረሱ። ኹለቱም ዐዲስ ዓመትን በማስመልከት ሙሉ ነጭ ያገር ልብስ ለብሰው ነበር። ሰዓቱም ከጠዋቱ 2:00 ስለነበር አብዛኞቹ ሰዎች ወደ ሥራ ገበታቸው ለመግባት ጥድሬያ ላይ ነበሩ።

መሸሻ ወደ ፎቁ እንግዳ ተቀባይ ቀርቦ ስለቀጠሮው ከተናገረ በኋላ የመግቢያ ፈቃድ አግኝተው ወደ ፎቁ ዘለቁ። ያሬድ የማያውቀው መጥፎ ስሜት ተሰምቶታል። መሸሻን ከአንድም ኹለቱ ሌላ ቀን እንዲመለሱና ጉዳያቸውን እንዲጨርሱ ቢነግረውም መሸሻ ፈቃደኛ አልነበረም። ጋሽ ያሬድ፣ «ይህ ኢትዮጵያ ሳይኾን አሜሪካ ነው! ዛሬ ቀጠሮውን ሰረዝን ማለት ከምናገኘው ሰው የሥራ ውጥረት የተነሣ

“No, I am not Yared. I am his translator and manager. He can't speak English.” (እኔ ያሬድ አይደለሁም፤ የሱ አስተርጓሚና ማኔጀር ነኝ። እሱ እንግሊዘኛ መናገር አይችልም።)

“Okay. Please have a seat; the director is on his way back to his office. He will be here soon.” (መልካም፤ እባካችሁ ተቀመጡ፤ ዳይሬክተሩ ወደ ቢሮ እየመጡ ነው፤ በቅርብ ይደርሳሉ።)

“Okay, thank you!” (እሺ፣ አመሰግናለሁ!)

ወደ እንግዳ መቀመጫው ያሬድን ይዞት አመራ። ያሬድም ቸኩል ብሎ «የለም ነው የምትልህ?» ሲል ጠየቀው።

«አይደለም። እየመጣ ነው፤ ጠብቁት ነው የምትለኝ።»

እነያሬድ ወንበሩ ላይ ከተቀመጡ በኋላ አንዲት ያገር ባህል ልብስ የለበሰች ጥቁር ሴት በጥድሬያ ወደ እንግዳ ተቀባዩ ቀርባ “Can I see Mr. Milton?” (አቶ ታቤልን ማግኘት እችላለሁ?) ስትል ጠየቀች።

“Sorry, could you please tell me your name? And do you have an appointment with him?” (ይቅርታ፣ እባክሽ ስምሽን ልትነግሪኝ ትችያለሽ? ለዛሬስ ቀጠሮ አሲዘሻል?)

“I am his mother I want to meet him now, It is urgent!” (እናቱ ነኝ፤ ባስቸኳይ ላገኘው እፈልጋለሁ!) አለች እንደመናደድ ብላ።

በዚህ ጊዜ ጸሐፊዋ “Okay, he is coming, wait for him for some minutes” (እሺ፣ ጥቂት ደቂቆች ጠብቂ፤ እየመጣ ነው) ብላ የGPS መቁጣጠሪያዋን ከተመለከተች በኋላ፡- “He has reached the 11th floor” (11ኛ ፎቅ ወለል ላይ ደርሷል) አለቻት።

ከቀጠሮው አምስት ደቂቃ አልፎ ነበር። ጥቁሯ ሴት ልትቀመጥ አልቻለችም። ያሬድ የሴትዮዋ መንቁራጠጥ ገርሞት ትኩረቱን ሰጥቶ ይመለከታታል። እንግሊዝኛዋ ቀርጥ አሜሪካዊ ነበር። በመሐል መሸሻ ዘወር ብሎ ባማርኛ «እሰይ! መጡ» አለ።

ኹለት ጥቁሮችና ኹለት ነጮች እየመጡ ነበር። ሴትዮዋ ዐማርኛ ስትሰማ ዘወር ብላ እነመሸሻን አየቻቸው። መሸሻ አስተያየቷ ከብዶት “Hey!” አላት። ያሬድ ልቡን በጦር እንደተወጋ ደንግጦ ቀረ። ታቤል ቢሮው በር ላይ እንደደረሰ ሳምሶናይቱን ከማስቀመጡ በፊት እናቱን ከብዙ ጊዜ በኋላ ስላገኛት ደስ ብሎት አቀፋት። እሷም ወደ ጆሮው ተጠግታ ባማርኛ፡- «ወደ ቤት አኹኑኑ መሄድ አለብን» አለችው። ታቤልም እጇን ከያዘ በኋላ እነመሸሻን ሰላም ብሎ ለጸሐፊው እንድታስገባቸው ነግሮ ሁሉም ወደ ቢሮ ዘለቁ።

ወዲያው መሸሻ ያሬድን ይዞ ወደ ውስጥ እንደገባ የዐደጋ ምልክት መጮህ ጀመረ ትንሽ እንደመደናገጥ ብሎ ያሬድ የያዘውን የሜሎሪና ጥቅልል አወጣ። ቀና ሲል ቢሮው ውስጥ ፊት ለፊት ታቤልንና በትልቅ የድንጋይ ቅርፅ ላይ ቀደምቱን ጽሑፎች አያቸው።

ያሬድ ፍርሀቱ ተሸንፎ ልቡ በደስታ ተሞላች፤ ከ33 ዓመታት ፍለጋ በኋላ ሜሎሪናን አገኘው። ከቆመበት ለመነቃነቅ ባሰበበት ቅጽበት ከፊት ለፊቱ ፎቁን እየደረመሰ የሚገባ ግዙፍ አውሮፕላን ተመለከተ። ያሬድ ተንበረከከ። ዞሮ ያበሻ ቀሚስ ያጠለቀችውን ሴት ፊት ለፊት አያት፤ ከ33 ዓመታት በፊት ዐዲስ አበባ ያመጡት ሹፌር ቤት ውስጥ ፎቶዋ የተሰቀለላት የሹፌሩ ልጅ እንደሆነች ዐወቀ።

«ሰው የሚፈልገውን ከፈጸመ የሚጠብቀው ሞቱን ነው!»

ብጽዕ አቡነ ጉርጉሪዮስ ካልዕ

በምድር ላይ ምንም ፍጹም ነገር የለምና አልተፈጸመም...

< ትልቁ የጦርነት ሥፍራ እንደሆነው፤ ትልቁ ድል ደሞ ራስን
ማሸነፍ ነው > ።።
(ከመጽሐፉ የተወሰደ)

< ሰው የሚሞተው ሥጋው ነፍሱን መሸከም ሲያቅተው ነው።፤
ሥጋችን ደግሞ የሚያረጅም የሚበልሽም ነው።፤ ነፍስ ልትሞት
ካልቻለችና የሚሞተው ሥጋችን ከኾነ፤ ለምን ለነፍሳችን የማያረጅና
የማይሞት ሥጋ እንሠራለችም? ብለን አየጣርን ነው > ።።
(ከመጽሐፉ የተወሰደ)

ሜሎሪና፡ - በኢትዮጵያዊነት ቅኝት የነቃ የዐዲሱ ወጣት ትውልድ
ህልምና ተግዳሮት፤ በትናንት የዝንጋጌ በርኖስ ሥር ያንቀላፋውን
ጥንታዊ ብልጥት፤ ነፍስ ይዘራ ዘንድ በብርቱ የአፍላነት ጉልበት
የሚወተውት፤ ዓለም አቀፋዊ አድማስነቱን ከነመዘዙ ያመለከተ
ግሩም መከራ ነው።፤

መጽሐፉ፡ - ኮሮና (ኮቪድ - 19) ዓለምን ባመስቃቀለበት ወቅት
መታተሙ የበለጠ ተነባቢ የሚያደርገው ይመስለኛል።፤

ናሁስናይ፡ - ራሱንም፤ ፍጡራኑንም (ማለትም) ገጸ ባሕርያቱንም
እንደገና አበልጥጎ በኹለተኛው ቅጽ ቅንብሩ እንደሚሳየን ተስፋ
አደርጋለሁ፤ ድምድማቱን የደመደመው እንዲያ ነውና።፤

ወንድዬ ዓለ
(የሥነ ጽሑፍ ወዛደር)

ዋጋ : 150 ብር

Price: 25 USD